

1956 סניף ראשון לציון
ע ינואר 1957

~~237~~

1955 תלמידי ^{ביוני} ראשון לציון - השתתפות בקונצרט
העירוני בראשון לציון

1955 סינל ועד השבים המקור - ענין חציה
5 (הקניינות) 1955

1955 סניף ראשון לציון ~~מ/מ/מ~~
אזרחי

שם תיק: ועדות שרים לענין רצועת עזה, לבדיקת מצב
עדות ירושלים, לחקירת רצח 5 בדואים, ועדת מ

מזהה פנימי 7155 / א-7155

מזהה פריט R0003
כתובת 3-312-5-10-5
תאריך הדפסה 03/11/2020

פ ר ט י - כ ל
ישיבת נְעוּת השרים לענייני רצועת עזה
כ ח בשבט תשי"ז - 30.1.57

- נוכחים השרים: ל. אשכול - יו"ר,
- י. בורג,
- י. בר-יהודה,
- ט. נסיר,
- פ. ספיר,
- פ. רוזן

- נעדרים השרים: ז. ארן,
- י. ברזילי

- ר. חביב - מזכיר הוועדה
- ד. בן-דרור - האוצר (בסעיפים 17/ע-18)
- ש. דיבון - משרד ראש הממשלה
- א. נתן - משרד ראש הממשלה
- אל"ט ס. שחם - מטכ"ל-אגם

- סדר היום: ע 17/ רכב למינהל עזה
- ע 18/ תכניות פיתוח ברצועה
- ע 19/ סקירה
- ע 20/ הסחר בין שטחי הרצועה לשטחי המדינה
- ע 21/ שרותים להגירה ותעורות מטע לתושבי הרצועה

היו"ר השר ל. אשכול:

אני פותח את הישיבה.

טר ד. בן-דרור:

אני מבקש להביא לאישור דבר קטן שאיננו נמצא בסדר-היום. בדיון על תקציב רצועת-עזה נאסר

שלא רוכשים מכונות, הואיל והמנהל מקבל את המכונות ששימשו את המנהל המצרי. כל המכונות הללו נלקחו על-ידי משרד הבטחון בשביל הצבא, ומשרד הבטחון זקוק להחלטה פורמלית שכל המכונות שהיו בידי המנהל המצרי בעזה יועברו למנהל הישראלי בעזה.

היו"ר השר ל. אשכול:

אני מבקש שסעיף זה ייכלל בסדר-היום באחת

הישיבות הבאות, ובהזדמנות זו אני מבקש לקבל

פרטים כמה מכונות היו, כמה משרד הבטחון לקח ואיזה סוגים ומי צריך להחזיר.

סעיף א) תכניות פיתוח ברצועת עזה

היו"ר השר ל. אשכול:

לפני כמה ימים דנה הממשלה בישיבתה בשאלה זו

והוחלט להעבירה לוועדת השרים לעניבי עזה.

אנשי המנהל בעזה מציעים ~~כמה~~ תכנית פיתוח מינסלית שהיה רצוי להתחיל בה מיד.

דרך-אגב, היום נתקבל מברק משרת החוץ בו היא

מבקשת להמציא לה מיד את המספרים של התקציב הרגיל, תקציב השירותים ותקציב הפיתוח בשביל רצועת עזה. אני קצת הופתעתי כאשר התברר שבתקציב שלנו לא הכנסנו את עזה ואנחנו עלולים להתבקש לשאת בעול של 5 מיליון ל"י תקציב השירותים שאין להם כיסוי.

השר י. בר-יהודה:

זה תקציב שירותים שלנו ברצועה או של אונוורא?

היו"ר השר ל. אשכול:

במוך זה יש לאונוורא רק 1,5 מיליון ואנחנו

משתתפים בהוצאות של הובלת המזון, במשך שנה

זה 1,5 מיליון ל"י, אבל אני שומע מאנשי המנהל שזה עלול להגיע ל-2 מיליון.

היו"ר השר ל. אשכול:

כאשר ישבנו לעשות חשבון התברר כי לאחר ניכוי ההכנסות זה עלול להגיע בסך-הכל ל-5 מיליון ל"י. זה כולל 1,5 מיליון לאונוורא והעברת הממשל הצבאי לאזרחי גם כן. געלה 1 מיליון ל"י, אם כי עוד לא נכנסנו לפרטים. עוד לא הכנסנו זאת לתקציב שלנו, כי אפשר לחכות עם זה עד מרס.

העברנו לשרת החוץ את מספרי תקציב השירותים וגם של צרכי הפיתוח שהרשויות מבקשות לבצע בשורה ראשונה. יחד זה מצטרף ל-4 מיליון ^{ל"י} ~~2~~ מיליון לאספקת המים, מי שתיה ומי השקיה.

השר פ. ספיר: זה כבר פיתוח או לא?

היו"ר השר ל. אשכול: בחלקו כן. זה כולל גם בארות למי שתיה וגם הצינור הגדול שאנחנו מניחים. הצי מיליון ל"י לאשפוז ובתי-חולים. הצי מיליון ל"י לענייני הדיג, תיקון הסזח וכו'. וכן 200,000 ל"י הלואות. ביקשתי מאנשי המנהל ברצועת-עזה שיביאו לנו לישיבה היום תכנית פיתוח של הדברים הכי חשובים והספקטוריים. הצעתי תכנית בטכום של 100,000 ל"י והם הגישו תכנית של 121,000 ל"י שיש בה 6 מעיפים. התכנית הכוללת של רצועת עזה מסתכמת ב-2,6 מיליון ל"י הוצאה ו-1,2 מיליון הכנסה. בתוך 6 מיליון הל"י נכללים 1,5 מיליון ל"י שעולה לנו אונוורא ו-1 מיליון ל"י ההעברה משלטון צבאי לאזרחי.

השר פ. ספיר: אני מבין שזו תכנית פיתוח א' ויבוא תקציב

פיתוח ב' נרחב יותר, האם זה יחייב את הממשלה המרכזית במשהו או שהכל כלול בתקציב הרצועה?

היו"ר השר ל. אשכול: לפי שעה אינני יודע מה המשרדים מקבלים. בסידה

שהחלטנו להניח שם צינור מים זה יעלה 1 מיליון ל"י. טוכם שמתחילים לעבוד כזה ואם הצינור בהשלמתו יגיע עד לאדמה מעובדת והערבים ירצו להשקותה נבקש שהם ישלמו בעד כל דונם השקיה.

היו"ר השר ל. אשכול:

אני עובר לתכנית שהפיתוח המינימלית שהוגשה לנו על-ידי אנשי המנהל ברצועת עזה. סעיף 1 - תיקון הסמך של נטל עזה - ביקשתי לברר את הדבר עם משרד התחבורה, יתכן שאנחנו אחר-כך נקמץ משהו. ביקשתי לקבל הערכה רשמית ממישהו שיכול להיות אחראי לכך, מדוע זה 40,000 ל"י. אנשי המנהל אומרים כי פריקת מצרכי אונדורא בנטל עזה תהיה זולה יותר. אותו דבר לגבי הסענת פרי-הדר של דרום הארץ. אמנם זה יחסר אחר-כך בהובלה של הרכבת והסעיפה ננטל חיפה.

סעיף 2 - הקמת חדר אדוי לפרי-הדר - 25,000 ל"י. ברור שפה צריך לקבוע איזה תשלום על כל תיבה. אנחנו צריכים לדעת אם מקצים על-ידי-כך בחיפה וכמה זה יכניס, וצריך לברר במשך כמה זמן זה יכול להשתלם. אפשר גם השנה להטיל תשלום של 80-100 פרוטה על כל תיבה. אם ידרשו לחלק זאת לשנתיים אפשר להסכים גם לזה. אם לא ירצו לשלם, אני נגד זה שנעשה זאת. לא נקבל על עצמנו לעשות כל דבר בלי כל השתתפות מצדם.

סעיף 3 - השתתפות הממשלה בשליש מהוצאות תכניות התאורה של עיריית חאן-יונס ומועצת דיר-אל-בלח - זו בעצם השתתפות בלי תמורה. הייתי מציע שבסעיף זה נקבל פירוט של תכניות כמה כל דבר צריך לעלות. כן ביקשתי לבדוק אם אין כל אפשרות של קשר עם רשת החשמל, גם אם זה עולה יותר ביוקר הייתי סבוכר סידור כזה. אם הכוונה להגיע עם רשת החשמל עד רפיח צריך לדעת מה הישויבים הכי קרובים לשם. הקימונו שם עכשיו האחזות.

השר ל. בר-יהודה: מתוך מה שאני יודע על חצור נדמה לי שזה לא כדאי.

השר פ. ספינג: חברת החשמל עלולה לדרוש שינויים ברשת הכללית של התאורה ברחובות בטקוסות אלה.

היו"ר השר ל. אשכול: כאן צריך מישהו שמבין בתאורה וברשת החשמל להכין תכנית. זה אמנם יקח 2-3 חדשים ולדעתי זה לטובת העניין. אותו דבר לגבי מי שתיה לדיר-אל-בלח ורפיח, אם נקבל תכנית ס"מקורות"

ע. 30.1.57

5.

היו"ר השר ל. אשכול:

אפשר יהיה לדעת מה פירוש הדבר מבחינה כספית. כאן סעיף 4 מציע סך 25,000 ל"י, השתתפות הממשלה בשליש מהוצאות מפעלי מי שתיה לדיר-אל-בלח ורפיח. סעיף 5 - יעור כ-1000 דונם דיונות - 5000 ל"י. בענין זה צריך לעמוד בקשר עם משרד החקלאות.

סעיף 6 - פתיחת קורס לאחיות בעזה - 6000 ל"י. גם פה צריך להתייעץ עם מישהו ממשרד הבריאות. אני מבקש מאנשי המנהל שימציאו לנו חומר הסברתי ומפרט לתקציב זה. בענין היעור אני מוכן לכתוב לשר החקלאות, אם תהיה תכנית נשתדל להשיג את 5000 ל"י. מדוע יש צורך בטכום של 6000 ל"י לפתיחת קורס לאחיות בעזה?

מר א. נתן: זה הכשרת 20 אחיות במסך שלוש חודשים ליד אחד

מבתי-החולים שלנו. משרד הבריאות עשה פירוס מדוייק של תכנית זו שהסתכם בסך 5700 ל"י.

היו"ר השר ל. אשכול: בתקציב משרד הבריאות אין תקציב כזה?

מר א. נתן: יש סעיף להכשרת אחיות במקומות אחרים.

אלוף/ס.מ. שחם: כיום בסצאות ברצועת עזה 21 אחיות זרות, אם הן

תעזובנה בצטרך להביא לשם אחיות שלנו. אם נפתח קורס להכשרת אחיות אנחנו פותרים את הבעיה על-ידי אחיות מקומיות.

היו"ר השר ל. אשכול: אם נקבל יותר הסבר לסעיפים אלה אולי נוכל לאשר

זאת. לגבי הסכומים הגדולים אני מבקש חומר מפורט וכן על מקורות הסכומים.

השר י. כר-יהודה: בנוגע לסעיף 1 - תיקון הסזח של נמל עזה - נדמה

לי שאין כאן שום חשבון משקי, האם הרצועה יכולה בבת-אחת לתת מספיק פרי להטענת אניה שלמה?

אלוף מ. ס. שחם:
יש שתי אפשרויות: ראשית, פדיקת מצרכי אונווראן;
^{הסענה}
שנית, /פרי-ההדר של הסביבה הקרובה, לא רק של
המועצה לפרי-ההדר יכולה להעביר חלק מהפרי להסענה
עזה במקום להעבירו צפונה.
בעזה.

היו"ר השר ל. אשכול:
אני חושש שהובלת פרי-ההדר מעזה ליפו תעלה פחות
מאשר הובלת הפרי מהדרום לעזה.

השר י. בר-יהודה:
האם הסכום של 20,000 ל"י כהשתתפות בתכניות
התאורה של חאן-יונס ודיר-אל-בלח אינו קטן מדי?
זה רק להגברת התאורה כרחובות, יש שם קצת תאורה
כשלא.

מר ז. דיבון:
המהנדסים העריכו את תכנית התאורה לחאן-יונס
כלכד כ-40,000 ל"י.

היו"ר השר ל. אשכול:
אני מבקש לקבל את התכנית הזאת עם פירוט בכתב.
מדוע צריך להוציא 25,000 ל"י להקמת חדר אדוי
לפרי-ההדר?

אלוף מ. ס. שחם:
כיום אי-אפשר לשלוח את הפרי הזה ברכבת מפני
שהוא אינו עובר אידוי, והוא גם עלול להוות סכנה
לכל הפרוסים בדרך.

השר י. בורג:
איך הם שלחו קודם את הפרי?

אלוף מ. ס. שחם:
לא בצורה שמדינת-ישראל שולחת את פרי-ההדר שלה.

השר י. בורג:
בנוגע לתכניות התאורה - השאלה היא אם זה דבר
שבו תחבטא תרוסתנו לפיתוח הרצועה? או שזו תכנית
שרק צריכה להיות מעין סמל. אין לי שום דבר נגד תאורה ברחובות, אפילו
בירושלים.

השר י. בורג:

אני חושב שכאן דרוש פירוט.

כיוון שאני עדיין מסלא מקוטו של שר הדתות עד שובו לארץ הלילה, אני רוצה לשאול מה בדבר התכנית להקמת גדר לבית-הקברות היהודי העתיק שם?

זה לא פיתוח.

השר י. בן-יהודה:

את זה מבצע גורם אחר.

אלוף/מ.ס. שחם:

אלה דברים לביצוע טידי לתצרוכת חוץ בעיקר.

מר ז. דיבון:

סגן שר הדתות, ד"ר ורהפטיג, ביקר במקום ונקבעה תכנית לגידור.

מר א. נתן:

תכנית קיימת, אבל כסף אין.

השר י. בורג:

זה גם לא נכלל בתקציב הרצועה.

אלוף/מ.ס. שחם:

גידור בית-הקברות כעזה צריך להעשות מהתקציב הרגיל של משרד הדתות ולא מתקציב רצועת עזה.

היו"ר השר ל. אשכול:

אנחנו אמטול החלטנו בנוגע לקביעת שופט מחוזי ועוד שופט שלום ברצועה. לשופט המחוזי אולי

השר פ. רוזן:

לא נצטרך לדאוג למשכורת, אבל יש צורך בתקציב לפקידות. איפה הכיסוי להוצאות אלו?

כל זה נכלל בתקציב התלת-שנתי חדשי.

מר א. נתן:

עד מרס יש לנו תקציב דזורבי ואפשר לקבוע כל זה שם.

היו"ר השר ל. אשכול:

נאמר שצריך להכין תכנית ועד כמה שאפשר יחד עם אנשי המקום ובמידה כזאת שזה יאיר עיניים להם.

השר י. בן-יהודה:

מר ז. דיבון : אני מבקש לקחת בחשבון את הדוחק בזמן. יש לנו תכנית יותר מפורטת על סך 800,000 ל"י שלא העזנו להציע. לא הגשנו אותה, כי לא חשבנו שזה כל-כך רציני, אבל בינתיים יש תכניות יותר דחופות.

השר י. בריהודה : אני מבקש שנקבל גם את החומר הזה כדי שנוכל לעיין בו בינתיים.

השר ס. נסיר : אני רוצה להודיע לפרוטוקול, שהמשרד שלי הוא היחיד שלא הגיש שום בקשה לתקציב, כי אנחנו לא מעוניינים לפתוח שם לשכות-עבודה וכו'. אבל בביקורי ברצועה לפני שלושה שבועות דיברנו על-כך, שאם יתעוררו שם שאלות שונות של פיקוח חוקי על ביצוע או פיתוח כבישים וכו', אתם תגישו תכנית סחוף יוזמתכם אתם. אני שוב מודיע שאם לא תפנו לא בטפל בזה, ואם תגישו תקציב לפעולות הנוגעות למשרד העבודה, אתנגד לו אם לא יובא קודם לאישור משרד העבודה.

אלוף-מש. שחם : דיברנו עם מר עילם בקשר למצב. וביקשנו שהוא יקבל לידינו את הריכוז הזה וישגיח על תיקון הכבישים. לרוב דרושים שם תיקונים קלים מאד. מר עילם הבטיח לשלוח מישהו.

מחא. נתן : ביחס למשרד העבודה - הגיע לרצועה איש מס.ע.צ. העבודה. שממש קצין קישור בינינו לבין משרד-ההסעלה. קבענו תכנית מינימום של תיקונים בכבישים ואנחנו עומדים בקשר ביחס לביצוע עם מ.ע.צ. באשקלון. ישנה החלטה עקרונית להעסיק כפועלים רק אנשים מקומיים.

היו"ר השר ל. אשכול : כסיכום אני רוצה להציע ברשותכם אני אפנה בסכתב למשרד החקלאות ולמשרד הבריאות, אציין שהדבר נדון כאן ואנחנו מבקשים מהם להגיש פירוט של על הסכומים האלה: 5000 ל"י ליעור ו-6000 ל"י לפתיחת קורס לאחיות בעזה. כן נבקש לגשת לביצוע, כי כאן הזמן הוא גורם חשוב.

השר פ. ספיר:

אני בדרך-כלל לא נמנה על אלה שבאופן עורר
קבלים כל תכנית. אבל במידה שמציעים לעשות
משהו לגבי תאורה וסיום אני מבקש שאנשי המנהל יגישו פרטים מפורטים.

השר י. בר-יהודה:

צריך בהחלט לבוא במגע עם גורמים מקומיים כדי
לעניין אותם בתכניות הפיתוח.

היו"ר השר ל. אשכול:

אפשר לבקש את "סקורות" להכין תכנית, אבל זה
דורש זמן. אלה דברים קטנים לעומת ההחלטה
העקרונית להניח צינור להסקייה שיעלה לנו 1 מיליון ל"י.

השר פ. רוזן:

לפני שאנחנו עוברים לסעיף ה-2, אולי אפשר
לשמוע על המצב הכללי שם?

מר ז. דיבון:

יש ברצועה עכשיו שתי עובדות יסודיות שקובעות
את הלך-הרוח וגם מעצבות, אם אפשר להגיד כך,

את דמות הרקע ליחסים. האחת היא, העניין עם או"ם. הם שואבים את האינפורמציה
שלהם לא מגורמים אובייקטיביים, אלא מגורמים ערביים ובעיקר משמועות. דבר
שני שמספיע הוא העובדה שהגבול כרגע בסביבת רפיח, כפי שידוע להם יפה, הוא
לא גבול עם כוחות או"ם, אלא זה גבול עם כוחות מצריים שהולכים ומתארגנים
שם. אל-ערish היא אסנס בידי או"ם אבל יש שם כוח מצרי וסתחילת להתארגן שם
פעולות פדאיון לקראת פעולות נקם, ואז כל אחד חושש לעורר בצורה חסודה ביותר.
עובדה שלישית, ויש לכך יותר מסימנים בלבד, של
פעולה סחתרתית, לא בטובן המקובל, של ארגונים מוסמכים מקומיים המאיימים
ברצח משתפי הפעולה. היה נסיון, עם התחלת הדיון באו"ם, לארגן הפגנה
ושביתה. לא ניסו לבצע זאת למעשה בשטח בקנה מידה דציני, אבל היתה החלטה
של קבוצות מסוימות לעשות זאת, ומסביב לזה היתה הסתה בכל צורה אפשרית
נגד השלטונות ונגד עצם שיתוף-הפעולה.

השר י. בר-יהודה:

היו שני מקרים שעלו על מוקשים, אלה מוקשים

טריים?

אלור/ס.ט. שחם:

עוד אין לנו ידיעות על הכרה האחרון. במקרה שלפני שבוע אלה היו מוקשים ישנים.

סר ז. דיבון:

עובדות אלו הן עובדות שאנחנו לוקחים בחשבון. מצד שני אנחנו עושים פעולות טכיעה. היו הצלחות

מטויימות ביחוד במרכזי הפעילות. במקום אחד תפסו מכונות דפוס כאשר עמדו להדפיס טטנמיל של הומר הסתה. אין לנו שום ענין לתת לזה פרסום או להפגין זאת.

השר פ. רוזן:

המברקים ששלחו ראשי הישובים שם היו עשויים או שזה בא מיוזמתם הם?

סר ז. דיבון:

הם שלחו לא רק למשלה, אלא גם למחלקות שונות. הכוונה היתה לתת לזה פרסום בחוץ-לארץ ולהעביר קול, אבל פה בעתונות לא להבליט, כדי לא להביא להתעררות ברצועה. העובדה שראשי המועצות שלחו טברק לבן-גוריון יש ליחסה לזה שאנחנו במצאים בשטח. לא הייתי אומר שהם עשו זאת לגמרי מתוך שטחה. אבל בין זה ובין לחץ מסלתי יש הבדל. זה לא כל-כך ספונטני, אבל יש לזה הצדקה גם במציאות. אנחנו מדברים כאן בעיקר על פיתוח ברצועה, ובמידה

שזה מקדם אותנו זה הסיכוי לפיתוח כלכלי גם לגבי אלה שעוסקים במסחר ובקלאות, ובתקווה שזה יעזור גם לאלה שבפרנסתם אין להם כל בסיס והם יקבלו תוספת סיוע ממדינת-ישראל. הסיסמה שאנחנו מנצלים אותה בשטח זה היא פיתוח. יש לזה ערך במידה שנראה נכונות לבצע זאת בקצב מהיר. במידה שלא נוכיח זאת במעשים, אלא נסתפק בהצהרות זה יעורר תגובה שלילית ואחר-כך לא ירצו זאת.

השר פ. רוזן:

האם בתי-הספר פועלים?

סר ז. דיבון:

בתי-הספר פתוחים אבל הביקורים מתמעטים. המורים עצמם היו הגורמים המסייתים ביותר. היו שמועות שמסועות שונות שהשפיעו על הביקורים גם של המורים וגם של התלמידים.

מר ז. זיבון:

העיקר עכשיו זה פיתוח והם מצפים לזה. הקושי
העיקרי הוא בעזה ולא במקומות אחרים.

האם יש להם עתון ומאיזה עתונים הם שואבים את השר ט. נמיר:

ידיעותיהם?

מה הם הקטוניסטים?

האם יש שכבה של כמה מאות איש שרואים עצמם

קשורים בנו גם באופן פתאלי?

הם מקבלים שם את ה"ג'רוזלם פוסט" ו"אל-יום", מר ז. זיבון:

וכן יש שם שידור ערבי טקומי שרמתו נמוכה

מהשידורים הערביים ב"קול ישראל". יש שם איש מיוחד שמנסה להפעיל כל עזרה

אפשרית כדי להגיע לצורה יעילה ביותר של הסברה. היו שיקולים של הוצאת

עתון במקום, אבל זה עולה הרבה כסף וגם אי-אפשר להבטיח רמה נאותה לעתון

זה. צריך לקחת בחשבון שהשידור הערבי הקובע לגביהם הוא השידור הסצרי, עם

כל הטענות ואי-האסון שיש להם. הם מאזינים לחזנות הערביות. אנחנו משתדלים

להלחם בגד השטועות המתהלכות שם, אבל זה דורש כסף רב להרחבת ההסברה.

יש כאן שאלה של הרחבת חוג האנשים הסוכנים

לשֹׁעֵנו לנו ויש גם שאלה של שמירה על משתפי-הפעולה הקיימים. במידה ששיתוף-

הפעולה יהיה צד למדי הם יהיו יותר תקיפים כלפֵּנו. כל ראשי המועצות שם

הם בעלי וותק במשרה הזאת. האיש ברפיח נמצא בתפקיד זה מאז 1934; האיש

בעזה מאז 1939 והאיש בחאן-יונס מאז 1935. כיום נעשה נסיון בעזה לדחוב

את החוג על-ידי הקמת ועדה מייעצת, אשר לא הוקמה על-ידי המושל, אלא היא

הוקמה ביוזמתם של מספר אנשים ונתחילו בפעולתם תוך סתן עצות למושל. ועדה זו

פועלת סתוך הרגשה בצורה של דיון קולקטיבי בדברים שונים. בראש הוועדה

עומד מי שהיה יו"ר המועצה הסצרית העליונה, והוא אף כתב מכתב לשלטונות

בענין מוסחים למשלוח פרי-הדר. כן משתתפים בוועדה ראש לשכת המסחר, סורים

וכו'. זו קבוצה של 30 איש שאנחנו משתדלים לקשור אותה יותר ויותר לשיתוף-

סר ז. דיבון:

פעולה אתנו. חוג האינטרסנטים פוחת והיעילות של משתפי-הפעולה גדלה.

השר י. בר-יהודה: יתכן שזה בידיעה ובהסכמתם של המצרים?

סר ז. דיבון: לא מן הנמנע, אם כי אינני מניח כך, כי כל

התעמולה שלהם סכוונת להפסיק את שיתוף-הפעולה. הם לא יהיו מעוניינים להפגין שיתוף-פעולה.

יתכן שבצאמנו מישיבה זו נקבל ידיעות על חידוש פעולות הפדאיון, כי כאל-עריש המצרים מתארגנים לפעולות נקם. ידוע לנו על נסיונות שהיו לאיים על ערבים מסויימים ששיתפו-פעולה אתנו שירצחו אותם. אם עד עכשיו היה שקט באזור ההוא אינני זוקף זאת לזכות הכוח שלנו להתגבר, אלא פשוט לסזל.

אשר לקומוניסטים - הגורם הפעיל והמרכזי של תאי ההתנגדות הם הקומוניסטים. איש שיוצא שם עם כרוז או כותב כרוז הוא קומוניסט סובהק, ולרוב אלה אנשים שהיו סנהיגים קומוניסטים ברצועה. להם יש השפעה רבה וקנאות שגדלה והולכת. החוג השני של המתנגדים הוא חוג האנשים הקשורים לאחים המוסלמים. התשובה לקומוניסטים היא ברורה: זו הסכנה החמורה ביותר לאזור כולו.

אלוף/מ.מ. שחם: כל זמן שהם סרגישים שיש כוח ישראלי יהיה שקט

פחות או יותר. ברור כי ברגע שהם ירגישו שכוח ישראל נחלש התנגדותם תגבר. לפני שבועיים, ביום שהתחיל הדיון באו"ם הם ניסו להשבית את עזה. אנחנו הורינו להם לפתוח את החנויות. הצרה היא ששם כל שמועה קלה מביאה מיד לסגירת החנויות, כי הם מאד מעוצבנים בכלל אי-הבהירות שקיימת במצב.

השר י. שבת-בר-יהודה: האם יש ידיעות על פעולות נקם או בדומה לזה

באל-עריש?

סר ז. דיבון:

הופצו שמועות כאלה ברצועה. ברפה, למשל, שזו בקודה רגישה, הפיצו שמועות מיד עם פינוי אל-עריש שהמצרים רצחו את משתפי-הפעולה אתנו באל-עריש. ידוע לנו על משתף-פעולה אחד שאסרו ורצחו. זה ידוע לנו ממקורות של הצלב האדום. פחות חשובה העובדה כשלעצמה, אלא עצם העובדה שמפיצים שמועות מסוג זה. לכן הפיתוח שאננו מציעים להתחיל בו בהקדם יהיה בו גם צד אחר של העסקת האנשים בעניינים מעשיים יותר. יש שם אוכלוסיה של 300,000 איש שאינה עובדת ואינה מתעסקת בשום דבר.

היו"ר השר ל. אשכול:

לי אין הרגשה כל-כך טובה לגבי הפיתוח. אני מבין שאלה אנשים חיים וצריך לדאוג להם לשירותים.

השר ט. נטיר:

בכל-זאת צריך לעשות זאת, אין לנו הרבה אמצעים להלחם נגד התעסולה הנגדית.

השר י. בר-יהודה:

ענין קביעת קו הסים זה מבחינת ההוצאות דבר קטן, אבל מבחינת האפקט ערכו גדול מאד.

סר ז. דיבון:

בענין הסים צריך להתחיל מיד, כי בינתיים אפשר להחזיר שם מחשבה שיסופקו סים ואפשר להתחיל בעיבוד. כאשר יושבים ומדברים אתם הם רוצים תכנית. הם בהחלט סוכנים להשתתף. כאן אפשר לפעול, כי חלק מהכספים המוקפאים שלהם בירדן.

השר ט. נטיר:

אני מציע לאנשים במקום, עם כל הקשיים שישנם, בכל-זאת ליזום משהו דומה לעתון ערב של עמוד אחד או שנים, שייעשה על-ידי אנשי המקום. זה לא יהיה עתון ישראלי-ערבי, אלא עתון ערבי מקומי שיביאז בעיקר את החדשות. זה במקצת יכול להיות על בסיס מסחרי, אבל זה דורש השקעה. לדעתי יש לעשות זאת כי בשנת 1957 לדאוג לסידורים באזור בלי שיטוש בעתון כל שהוא, זה ויתור על דבר אלטנטי.

אלונה/ט. ט. שחם:

הערבים בעזה היו בדרך-כלל סנויים על העתונות הכי טובה שיוצאת לאור במצרים. כאשר הבאנו אליהם

אלוף/ס.ס. שחם:

את העתון אל-יום, הם צחקו, כי הרטה היא הרבה יותר נמוכה. באנו בדברים עם עורכי אל-יום שיכניסו יותר ידיעות מהנעשה בעזה. להקים עתון במקום זה דרוש השקעה גדולה ואי-אפשר יהיה להבטיח לו רטה באותה. לעשות עתון שיוכל להתחרות עם העתון "אל-אהרם" - לזה איננו מסוגלים. אנחנו מביאים לשם את ה"ג'רוזלם פוסט" וגם עתונים אחרים.

היו "ר השר ל. אשכול: אנחנו לא צריכים להיות כל-כך נאיבים. איננו מאמינים שעל-ידי-כך שנוציא איזה עתון ערב זה ישנה את המצב. בישיבת הממשלה מסרו שארצות ערב מקשיבות קשב רב ל"קול ישראל" הערבי שלנו, מדוע לא מקשיבים לו בעזה? (ו. דיבון: מקשיבים).

אלוף/ס.ס. שחם: הם מאזינים אבל לא כל-כך מאמינים, אלה בכל-זאת ערבים.

סעיף ב) הסחר בין שטחי הרצועה לשטחי המדינה

אלוף/ס.ס. שחם: היום איננו מרשים לכל יהודי שרוצה לקיים קשרי מסחר להכנס לעזה לרצועה. יש לזה שתי סיבות. הרשינו שם לקיים מסחר בעזה וכסניבה לחברת "המשביר", ולחברה נוספת לחאן-יונס והמביבה. לעת-עתה הערבים קונים הרבה וקונים אפילו מעל לתצרוכת. הסבר אחד לכך הוא, שהכסף הישראלי המוזרם לרצועה על-ידי אונדוראס או על-ידי התשלום בעד החוצרת שלהם - הם אינם מאמינים כל-כך ביציבותנו שם ולכן מסתירים להחליף את הכסף הזה או בסחורה או בכסף מצרי. אמנם הכסף החוקי ברצועה הוא הכסף הישראלי אבל אין איסור להחזיק לירה מצרית. הם קונים הרבה קפה, דגים מלוחים בכדסזיות כאלה שאיש אינו מאמין שהם אוכלים אותם, אבל הם קונים כי זה מצרך שיכול להשמר ואינו דורש תנאים מיוחדים לאיחסון. הם קונים הרבה סוכר. כן התחילו לקנות זבלים וחמרי הדברה. "המשביר" עושה הכנות להביא סצרכים אחרים, ככל שיש לערבים כסף שם הם קונים. את הכסף הטצרי אינם מחליפים.

השר י. בר-יהודה:

האם הם קונים אריגים?

אלוף/ט.ט. שחם:

הם רוצים ניילון, צמר. יש להם ייצור קטן של

בדים וגם מלאי של בדים ברצועה שלא קונים.

להביא את הבד הזה לארץ זה לא בא בחשבון. ראשית, זו התחרות ישירה עם

תוצרת הארץ; ב) אין זה אריג סהמבוקסים בארץ. בעבר הם מכרו בדים אלה

בעיקר למצרים ולטעודיה, ארצות שאין להן תעשיית בדים.

לרצועה עצמה לא הרשינו להביא מצרכים. הרצועה

מייצרת בעצמה את מצרכי המזון הדרושים לה בכמות די גדולה, נוסף למצרכים

שהם מקבלים מאונורא. נוסף לזה אין כל בסחון שכל האנשים הרשומים באונורא

הם אנשים חיים. יש יסוד לחשוב על יסוד בדיקה שנעשתה שלפחות 20% מהאנשים

רשומים בצורה כפולה. בין המסמכים מצאנו שהם רצו בשעתו לעשות ספקד, אך

קצין הבטחון שלהם כותב, שלא כדאי לעשות ספקד מאחר שאז אונורא יגלה שגם

תושבים קבועים של הרצועה נרשמו כפליטים וכן ירגישו שיש פליטים הרשומים

יותר מפעם אחת. אנחנו עשינו ספקד בנתיים בזמן העוצר והיה הבדל ב-17%

לעומת המספרים שקיבלנו.

השר י. בר-יהודה:

אונורא לא מסיקה מסקנות מזה?

אלוף/ט.ט. שחם:

לא, אונורא אינן רוצה להתנגש אתם, כי כל דבר

כזה עלול לעורר סערה. היא היתה שטחה לו עשינו

ספקד כללי ומלא כדי שתוכל להקטין את/הסנות, אבל לנו אין ענין בזה כרגע.

כפי שאמרת, איננו טרשים כרגע סחר חופשי עם הארץ.

יש שם מצרכים זולים שנארץ אפשר לסכוד אותם או בצורה שחורה או במחיר יקר

מאד. אנחנו הוצאנו ששם רק אותם המצרכים שהרצועה לא קלטה אותם והם לא

טהורים התחרות בתוצרת הארץ. למשל, חמרים. הוצאנו טשם 40 טונות חמרים, כי

בגלל הפחד מה יהיה בעתיד הערבים לא קנו חמרים, המחירים ירדו מאד ואנחנו

קנינו את העורפים במחירים שהיו קיימים בשנה שעברה. כן קנינו שם גויאכות

וקצת בצל. הסידורים של הסכירה סודרו בהתאם לכן, שמה שהוצא מהרצועה ונסכר

כאן, הסכום פחות הוצאות ההובלה הוכנס לקרן הרצועה. קנינו שקדים, שקים

אלוף-ט. ט. שחם:

ריקים. היתה הברחה טשם של סוכר ואורז, בעיקר סחורה שנמצאת במקום מסה שאובוורא סכניסה לשם. אי-אפשר למנוע הברחה זו, כי הגבול של הרצועה הוא 60 ק"מ, המעברות הנמצאות בשטח לא רחוק מהרצועה מהוות קשר חזק. עשינו כמה פעמים צ'ר במקום זה ונתפסו כמה אנשים. אנחנו הפסקנו בחלקו את ההברחה, אבל אינני יכול להגיד שלא מוברחים עוד דברים כמו שקדים וכו'. המסחר בדרך-כלל סגור ואיננו סכניטים לשם סוגי סחורות שיש שם.

י. בר-יהודה: הסידור של קניות על-ידי אנשים המבקרים במקום עדיין קיים שם?

אלוף/ט. ט. שחם: הפסקנו אותו, כי כל קנייה כזאת בדרך-כלל היתה מלווה בשוד. אם נכנס לשם אדם מישראל והוא סזויין בנשק, או שנכנס חייל ומצביע עם העוזי ביד על שטיח ושואל כמה זה עולה, הערבי מוכר לו אותו ב-5 לירות, ואם אחר-כך עושים ביקורת במעברים החייל טוען שהוא קנה את השטיח. פה אין כל אפשרות להוכיח שלא קנה.

השר י. בר-יהודה: האם אתם גם מחרימים דברים שאנשים קנו?

אלוף/ט. ט. שחם: במחסומים עוברים דרך-כלל אנשים שקונים דברים קטנים, אלה שרוצים להבריח דברים רציניים עוברים דרך השדות.

היו"ר השר ל. אשכול: אי-אפשר להוציא הוראה שאסור להם ללכת בשדות?

אלוף/ט. ט. שחם: הוצאה הוראה כזאת, אבל שם ישנו אזור סגור כפול. שוטרים שם על כל המחסומים אבל האנשים לא כל-כך נשמעים. שילמו שם קנסות של סאות ל"י במשך שבוע על כניסה לא חוקית.

מר ז. דיבון: אלה אנשים עם הרבה כסף פסידי בכיס. נתפסו שם אנשים עם 3000-4000 ל"י בכיס.

אלוף/ס.ס. שחם:

אנחנו מציעים להמשיך בסידור הקיים ולא לאפשר כניסה חופשית ופתוחה לסחר בין שטחי הרצועה

לשטחי המדינה.

סר ז. דיבון:

הכוונה היא לדאוג שהשוני ברמת המחירים לא יביא לתנודות גדולות. כל זמן שיש שם רמת מחירים

פחות או יותר יציבה אין סכנה לאינפלציה. ברגע שנפתחת אפשרות למסחר חופשי אני כמעט משוכנע שתחיל ספסרות, כי אז הם יצטרכו לקנות מצרכים במחירים שלנו. אחת הדאגות היא שהאנשים יוכלו לקנות את המצרכים ברמת המחירים שהם רגילים לה, אחרת זה עלול להיות סכנה גם מבחינה בטחונית.

אלוף/ס.ס. שחם:

יש עוד כמה דברים שאנחנו מרשים את יצואם למדינה. יש בעזה תעשיית קדרות של בעלי-מלאכה קטנה, שעד

עכשיו לא עבדו כמעט. התקשר אתם יהודי אחד שיש לו בית-חדושת בארץ והוא למעשה מספק להם הזמנות של משרד החקלאות והקק"ל. אנחנו נתנו לאיש הזה רשיון לצאת השבוע לעזה ולבדוק. כל הוצאה של סחורה כזאת מהרצועה תהיה טעונה רשיון.

לגבי בדים יש קפאון. הם מוכנים למכור לנו רק במזומנים ואינם מוכנים לנהל מסחר בלי מזומנים לזמן ארוך. הם נתבקשו לתת לנו קלוקציה של מחירים ונתנו קלוקציה מנופחת מאד כך שמחירי הבדים שם יותר גבוהים מאלה שבארץ. הם חוששים שאם הם יתקשרו אתנו בהתחייבות לזמן ארוך בינתיים הם ינותקו מסדינת-ישראל והם לא יוכלו לקבל את הכסף שיגיע להם. יש להם עוד כל-סיני חששות.

הוצאנו משם גם גרעינים לאכילה וגם גרעיני קיקאיון לתעשיית צנע. הקיקאיון מצוי מאד ברצועה ויותר בצפון סיני. באחת מתכניות הפיתוח שלנו ישנה מחשבה לשתול עצי קיקאיון. היום אין עוד מכונות דישה לזה, ואם יסופקו להם יוכלו להפוך זאת לעסק. זה בתכניות לעתיד. לעת-עתה כל מה שאפשר לקנות נקנה.

השר ס. נמיר:

אני מציע ששר המסחר והתעשייה יצא לרצועת עזה
בקשר לעניינים אלה. לפי המצב הקיים זה לא יהזיק

מעמד. לפי דעתי, מבחינה כלכלית-ישראלית עזה הולכת וגווססת. כרגע שטרשים
מסחר חופשי עלולות להיות שתי תקלות: קודם-כל, תתחיל ספקולציה ואנשים
ירוויחו הרבה מאד בסף. אם ירוקנו כל המחסנים בלי שהם יוכלו בכסף שקיבלו
תמורת התוצרת למלא אותם בחזרה. זה יהיה שוד למעשה. מה התרופה נגד זה,
אם אנחנו אוסרים שאסור לקנות? אז החנויות מלאות, בעיקר חנויות הברדים,
ואין איש בכנס לקנות. הם פותחים את החנויות רק מתוך שגרה.
מה שאסור על זה אסור על כל דבר שאינו מצרך
לאכילה. זו תעסולה אנטי-ישראלית רבתי, ולזה צריך לסגור תרופה. אני
מציע ששר המסחר והתעשייה יסע לשם. קודם היה להם אכספורט של בדים לסצרים
ולסעודיה, עכשיו זה איננו. עד עכשיו אסרו גם יצאן של קרטיקה לישראל.
לפי דעתי התרופה היא, אם אנחנו רוצים למנוע
את הרעה גם לישראל וגם לעזה, קניה סרוכזת על-ידי המדינה. בלוטר, הקמת
גוף שיקנה אצלם מה שלנו כדאי לקנות, אפילו קצת יותר מזה, כדי שתהיה תנועה
כל שהיא, אבל לקנות כך שאצלם יהיה בטחון מלא שמה שהם מקבלים הם יכולים
בעדו בעזרת אותו סף לסלא את המחסן בחזרה. החילופים האלה הם פירוש של מסחר.
אני אומר זאת בצורה פרימיטיבית כיצר לגשר בין שתי רמות המחירים כאן ושם.
חוסר התנועה בחנויות קובע דעת-קהל ואנחנו צריכים לחפש לזה תרופה.

השר פ. ספיר:

ביקרתי ברצועה וזה אינו מעלה ואינו מוריד.
אני מבין שזה דבר מאד מאד מסובך. יש שם
300,000 איש שאינם עובדים. ראיתי שם המונים סתובבים בחובות ללא מעשה.
אינני מבין מה השר נמיר מציע. אנחנו צריכים קודם-כל לדעת מה אנחנו רוצים.
אנחנו צריכים לקנות מהם את הברדים? הם לא מאמינים בלירה הישראלית. אני
זוכר את המצב ב-1948, כאשר כבשנו את נצרת - ^{לא} הדבר דומה, זה לא ^{היה} אחר
שמונה שנים של ניתוק ממדינת-ישראל וכמסטר של הסתה נגד מדינת-ישראל - במשך
שנה, שנה וחצי היה סווח מוחלט במסחר. אני מבין שאנחנו צריכים קודם-כל

השר פ. ספיר:

להחליט מה אנחנו רוצים. זה ודאי יתברר תוך השבועיים-שלוש השבועות הקרובים. אנחנו קבענו תקציב של 6 מיליון ל"י, מזה 1 מיליון ל"י בשביל הצינור ועוד 4 מיליון ל"י בשביל דברים חיוניים. העניין של המסחר מסובך מאד, כי כאן גדולה ההסתה וגם אי-האמון. לעומת מה שהיה במקומות אחרים הם אינם נותנים להונות אותם. אינני יודע מה ערך יהיה לנסיעתי לשם, צריך קודם-כל לדעת מה המטרה.

השר י. בר-יהודה:

המצב הוא שהם מקבלים זאת כחרם וכהסתה החיים

הכלכליים. בעצם מה שצריך להיות, אפילו מבחינת

המסחר העליון, יהיה בזה קצת מקח טוב מצדם, אבל צריך שתהיה להם ההרגשה, לא שהם מסתובבים אלא שהעסק מסתובב. אני לא יכול לתת הרבה דוגמות פשוט מתוך חוסר ידיעה של הדברים היסודיים. אבל אני רוצה לתת דוגמה אחת, למשל, בקשר

עם עניין הבדים. יתכן מאד שאם אנחנו נאמר: אנחנו קונים אצלם 150,000 סטר בדים והם מקבלים תמורת זה חמור גלם, זה ישפיע עליהם גם מבחינה פסיכולוגית, הם יראו שהעסק מסתובב, אז הם אולי יתחילו לפעול ואולי יוסיפו דברים נוספים. אם אנחנו נדבר על שמירה על הפרוינציפ מסויימים בהיה מלאכים אבל שם לא יהיו חיים. ברור שקנייה כזאת של בדים צריכה להעשות רק בצורה טרוכזת.

אלוף/ט. ט. שחם:

הם מוכנים למכור ואחר-כך יקנו חוטים ויעבדו אותם.

השר פ. ספיר:

צריך לתת להם קואופיציאנט.

השר י. בר-יהודה:

נתתי דוגמה רק כדי לסבר את האוזן. הפרוינציפ הנכון

הוא לא להריק אותם בתשלום של ניירות בלבד, וגם

לא לאטום את המסחר כליל, סוכרח להיות איזה דבר אמצעי. אינני סומחה לזה, אבל אולי צריך להטיל על שנים-שלושה סומחים לבדוק את המצב ואנחנו נאמר להם מה אנחנו רוצים והם יציעו הצעות מסשיות.

מר ז. דיבון:

גם "המשביר" קונה שם, אין שם חרם כפי שהושבים.

השר י. בר-יהודה:

זה במידה מצומצמת, הכוונה שהם ירגישו שבכל פנה

זו משהו, ולא רק בשטח החקלאות.

היו"ר השר ל. אשכול: אני מבין שהדבר המתגבש הוא שאנחנו ממליצים או מציעים ש"המשביר" יקנה במרוכז מבתי-החרושת או מבתי-הטלאכה לטכסטילים, למשל, כפיות, זה לא התחרות עם תוצרת הארץ. אפשר לתת להם גם חוסר גלם אחר וגם כסף.

אלור/מ.פ. שחם: אם אנחנו נרשה ל"המשביר" לקנות שם בדים זו שאלה שאתם צריכים להחליט עליה. בארץ אין חוסר בבדים, ואלה גם לא בדים מסוג שנמכרים בארץ. יש הבדל בין קנייה על-ידי מוסד שהיא בצורה מרוכזת, היא לא משנה את הרשמים של החרם. לאנשים פרטיים לא נרשה לקנות, כי אחרת לא נוכל למנוע את השוד וההברחה. על-ידי קנייה מרוכזת של "המשביר" שוק לא נשנה את הרושם שיש חרם על קניות. אנחנו קונים שם עודפים של מוצרים חקלאיים וצמחי תעשייה. את זה מרשים להוציא. מה ששייך לתוצרת תעשייתית זה בעיקר בדים ושטיחים. כפיות, זה חלק קטן מאד. אפילו אם נקנה 10,000 כפיות את הרושם של החרם זה לא ישנה. לכן אנחנו לא מציעים עוד לשנות את הסדר הקיים, כל עוד המצב לא התבהר יותר. איננו מציעים לתת חופש לאנשים לקנות שם. שבית, החופש במכירה מביא לזה שנותים 7-8 לירות ישראליות בעד לירה מצרית. הם בורחים מהלירה הישראלית ומחלפים אותה או במצרכים או בלירות מצריות. אילו אפשר היה להוציא בדים אלה ליצוא לאיזו ארץ, למשל, בצפון אפריקה, או לארץ שאוכלוסייתה צורכת טוב זה של בדים - זה היה רצוי מאד. משרד המסחר והתעשייה בהחלט בעד זה.

השר פ. ספיר: אני קבעתי ישיבה כדי לברר דבר זה, כדי שלא יזווצר מצב שאנחנו מספקים להם דולרים בעד התוצרת שלהם.

היו"ר השר ל. אשכול: אני מציע כי עד שאנשי הסנהל במקום לא יעוררו עוד פעם את השאלה לא נקבל החלטה. אמנם יש הרגשה שאיננו נוהגים כל-כך כשורה, אבל האמת היא שעוד איננו יודעים מה לעשות. אם המשביר יכול לקנות יותר, אפילו אם זה במרוכז מבית-חרושת או מבית-טלאכה,

היו"ר השר ל. אשכול:

זה בכל-זאת נותן עבודה לפועלים ויש תנועה. צריך לעודד את "המטביר" לעשות זאת, ואם אפשר אולי לקנות את הבדים בשביל אכספוזרט.

סעיף ג) שרותים להגירה ותעודות מסע לתושבי הרצועה

אלוף/ט. ס. שחם: כרגע אין הרכה אנשים שרוצים לעזוב את הרצועה.

כולם יושבים ומחכים לראות מה יהיה. עד עכשיו

נתקבלו 2-3 בקשות מאנשים שרוצים להגר לישראל. אין כרגע בקשות לרשיון להגן לחוץ-לארץ.

השר ל. בר-יהודה: אם ידעו שנותנים רשיון אולי יפנו.

אלוף-ט. ס. שחם: ישנה חוליה של מסדר הפנים במקום שסטפלת בכל

בקשה כזאת.

השר ל. בר-יהודה: השאלה היא שהאנשים במקום אינם יודעים מה להציע.

האם הם יכולים לתת לסה-פסה או לא? אני חושב שלא

צריך לתת פספורט, אבל צריכה להיות אפשרות לתת לסה-פסה, אם האנשים ישיגו ויזה. יתכן שברגע ששלושה אנשים יקבלו לסה-פסה תהיינה מאות בקשות.

היו"ר השר ל. אשכול: אני מסכים לזה בתנאי שלא נצטרך לפתוח לשכה במקום.

יכולים לפרסם שאם תהיינה בקשות יתנו רשיון. איננו

מתנגדים לזה שהם יגרו לארצות אחרות.

ט. ז. דיבון: אני חושב שצריך לתאם את השאלה, אם אפשר לתת לסה

פסה, עם היועץ המשפטי במקום.

אלוף/ט. ס. שחם: אני מבקש לדעת אם הוועדה מסכימה שנפרסם כי היה

דיון בתכניות פיתוח לרצועת עזה.

היו"ר השר ל. אשכול:

אפשר לפרסם שוועדת הסרים לענייני עזה דנה בהצעות
פיתוח אחדות שהוכאו בפניה והטילו על טוסחים לברר

את הפרטים ויחד עם אנשי המנהל להביא תכניות ספורטות. אנשי המנהל יבררו
את הדברים תוך סגוע עם הרשויות המקומיות. אפשר להזכיר גם את תכניות המים
והחשמל.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ה

לצ 4.2.57

פ ר ט י - כ ל
ישיבת ועדת השרים לענייני רצועת עזה
כ"ט בטבת תשי"ז - 2.1.57

- נוכחים השרים: ל. אשכול - יו"ר,
ז. ארן (בסעיף ע/8),
י. בורג (בסעיף ע/10),
י. ברזילי,
י. בר-יהודה,
פ. ספיר (בסעיף ע/12)

- נעדרים השרים: ט. נסיר,
פ. רוזן

- ר. חניב - מזכיר הוועדה
ט. אנדור - משרד החינוך והתרבות (בסעיף ע/8)
ז. דיבון - משרד ראש הממשלה
י. לוי - הסוכנות היהודית (בסעיף ע/12)
א. נתן - סטטל עזה
א. שלמון - משרד החנוך והתרבות (בסעיף ע/12)

- סדר היום: ע/8. הפעלת בתי הספר ברצועת עזה
ע/9. פעולות משרדי הממשלה ברצועת עזה
ע/10. שרותי הבריאות ברצועת עזה
ע/11. פנוי אזרחים מצריים ברצועת עזה
ע/12. תכניות פיתוח

ע/8. הפעלת בחי הספר ברצועת עזה

א. נחן:

בישיבת הוועדה שלפני האחרונה הוחלט

עקרונית, לפתוח את בחי הספר בעזה

בשלבים. כשהצענו את החקציב בישיבת האחרונה, הצענו לפתוח בחלק

כחוח א"ד' ורק לאחר מכן, היינו מתאחד בינואר, לפתוח גם את יתר

הכחות. לאחר מספר ימים נחברר, שרצוי היה להקדים את מועד פתיחת

שאר הכחות. הסתמכנו על ההחלטה העקרונית ופתחנו את שאר הכחות.

בעוד יומיים או שלשה יהיו כל בחי הספר פוחתים. החקציב יכנסה כש

מהחקציב של שלשה חדשים, כפי שנציע בישיבת הבאה.

היו"ר השר ל. אשכול:

ומהי הפרובלימה ?

מ. אבידור:

החקציב, שהוחלט עליו בסוף דצמבר,

היה מכוון לכתוח א"ד'. בינתיים

פתחו גם את הכחות מה' ומעלה. בשבוע הבא יפתחו בחי הספר החיכוניים.

(השר י. בר יהודה: וזה על השבון הממשלה ?) כן.

(השר י. בר יהודה: מה שאין בכל ישראל ?) כך זה היה נהוג שם.

היו"ר השר ל. אשכול:

לחשומה לב המושל ומגניז: אין זה

סדר, שקודם אתם פוחתים מוסדות

ואחר כך חבואו ותגידו לנו "פתחנו, חנו כסף". גם אתם אינכם יודעים

מה ומי, את זה בסדר במסגרת החקציב.

השר ז. ארן:

הנה הצעה החקציב, היא נשלחה לאוצר.

היו"ר השר ל. אשכול:

סחי ?

א. שלמון:

היה דיון בין סגן מנהל משרד החנוך

מר בנאור ובין פקיד באוצר שטיפל

נדבר. היה ביניהם דיון על ההצעה, וזה צריך היה להיות מובא לשר

האוצר.

היו"ר השר ל. אשכול:

צריך להיות ברור מה אנו עושים בוועדה

הזאת. הוחלט לפתוח כחות נוספות.

צריך החלה לדבר ולברר מה זה. עכשיו אתם אומרים: שלחנו הצעה חקציב.

האם יש לכם אישור על כך ? הרי גם במדינת ישראל, ולא רק לגבי עזה, אין עניינים נעשים בצורה כזו. צריך קודם לשבת עם האוצר ולהכין תקציב. נניח שמר ארנון יצטרך להגיע אלי בענין זה, אדע אם יש תקציב או איננו. אתה אומר, שהחלט באופן פרינציפיוני שפוחתים בחי ספר. אבל אתה מספר כאן על דבר חדש והוא חנוך חיבון. צריך לשבת על כך חתלה עם האוצר, יחברר שיש דבר חדש חנוך חיבון, מביאים חתלה הנה את השאלה באופן פרינציפיוני, ואחר כך ידונו ויבררו אם יש כסף לכך או אין.

השר ז. ארנן: אנשי משרד החנוך הרוכצים בעזה קבלו

הוראה ממני, לא לפתוח כחוח הי"ח

ולא בחי ספר חיבוניים כל זמן שלא חתיה ישיבת ועדה השרים, שבה יחליטו מבחינה עקרונית ותקציבית על הענין. עם הוראה זו נסעו לשם. אבל בעזה ישנו משטר כזה, ובו הסכביות מעורפלות מאד. על כל פנים אין הן נראות מעורפלות למושל עזה; בשבילו הסכביות מאד בהירות, כל מה שהוא אומר צריך לעשות. הוא נהן הוראה לפתוח את בחי הספר. עכשיו אנו עומדים בפני עובדה כזו, שמושל עזה פתח את בחי הספר. (השר י. בר יהודה: ישלם.) ילמדנו רבותינו כיצד לנהוג ?

היו"ר השר ל. אשכול: אבקש את כבוד המושל שינהל את בחי

הספר וישלם את הוצאותיהם.

א. נחן: יש כסף.

היו"ר השר ל. אשכול: אם רוצים שיהיה משהו, כדי שעזה תהיה

בישראל ובסמכות ממשלה ישראל, הרי

מה שעושים בעזה צריכה הממשלה על ידי איזה גוף שלה לאשר. אם הכל

מאושר, אין לי טענות. אסנם גם אם עושים דברים שלא אושרו, איני

סוכן לחלוח אף אחד, אבל קודם כל צריך לשבת עם האוצר, כדי שנדע

את הענין לפרטיו ואחר כך להביאו כאן לאישור סופי. אני סוכן

לדרוש ספר ארנון, שישב אהכט על כך באופן דחוף, למען נדע בראשית

חשבוץ הבא על מה מדובר, אדם נחמד הוא המושל בעזה, רוצה לפתוח
- פוחח. (השר ז. ארנן: חינוחן בינתיים הוראה שלא ידור.)

אם מה שמוצע הוא במסגרת ההחלטות שקבלנו, הריני מציע לשבח קודם
כל על החקציב. כרגע איני יודע מה להגיד, כן לפתוח או לא לפתוח.
א. נחנן: ביזם רביעי הבא יהיה חקציב מפורט.

ש. דיכונן: אני מבין שלישיבה הבאה יהיה חקציב
מפורט.

השר ז. ארנן: ובינתיים הוא פוחח את בהי הספר ?
ש. דיכונן: אני הושב שכנן.

השר ז. ארנן: למרות שבקשנו לא לעשות זאת בלי
דיון מוקדם, איני יכול לשלוח

לעזה מ"צים שיסנעו בעדו.

היו"ר השר ל. אשכול: נניח, שהאדמה בוועדה תחת רגלי המושל
בעזה כל חצי שעה והוא מזכרת לעשות

משהו - אבל הכדר אומר, שרבע שעה לפני החצי שעה הוא צריך להגיד
על כך לשר החנוך, למען ידע מהענין.

השר ז. ארנן: ביחוד בשהודענו לו על כך, והוא
מחייך לו.

ס. אבידור: דברתי אהו בשבוע שעבר, אבל הוא
קיבל פקודה מהרמטכ"ל בשם ראש

הממשלה, לפי שעה יש לו חקציב עד סוף דצמבר.

השר י. בר יהודה: יהיה זה על חשבון חקציב הבסתון.

היו"ר השר ל. אשכול: אישרנו חקציב גם להנוך חייכונן ?
א. נחנן: אישרנו מכוס מסויים.

היו"ר השר ל. אשכול: אבל לא אישרנו חקציב להנוך חייכונן.
אם ראש הממשלה אסר לפתוח, לא

החבוון שיעשה זאת מעל לראש כולם, הוא בעד זה שיפתחו את בחי

הספר, אבל מישהו צריך לאשר חקציב. גם ראש הממשלה מביא את

הצעותיו לממשלה, והממשלה קבעה את הועדה הזאת לענייני עזה, ואחרי
 סר דיבון, צריך לפתוח לדעת את זאת, אם היום מדובר על חנוך או
 סחר יהיה מדובר על עניין אחר, צריך לברר תחלה את העניין עם השר
 הסעוניין בדבר: הנה זוהי הצעה שמושל עזה או אנשי עזה מציעים.
 הוא יסכים או לא יסכים להצעה, אם יסכים, ידע כמה לחסוך כאן. ואם
 לא יסכים, יהיה כאן בירור. על הצד הכספי של כל הצעה צריך לשבח
 עם שר האוצר, אני מסתפק בזאת אם ישב עם המנהל הכללי. ואז נדע
 מה וסי, מה פוחחים ומה אין פוחחים. אחרת זוהי מדינה לחוד, טוב
 מאד, אבל אז אין מדינת ישראל יכולה לשלם בעד המדינה הזאת. אני
 בטוח, שגם ראש הממשלה אינו חושב אחרת. אם הרמטכ"ל חושב אחרת,
 יהיה זה על חשבון הקציב הבטחון. (השר י. בר יהודה: הקציב הבטחון
 הוא דוקא של מדינת ישראל.) הוא יכול להגיד שסחוך טעמי בטחון
 הוא צריך לעשות זאת.

השר ז. ארן:

אבקש להודיע למושל שלא יפתח כוח
 נוספות עד שהצעות הוגשנה והאושרנה.
א. שלמון:
 כוח ה'ה' כבר נפתחו, לא נפתחו
 עדיין כחי ספר היבונניים.
השר ז. ארן:
 יודיעו לו שלא יפתח בינתיים כחי ספר
 היבונניים.

היו"ר השר ל. אשכול:

שלא יפתח עד שיהיה דיון והקציב
 והחלטה. אולי גם הגיע הזמן, שהמושל,
 שהוא כל כך מהיר בפעולותיו, יתחיל לחשוב גם על מקורות הכנסה.
ש. דיבון:
 יש לו.

היו"ר השר ל. אשכול:

אם יש לו, זהו מהו, אבל גם זאת אני
 צריך לדעת. איני אוסר לו ולך: פתח
 או לא פתח. אני רוצה לדון על העניינים, ושני שרים לפתוח צריכים
 לדעת עליהם לפני הישיבה, השר הנוגע בדבר, ואם מדובר על כסף - שר
 האוצר. אם מדברים על כסף, צריך לדעת על מה מדובר, ומישהו יציע

החלטה מנוכחת. נצלו את הימים שנשארו עד הישיבה הבאה, כדי להציע הצעה מנוכחת בענין החנוך.

ש. דיבון: אבל שמר ארנון יבדוק בינתיים את ההצעה.

היו"ר השר ל. אשכול: בבקשה, אם כי גם הוא אדם חי ויש לו

בודאי עוד עשרות עניינים.

ס ה ל י ט י מ להחנות פתיחה בחי ספר נוספים ברצועת עזה בהסכמת משרד החנוך והחרבות והאוצר.

ע/9. פעולות משרדי הממשלה ברצועת עזה

ע/10. שרותי הבריאות ברצועת עזה ע/11. פנוי אזרחים מצריים מרצועת עזה

השר י. ברזילי: יש המשך ל"אופירה" הזאת. השלטונות שם

החליטו לפטר את כל הרופאים שאינם פלשתינאים,

היינו את המצריים, מצד שני הם גם עומדים לעזוב את המקום. משרד

הבריאות קיבל אולטימטום, להגיש עד ה-5 בינואר הצעה שמית של 29 רופאים,

23 אחיות, 9 מילדות. זהו פרטנל של 60 איש, והמסכורה המסומצעת היא

בערך 500 ל"י לחודש.

השר י. בר יהודה: מי הגיש את האולטימטום ?

זהו בודאי ביטוי מפורחי.

השר י. ברזילי: נכון. צריך עכשיו למצוא את האנשים, צריך

לחח להם חקציב אישי, היינו מסכורה, וצריך

גם חקציב לפעולות. לי יש בענין זה קודם כל איזו שהיא בקשה: אם

ישנה רק אפשרות, ישארו העובדים הרפואיים שישנם עוד חודש ימים, ובמשך

חודש ימים, אם נקבל אישורים מתאימים מטעם האוצר, נפעל בזאת.

היו"ר השר ל. אשכול: גם זה מראה איך אחם מתארים לכם את

העניינים. אם ישנם ענייני בריאות, צריך

קודם לשקול אותם שבוע במשרד הבריאות ולקבל פרטים. וכל זה אינן.

ואם צריך כסף - צריכים החלה גם לדבר עם האוצר ולברר פרטים. לא

אומר שאני חולק עקרונות על הביעחם.

אם באמת כל עובדי הרפואה שהיו שם עוזבים את המקום, הרי החביעה היא צודקת. אבל צריך לברר החלה את הפרטים עם השרים הנוגעים בדבר.

השר י. בר יהודה:

מי החליט שהם עוזבים?

ש. דיבונן:

היתה פניה באמצעות הצלב האדום.

השר י. בר יהודה:

אני מעמיד כאן את השאלה בדבר

החזרתם. אני נגד החזרתם של כל

הרופאים, האהיות וכדומה. מחוץ לנשים, ילדים וזקנים, אני נגד

החזרתו של איזה אורח מצרי, כל זמן שהם אינם סודיעים לנו מי הם

השבויים שלנו, כמה הם, איפה הם ומה מצבם. ביחוד אין להחזיר

אנשים שאנו מעוניינים בשירותם. שאלה זו בודאי שייכת לוועדה זו.

היו"ר השר ל. אשכול:

חגיד לראש הממשלה, ואולי גם

אני אגיד לו, שתכרי הוועדה הזאת

רוצים בצדק לדעת החלה על העניינים שעומדים לעשות ברצועה עזה, הם

רוצים לדעת על כך קודם לבן וגם לטפל בהם. בודאי משהו מחליט

לוטר הרופאים: צאו משם.

ש. דיבונן:

הדבר נעשה על פי הוראת הרמטכ"ל.

השר י. בר יהודה:

אבל גם הרמטכ"ל הוא חלק מישראל.

בעניינים אלה הוא צריך לבוא לוועדה

זו ולקבל הסכמה או אי-הסכמה. אם הוועדה אינה מסכימה, יכול הוא

אחר כך באמצעות שר הבטחון לערער בפני הממשלה.

השר י. ברזילי:

יכול להיות שיחברר כי מבחינה תקציבית

אין לאוצר כסף למטרה זו. אם

הרופאים יעזבו מיד, יתכן שתהיה קטטרופה. צריך לברר מהי קטטרופה

גדולה יותר, או שעובדי הרפואה ישארו עוד חדשיים או שיעזבו מיד.

יש לך פה איזה דבר בענין הרופאים.

היו"ר השר ל. אשכול:

אין אנו יודעים שום דבר. הוועדה

לא הטפל בדבר אם לא חדע את הענין פראש מחלחלו ועד סופו. קודם

צריך לשבח עם השר הנוגע בדבר.

ש. דיבונן:

אנשי משרד הנריאוח במקום יודעים
אח העניין.

השר י. ברזילי:

הם יודעים שצריך כך וכך רופאים
וכך וכך אחיות ושצריך להקים בית

הולים לחולי עיניים עם 29 מסוח.

היו"ר השר ל. אשכול:

הם יודעים, ואתה יודע. אבל אתה
חבר הוועדה הזאת. קודם דבר עם שר

האוצר ואמור לו, נחוצ לי תקציב כזה וכזה, יחברר שיש תקציב או
אין תקציב, העניין יגיע הנה ויהיה בירור. הנה מעלה בר יהודה ערעור
על עצם העניין. אני בענייני בריאוח איני סבין שום דבר. אבל אם
העניין טובא הנה לפרטיו, וישנו חבר שלעצם העניין חושבים אחרת, דנים
על כך. ישב החלה האיש שלך עם משרד האוצר, יכינו הצעה תקציב
וחובא ההצעה הנה לדיון.

השר י. בר יהודה:

אני חושב שמוקדם יותר או מאוחר
יותר, יהיה צורך הזאת. לכן צריך

להציע לו שישב עם אנשיך על התקציב.

יחד עם זה אני מציע, שישלחו הודעה

מטעם הוועדה למושל הצבאי ולרמטכ"ל, שנודע לנו על דברים כאלה
וכאלה ושאלנו מבקשים להביא את הכעיה לוועדה הזאת לפני שייעשה איזה
דבר.

היו"ר השר ל. אשכול:

איזו בעיה ?

שחרורם והתזרחם של אזרחים מצריים
מהוץ לנשים וילדים.

השר י. בר יהודה:

לך נודע במקרה על רופאים. אנו
נוכל לדבר על עניין כללי.

היו"ר השר ל. אשכול:

יחכן שיש גם מהנדסים. אני מחנוד
לכך, שמחוץ לנשים, ילדים וזקנים,

השר י. בר יהודה:

שיש לשחררם מטעמים הומניטריים, ישלחו תזרה איזה אזרחים מצריים

ועוד לפני שהודיעו לנו על הסבויים שלנו, על כל פנים אין לעשות דבר בענין זה טרם שהענין יועמד לדיון ולהחלטה בוועדה לעניני רצועה עזה.

היו"ר השר ל. אשכול: בישיבה הבאה של הוועדה יעמוד סעיף

על הפרק על פי היוזמה של שר הפנים.

ואנו נודיע לכל מי שיש לו יד ורגל בענין זה, גם לרמטכ"ל, שאנו רוצים בוועדה לברר את ענין שחרורם או אי שחרורם של אזרחים מצריים מנוגרים.

ש. דיבון: איני יודע אם השאלה שייכת לכאן.

מפנים את האזרחים המצריים מעזה

למקום אחר, לא למצרים. יש שם מתנה של מצרים עצורים. במסגרת זו של המצרים הנמצאים בעזה ישנו מספר רופאים ואחיות שקיימו את שירותי הרפואה. עכשיו עומדים להעביר את כל האזרחים האלה, ונחובם גם מספר רופאים, למקום אחר. השאלה אם ישנה אפשרות להכריחם להשאר בעזה. בענין זה באו החלה בדברים עם משרד הבריאות ואמרו להם: יחנן שיבוא רגע כזה, שעובדי הרפואה יועברו משם, יחנן שזה יהיה בעוד שבועיים ואחם צריכים להיות מוכנים לכך.

השר י. ברזילי: מי אחראי לצד החקציבי ?

ישנם אנשי משרד הבריאות בעזה והם

ש. דיבון:

צריכים להציע הצעה.

היו"ר השר ל. אשכול: אין לי טענות אליכם, אולם איני

מבין איך אפשר למפל כך בענינים.

אם יש ענינים שאנו צריכים לדון עליהם, יובאו החלה הדברים לפנינו בפרטיהם, יועלו על סדר היום ויהיה דיון. יש לך איזה ענין לדון בו, העלה אותו על הכתב לפרטיו והודיע, שאתה רוצה כי בישיבת הוועדה יהיה סעיף זה וזה לדיון. הוועדה רוצה לדעת מה שנעשה בעזה. אחרת אין ועדה. אם רוצים לפתוח בחי ספר כאלה וכאלה, בבקשה להציע הצעה מפורטת ונדון בה. פעם דנינו בענין בחי ספר וקבענו

"לאם לך הנער". אם אתה חושב שזה בהחלט שנתקבלו, בבקשה נברר ונאשר. אם זה תורג מהחום ההחלטות, חזאיל בבקשה לפני זה להגיד שאתה רוצה כי סעיף זה לפרטיו יועלה בישיבה. על שאלת הוצאת הרופאים והאחיות משם וכל מה שעלול להתפתח מזה - בבקשה לכתוב לנו על כך. אם מוציאים משם מתנה עצורים או אינם מוציאים, לדעתי גם שאלה זו שייכת לכאן. מי מחלים ?

ש. דיבון: בענין זה היחה הודעה מהרמטכ"ל.

השר י. בר יהודה: גם הוא צריך לבוא לכאן ולהציע הצעותיו.

היו"ר השר ל. אשכול: צריך להודיע לכל הנוגעים בדבר למען ידעו,

כי ועדת השרים לעניני רצועה עזה חושבת שאין היא ועדה, שרק באים אליה ואומרים "אנו צריכים כסף", כי הוצאנו את הרופאים והאחיות משם". אולי אני צריך לדבר על כך עם ראש הממשלה. אני בטוח, שאין הוא עומד על כך שהענינים ייעשו בלי הועדה. אם צריך לדון ולהוציא לפועל, צריכים לדעה שישנה ועדה. בעניני הבריאות, הכרוכים בענינים כספיים, צריך לברר גם עם שר הבריאות, ומישהו מאנשיו צריך לברר חלילה את הענין עם משרד האוצר.

השר י. ברזילי: הדבר הזה איננו ענין אדמיניסטרטיבי קל.

היו"ר השר ל. אשכול: אם לא חביאו ענינים לכאן - אשמה. אבל אם

חביאו - אשאל מהוך ענין אחד על ענין שני.

מ. ה. ל. י. מ. י. מ. : הממשל הצבאי ברצועה עזה יפעל בשטחי הפעולה המסורים למרות משרדי הממשלה השונים רק לאחר שיקויים בירור עניני משומף בקשר לפעולות אלו עם הנהלות המשרדים הממשלתיים הנוגעים בדבר ובירור בעניני החקציב עם באי כוח האוצר.
מ. ה. ל. י. מ. י. מ. : באי כוח משרד הבריאות יבררו עם באי כוח האוצר את הבחינה החקציביות של הבעיה.

ע/12. חכניוה פיתוח

היו"ר השר ל. אשכול: בישיבות הקודמות הועלו כל מיני מחשבות,

משאלות ודרישות, שנעשה משהו לפיתוחה

ולביצורה הכלכלי של רצועה עזה. אסרתי עוד איזה

דבר. ספרתי שיש לנו ועדה, שהיא נולדה עוד לפני שועדה השרים לענייני רצועת עזה נולדה. בוועדה זו משתתפים אנשי המחלקה להתיישבות הקלאית של הכוכנות היהודית, משרד החקלאות ואנשים הידועים ומכונים אצלנו כ"ערביסטים" מדורי דורות. והם מנסים לשבח ולחשוב ולשוחח ולרכז כל מיני מחשבות שהיו קודם לכן. היו מחשבות בשנה או בשנתיים האחרונות, שאולי אפשר לעזור לפליטים הערביים לצאת משם ולעבור לארצות ערביות אחרות, תחלה אולי בכסף שלנו, ואחר-כך לבוא לאו"ם ולהגיד, הנה יש חכניות ממשיות. זוהי סריה אחת של חלומות. וסריה שניה של חלומות אני רוצה להביא עכשיו לפניכם לסיכום. על יסוד החומר שקבלנו אנו מניחים ששטחה של רצועת עזה הוא 150,000 דונם, שרק חלק מהם מושקע. ולו יכולנו לטווח חומים המקשרים בין ישראל כמו שהיא ובין ישראל זוטא וזעירה, על ידי קשרים כלכליים זהירים, היה לנו אולי איזה עניין בזאת.

והנה ישנה הצעה, שנהיה מוכנים

להניח צנור מהמקום הקרוב ביותר שלנו לגבולות עזה ולהיות מוכנים גם לחת מיליוני קובים מים להשקיי שטח מסויים, להחטיל אולי ב-3,000 דונם ולהגיע עד 15,000 דונם. להשקיי 15,000 דונם יהיה כבר צורך ב-10,000,000 קוב מים.

השר י. ברוזילי: למי אחת רוצה לחת את המים ?

לבעלי קרקעות ברצועת עזה, על סנה

שעל אדמת השליחין יגדלו כוחנה,

בוטנים וחירס, אותם הגידולים המשמשים ליצוא או שנחוצים לארץ עצמה, אולי גם קצת ירקוח במדה שהם נחוצים לרצועת עזה. שם לא יהיה העיבוד כמו במשקי הקבוצים עם כל האבטומטיזציה האחרונה, וכל דונם יוכל לחת 15-20 ימי עבודה, והסיכוי הוא כי עשרה דונם יוכלו להעסיק אדם. אומרים, כי ברצועת עזה ישנם מהחושבים 60,000 מחוסרי פרנסה, הרי במדה שנגדיל את שטחי ההשקאה, החווסף העסוקה.

יחד עם זאת אמרנו, שההצעה צריכה

לעלות בצורה כזו, לא כאילו אנו מטילים אותה על מישהו, כאילו אנו מכריחים את מישהו לקבלה, אלא שבאנה הצעות ופניות מצד בעלי קרקע ברצועה עזה, "בידנא, בידנא מאיא". נדמה לי שישנו עכשיו דבר מעין זה. במדה שאני יודע, גם דעה ראש הממשלה היא חיובית על ענין זה. הוא הזכיר זאת כבר פעמיים בישיבה. הדבר הזה הוא קצת עונתי, אפשר אולי עוד להספיק לגדל בעונה זו כוחנה ובוטנים. השבתי שדבר זה חשוב, ובקשתי לקיים את הישיבה בעיקר לסעיף זה. רשות הדיבור למר יצחק לוי, שהוא חבר הועדה הזאת. היושב ראש של הועדה הוא מר גבתי. אבל הוא איננו היום.

י. לוי:

שטח הרצועה הוא כ־320,000 דונם,

אלא ש־160,000 דונם בערך הם אדמת

חולות והיחר הן אדמות פליחה. בין האדמות האלה יש כ־20,000 עד 25,000 דונם אדמת שלחין, והיחר אדמת פלחה. בחוף אדמת השלחין יש כ־7,000-8,000 דונם פרדם.

יצירח עבודה חקלאית נוספת ברצועה

עזה אפשרית רק אם נוסיף שטחי שלחין, כי מחוץ לזה כמעט כל 150,000 הדונם מעובדים. במדה שנוסיף אדמות שלחין, אפשר יהיה להרבות בחקלאות. מחוץ הסכס בין כל חברי הועדה ובידיעה מר אשכול הועלתה איזו הצעה. (השר י. בר יהודה: מהי היחידה החקלאית על קרקעות שאינן אדמת שלחין? היו"ר השר ל. אשכול: ישנם בודאי אחדים שיש להם אלף דונם כל אחד ואחרים כ־200 דונם.)

הבאנו לישיבה פרלימנרית הצעה.

ישנם מקומות ברצועה שיש מים והערבים יכולים להשיג בעצמם מים, אין זה ענין המדינה. מצפון לעזה ומדרום לדיר אל בלה ישנם מים, אבל המים ברובם בין עזה ובין חן יוניס לפי הידיעות שלנו הם בעלי מליחות גבוהה. האמת היא, שעל פי המפה של מדינת מצרים, שהיא בידינו, נוכחנו לדעת שהשטח שבו בחרנו מראש יכ בו בארות, אבל הבארות

הן בעלות מליחות גבוהה. לאחר שקבענו שאנו רוצים להביא מים לשטח זה מהשטח שלנו על ידי חברת "סקורות", החלטנו לצאת לבדוק אם השטח הוא שטח. נחברר לנו, כי השטח מואדי עזה דרומה עד דיר אל בלה הוא שטח נפלא, והוא שייך - אפשר אולי לומר למזלנו בקוניונקטורה הנוכחית - לשלשה שייכים. השטח הוא בן 30,000-35,000 דונם, ואח פחציתו מכינים לזריעה קיץ. (השר י. בר יהודה: העובדים שם הם בידואים המעבדים כבר אדמה ?) הם מעבדים אח האדמה, והאדמה היא אדמה מושע. (היו"ר השר ל. אשכול: הם כמטדיה שמחילים להיות פלחים.)

עכשיו אני פורש לפניכם מפה אחרת,

שהיא כבר שלנו. כאן לפניכם קו הירקון היורד מהירקון דרומה ומגיע עד נירים. השטח הבא בחשבון מתנהל כאמור על ידי שלשה שייכים, ואחם כבר באנו בדברים. ולאחר השיחות, שהתנהלו על בעיקר על ידי החברים ה"ערניסטים", כפי שכינה אותם מר אשכול, הם הודיעו שהם מוכנים לקבל מאחזנו מים ולעבד שטחים עד ל-10,000 או 15,000 דונם כאדמת שלחים על יסוד שלשה הגידולים שהוזכרו, כוחנה, בטנים ואולי הירס לגרעינים. במרם נגשנו אל בעלי הקרקעות היכננו

לנו חכניה זמניה, בלתי מדוייקת, להעביר מים מהצנור של 48 צול, מצנור הירקון המגיע לכאן בשני קוים, לרצועה עזה, בשני קוים הפונים ממזרח למערב. המרחק בין הצנור של 48 צול לגבול בלבד הוא בין 8-10 קילומטר, במקום אחד 8 קילומטר, במקום שני 10. הנחנו, שאם נרצה לעבד כאן 10,000 דונם בהשקיה, נהיה זקוקים ל-6,000,000 עד 6,500,000 מטר מעוקב מים, והצנור שיוכל להעביר כמות מים זו הוא בערך 20"-24" צול. כל קו יכול להעביר 6,000,000-6,500,000 קוב מים. במדה שנתלים מהו השטח שאנו רוצים לעבד, נעביר כאן צנור אחד או שניים. (השר י. בר יהודה: גם אם שניים זהו אותו הקוטר ?) כן.

בכוחו של כל צנור להעביר 6,000,000-6,500,000 מטר מעוקב מים ולהשקות 10,000 דונם בגידולים אינטנסיביים. (השר פ. ספיר: עד לשמונה קילומטר של הגבול הצנור הוא עיוור ?) הבאנו אח שני השטחים

האלה בחשבון כאילו הרצועה אינה קיימת. אם לא נוכל להשקות את
רצועה עזה, שני הקווים האלה הם מבחינת היכנון לשנתיים שלש שנים.
עד אז הוא עיוור. אם נשקה-אח שטחי הרצועה, הוא עיוור, אם לא נשקה
אח שטחי הרצועה - הוא חיכנוני.

על יסוד הדברים האלה יכולנו להגיד

כבר לשניים, שנהיה מוכנים להביא לאדמוניהם מים. חשובתם היחה
חיובית בשלב הראשון. בינתיים שלחנו כבר אליהם מבשר, אח סר דוד
קרון, שינהל אחם משא ומתן על יסוד איזו שהיא הצעת חוזה, כך שנוכל
להחחיל סחר בבוקר בהנחת הקו. הוא חזר משם, והבוקר קבלתי דין וחשבון
שהם מסכימים, החוזה נראה להם, כל מה שהכינונו נראה להם. אבל הם
הרגישו כנראה, שיש בכל התכנית הזאת נעימה פוליטית ואמרו שעליהם
להתייעץ בעניין זה ביניהם ובקשו מאתנו לחת להם ארבה לשנים שלשה ימים.
מצדנו נהיה מוכנים להחחיל סיד בהנחת הקו ולהגיע עם הקו עד הרצועה
הוך חדשיים או חדשיים ותצי ולהחחיל סיד, בסדה שנקבל את הסכמתם,
בסידור האינסטלציה בשטח שלהם.

כל קו, אם נקה אותו במסוצע לאורך

של 10 קילומטר, יעלה בסכום של 900,000 ל"י בערך, ואילו העבודה
על השטח של 10,000 דונם, שאנו צריכים לרשח אותו בצורה זו או אחרת,
העלה לנו סכום של 300,000-400,000 ל"י. כלומר אם נבצע הנחה קו
אחד, שיוכל להשקות 10,000 דונם, יעלה הדבר עם הרשח על כל השטח,
סכום של 1,300,000-1,400,000 ל"י.

מה הם בערך יסודות החוזה ?

השר י. בר יהודה;

אנו מזכרים את המים שלנו כנגד שליח

י. לוי;

של היבול. כך זה מקובל במביבה

ההיא. הם יכולים כמובן לבחור גם את הברירה של קניית מים בכסף.

יש לנו רשות להעביר את הרשחה שלנו במקומות שנקבע אותם בסתאימים,

ויש לנו רשות לפרק את הכל הוך הודעה לזמן קצר. (השר י. בר יהודה: לא

לעונה תקלאית ?) מצדנו מספקת הודעה לזמן קצר, הם חייבים להודיע לנו

על רצון לפירוק 6"9 חדשים מראש. כך קבע העורך דין של משרד החקלאות, שלנו צריכה להיות הרשות, אם מבהינה מדיניה נצטרך לכגח משם, להוציא משם חוץ הודעה קצרה אח כל הרכוש שלנו. העורך דין שלנו הבע, שהם יחנו ערבות בנקאית. הם אמרו, שערבות בנקאית אינה נראית להם, כי יצטרכו להשקיע הרבה כסף ברבית, אבל הם מסכימים למשכן את אדמותיהם דרך משרד הטאבו המורה החוזה הזה. אני מעריך שעיבוד 10,000 הדונם יכול לספק כ-200,000 ימי עבודה. (השר י. בורג: והנחה הצנורות ע) זוהי עבודה עונתית.

היו"ר השר ל. אשכול: אני רוצה לומר המצית הדבר. איני להוט כל כך אחרי 15,000 דונם אלה. ההצעה היא, שאפשר להניח צנור על אדמתנו עד הגבול, צנור של 24 צול, שזה שייך להבניה שלנו. אני רוצה כמו כן שכולנו נדע, שאם אנו מחליטים לעשות זאת, אין זאת אומרת שהאוצר נותן לחברה "מקורות" סכום נוסף של 1,000,000 ל"י, אלא שהחברה תניח כאן צנור במקום צנורות באיזה מקום אחר. כי אין לנו כסף. לי נראה, שלא היינו צריכים להתנפל עליהם בהצעות. צריך היה לחכות עד שיחחננו ויעמדו על הברכים, חנו לנו מים ל-200 דונם, ל-300 דונם וכדומה. איני מחלהב מזה, שנניח את רשת הצנורות על אדמתם. את זאת הם צריכים לעשות, ואז תקח פתוח בעד מחיר המים. אבל שאנו נלך ונניח צנורות על אדמתם, זוהי לדעתי שטות. יקנו הם צנורות, ולא הצטרך אז לערבות בנקאית. יחבן שהערבים יכולים להשקוה בפתוח צנורות. (י. לוי: יחבן שאין להם סאות הלירות הדרושות לכך. השר י. בר יהודה: מהצנורות שלקחו קודם מהיהודים.)

חתחיל באלף דונם. איזה סכום דרוש להשקיייה של 1,000 דונם. (י. לוי: 30,000 ל"י.) זה יהיה בעונה זו.

אם הם יגידו בעוד יומיים כן על הכל, יהיה טוב או רע. אבל אם הם יגידו, הם רוצים סים על 100 דונם או 200 דונם, יש להחיל בשטחים קטנים. אל תעשה את הענין זול סדי.

י. לוי: לפי האינפורמציה שיש לי, דברו אתם

לא על כל השטח של 10,000 דונם, אלא

על שטח שניהם אליו נבוא אתו לידי הטבת.

היו"ר השר ל. אשכול: גם מטעמים משקיים אין לקפוץ בבה אתם

על 10,000 או 15,000 דונם השקיים

לגבי אנשים שמיטיהם לא עשו זאת. צריך שהם ישקיעו קצת כסף בצנורות,

יחבן גם שיגנבו אצלנו בלילה. ערבים נוהגים גם להשתמש בביטון

לכידורי השקיים. (י. לוי: אבל את המובילים לצנורות אתם צריך

להוביל.) חשוב, שהוא ישקיע מבספז בענין זה, ואז אם אתר כן חלילה

הפסיק, לא יהיה הדבר פשוט בשבילו. אחרת יצא שאתה חכמים את כל

ראשך לעסק זה, ואם אתר כן ישארו הצנורות אצלנו, אתה נשאר בלא כלום.

לעצם הענין נאמר כבר פה שעיבוד

דונם יכול לחת 15-20 ימי עבודה לערבים. ברור שהכנסת-ניטו תהיה

אצלם גדולה יותר מאשר אצלנו, כי התוצאה היא קטנה יותר.

(השר פ. ספיר: אתה רוצה לחנך אותם שמהיום הראשון ישלמו בעד המים ?)

כן, ביבול.

אם זה יצליח, הרי זה משתלב במה

שאמרנו כל הזמן, שאנו מחכוונים לעצם הענין, שאנו רוצים עזה ישראלית,

ואנשים צריכים להיות משהו, ועלינו לדאוג בכיוון זה. אין כל ספק

שיש לזה גם איזה ערך שהוא כלפי חוץ, הנה ישראל נוהנת צנורות של

24 צול ומחחילים להשקות במים שלה. נחחיל באלף, נגיע לאלפיים ויותר.

אולי נוכל גם ביום מן הימים לדרוש על חשבון זה יותר מים מהירדן

לפי חכניה ג'ונסטון, ואפשר להפסיד בענין זה 4,000,000-6,000,000

מטר מעוקב מים. אבל אנו צריכים ללכת בענין זה לאט לאט, אם כי

ביסודו של דבר עמדתנו היא חיובית על יסוד הדברים ששמענו.

י. לוי: אני מקבל את דעתך על הסהלך. אולם
היזח ויש גם צד שכנגד, מה יהיה
אם הם יענו בשלילה, כי יגידו שאין להם כסף, מה יהיה חשובחנו על
כך?

השר י. בראיהודה: ברצוני להדגיש, כי כפי שאני מכיר
ערבים, אם כי איני מכיר אותם
באופן יסודי, הרי ברגע שאחז דורש מסנו, להרשות לך להכנס לאדמתו
עם רכוש רב שלך, הרי זה צריך לעורר אצלו חשדות, כי אולי על
ידי כך יוכח, שבמקום אלף דונם יכולים הם להחקיים על 100 דונם
ויקחו מהם את עודף הקרקע. אם הוא יבוא אליך, נאמר לו, אנו
מוכנים להתחיל; אבל רק בהנאי שהוא יבוא אליך. אנו צריכים לו
שאיננו מוכנים להכנס לאדמתם עם איזה רכוש שלנו, נביא מים עד
לגבול אדמתם, ואחר כך יתחילו הם לקנות מים, אם אינם יכולים
להתחיל מיד בהשקיעה על שטח גדול, יתחילו בשטח קטן יותר.
אזתי מעניין עוד איזה דבר. אם
נעשה זאת, איזו פעולה אחרת שלנו זה יבטל?

היו"ר השר ל. אשכול: השנה זה כנראה לא יפגע בנו.

י. לוי: נקצר בשלשה קילומטר את הצנור
של 71 צול בהעשיה יובל גד.

זאת אומרת פעולה זו נדחה. לזה דרוש גם כסף מזומן. אמנם זה
איננו על המבון 71 צול, כי לזה לא היו מגיעים השנה, אבל זה
במסגרת חבניות השנה. אשר לכסף המזומן יהיה בודאי על הסכום
של 900,000 ל"י דרוש סכום של 300,000 או 400,000 ל"י במזומן.
השר פ. ספיר: אם מיליון הלירות לפעולה זו באות

במקום מיליון לירות ל"סקורות"

או למפעלים אחרים, פירושו של דבר או בשנה זו או בשנה הבאה הקטנה
או דחיה של פעולות שונות.

היו"ר השר ל. אשכול:

באשר הקו הזה של 71 צולייגמר ויתן
מים, במה דרוש כדי שזה יהיה יעיל?
הרבה. אבל על השבון השנה הזאת רק
מה שדרוש במזומן.

י. לוי:

השר י. בר יהודה:

הענין נראה לי.

השר פ. ספיר:

חדע שזה על השבון החישובוני.

י. לוי:

עדיין לא השיב לי שר האוצר.

היו"ר השר ל. אשכול:

יקנו אצלך את הצנורות, אפילו אם לחסלומים
לשלוש שנים וישעבד את היבול. אם יגידו,

שאינן להם כסף, ימכרו בשוק וימכרו לך את הכסף.

י. לוי:

זאת אומרת שאפשר להגיע אתם לידי חוזה

כזה?

היו"ר השר ל. אשכול:

כן. אבל המטכנתא על הצנורות חתיה

בידיך.

י. לוי:

לצערנו הם פקחים במונו.

השר י. בר יהודה:

הם גם חשדנים, ובצדק.

השר י. בורג:

לבן הארסי היה מאוהה המטפתה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ה ב ש ע ה 12:25

פ ר ט י - כ ל
ישיבת ועדת השרים לענייני רצועת עזה
ז' בשבט תשי"ז - 9.1.57

- נוכחים השרים: ל. אשכול - יו"ר,
ז. ארן (בטעיפים ע/13-14)
י. בורג,
ס. נסיר,
פ. רוזן,
- נעדרים השרים: י. כרזילי,
י. בר-יהודה,
פ. ספיר (בחול"ל)
ס. שפירא (בחול"ל)
- ר. חניב - מזכיר הוועדה
ס. אנידור - משרד החינוך והתרבות (בטעיפים ע/13-14)
י. ארנון - האוצר
ד. בן-דרור - האוצר (בטעיפים ע-13-14)
ש. דיבון - משרד ראש הממשלה
י. לביטוב - מסל עזה
י. סועלם - האוצר (בטעיפים ע/13-14)
ג. מר - משרד הבריאות (עד סעיף ע/16)
א. נחן - מסל צנאי
אל"ט ס. שחם - מטכ"ל-צה"ל
- סדר היום: ע/13. הצעת תקציב הרצועת עזה לחדשים ינואר-מארס 1957
ע/14. בתי המפר התיכונים ברצועת עזה
ע/15. הסגל הרפואי ברצועת עזה
ע/16. המצב ברצועת עזה

ע/13. הצעת תקציב רצועת עזה לחודשים ינואר - מארס 1957

ד. בן-דרור:
 הכינונו הצעת תקציב רצועת עזה לחקופת ינואר-מארס 1957. ההכנסות הן 450,000 ל"י, מזה מכס - 52,000 ל"י, דמי רשיונות - 8,000 ל"י, מיסים 50,200 ל"י, דמי שירותים - 7,300 ל"י והכנסות שונות - 302,500 ל"י. והוצאות - 1,400,000 ל"י, מזאת הוצאות מטעם המשרדים - 193,300 ל"י והוצאות מקומיות - 1,206,700 ל"י. כללנו מחוץ לתקציבים לצרכים המסויימים גם רזרווה כללית של 156,000 ל"י, כי אין אנו יכולים לדעת אלו הוצאות בלתי צפויות מראש יהיו עוד במשך שלושת החודשים.

מלבד ההכנסה הרשומה בתקציב יש עוד

500,000 ל"י מיתרות הכספים של הממשל הצבאי בעזה שהעברנו לרשותנו.

מה יהיה מאפריל?

השר ל. אשכול:

זוהי הצעת התקציב לחודשים ינואר-מארס

ד. בן-דרור:

ועל התקציב מאפריל והלאה נצטרך עוד לדון,

אנו צריכים לקבל הנחייה מהממשלה מה היא מתארת לה יהיה המצב ברצועה.

אומרים לי שישנה בעיית החינוך התיכון

היו"ר השר ל. אשכול:

והחלפת הסגל הרפואי, על זה נכון לחוד,

אבל האם יש עוד הערות מיוחדות.

אני מדבר כמטלא מקום שר הדתות. התקציב

השר י. בורג:

המוצע למשרד הדתות אינו נראה לנו וזאת

מתוך סיבה פשוטה מאד: הוא סוטה בהרבה סן התקציב שהוצע על ידי המשרד.

המשרד הציע גם תקציב של בתי הדין הדתיים, המטלאים תפקיד לא פחות חשוב

מאשר בתי המשפט החילוניים. אנחנו רואים חשיבות בדבר מבחינת הכנסת הדתיים

למסלול פחות או יותר נורמאלי וגם הרחקת לזות שפתיים. לפי החוק אין בתי

הדין הדתיים נחותי דרגה וגם לפי ההזדקקות להם אינם נחותי דרגה ורב ערכם

מבחינה פרופוגנדיסטית. אם מפעילים בתי המשפט בכלל ברצועה, חשוב שגם

בתי הדין הדתיים לא יופלו.

ועוד - בסך הכל אישרו שני עובדים, אחד
 למחלקה לענייני המושלמים ואחד למחלקה לענייני הנוצרים, מספר המושלמים
 רב יותר בהרבה מספר הנוצרים, לפחות שני שלישים מתושבי הרצועה הם מושלמים,
 אין הדבר ניתן להשוואה.

לדעתנו צריך להוסיף תקציב להפעלת כתי
 המספס השרעאיים, תקציב התחלתי בשביל שירותים דתיים במסגדים ועוד. התפלאתי
 לשמוע כאילו למושל שם יש ניסוקים מדוע זה עדיין לא נחנך.

הי"ר השר ל. אשכול:

אתה מעוניין להוציא יותר כסף?
 בדיוק כסוף, כלומר שאינני מעוניין בזאת,
 אבל אין אני מעוניין שיגידו שהמסגדים

השר י. בורג:

עדיין סגורים ברצועה.

הם לא היו סגורים, אבל לא רצו לבוא לתפילה
 בשעת העוצר.

אל"ם ס. שחם:

לא ייתכן שבתי הדין הדתיים לא יפעלו ושאו
 לא נכלכל אותם. זה דבר פוליטי פרופוגנדיסטי

השר י. בורג:

חשוב.

כשלב זה חושבים אנו שאין עלינו לקבוע תקציב
 לבתי הדין הדתיים.

אל"ם ס. שחם:

לגבי הצרכים הדתיים כל הטיפול והמנע הוא

מצד האנשים המוסחים לשתי העדות במשרד הדתות. אם שאלה זנתעלה במשך הזמן גדון
 בדבר.

השר י. בורג:

מדוע עמדתם על כך שיש לפתוח בתי הדין

הכלליים ולא בתי הדין הדתיים?

אל"ם ס. שחם:

יש עבריינים וצריך להביא אותם לדין.

אם תבוא דרישה מהאוכלוסייה, נמריץ גם פתיחת

בתי הדין הדתיים.

השר י. בורג:

אני מבקש להעמיד זאת למדר היום ואביא מוסחים.

ש. דיבון:

כנוגע לתפילה במסגדים אין בעיות. לגבי השיפוט היתה הדחיפות הראשונה בפתיחת בית

מספס שלום, אבל הפעלת בתי הדין הדתיים זה עניינה של העדה המוסלמית.

אני חושב שפה תתעוררנה בעיות שונות, אבל יש להניח שבסך שבע או שבעיים

נגיע לגיבוש תוכנית לגבי העדה המוסלמית ואז נפתח בתי הדין הדתיים.

אם שערי התשובה לא ננעלו, אני יכול להכות.

השר י. בורג:

שם יש תופעות של אפוזיצייה, המושלטים

ש. דיבון:

היו קשורים לסופתי של ירושלים. ניתן לזמן

לפעול את פעולתו, כי אחרי שאומרים א' צריך לומר גם ב'. יש לנו רזרווה

יותר מעשרה אחוז ואם נצטרך לפתוח בפעולות חדשות יהיה התקציב.

מבחינה פוליטית אנו מעוניינים, שלא יתפרסם

השר פ. רוזן:

שמנענו פתיחת בתי דין דתיים.

מבין המשרדים אין תקציב למשרד הדואר, אבל

השר ס. נמיר:

ידאג שר הדואר לכך ואולי יש הסבר לכך.

יש לי "א קניפל".

השר י. בורג:

ממשרד העבודה שלחתי שלושה אנשים לבקר שם:

השר ס. נמיר:

המסנה למנהל, היועץ המשפטי ועוד פקיד.

הם שהו שם איזה זמן והגישו תזכיר. על יסוד התזכיר באתי לידי מסקנה ואסרתי

להם, שאין אנו צריכים לעת עתה לדחות את חוטינו לעזה, כי הדבר הראשון תהיה

בעיית לשכת העבודה, חלוקת העבודה, אבל יש עניין אחד שעלינו לדאוג לו - תקוני

כבישים ובניינים מסלתיים. זה חסר לעת עתה ואולי מתוך הסכמתי.

יש אי אלה דברים של הקואופראצייה, שצריך

לפקח עליה, אבל אני דוחה זאת עד אשר אלחץ לעשות זאת. אם אדרש לכך, אני מניח

שמהרזרווה יוקצב הסכום הדרוש.

אל"ט ס. שחם:

אנו פנינו בעניין הפעלת מע"ץ בצורה סטוייטת,

קבלת הרכוש וטיפול בדברים הקיימים. אנהנו

במגע עם עילם בעניין זה.

היו"ר השר ל. אשכול:

ביתר המשרדים אין בעיות, אם כן נאשר את
התקציב. לאחר אישורו בוועדת השרים לענייני

כלכלה נצטרך לצרף אותו לתקציב הנוסף לשנת 1955/56 שנגיש לכנסת.

ס ח ל י ט י מ לאשר הצעת תקציב רצועת עזה לחודשים ינואר-מארס, 1957.

ע/14. בתי הספר התיכוניים ברצועת עזה

השר ז. ארן:

ראש המסשלה ביקש להמריץ פתיחת בתי הספר
התיכוניים. שר הפנים העיר בישיבה הראשונה

בדבר כשרות הסורים. אם לדבר בעניין זה עד שורשו, מוטב לא לפתוח שום בית
ספר. צריך לקחת בחשבון שעתה מוצאים מבתי הספר רק אלה שהמסשל הצבאי חקר
והחליט שיש לפלוט אותם, אלה הם יחידים. אין זאת אומרת שכל אלה שנשארו
הם מצדיקי הדור.

י. לביטוב:

יש שאלה אם אנו נמשיך מבתי הספר התיכוניים
לפי הנוהג המצרי, זאת אומרת חינוך תיכון

חינם או נטיל איזה תשלום.

היו"ר השר ל. אשכול:

הייתי מציע בשלושת החודשים הראשונים לא
להסיל שום תשלום, אבל יש להגיד להם שזה

סידור זמני, שאנו איננו נוהגים לתת חינוך תיכון חינם ושנשנה הנאה נשוב
לדון בדבר.

המנכ"ל מ. אבידור:

מצדנו כללנו סכונות לרצועה, אחרת אין
המפקחים יכולים לנוע שם ואין אפילו דלק

לזאת.

ד. בן-דרור:

היה תקציב לרכישת סכונות, אבל היות והיו
סכונות למסשל הצבאי ואנו מקבלים אותן

בחזרה, הרי אין בעיות בדבר הסכונות. המסשל הצבאי מסדר את הסכונות
בשביל המשרדים.

ס ח ל י ט י מ כי שאלת מיסון החינוך התיכוני ברצועת עזה תידון מחדש
בראשית שנת הכספים הבאה. בינתיים יובהר להורי התלמידים,
שמתן חינוך תיכוני חינם לבניהם הוא בבחינת סידור זמני.

ע/15. הסגל הרפואי ברצועת עזה

ס"ט המנכ"ל ג. מר:

התקציב שאושר מספיק כל עוד עובד צוות
רפואי מצרי, אם נצטרך להחליף אותו לצוות

ישראלי יהיה תקציב לגמרי אחר.

היו"ר השר ל. אשכול:

דייה לשמחה בשעתה.

א. נתן:

העניין עלה על הפרק, עלינו לעשות למען

החלפת הסגל הרפואי המצרי בסגל רפואי ישראלי.

אל"ט מ. שחם:

יכול להיות שהרופאים המצריים יעזבו.

א. נתן:

משרד הבריאות צריך סיד לגשת לסידור הדבר.

הסכומים הדרושים ישנם ברזרווה ויש לבקש

את משרד הבריאות לגשת סיד לסידורים מתאימים.

ס"ט המנה"ל ג. מר:

אם אוכל להחליף את הצוות, הרי גם כן לא

כה מהר.

היו"ר השר ל. אשכול:

מה לוחץ על החלפת הסגל הרפואי?

א. נתן:

הלחץ בא סתוך זה, שכל הנתינים המצריים

הנסצאים ברצועה מועברים למקום אחר.

ייתכן שהרופאים לא ירצו לעבוד, הם לא רצו לקבל משכורת, כי אמרו: אנחנו

שבויים ואנו עובדים לפי הוראתכם, משכורת אין אנו רוצים לקבל. זהו ביטוי

לקשיים שהם גורמים. אם יועברו כל הנתינים המצריים, אין ספק שגם הם

ירצו לעבוד, היות והמספחות שלהם מועברות.

היו"ר השר ל. אשכול:

שם הפנים עורר שאלה זו בכללה, אבל הוא

אינו היום, מתעורר ספק אם זה רצוי לנו.

השר פ. רוזן:

אני חושב שאנו רוצים שיעזבו וצריכים לדאוג

לטיפול רפואי.

ס"ט המנכ"ל ג. מר:

סדובר על 29 רופאים ו-32 אחיות.

יש תקציב מוסכם, משרד הבריאות צריך להתחיל להכין את הסגל הרפואי.

כלי סידורים חוקיים סטוייסיים לא אוכל לגייס 29 רופאים ו-32 אחיות לרצועה, באופן

פחאומי אינני יכול לעשות זאת.

היו"ר השר ל. אשכול:

מ"ס הטנכ"ל ג. מר:

העלייה החוושה אינה מביאה רופאים? באים רופאים, אבל אותם אינני יכול לשלוח לרצועה, מוכרחים להעביר רופאים היודעים

ערבית. אונדורא לא תקבל סאתנו כל רופא שאתן להם.

נדמה לי שסותר להגיד שרופא אינו יכול לעזוב עבודתו, כל עוד אין ססלא מקום,

היו"ר השר ל. אשכול:

אבל על משרד הבריאות לעשות הסכסיסום האפשרי כדי להכין את הסגל.

התחלתי כבר אבל זה יקח איזה זמן. יש שלושה

מ"ס הטנכ"ל ג. מר:

רופאים שבויים, אותם צריך להשאיר, כמו כן

שני רופאים ערביים פלשתינאים, שגם אותם אפשר להשאיר וכן אני סגיע ל-24 רופאים הדרושים לי. יהיה זה סקנדאל אם לא אוכל לתת לאונדורא 12 הרופאים שהם מעסיקים.

אני רוצה לקבל קצת אינפורטאצייה. ברצועה

השר פ. רוזן:

נמצאים בערך 300,000 איש, חלק ששי מאוכלוסיית

סדינת ישראל, אצלנו יש בערך 4,000 רופאים, האם היו שם בסך הכל 30 רופאים ששרחו אוכלוסייה זו או לאונדורא היו רופאים מסלה, ייתכן שהם כה בריאים שאין להם צורך ברופאים.

היו"ר השר ל. אשכול:

אולי אין לנו צורך בכל כך הרבה רופאים.

הדבר היחירי שאנו יכולים לסכם הוא, שהולכים

לקראת הוצאת הנתינים המצריים, ייתכן שהרופאים ירצו ללכת אתם, על משרד

הבריאות להכין סגל רופאים ישראלי.

האם לשם ניתוחים העבירו חולים למצריים?

השר פ. רוזן:

ס"ס המנכ"ל ג. סר:

אם כחוך סדינת ישראל אנו משלטים חוספת ערבה, שאותה לועתי צריך לנטל, צריכים אנו לתח פיצוי

לרופאים שיצאו לעזה והרצועה, המשפחה אינה יכולה לחיות שם, הוא צריך להיטלטל כל שבוע הביתה.

הי"ר השר ל. אשכול:

צריך להעביר רופאים על משפחותיהם, יביאו

גם הפקידים את משפחותיהם וגם המפקדים יואילו

להביא משפחותיהם ותהיה שם קולונייה של מאה עד מאה וחמישים משפחות יהודיות זה איזה עניין.

השר ס. נסיר:

אם מדובר על עיכוב רופאים, אולי מוטב שיעכבו

גם משפחותיהם, אל נפריד משפחות.

אל"ם ס. שחם:

זה ניתן לעשות.

ס ח ל י ס י ס (א) משרד הבריאות ינקוט בהכנות הדרושות להחלפת הסגל הרפואי המצרי ברצועת עזה בסגל ישראלי.

(ב) בא כוח האוצר ומשרד הבריאות יכדרו הבעיות התקציביות בקשר לביצוע ההחלטה האמורה בסעיף א' לעיל.

(ג) הממשל הצבאי בעזה ינסה לעכב לזמן מה את פינוי אנשי הסגל הרפואי המצרי ומשפחותיהם ברצועת עזה.

ע/16. המצב ברצועת עזה

הי"ר השר ל. אשכול:

כל שאר הסעיפים בסדר היום הם סעיפי שר הפנים,

היות והוא איננו לא סן הראוי שנדון ונחליט.

אולי נברר המצב ברצועה בכללו. בהזדמנות זו

רוצה אני לומר שבישיבת הממשלה לפני שבוע או

השר ס. רוזן:

שבועיים מסרתי, שהשופטים אינם רוצים לעבור ונצטרך לגייס שופט יהודי, אבל מטש

כיום פתיחת בית המשפט נמצא שופט זקן ששוכנע לקבל המינוי.

מה בדבר המפקד או המדגם שדובר עליו.

אל"ט ס. שחם:

יש בתי חולים ברצועה, מקרים קשים בימים
האחרונים העברנו לישראל.

אונזורה אומרת שאם ייתכן לה הזמן היא תארגן

הנאת רופאים מארגנטינה. אם כי האסיקה הרפואית או החוק הבינלאומי קובע
אחרת, אבל ייתכן שהם לא ירצו לעבור.

סי שהיה שופט או רופא ואינו עובד, מה הוא היו"ר השר ל. אשכול:

אוכל.

אוכל אתה צריך לתת להם גם אם הם אינם עובדים. אל"ט ס. שחם:

יש להם מה לאכול. י. לביטוב:

אני רוצה לשאול את פרופסור סר: האם לא איכפת היו"ר השר ל. אשכול:

לנו שאונזורה תביא רופאים מהחוץ.

זאת שאלתי גם אני. ס"ס הטנכ"ל ג. סר:

אם עושים סידורים להבאת רופאים לרצועה,

צריך לתת להם אא פיצוי כלשהו, אנחנו ביקשנו שיוסיפו להם לפחות 50 ל"י,

חוק לעזרתי אין לי, רופאים מחוטרי עבודה גם הם אינם, אם אני רוצה להעביר

רופא עובד לרצועה, עלי להציע לו פיצוי.

יש חוק שמשרד העבודה יכול להפעיל. אל"ט ס. שחם:

סניין רוצה אתה לקחת אותם? היו"ר השר ל. אשכול:

חלק מבתי חולים שלי וחלק רופאים פרטיים. ס"ס הטנכ"ל ג. סר:

אני לתומי רצייתי לשאול: אם הרופאים מקבלים היו"ר השר ל. אשכול:

המשכורת שלנו, החיים לפי שעה ברצועה זולים,

האם עלינו להוסיף להם פיצוי או להקטין את המשכורת.

אינם יכולים להעביר את המשפחות, אטנם אל"ט ס. שחם:

מקום מגורים אפשר להפקיע, אבל אין בית ספר

ועוד.

אולי ישבו שם עם המשפחות ואת הילדים היו"ר השר ל. אשכול:

יובילו לבתי הספר בישוב קרוב.

אל"ט ס. שחם:

פרופסור בקי הכין שתי הצעות, מפקד שצריך

לעלות 500,000 ל"י ומדגם - 100,000 ל"י.

מכחינת התנאים הסדיניים אין עכשיו סיכוי לשיתוף פעולה לא במפקד ולא במדגם.

אנו בדקנו מספר משפחות בכמה מקומות והשווינו לרישום של אונורא, מתברר

שיש הבדל בין הרישום ובין המצוי ב-17%, רשומים באותם המקומות שש מאות

נפשות מצאנו רק ארבע מאות וששים. אמנם אפשר לסעון שבמקרה לא מצאנו האנשים

בכתיבם, גם אונורא אינה מעוניינת להיכנס להתנגשות עם הפליטים. אנו יודעים

שאילו היה מפקד היה הפרש לפחות 20%. אבל לעריכת מפקד או מדגם צריך לחכות

לזמן מתאים יותר.

י. לביתוב:

אם אי אפשר לעשות מפקד, אולי יכולים אנו

להיעזר בעבודת הסעד וזה יהיה יותר מאשר

"שטיכפראנע". אנו מוציאים הרבה כסף בתקציב הסעד, אפשר שהאחות או העובדת

המוציאלית בשעת הביקור בבית תעשה סעין מפקד ואחר כך ירכזו את החומר.

מה אומרים אנשי הממשל?

היו"ר השר ל. אשכול:

אין עניין בחודש זה להכניס סיבוכים,

אל"ט ס. שחם:

יעבור החודש ונדע בפני מה אנו עומדים.

אולי תגידו לנו מה המצב רוח ברצועה?

היו"ר השר ל. אשכול:

ציפייה (השר ל. אשכול: מה הם רוצים) -

אל"ט ס. שחם:

יציאתנו. יש דעות שונות, יש קיצוניים

הרוצים חזרת מצריים.

מה שנהיה יותר טובים להם, יעלו יותר

היו"ר השר ל. אשכול:

על ראשינו.

הקיצוניים רוצים שהמצרים יחזרו, אבל בדרך

אל"ט ס. שחם:

כלל אפשר לומר שהסדר הוא כזה: מצריים,

ירדן, או"ם ובאחרונה - ישראל. יש המעוניינים במשטר או"ם, בו הם רואים

אפשרויות רבות של הנאות שונות. אילו היינו שואלים בין הפליטים והיינו

מבטיחים להם "ברונייה" - החזרת הרכוש, היו נוטים לקבל משטר ישראל. שם

בכלל אין שעת קהל מאורגנת.

היו"ר השר ל. אשכול:

אתה בטוח שאין דעת קהל מאורגנת?

השר ס. נמיר:

אין שם סחחרת?

אל"ם ס. שחם:

יש סחחרת, הופצו כרוזים מעוררים לאי שיתוף פעולה, כדי שלא נוכל להוכיח שהחיים חוזרים

למסלולם, מעוררים אותם לצפות.

השר ס. נמיר:

קוראים עתונים?

אל"ם ס. שחם:

אנחנו סביאים "אל יום", הוא אינו נפוץ, בהרבה טפסים, הוא אינו בעל ערך עתונאי רציני בהשוואה לעתונים המצריים שהיו קוראים, לעומתם "אל יום" הוא מעין עלון. הם מאזינים לרדיו מכל העולם. ב"אל יום" היו צריכים לתת יותר חומר מהרצועה, אבל לעת עתה אין כתבים.

היו"ר השר ל. אשכול:

שר המשפטים סיפר שהשופטים לא רצו לעבוד, מדוע?

אל"ם ס. שחם:

הם ספחדים שיזהו אותם כמשתפי פעולה, השפענו על שופט זקן אחד ואחרי שידול הוא

הסכים לחדש העבודה.

השר ס. רוזן:

אחרי שהוא קיבל הסכמה של המועצה הדתית, של הכארי המקומי.

אל"ם ס. שחם:

הוא אמר לו: אחרי הכל מוטב שאחד משלנו ישפוט. הם אינם מסהרים לשהף פעולה,

את הכארי שיכנענו שיאמר לו זאת.

י. לכיטוב:

היתה שמועה שהיוגוסלאווים מגיעים מהים, באותו יום היתה אנירה מבוהלת של קמח

והלירה המצרית עלתה ל-10 - 11 ל"י, אבל כעבור יום יוסיים חזרה ל-7 - 8 ל"י.

ש. דינון:

על סנת שלא תהיינה אשליות עלי לומר שאנו

הולכים לקראת תקופה קשה. אנחנו רצינו ליצור

רושם של חיים הזורמים במסלולם, כלפי חוץ הצלחנו בזאת, כי המבקרים שם טרגישים

בעבודה, פותחים מועצות, יש חגיגות, גם הפעילות הכלכלית הולכת וגוברת. במקום לעשות פוליטיקה אנו מתרכזים בפתרון בעיות אדמיניסטרטיביות. יש שיתוף פעולה של האוכלוסייה, דווקא מהאנשים המייצגים ביותר, לא קוויזלינגים שאספו אותם ברחוב. אנשים חשובים בחיי הרשויות המקומיות מסתפים פעולה, לא דרשנו מהם שירת מזמורי תהילה למדינת ישראל. אך עכשיו יש שני גורמים קשים מאוד:

(א) המצב הבינלאומי, העובדה שאין אנו אומרים בפה שלא שאנו מספחים את הרצועה למדינה. הם יודעים הכל על מצבנו סתוך האזנה לשידורים. (ב) יש עניין סחתרת קסנה, היא היום מורכבת משני גורמים: (1) קומוניסטים; (2) לאומנים מופתאיים ששיתפו פעולה עם מצריים. אין כל עניין לפרסם זאת, כי כל פרטום כלפי חוץ וכלפי פנים אולי יעודד אותם. בינתיים לא גרמו לשום זעזועים. אנו גם התחכמנו להם כדרך עצירת 10 - 15 איש. לא היה לנו כל עניין במעצרים הפגנתיים. יש לעיתים שאנשים מתגלים בחיפושים אחרי נשק. עד שזה לא יגיע למסדים חמורים, אנו מעוניינים להכות בסחתרת שהיא עוד מצוטצת ולא לתת לזאת עוד פירסום.

היו"ר השר ל. אשכול: מה במערכת הנשק?

ש. דיבון: אנו תופסים נשק כל הזמן, פחות מאשר בתקופה

הראשונה. כל הזמן יש זרימה של נשק. אנו מוצאים לפעמים מקלעים, בדרך כלל - אקדחים ורובים.

אל"ם ט. שחם: בהתחלה היו אנשים שהלשינו, עכשיו - פחות.

ש. דיבון: בהתחלה אספנו כסויות הגונות של נשק. כאשר סידרנו את המועצות לא עשינו לנו חיים

קלים, לא הכנסנו דווקא אלה שיתחנפו אלינו, לקחנו דווקא אנשים פרו מצריים, כי אסרנו שלא נוכל להשתלס אלא סתוך שיתופם. סגן ראש עיריית עזה הוא פרו מצרי קיצוני.

היו"ר השר ל. אשכול: זה ידוע, אבל האם סתוך לראשי העיריות

וסגניהם, בתוך הציבור בכללו אין מי שמראה

אינטרס לשיתוף.

אל"ם ט. שחם:

סוגרבי יצואן של פרי הדר גדול משתף פעולה עם הסועצה לשיווק הדרים.

ש. דיבון:

אין אנו רוצים להפוך אותם לציונים, אנו רוצים שיסתפו פעולה לנהחזרת החיים למסלולם.

היו"ר השר ל. אשכול:

ש. דיבון:

מה בדבר ההיאחזות ברפיח?
היא עברה מכרם אבשלום לסכיבת רפיח, הם בערך שמונים איש, החלק המסקי עדיין לא

ניתן על ידי הסוכנות.

היו"ר השר ל. אשכול:

זה אחד הישובים שלנו כדוגמת ניצנה. העלינו אותם לפני שנה לכרם אבשלום, עתה

הזזנו את הנשים על צריפיהם. לא רחוק מהמקום יש שני בארות מים. היתה גם מחשבה על אדמת כפר הדרום, שלוש מאות דונם, חלק דומני מצטרף לשטח שלנו.

א. נתן:

היו"ר השר ל. אשכול:

על חלק האדמה יושבים פליטים. מה בדבר המים לעיבוד שטחים נוספים.

י. לביטוב:

היו"ר השר ל. אשכול:

יש התקדמות, הדבר נסטר לפעולה לדור קורונה. כנראה לא פשוט הוא הדבר, אם רוצים לעשות טובה לערבים.

ש. דיבון:

הצבא הוצא כמעט כולו מהרצועה, תפקידי הבטחון הוטלו על המשטרה, שהפילה את כוחותיה,

יש שם בערך שש מאות איש וכמחציתם שוטרים מקומיים. הצבא רוכז בנקודה מסויימת ברפיח והוא סופיע פחות בשטח.

השר פ. רוזן:

אולי זה לא נוגע לוועדה זו, אבל מה המצב הערב בשעה שמונה באל עריש?

אל"ם ט. שחם:

השר ט. נמיר:

אל"ם ט. שחם:

י. לביטוב:

אנו יושבים באל עריש. עד איזה יום? לפחות עד ה-12 בחודש.

משפט לתיאור מצב הרוח - התחיל לעבוד אצלנו ערבי מהסיוחסים בעניין גביית מיסים, כשהוא

יצא בלוויית עובד משלנו לכפרים לגבות מס שבק, וורקו וכדומה - שילמו לו,
אבל בעזה נחקל בכמה מקומות שירקו לו בפנים וצעקו לו בוגד.

היו"ר השר ל. אשכול: יהב סגן אין אתם רוצים להכניס שם?

א. נתן: יש שם מס סגן שהמצרים הכניסו ואנו גובים

אותו.

ש. דינור: הקושי הגדול הוא תסור כוח אדם.

י. לביסוב: ברגע שנדע, שאנו עם בשתי הרגליים, יוכלו

להסדיר גם בעייה זו.

הישיבה ננעלה

=====

פ ר ט י - כ ל
ישיבת ועדת השרים לענייני רצועת עזה
ח' בטבת תשי"ז - 12.12.56

נוכחים השרים: ל. אשכול - יו"ר,
ז. ארן,
י. כורג,
י. ברזילי,
י. בר-יהודה,
ס. נמיר,
פ. ספיר,
פ. רוזן

נעדר השר: ס. שפירא (בחו"ל)

ר. חניב - מזכיר הוועדה
י. ארנון - האוצר (בסעיף 6/ע)
ר. נקי - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (בסעיף 5/ע)
ש. דיבון - משרד ראש הממשלה
א. נתן - משרד ראש הממשלה (בסעיף 6/ע)
י. עילם - משרד העבודה
אל"ט ס. שחם - מטכ"ל/צה"ל
י. שרון - האוצר (בסעיף 6/ע)

סדר היום: 5/ע. ספקד התושבים ברצועת עזה
6/ע. תקציב רצועת עזה לחודשים נובמבר-דצמבר 1956
7/ע. הצעת תכנית לסווח ארון

5. מפקד תושבי רצועת עזההיו"ר השר ל. אשכול:

בישיבה האחרונה היה איזה רצון, שהוועדה
תספל בענייני "עולמות", דברים העומדים ברוסו

של עולם, אבל פה ישנו עכשיו פרופסור בקי שביקשנו אותו בעניין מפקד התושבים
ברצועת עזה, לכן נתחיל בזאת.

פרופ. ר. גסי: פנו ללשכה שלנו מצדדים שונים שאנו יחד

עם מרשם התושבים וגורמים שונים נכין שתי

תוכניות אלטרנטיביות - אחת למפקד התושבים ברצועת עזה ואחת לסדגם בלבד.
בסקום לאסוף ידיעות על כל התושבים, לאסוף ידיעות על חלק התושבים - זוהי
תוכנית הסדגם, שנתבקשנו להכין בתור ראשון, שהיא צריכה להיות תוכנית סכונת
לבדוק מספרי אונור"א בלבד, אבל בגלל סיבות שעליהן אעמוד מיד, הגענו למסקנה
שאם לעשות סדגם - צריך לעשות סדגם של כל האוכלוסייה ולא רק של הפליטים.
מה יכולות להיות המטרות לספקד, לרישום סלא

של כל התושבים יש מטרות אדמיניסטרטיביות ומטרות סטטיסטיות. המטרות
האדמיניסטרטיביות הן רישום סלא של כל התושבים, על סנת שיוכלו לחלק ביניהם
פנקסי סזון, לבדוק כל אחד לאיזה סוג הוא שייך, אם הוא מתושבי הרצועה או
הוא פליט שהגיע לרצועה. יש מקבלי סזון מאונור"א ויש מקבלי סזון מסעד,
סיעוט קטן אינו מקבל סזון מאף סוכנות אחת. יש מחשבה שצריכים לבדוק כמה
ישנם סכל סוג. דבר שני - כמו שאנו למדנו באזורים הערביים האחרים במדינה
רצוי לרשום את כל הערבים, כדי שאחר כך תהיה אפשרות של בדיקה, אם הם באמת
היו ברצועה בשעת הכיבוש או הסתננו אחר כך.

על ידי רישום אפשר להשיג מטרות אלו,

על ידי סדגם אין להשיג אף אחת ממטרות אדמיניסטרטיביות אלו, אבל אפשר
להשיג מטרות סטטיסטיות חשובות הטשותפות למפקד ולסדגם. בסדגם כמו במפקד
אפשר לדעת מספר התושבים הכללי, חלוקה כללית של התושבים לפי הסוגים, דבר
שאם פעם נצטרך לחשוב על תיכנון הרצועה, זה יכול להיות חשוב מאד ובעיקר -
להגיע להערכה של מספר הפליטים.

כאן יש בעיות נפרדות, בעיית בדיקת המספר הכללי של אונורא; גם אנשי אונור"א יודעים שהמספרים שלהם אינם מדויקים, עולים בהרבה על המספרים המציאותיים (היו"ר השר ל. אשכול: הם אומרים זאת) - בכל דין וחשבון שלהם שנתפרסם כתוב הדבר. הם ניסו כמה פעמים לעשות בדיקות בכל המדינות הערביות ונתקלו בקושי אצל השלטונות. הסעויות הן סכמה סוגיים, בזמן כניסת הפליטים למחנות באזורים אלה הסתננו גם אנשים אחרים, על סנת לקבל מזון מאונור"א. יש גם סיבה זו שנאופן שיטתי אין סתים בין הפליטים, אולם נולדים רבים ולכן עולים המספרים במהירות במשך הזמן.

היה רצוי בודאי לבדוק לא רק כמה סבין אנשי

אונור"א הם למעשה קיימים, אלא גם לבדוק כמה סבין אלה יצאו למעשה את שטחי ארץ ישראל שהם מהווים את מדינת ישראל. זוהי הזדמנות בלתי חוזרת, ששום שאין לנו אפשרות אחרת לבדוק את המספר הכולל של הפליטים שמדברים עליהם, לכן כדאי לבדוק את מספרי הפליטים ברצועת עזה.

יש להגיד שדווקא האפשרות של ניפוח מספר

הפליטים על ידי גורמים מקומיים הוא הרבה יותר גדול בעזה מאשר בכל מקום אחר, כי האוכלוסייה המקומית היתה קטנה מאד ואפשרות ההסתננות היתה יותר גדולה מאשר בלבנון, בירדן או במקום אחר.

המדגם, כפי שאמרתי, יכול לתת רק נתונים

סטטיסטיים, הוא אינו נותן כל אפשרות של שימוש במספרים למטרות אדמיניסטרטיביות אבל לעומת זאת יש גם למדגם מעלות גדולות. הוא נעשה בזמן הרבה יותר קצר, הוא עולה הרבה פחות. אנו ערכנו אומדן התקציב, ההוצאות למדגם צריכות להיות כ-100,000 ל"י בהשוואה ל-400,000 עד 500,000 ל"י למפקד, הוא גם דורש מאטץ קטן יותר (היו"ר השר ל. אשכול: האם אי אפשר לעשות מדגם בעד 25,000 ל"י) -

לא וכן, אתה יכול אמנם לעשות מדגם קטן עד כמה שאתה רוצה, אז הוא פחות מדויק, אומדן אשר יכול לסטות בהרבה אין לו שום ערך ואין כל תועלת בעריכתו. אם אנו רוצים לבדוק את המספרים של אונור"א, עלינו לקבל מספרים שבשטח בינלאומי יאמינו להם, אם נאמר שאנו מעריכים הערכה שלנו על יסוד מדגם של אלפים אחדים, לא יעוררו המספרים אסון.

כאיזו צורה אפשר לעשות מדגם או מפקד - גם במדגם וגם במפקד אנו נתקלים בקשיים גדולים כתוצאה מסצנ האוכלוסייה ברצועה. בחאן יוניס וברפיח אני חושב שאין כל קושי, במחנות הפליטים גם כן אין קושי רב, כי האוכלוסייה מסודרת במחנות, על כל צריף וצריף כתוב מספרו, אפילו יש אומדנים של מספר האנשים בכל צריף, לכן בחלק זה של האזור קל מאד יחסית לערוך מדגם או מפקד, אבל יש קשיים גדולים בשאר האזורים. עכרנו סיור בעיר עזה, אין כל מספרים על הבתים, אין שמות לרחובות (הינו"ר השר ל. אשכול: יש פליטים בעזה עצמה?) זהו כל הקושי, יש פליטים. אנו חשבנו שנוכל לצאת ירי חובה אם נערוך מדגם במספר המחנות, אבל הקושי הוא שהמחנות כוללים רק חלק של הפליטים. ביקרנו במחנה ואסרו לנו שיש שם 18,000 איש ונתנו לנו פירוט עליהם, כמה גרים בכל צריף וצריף, יכולות להיות פעויות גם במספרים אלה, אבל פעויות קטנות, אבל כאותו מחנה סקבלים אוכל מאונור"א עוד 10,000 איש בדואים, הגרים בחאן יוניס במפוזר בכל השטח, אם לא נגלה דווקא אנשים אלה, תהיה הטעות גדולה. לכן מחשבה על מדגם קטן בתוך המחנות אינה נאה בחשבון.

הינו"ר השר ל. אשכול:

יש פליטים בין הדואים?

פרופ. ר. ג. גמלי:

יש פליטים בין הדואים ויש פליטים רבים

בקרב אוכלוסיית העיר עזה.

הינו"ר השר ל. אשכול:

הדואים לא היו מיושבים אף פעם ולא יהיו

מיושבים (פרופ. ר. ג. גמלי: הם כלולים במספרי

אונור"א), הדואים תפקידם להיות נודדים.

יש הרבה פליטים שאינם בדואים ואינם גרים

פרופ. ר. ג. גמלי:

במחנות, באוכלוסיית עזה מעורבים פליטים

ואנשים שגרו תמיד שם, הם קיבלו תעודות אונור"א ובאים למחנות לקבל מזון.

אם רוצים באמת לבדוק מספר הפליטים, צריך "לתפוס" את אלה.

העיר עזה עצמה מהווה הקושי העיקרי, כי

אין שמות לרחובות ואין מספרים על הבתים, יש חלק שהוא טמס צ'ונגל, בתי

חסרה ללא כל סדר. אם חושבים שצריכים לערוך שם מפקד, צריך לטרוח הרבה מאד,

כי צריך לזהות כל אחד ואחד, כדי להיות בטוח שהמספרים סוסרים באמת את המציאות.
 עוד קושי גדול אחד ישנו ברצועת החולות, יש
 רצועת חולות די ארוכה, שם אין גרים אנשים באופן קבוע, אבל מסתובבים ואומרים
 ש-20,000 עד 40,000 כדואים מסתובבים שם. אין זה לגמרי דבר של לספור אנשים
 אלה.

על סמך הידיעות על המצב הגענו לידי מסקנה,
 שאין כל אפשרות לערוך מפקד ביום אחד לפי המתודה הקלאסית של עריכת מפקד -
 מחלקים מפיטים לאוכלוסייה בביקור אחד ובביקור שני מקבלים את הטפסים המסולאים
 חזרה, דבר זה בלתי אפשרי שם, אי אפשר לתח טפסים של מדינת ישראל בידי
 האוכלוסייה, אי אפשר לזהות את האוכלוסייה לפי מקום המגורים, רוב האוכלוסייה
 היא אנלפבטית, עלינו בעצמנו לערוך את הרישום.

אחרי כל התוכניות האלטרנטיביות הגענו
 למסקנה, שיש שיטה אחת לביצוע המפקד: צריך לחלק את השטח לעשרה אזורים,
 בכל יום להטיל עוצר בית באזור אחד, לערוך ביקורי בית, לסנוע שהאנשים יצאו
 מבתיהם, במשך עשרת ימים אלה נצטרך לסנוע גם אפשרות תנועה ממקום למקום.
 זה כמובן דבר קשה. כתבנו בתזכיר שלנו, שאין בקלות להיכנס לפעולה זו,
 צריך לשקול הבעיות הקשורות בעוצר. שמענו גם דעת הצבא, שלא קל יהיה לבצע
 זאת. לא קל יהיה לחלק את האזור לעשרת אזורים משנה, יש קשיים בהשגת כוח
 אדם. עשינו חשבון שנחוצות חמש מאות עד שש מאות חוליות, שבכל חולייה יהיה
 יהודי וערבי. אין יהודים אלה ברצועת עזה, צריך להביא אותם מהחוץ, סידור
 טחנה לחמש מאות עד שש מאות פוקדים יהודים, גם זה אינו דבר כל כך קטן.
 תהיה גם בעייה די קשה בבחירת הפוקדים הערבים. כל זה מסביר מדוע ההוצאות
 למפקד הן גדולות מאד.

יחד עם זאת רוצה אני להדגיש, שאם חושבים
 שאנו פעם נגיע לאדמיניסטרציה מסודרת, אין להעלות על הדעת שתהיה אדמיניסטרציה
 מסראציה מסודרת בלי רישום מלא של התושבים, בלי אפשרות לרשום כל בית ולדעת
 בדיוק איפה כל אחד גר.

כעת בא אני למדגם, מרגם מוכרח להיות על כל השטח, אם רוצים לבדוק את מספרי אונור"א. עשינו חשבון שאם רצוי שנגיע למדגם שמידת הסטייה שלו תהיה מינימאלית, שהטעות עלולה להיות לכל היותר 2% - 3%, על יסוד שיטות מתמאטיות מסויימות הבענו לסיכום שצריך לספור כ-10% של התושבים.

לפי המתודה שאנו מציעים העבודה במחנה תהיה די קלה, הואיל ובכל צריף יש מספר היושבים שם. אנו נוכל להיכנס לצריף אחד מכל עשרה, לספור האנשים הנמצאים שם. גם בשכיל סגגם נצטרך להטיל עוצר, למנוע ריצה עם ילדים או עם נפשות אחרות למקומות ששם עושים הספירה. בעזה נצטרך לחלק העיר למספר גדול של בלוקים קטנים של בתים רגילים או בתי חמרה, לספור בלוק אחד לכל עשרה. נצטרך להטיל באזורים השונים עוצר בית, אבל היות והמדגם עובד יותר מהר, אפשר להסתפק במספר יותר קטן של ימי עוצר.

אין להתחיל בשתי הפעולות כלי דיון מעטים בכל הקשיים ובלי להבטיח שתהיה עזרה מלאה ממשרדי הממשלה, מהצבא ומכל הגורמים הנוגעים בדבר. יש צורך בתוכנית מדוקדקת ומפורטת מאד. אם חושבים שמבחינה פוליטית ומבחינה אדמיניסטרטיבית יש צורך בפעולות אלו, צריך להחליט מהר, כי אם עבוד הזמן יגדלו הקשיים.

היור"ר השר ל. אשכול: כמה אנשים דרושים לערוכת המדגם?

פרופ' ר. בקי: מאה עד מאה וחמישים יהודים ומאה ערבים.

היור"ר השר ל. אשכול: כמה מחנות יש?

פרופ' ר. בקי: שמונה מחנות גדולים.

היור"ר השר ל. אשכול: האם אי אפשר להסתפק במדגם בשני מחנות?

פרופ' ר. בקי: אי אפשר לדעת מה הבעיות במחנות, קרוב לחאן

יונים יש בעייה של בדואים, אבל אי אפשר להיות

בטוחים שנכלל המחנות אותן הבעיות. פה יש סכנה פוליטית, אם אנו מסתפקים באנשים הגרים במחנות, זה יכול להוביל למסקנה שמספרי אונור"א הם בסדר.

היו"ר השר ל. אשכול:

להיפך, לבדואים אין צורך בכל המחנות, הם
שונים והרמאות שווה, אם אתה מדבר על עשרה אחוז,

אולי כדאי לקחת מחנה אחד.

פרופ' ר. בקי:

הייתי מסליץ על דבר כזה, אילו לא היו בעיות
מיוחדות לכל מחנה, אין לדעת אם לכל מחנה אין

בעייה ספציפית.

השר י. בר-יהודה:

מה שאנני רוצה להציע עכשיו, זה קשה יותר

מאשר זה היה לפני שבועיים או שלושה. ראיתי ההצעה הראשונה של הוועדה,
שם היה מדובר על אלף עובדים ערבים וחמש מאות יהודים, על 22,500 ימי עבודה
חוץ מהבכירים. במקום שני דברים אלה אני מציע דבר שלישי אחר, לזאת אני
מבקש גם תשובתו של הפרופ' בקי וגם של אלוף משנה שחם. לי נראה שבמקום מדגם
או מפקד, שבו צריך לתת דוקומנט שלנו, אין אני יודע אם ירצו לבוא לקבל
דוקומנטים שלנו, אם לא יבואו תהיה ספלה גדולה, הרי עלינו ללכת בדרך אחרת.
לכל תושבי הרצועה בימי השלטון המצרי שם היה
איזה דוקומנט, אמנם היו כאלה שהיו להם שני דוקומנטים - גם של אונור"א וגם
של השלטון. אני מציע שאנו נודיע על התפקדות של התעודות, אנו לא נתן שום
תעודה שלנו, אבל על התעודה שלהם נעשה סימן ואצלנו נרשום מה שצריך לרשום.
אנו נודיע שכל מי שלא יירשם במשך השבוע, נראה אותו כמסתנן. זה יהיה גם
מבחינה בטחונית יותר מועיל. אני רוצה להציע לו לבוא אלינו, במקום שאני
אצטרך לבוא אליו, לחפש אותו. זה גם מבחינה כספית הרבה יותר בזול, יש
בזאת גם מבחינה בטחונית משהו. יש בזאת לדעתי תועלת. כל אחד מהם יצטרך
לדעת, אם כעבור שבוע לא יהיה סימן על הדוקומנט שלו, יעצרו אותו ויחקרו
אותו ואצלנו יהיה החומר הרצוי לנו. אם לא להחתיים התעודות שיש להם, מה
ניתן לפליס ומה ניתן לתושב מקומי.

לי נראת שיטה זו, אבל כאשר אמרתי: אני רוצה

לשמע תשובה מבחינת המפקד מפרופ' בקי ומבחינה בטחונית ומעשית מכא כוח המטשל
הצנאי. לפני שבועיים שלושה היה זה פועל נפלא, עכשיו - איני יודע. לי נראת
דרך זו לטהירה יותר, זולה יותר ויש בה פחות סיבוכים.

אם לא ללכת בדרך זו ולערוך מדגם, הרי אני סוכן לוותר על 18,000 איש שהם במחנה, אבל לבדוק ולא במדגם כל עשרת אלפים האנשים שהם סחוץ למחנה ומקבלים אוכל במחנה. ברור שהרמאות הגדולה היא בין עשרת אלפים אלה.

השר ס. נמיר:

מה סיב השאלון שמתכווננים לפיו לפקוד הן במפקד והן במדגם, האם הם דומים או שונים? אותו שאלון.

פרופ. ר. נמיר:

אז אני שואל: איזה הוא השאלון?

השר ס. נמיר:

גדול ומסובך.

אל"ם ס. שחם:

אם השאלון גדול ומסובך זה סוכרר לעלות

השר ס. נמיר:

הון חועפות, לתכוע הרבה כוח אדם ולהימשך

הרבה זמן. מדגם הוא לרוב לגבי אוכלוסייה סטאטילית ולא לגבי אוכלוסייה כל

כך נודת. מבחינת האפקט החיצוני אפשר לפסול אותו לחלוטין, אם נאמר שיש

שלושים אחוז פחות מאשר המספרים עד כה, אז המדגם אינו מספיק. הייתי אומר

להעמיר השאלון על המיניסום האכזרי של שאלות, אולי רק סין, גיל, שם ושם משפחה,

אולי להוסיף גם מקצוע, ארבע או חמש שאלות, אז אפשר לעשות זאת מהר, איש עובר

מבית לבית ורושם הדברים בלי כל קושי ודבר כזה כדאי לעשות בהרבה מאד אנשים

במיניסום של זמן, ביום או יומיים. זה יותר בזול, אבל בעיקר זה משיג את המטרה,

איש לא יוכל לפסול את התוצאות.

פרופ. ר. נמיר:

לשאלה האחרונה - השאלון למדגם יהיה אמנם

יותר קצר, כי יש כל מיני שאלות הקשורות

עם זיהוי האנשים לצורך סתן תעודה או רישום מלא, שנמדגם אינן באות בחשבון,

אבל יש מיניסום של שאלות - 13 או 14 (השר י. בר-יהודה: האם צריך להגיע עד

שם הסב או חסולה?), זה בגלל השמות הערביים, במפקד צריכים אנו לזהות כל אחד

ואחד, אז יש לשאול לעיתים על הסב ולעיתים על החסולה. שאלות הזיהוי אינן

חשובות בשביל המדגם, אפשר לוותר עליהן, אבל יש כמה שאלות יסוד שאין לוותר

עליהן, אבל למשל אין לוותר על השאלה איפה היה ב-1947 או ב-1948. אנו רוצים

להגיע לידיעה כמה מהקליאנטים מאונוורא הם באמת פליטים, שאלה זו עלינו למצוא תשובה עליה גם במדגם, זוהי הבעייה העיקרית. בעייה גדולה היא חלוקת השטח לליווי הצבא, זיהוי הבתים ועוד.

עכשיו להצעה של שר הפנים - אני חושש שמתודה

זו של התפקדות אבטומאסית עלולה להיות מסוכנת בגלל כמה סיבות. תעודות הזוהי המצריות וגם תעודות זיהוי של מסשלת הסנדט אמנם נמצאות בשטח, אבל בדרך כלל רק אצל גברים מנוגרים, לא לנשים ולא לילדים. אם הכוונה היא שיבואו האנשים עם תעודות הזוהי ואנו נחתים אותם בחותמת סטוייטת, הרי נחמיץ מרבית האוכלוסייה אם הכוונה לשים חותמת על תעודות אונוורא (השר י. בר-יהודה: לא על תעודות אונוורא) - אם רק על התעודות המצריות (אל"ט ס. שחם: אין בתעודות אלה גם פרטים על המשפחה) - יש גם בעלי שתי תעודות זהות, אין דבר יותר קל מאשר להביא התעודה ולהחתימה.

יש נסיון כללי אצל אוכלוסיות פרימיטיביות,

אם רוצים לספור אותם ולקבל מספרים מדוייקים, צריך לבוא אל כל אחד במקום מגוריו, אם נותנים לו לזוז ממקום מגוריו - אין אפשרות לבדיקת המספרים.

היו"ר השר ל. אשכול: נוסה לי שאפשר ברגע זה להגיע לסיכום.

מפקד שלם צריך לעלות 500,000 ל"י, עם עיבוד

שלם מטבע הדבר שזה צריך להגיע ליותר. צריך להביא לרצועה כמה מאות יהודים

מסדינת ישראל, זה עצמו מוציא את העציין מפשוטו, זה לא בא בחשבון. אני חסיד

מדגם ואגיד מדוע - אמנם הדבר הטוב ביותר הוא מפקד, אבל אם במדגם אנו

יכולים להשיג מספרים שיאמינו לנו שזה היה דבר רציני ולא יתחילו לצלצל

בפעמונים בכל העולם שזוהי רמאות, הרי אנו נוכל להוכיח מה היא הרמאות

במספרים שהערבים משתמשים בהם ונוכל לומר: עשינו מדגמים, נלך יחד ובדוק.

במפקד אנו יכולים להיתקל בדברים בלתי נעימים. דומני המקסימום עכשיו הוא

מדגם, שאנו בעצמנו נדע כערך מספרים נכונים, אמנם ההפרש יכול להיות 2% - 3%,

אבל נדע שיש דבר רציני.

השר י. בר-יהודה:

העיקר הוא לקבוע מספר הפליטים המפוזרים,
שאינם במחנות.

היו"ר השר ל. אשכול:

זה קצת יותר קשה מאשר חשבתי, אז אולי אפשר
להקטין האחוז במחנות המסודרים ובין אלה קצת

יותר. לי נראה שביכולתנו לעשות רק דבר זה, במפקד ניתקל בקשיים סטטיים ברורים
הודיעו לי זה עכשיו בפתק, שבמסג"ל התגבשה דעה ששכר המפקד עלול לצאת בהפסדו,
לא נאמר לי מדוע. רצוי שלא יספלו בדבר משני מקומות, זה רק מחזק את ספקותי,
אם עלינו להיכנס לעריכת מפקד.

אל"ט ט. שחם:

כל הדברים האלה הם בשלב בדיקה עם אונורא.

היו"ר השר ל. אשכול:

אם נשמע מה הסיכום שם - נפגש עוד הפעם.

השר י. בר-יהודה:

רק הצעת ספרעה: אם זה עם אונורא - רק בתנאי
שאנו הפוקדים.

ז. דיבון:

גם לאונורא יש אינטרס.

אל"ט ט. שחם:

אנחנו חשבנו שנבוא בדברים עם אונורא שבזמן

חלוקת המזונות יבוא כל אחד עם משפחתו, אבל

הם יגייסו הנפשות החסרות ואז בזאת נאשר את המספרים של אונורא.

היו"ר השר ל. אשכול:

אם נלך נלך בדרך של מדגם, עד כמה שאפשר

מצומצם יותר וזול יותר, גם פחות רעש.

כמה יושבים בתוך המחנות?

פרופ' ר. בסי:

לפי האוסדן לשנת 1953 ישבו מחוץ למחנות

115,000.

הלשכה הסטטיסטית רואה קשיים עצומים לעריכת

מפקד, חשמת מאד אם לא יהיה לא מפקד ולא מדגם, אבל משתי ההצעות תעדיף מדגם.

למען היושר עלי להגיד, שהמחשבה שיערכו קודם מדגם ואחר כך אם יהיה צורך מפקד

היא קצת מסוכנת, גם מדגם יכניס זעזוע בתוך האוכלוסייה.

היו"ר השר ל. אשכול:

נעשה מדגם ואם באמת יהיה הפרש במספרים ב-20%,

אנחנו יכולים לדבר על סמך מספרים אלה ויוכיחו

הם אם זה נכון.

פרופ' ר. נסי:

אולי מותר בסיכום להכניס שנדרך כלל אין ללכת
להתפקדות אבטומטאית.

השר ז. ארן:

יש שיטה של מדגם ויש לי דעה עליה. אך אני
רוצה לשאול, נניח שהייתם בוחרים מהרשימות של

אונורה, בהסכמה עם אונורה, אלף או אלפיים ראשי משפחות ולברוק את אלו.

אתה רוצה להוכיח איזה דבר, ספק רב אם זה יהיה משכנע לגבי הצעקה שתקום,

אבל אם תקח מספר מסויים של אונורה ותעשה בדיקה, אז אם יתברר שבמקום

עשרת אלפים הנפשות במשפחות אלו יש רק חמשת אלפים או ששת אלפים, זוהי בקורה,

זה איזה דבר משכנע. אולי במקום מפקד, שעל דעת הכל אין לערוך אותו עכשיו ואולי

גם במקום מדגם, שגם לגביו יש ספקות, אפשר ללכת בשיטה זו, שהיא לדעתי משכנעת.

פרופ' ר. נסי:

יש במתודה זו קושי גדול: אם נקבל מאונורה

מספר שנות בתוך המחנות - אפשר למצוא את

האנשים, אבל אם מדובר על נפשות מחוץ למחנות - איפה נמצא אותן?

לגבי הפליטים מספיקים המחנות.

השר ז. ארן:

אנו משוכנעים שמספרי הנפשות במחנות הגדולים

פרופ' ר. נסי:

פחות או יותר בסדר, הטעויות הגדולות יכולות

להיות דווקא ביחס לאלה המקבלים אוכל והם מחוץ למחנות. אם אקבל רשימת אנשים

מחוץ למחנות בלי כל זהוי סופוגראפי - אין אמצא אותם. כרגע שאני נכנס לבית

כשאין עוצר וצריכים היו להיות שם שש נפשות ואני מוצא רק שלוש, יאסרו לי

שהאחרים הלכו לטייל.

השר ז. ארן:

אותו דבר יהיה במדגם.

פרופ' ר. נסי:

המדגם הוא בשטח מסויים ובאותו זמן יש עוצר

כית.

מ ח ל י ט י ם
לחזור ולדון בנושא אחר קבלת תוצאות המבצע בנידון
בין בא כוח סטכ"ל ובא כוח סוכנות הסעד והתעסוקה
לפליטים.

6/ע. תקציב רצועת עזה לחודשים נובמבר-דצמבר 1956השר י. בר-יהודה:

ברמה לי שאנחנו צריכים לדון בדבר התקציב

של רצועת עזה.

היו"ר השר ל. אשכול:

לפי שעה הוכנה הצעה לשני חודשים - נובמבר -

דצמבר ומכילים הצעה שנייה לחודשים ינואר-מרץ.

סעיפי התקציב הם: המטה האזרחי, משרד האוצר, משרד הבריאות, משרד החינוך

והתרבות, משרד החקלאות, משרד המסחר והתעשייה, משטרה מקומית, משרד המשפטים,

משרד הסעד, משרד הפנים, משרד התחבורה. לא נכלל בתקציב הוצאות הדואר והטלגרף,

כי מניחים שזה יהיה המשך לדואר ישראל וזה יכלל בתקציב משרד הדואר.

אל"ם ט. שחם:

המשטרה המקומית מועסקה לא לגמרי כמשטרה,

לא היה בימים הראשונים מי שיעשה סלאכת

סדרנות וכדומה, כאשר תופעל בחודשים הקרובים משטרת ישראל בהיקף המלא תרד

המשטרה המקומית לגמרי. המשטרה תקים גם את שירות בתי הסוהר ונראה מה יהיה

התקציב.

היו"ר השר ל. אשכול:

התקציב של כל השירותים הללו מניע ל-299,500 ל"י

מזה 28,750 ל"י הוצאות מטעם המשרדים, המשרדים

שלחו את אנשיהם לשם ואלו הוצאותיהם, ההוצאות המקומיות הן 152,350 ל"י. מה

הם מקור ההכנסה - משרד הסעד חילק קמח ודברים אחרים מהמחסנים המצריים בסך

110,000 ל"י וגם משרד הבריאות השתמש במלאי בשווי 8,400 ל"י, אבל מה שנחוצ

לנו למחר ולמחרתיים אין לנו ועלינו להוציא 152,350 ל"י. לא נראית אפשרות

להכנסות במקום, אבל מה עושה הקדוש ברוך הוא - היו הכנסות בסך 400,000 ל"י,

מזה חלקם של שלטונות ישראל במזומנים בכניקים - 315,000 ל"י, כסף מצרי שנמצא

בקופות של המשרדים השונים של הממשל המצרי - 40,000 ל"י, הכנסות מהפרשן מחירי

תוצרת חקלאית - 45,000 ל"י; עלינו להוציא בשני החודשים 152,350 ל"י.

השר י. בר-יהודה:

אני רוצה לשאול: איך ייתכן שלשני עובדים

במשך שני חודשים אנו מוציאים משכורת 50 ל"י,

אלה עובדים מקומיים, וארבעה עובדים, כנראה ישראלים, מוציאים במשך חודשיים

750 ל"י, לטי מחוונים, מי מקבל משכורת כה ירודה.

אל"ט ס. שחם:

הם אינם עובדים עבודה מלאה, זהו תקציב
לנובמבר ודצמבר.

היו"ר השר ל. אשכול:

אנו עומדים בסוף החודש השני, על דעתכם
אשר הקצבה זו.

השר י. בר-יהודה:

אני מערער, לגבי משרד הפנים ואני חושב שלא
רק לגבו הרי גם מה שנחליט עכשיו, אם זה

תיאורסית לגבי חודשיים, הרי למעשה זה יהיה גם בחודשים הבאים, וכך לא ייתכן
(היו"ר השר ל. אשכול: למה לך לחשוד) - אני חושב שזה לא יכול להיות על חשבון

תקציב המשרדים.

היו"ר השר ל. אשכול:

האם קיבלת איש אחר במקום זה ששלחת לרצועה,
תרוש כסף אם קיבלת איש חדש.

השר י. בר-יהודה:

שלחתי איש אחד, אבל אם עלי להמשיך בפעולה,
יהיה עלי לקבל איש במקומו.

היו"ר השר ל. אשכול:

השאלה היא אם אנו מאשרים את התקציב על סוף
חודש דצמבר, התקציב לשלושת החודשים האחרים

יהיה סוכן בעוד כ-10 ימים ואז נתווכח.

השר י. בר-יהודה:

אלי פנו בבקשה שאשלח ארבעה חמישה אנשים,
זה כבר משהו, אז דרוש לזאת תקציב.

היו"ר השר ל. אשכול:

אני מציע לך לשלוח איש בלי שיאושר תקציב.
באשר הצעה זו יחד עם תקציב ינואר-טארס.

השר י. בר-יהודה:

אני סוכן לומר שאנו מאשרים ההוצאות המקומיות,

אבל לא ההוצאות מטעם המשרדים, לזאת נחזור יחד עם התקציב לשלושת החודשים הבאים.

היו"ר השר ל. אשכול:

אני מציע לאשר ההצעה כמו שהיא.

השר פ. רוזן:

אם אני לוקח תקציב משרד המספטים שם אני סוכן

לסמוך עליהם שעשו חשבון נכון, בכל זאת הייתי

רוצה לדעת איזה חשבון עשו. אלה שהיו שופטים אני מניח שבחודשים אוקטובר-

נובמבר לא קיבלו טשכורת.

הם גם לא עברו.

אל"ט. ט. שחם:

איני מקבל זאת, הם שופטים.

השר פ. רוזן:

הם שופטים מהזמן שאנו מאשרים אותם.

השר י. בר-יהודה:

הם היו בחופשה, אנו כפינו עליהם חופשה זו.

השר פ. רוזן:

הם לא היו בחופשה, הם הפכו לשופטים מהרגע

השר י. בר-יהודה:

שאנחנו אישרנו אותם.

השר פ. רוזן:

אני חושב שאם אנו רוצים להעסיק שופטים אלה,

אין אנו יכולים כך להתייחס אליהם. הדבר

עוד יבורר, לדעתי אנחנו אחראיים למה שהיה.

מה לעשה עם זה שלא העסיק אותו עכשיו?

השר י. ברנ:

הוא מתחיל להיות פקיד, שצריך לקבל מסכורת,

השר י. בר-יהודה:

מהיום שאנו מאשרים אותו.

השר י. ברזילי:

יש לי שתי שאלות שאני רוצה להבין, כשאני

לקטח את משרד הבריאות ורואה שמסומן 74 עובדים,

ומחלק סכום המסכורת למספר העובדים, אני רואה שזה 130 ל"י לחודש, מה היא מסכורת

זו?

היו"ר השר ל. אשכול:

בישיבה הקודמת החלטנו להמשיך במסכורת שהיתה

קיימת, אני מניח שזה צילום של המצב שהיה.

אני רוצה להציג שאלה, עד כמה שאני יודע זה

השר י. ברזילי:

לא יכול להימסך כך, קילו סוכר עלה 5 גרוש

מצריים, אם אנחנו נכפול זאת פי ארבעה, זה צריך להיות 20 גרוש, המחיר שם

הרבה יותר.

זה עולה 27 גרוש.

ש. דיבון:

הסמן הוא יותר כוזב מאשר בזמן המצרים.

היו"ר השר ל. אשכול:

לפי מה שאמרו לי האנשים שביקרו שם אין התאמה

השר י. ברזילי:

בין המחירים שהיו בשעתם ובין המחירים הקיימים

בין הם

היום, סוכרחים לדאוג לאיזה התאמה בעניין זה.

שנית - אינני מבין ממה ישלמו המשרדים

מה שהם צריכים לשלם, ממה ישלם משרד הכריאות 7,000 ל"י אש"ל, סכום שלא היה בתקציב.

המנכ"ל י. ארנון:

אנחנו בנינו התקציב ככה, שאנשים שהיו

בשירות המשרד והמשרד שלח אותם - אלו הן

הוצאות מטעם המשרד, אם היה בתקציב אש"ל והוצאות נסיעות בשביל פקיד זה - זה עבר לתקציב רצועת עזה, מה שצריכים לשלם יותר מופיע בהוצאות המקומיות.

השר י. ברזילי:

איזה אש"ל היה לי לאנשים אלה?

אתה לקחת את האיש יחד עם האש"ל שלו.

היו"ר השר ל. אשכול:

אני מציע לאשר ההוצאות המקומיות יחד עם

השר י. כר-יהודה:

שלושת החודשים הבאים באשר ההוצאות על חשבון

המשרדים.

אני מוכן להגיד, שהאוצר יהיה אחראי להפרש

המנכ"ל י. ארנון:

בין נסיעות ואש"ל שהפקיד מוציא באופן רגיל

ובין מה שהוא מוציא אם הוא נמצא ברצועת עזה, אם נשלחו פקידים נדרשים לשם היו בתקציב הוצאות אש"ל ונסיעות.

השר י. ברזילי:

לקחתי במקומם פקידים אחרים.

לא יכולת לקחת פקידים נוספים, לא אישרו

השר ל. אשכול:

לך תקציב נוסף.

אני מציע לאשר את התקציב ואם תהיה טענה -

יפנו לאוצר.

אני חוזר ומציע הצעתי: העבודה במסכת על

השר י. כר-יהודה:

חשבון המשרדים, הוועדה סאשרת כל מה שבלי

אישור אי אפשר לעשות, אבל חשבון המשרדים באשר יחד עם התקציב לחודשים

ינואר-מארס.

לאשר התקציב המוצע על ידי שר האוצר בנוכח של 299,500 ל"י לחודשים נובמבר ודצמבר 1956, בתנאי כי האוצר יחזיר למשרדי המטשלה את ההפרש בין סכמת הוצאות האש"ל והנסיעות הרגילות אשר בתקציביהם ובין ההוצאות הנוספות בקשר לטיפול ברצועת עזה.

ס ח ל י ט י ס

ע/7. הצעת תוכנית לטווח ארוךהשר י. ברזילי:

אני מבין שהנושא הוא במה בעצם מדינת
ישראל מעוניינת. ברור שהיא היתה מעוניינת,

אילו אפשר היה, בקבלת רצועת עזה ושייסצא פתרון בינלאומי לבעיית הפליטים
בהסתתפות מסויימת של מדינת ישראל. זהו הדבר הטוב ביותר. צריכים בכל זאת
לומר מה יהיה, אם זה לא יינתן, מה היא האלטרנטיבה הקונקרסית - או הרצועה
עם הפליטים או אבדן הרצועה.

אני קודם כל רוצה להזכיר לעצמי, לשאול

את עצמי: כשהוחלט בשעתה על החלוקה, הרי לפי החלוקה היו צריכים להיות יותר
ערבים בחלק העברי (השר י. בר-יהודה: היה אז מצב יפה) - לא אנחנו החלטנו על
החלוקה, אילו קמה החלוקה, הרי בשלב הראשון היו 600,000 יהודים ו-700,000
ערבים והיינו מוכנים לקבל דבר זה. עכשיו ברוך השם נהיה קרוב ל-2,000,000
יהודים מול 500,000 ערבים. כמובן, אותי לא צריך לשכנע, אם אפשר למצוא
פתרון טניח את הדעה בהסכם בינלאומי - מוטב, אבל אם זה לא ניתן, אז נרצה
רצועת עזה כמו שהיא סתוך הנחה שגם כך נמצא עזרה בינלאומית לעניין הפליטים
(השר ל. אשכול: מה נעשה אתם) - הסכנה כפי שהוצגה על ידי שר הבטחון פרצועת
עזה למדינת ישראל, כל השנים היינו מוכנים להיכנס להרפתקאות גדולות וקטנות
בעיקר כדי שהרצועה תהיה יהודית, כדי שהיא תהיה ישראלית, אני חדל להבין,
אם דבר זה בא והיה, מדוע לא נקבל את הרצועה כמות שהיא.

על זאת יכולה גם להיות מערכה, בינתיים

שלושה נרתעים סלקבל את הרצועה: נרתע נאצר, נרתע המרשילד וגם בן-גוריון נרתע
ויש טעמים לדבר, יש טעמים כלכליים וסידוריים, אבל יחד עם זאת אני בסוף,
שנאצר אם הוא יירחע הרי לא בשביל האלטרנטיבה הישראלית, אלא בשביל
האלטרנטיבה של או"ם, ואם אנו נרתעים הרי דרישתנו הראשונה תהיה, שהרצועה
לא תחזור להיות מצרית, מישהו יאמר: אם כן יהיה שם שלטון או"ם. לדעתי,
רצועת עזה בידי או"ם אינה מחסלת הסכנה, אינני אומר שאינה מפחיתה הסכנה,
אבל היא איננה מחסלת את הסכנה ואולי גם לא מפחיתה אותה. מבחינת התגוננות
של ישראל היא מרבה סכנה, לא נוכל לעשות שום פעולת גמול, כי נגד מי נעשה -

נגד קאנאדה, נגד יונוסלאווייה. מחוץ כך נראה לי, שכעניין זה צריכה להיות הכרעה ומכיוון שזה אינו נחון טראש, הרי אם תהיה הכרעה צריכים גם ליצור עובדות מסויימות של יציבות בתוך רצועת עזה, שהן יעניקו לנו יתרונות בטאנק המדינה, במידה שיטילו אותו עלינו. זה עוד לא נתון, גם אם אנחנו נכריע. זה לא כך, שאתה צריך לרצות וזה נתון לך. זה עניין של פוליטי, יצירת עובדות של רציפות, לא של התערבות, לא יציבות שבה מתנקשים (השר ל. אשכול: מה זאת אומרת רציפות) - זאת אומרת שנבנה את החיים האזרחיים כך, שזה יכול פעם לקבל ציביון של חלק אינטגרלי של מדינת ישראל, זאת אומרת מדיניות מסויימת לגבי הכל - לגבי ענייני פנים, לגבי ענייני בריאות, לגבי כל הדברים, כך זה נראה לי.

היו"ר השר ל. אשכול: אני חושב שזאת לא תהיה חריגה מתפקידי,

אם אגיד, שזה מחייב את כל החברים שינסו

לחשוב עד הסוף ויגידו איך עושים זאת, איך לדאוג לפרנסה ל-200,000 עד 250,000 ערבים מרצועת עזה, שהמבנה מחומרי פרנסה, מה היא התעסוקה שניתן להם, איך לעשות זאת.

השר י. ברזילי: אני חושב שזה לא יחרוג מתחום הערה מתקבלת

על הרעת, שכל אחד צריך לחשוב מה יהיה גורלנו

הבטחוני והמדיני, אם רצועת עזה נשארת מחוץ למדינת ישראל.

היו"ר השר ל. אשכול: אני מסכים אתך, אבל תגיד אתה איך לעשות

זאת.

השר י. ברזילי: אבוא גם לזאת.

היו"ר השר ל. אשכול: ארן ונסיר חושבים שוויכוח זה צריך להיות

בממשלה, על זאת צריך אני לומר שבממשלה התחילו

לדבר ואמרו שישוחחו פה.

השר י. ברזילי: כמובן שמתקיים הכלל הגדול, שאין אכזבה

כאכזבה של חלום אשר נתקיים. יש בוויכוח

זה שני מישורים, ויכוח גדול שבאמת מקומו ליד שולחן הממשלה, למרות שאין איסור

שתהיה פה קריאה ראשונה, אבל נדמה לי שמישהו צריך להכין את הדברים. אינני

גורם שכל שר מוסחה לפתרון כל בעייה. בשלב הראשון אני רואה ערך תעמולתי לכל העניין לרצון שאנו רוצים פתרון טוב. כמובן שיש רתיעה מקבלת הרצועה, אבל מה יכולים אנו לעשות, כרגע הרצועה היא בידינו, אילו יכולנו לעשות ז'סטה, לתת תרומה כלשהי, אפילו תעסוקה של רק כמה מאות איש, כדוגמא למה שאפשר לעשות, השקיייה באיזה מקום שהוא. משהו מעין זה, כאילו ספרעה, דוגמא למופת מה יכולה ישראל לעשות בישוב פליטים במספר קטן, שאינו מחייב, שאינו מעיק יותר מדי על התקציב ועל גורמי הבטחון. בזאת הייתי רואה ברכה סנקודת מבט תעמולתית.

מדוע אני מדגיש התעמולה ולא סציע תוכנית מלאה בשלב זה, כי כל פתרון הוא חלק מהפתרון היחיד סקייף, הווה אומר שעלינו להראות מה יכולה סדינת ישראל לעשות שם, מה יכול להיות המסטר הפוליטי ומה המסטר הפיננסי, עד שאפשר יהיה להגיע למסטר פוליטי סופי. הייתי רואה בעין טובה כל פתרון, שיקח מספר פליטים ויישב אותם.

אם שמעתי יפה, אם הבינותי נכון היה רוצה גם ברזילי שנעשה נסיון נכוון זה (השר י. ברזילי: עוד לא אמרתי זאת). נגד זה רציתי לומר, כי את זאת מקבלו ויורשו יותר.

כל דבר מעשי נוסף צריך להביא מתוכנן לישיבה הבאה, אולי נטיל על אחד או שני חברים להכין תוכנית, כדי שנוכל גם להוריע שהמסשלה הטילה על אלה ואלה עיבוד התוכנית. אל נעלים עין סזאת, אין אנו יכולים להכנס לפרטים, אולי גם התוכנית לא תיכנס לפרטים, אבל צריך לפרסם - ולדעתי אפילו פירטום רב, שאנו ניגשים להכנת תוכנית.

השר פ. ספיר: אני חייב להגיד, שאין לי עדיין דעה, אבל

אני סופתע מהקלות - אני מרשה לי להגיד זאת -

שבה מחליט ברזילי בעניין כזה. אני כבר לא אדבר על הצד הפוליטי הבטחוני של העניין. בעוד חמש שנים יהיו לפחות 600,000 ערבים ואם יכואו 300,000 יהודים בתקופה זו יהיה טוב, ולעומת ערבים אלה 2,100,000 יהודים, זה יהיה יחד עם הריבוי הטבעי שלנו. זאת כאשר מדברים בקטגוריות של חמש שנים, אם כי אצלנו

כל יום הוא קשה. כאשר אני מדבר על הצאת 300,000 יהודים, אני מתעלם כרגע מהעניינים הפוליטיים בסחוניים. יש הנהלת הסוכנות, יש פוסד לתיאום ויש עם ישראל, שאנו חובעים שיעזור לנו להביא אותם. אצלנו מדובר סבחינה כלכלית על 300,000 יהודים אלה.

שואל ברזילי: מה חשבתם ב-1947/48?

השר י. בר-יהודה:

על זאנקל להשיב: חשבו שגם אלה יברחו.

השר פ. ספיר:

אני סוכרר להגיד, אין אני סבין מה שאתה

שואל, הרי אתה היית בנד החלוקה סאיזה

נימוק שהיית, רע וקשה היה אילו היינו צריכים להתקיים סבחינה שסקית כלכלית (השר י. בר-יהודה: וגם בסחונית). אמנם אמרתי שברגע זה לא אגע בזאת, אבל מי יודע אם זה היה מתקיים, אמנם אני יודע שזה ודאי לא היה מתקיים.

אני סופתע סקלות זו מאדם, שהוא סחר יגיד

או אני אניד: מדוע הם צריכים לקבל חינוך אחר ושירותי כריאות אחרים, מדוע

בקרובם צריך להיות באופן פרופורציונאלי יותר מחוסרי עבודה מאשר אצלנו,

וזאת באותה שעה שאנו מתלבסלים בבעיות העלייה של 50,000 - 70,000 יהודים.

אמנם אמרתי שאין עוד לי דעה סופית, אבל

הייתי רוצה שלברזילי לא תהיינה אשליות.

השר י. ברזילי:

תצטרך לומר כן או לא, מי אומר שזה פשוט,

ברגע שתחליט כל דבר לא יהיה פשוט.

השר פ. ספיר:

כאשר נדון ונחליט כל אחר מאתנו יהליט,

אבל לפני זה צריך הוא לדעת את הנתונים.

ברצועת עזה אין סקורות פרנסה יותר מאשר בשביל 60,000 איש, אין שם סים

להרחבת החקלאות (השר י. בר-יהודה: זה לא בדוק) - אני קראתי חיבור בדוק.

אני יודע שלפני קום מדינת ישראל אנו ישכנו כדיר אל בלאח, הבאר נתנה

10 - 15 מע"ק סים, זה היתכפר דרום. אין שם דברים מיוחדים שאין בכל

הארץ חוץ מחולות ודיונות. האם אנו יכולים בקלות להגיד משהו בדבר הרצועה,

כלי לברר קודם את הדברים סבחינה כלכלית, משהו גם סבחינה בסחונית. כאשר אני

שמעתי עניין כפר קאסס הייתי די מתוח, סדוע זה קרה לנו, איך קורים דברים כאלה במדינת ישראל. גם אם אתה אינך מקבל זאת, אבל תהיינה לנו צרות רבות, והצרות קשורות לאנשים היושבים בארץ. מבחינה בטחונית זה אינו גורם חשבי נוסף. אמנם כאשר נאצר הוא ליר ארז או יד סרדכי - זה אינו נעים, אינני יודע אם בחלק אין אנו סכניסים דברים אלה פנימה למדינה. סותר לך להאמין שיש בזאת הבדל וסותר לי להאמין שאין בזאת הבדל.

אולי באסת נבקש את דוד הורוביץ יחד עם

עוד אחד או שניים לנסות לעשות חוכנית, תהיה שם חקלאות סקשאפרי, גם אם אפשרית חקלאות נוספת, כמה צריך זה לעלות. אין אני חושב שאפשר להביא ליפו עוד ערבים, אינני יודע מה יעשו שם. אין לי פרינציפ בדבר, אבל צריכסם לראות מה אפשר לעשות מבחינה מעשית.

אני מופתע מהקלות של הצעת פתרון, בלי לבקש

בדיקה הגתונים הכלכליים, אין לומר בקלות כזאת שאנו מקבלים 300,000 ערבים נוספים למדינת ישראל, אני לצערי אינני יכול להגיד זאת בקלות כזאת.

אחריו דברי השר י. בר-יהודה

השר י. בר-יהודה:

כאשר הוצע לדון בכעיייה המדינית של רצועת עזה בממשלה, אמרו שהמקום לדיון הוא כאן בוועדה, אבל כאשר התחלנו בדיון פה - שני חברי הוועדה עזבו את הישיבה לא באופן הפננתי, אבל כמשהו שאינם מחשיבים. זה דבר לא טוב. נביח שגם אם אנו איננו צריכים לסכך, אולי אפשר לשאול: מדוע היה לכולנו יחס כל כך קל, שלא הכינונו לפני שנתיים או לפני שנה תוכנית כלשהי.

השר י. ברזילי:

היה מישהו מוכן להגיד לכל העולם, שעלינו ללכת לכבוש את הרצועה.

השר י. בר-יהודה:

אינני רוצה לנהל דיון של התנצחות/דסגוגייה. בעיני אשכול זה סוצדק וחוקי, גם כשאני אומר

שלך אין תוכנית ספורטת, אם אתה שואל אותי, אני יכול להגיד שיש לי תשובות בנוגע ליסודותיה, אני חושב שיותר מזה אינך רשאי לדרוש (השר י. ברזילי: אני אמרתי שאביא יסודות).

אני מוכן לקבל, שרבים חשבו שתוך כדי המלחמה הפליטים יברחו (השר ל. אשכול: כן) - אני יודע שהיו רבים כאלה. אני מוכן לומר, שלא הנחתי ש-300,000 יברחו, אבל לא חשבתי שהכל יישארו, חשבתי שזה יהיה קצת פחות, אינני יודע בדיוק כמה, אולי 250,000, אולי עוד פחות מזה, הרי כל 50,000 היורדים מהעגלה קצת מקילים על הפרדות, זה דבר פשוט מאד.

עוד איזה דבר, קודם כתבתי בפתק: יש איזה

דבר מעניין מאד; כל מה שאמרנו אנחנו, מתנגדי החלוקה, עכשיו אפשר לקבוע שזה היה פחות סמאה אחוז נכון, אבל זה היה דבר סטטי, בינתיים קרה משהו, שאיש סאלה שהציע את החלוקה לא תאר לעצמו שיברחו ואנו לא תאבנו לעצמנו דבר זה ואז הדבר קיבל צורה אחרת לגמרי. גם הפעם זה לא קרה, להיפך, איש לא זז ואז מתקבלת תמונה אחרת. אתה צריך גם נוספות לחשוב שיש לקקן תוכניות קודמות.

יחד עם זאת אני רוצה לומר, עוד לפני שאדבר על יסודות התוכנית: כאשר הלכנו למבצע סיני, אולי היו אנשים שידעו שזה מאה אחוז נכיסם, שזה טיול. שמעתי גם דברים כאלה, לא הייתי בין המדברים כך. אם הריסותי ידי בער זה, הרי גם דיברתי על אותן הסכנות והקשיים, שחלק מהם התברר שהם אמיתיים, חלק אפילו יותר מאשר דיברנו, אבל אנחנו אמרנו: המצב כל כך מסוכן, אין אנו יכולים לנהוג אחרת.

גם מבחינה כלכלית אנחנו ידענו, שזוהי תוספת מעטסה עצומה, אבל הלכנו לזאת, כי לא יכולנו אחרת.

אני רוצה לומר: לו יכולתי על זאת לדון,

מה טוב יותר, ייתכן שהייתי אומר 300,000 ערבים נוספים לסדינת ישראל לתוספת קרקעית כל כך קטנה, מוטב רצועה פחות ו-300,000 ערבים לא בתוך המדינה. אני כמעט אינני יכול לדבר על זאת. אני רואה רצועה בינלאומית וזה הדבר הטוב ביותר שיכול להיות, כפי שאומרים כל אלה שאינם רוצים שיהיה שם נאצר באופן ישיר, אני רואה זאת כדבר המסוכן ביותר בהתפתחותו, לא ברגע הראשון, מאשר נאצר. נוסף על מה שזה אומר התחלת בנאום של חתיכות, חתיכות מגופנו, מה יתן לנו בנאום כזה, מה יתן זה להם (השר ל. אשכול: מי זה "להם") - לאלה הרוצים עכשיו להתחיל בעולם לנהל את העמים הקטנים כך, שלא יעיזו שתהיה להם דעה עצמאית, כאשר הגדולים והלא הם החכמים, כי הם החזקים, אומרים שעליהם לקבל דעה מסויימת, גם אמריקה וגם ברית המועצות באותה מידה ולגבינו אני מפקד, ששניהם באותה מידה, אולי בנוסחאות שונות, אחד עם "צוקערלעקעכל" והשני בלי זה. אם יצא משהו משם, הרי הם לא ילחצו, בזאת אינני אומר שיעודרו זאת, אבל הם לא יתחילו לעשות סריקות, מאסרים, משפטים, הוצאות להורג - לא ולא. בנאום רצועת עזה זוהי אותה הסכנה לגבולות

עם חוסר תקובה, עם חוסר אפשרות תגובה, עם סכנת בנאום נוסף. אני רואה זאת

כסכנה לסדינת ישראל, אשר בקשר עם זאת מוכרחה להיכנס לקשיים עצומים, כי הקשיים הם עצומים.

אני רוצה לומר לכם כמה יסודות של התוכנית, שאני רואה, שלדעתי אפשר וצריכים להתחיל בה כבר עכשיו, כדוגמא הדבר הראשון, שסזה הייתי אני מתחיל, אם אבו עגילה תישאר אצלנו, גם בזאת יש לי אלו כוונות אימפריאליסטיות (השר י. ברזילי: ברור שזה לא יישאר), הייתי מתחיל סנסיון ישונם בקדש ברנע ובאבו עגילה כבר היום, כי אני הייתי עושה זאת לו סיני היה נשאר אצלנו, אז הייתי עושה זאת לא רק להם, אבל הייתי מיישב שם גם אותם ואני בעד זה שנתחיל בזאת עכשיו.

כאשר אני אומר זאת אין זו תוכנית, אינני כל כך נאיבי, אני יודע שזה רק משהו של כיוון. אני מסכים שיהיו אנשים שנסיל עליהם להכין תוכנית, אבל רק כאשר אבו נדע מה אבו רוצים, יתנו לנו אותם המוסמים תוכנית קונקרטיה, אני אומר שאפשר וצריכים להתחיל מזאת היום (השר י. ברנע: חס וחלילה). אני אומר שגם בגבולות הרצועה יש לנו עוד אפשרויות בקצת אינטנסיפיקאציה, אינני יודע מה גבולותיה, להוציא מהאדמה יותר מאשר מוציאים עכשיו. אינני יודע פתרון לכמה זה יהיה.

אני מוכן, אינני יודע אם ברזילי יתמוך בי, אני שמעתי שיש כמאה נתינים לכנוניים הרוצים לצאת, הייתי נותן להם לצאת כפוסמי של עזרה, לא של גירוש, הייתי עוזר לכל המאות האלה או לכל האלפים לצאת. אגב, הרי פעם נצטרך לשלם על חשבון הרכוש הנטוש, לא יעזור לנו, אני בעד זה שאנחנו עכשיו נפנה לאותם המוסדות, שאליהם היינו פונים והם נענו לנו, שהם יעזרו לנו על חשבון הרכוש הנטוש ולאפשר להם להסתדר בכל מקום שהוא שם. ייתכן שהידיעות המגיעות אלי - אני יכול לשמוע רק מספר אנשים שעברו את הרצועה וקצת יותר טגנדרך היושב ברצועה. אני שומע ששם יש לא מעט אנשים, שהניוון של ישיבה מאונס ללא כל עבודה, שזה הניע אותם לידי כך, שאם יצא מזה משהו, שאם הם יראו דבר שיש בו טעם, הפשוט ביותר הוא, שכל אחד רוצה לחזור לאדמתו, לביתו, שהוא אינו, אבל יש ביניהם אחוז, איני יודע מה הוא אחוז זה, שאילו הציעו להם דברים מסשיים, שזה כשבילו ניוון איום, שהוא מרגיש אותו ללא מוצא - כשיחזרו המצרים יהיה זה ללא מוצא, כשיבואו לשם האו"ם הם ללא מוצא, זאת יודעים כבר רבים מאד. אז אפשר להניע אותם

היום יותר מאשר לפני זה.

אני רוצה להציע כמה כיווני פעולה ואני יודע שכל אחד מהם קשור בקשיים עצומים ולו לא השאלה הבטחונית וקיום הסדינה, ייתכן שהייתי מאד נבהל ונרחע מכל הקשיים האלה. באמת, לא מעטים הם הניגודים, אבל במסיבות אלה אני בער זה ואם אנו נחליט על כך, אז אנו נהיה לא ועדה אחת הקובעת תוכנית לעזה, אלא אז נקבע ועדה לדבר זה וועדה לדבר אחר וגם לדבר שלישי ועדה ונציע לכל אחת מהן לתת לנו במשך שבוע או עשרה ימים תוכניות של התחלת פעולות מסשיות עם הערכות כמה שזה יעלה, מניין אפשר להשיג עזרה מחוץ לארץ מאתו או"ם, מאתו אונרא. הרי בכל זאת היו זמנים, שבחוק אונרא היו איזה שהם רעיונות, גם איזה רצון, אולי די חלש, לפתרון לחלק מהם. גם אלה מהם החושבים שאחר כך יהיה זה כים בינלאומי, אין הם רוצים שיהיו שם 275,000 פליטים המסכלים "חלוקה". על חשבון זה אפשר לקבל גם תמיכות להישארותם, גם אם לא נישאר שם טוטב שיהיו שם לא 300,000 פליטים, טוטב גם לקראת התפתחויות לעתיד להגיד היום שטוטב לסדר את אלה שאפשר לסדר.

אלה הם הכיוונים של הפעולה שאני רואה

אותה.

אני גם מסכל שיש חשיבות ואין זה עומד לצמרי

בסתירה לעניינים תעסולתיים, גם אם זה עולה משהו, לתעסולה לא תוציא הרבה כסף, אבל יש לעשות דברים תעסולתיים, שהם טובים גם לעצם הדבר, צריכים להתחיל בזאת בדיחות יתרה.

אני יכול לומר כמו ספיר, שאין לי עוד

השר פ. רוזן:

דעה סופית בעניין זה, אבל אני רואה את

הקשיים, אינני רואה עוד את הפתרון, אבל אני רוצה כאן להעלות כמה הרהורים בתור גורם למחשבה.

לי נדמה שסיפוח של רצועת עזה בא בחשבון

רק במסגרת של הסדר כולל עם מדינות ערב, במסגרת של שלום כולל, ואז אנו נצטרך להיות סוכנים גם לקבל עלינו כל סיני קרבנות וקשיים. יכול מאד להיות שבמסגרת

כזאת המצב יוקל. ייתכן שאנו נוכל אז לקבל על עצמנו כאמת ליישב במדינת ישראל נגיד עוד 100,000 ערבים בעוד ש100,000 ערבים אחרים אגאא ייושבו במדינות אחרות ובעד 100,000 הערבים האחרונים אפשר לסגור - זאת אני שומע מאנשים היודעים קצת גם על חקלאות - מקומות בדרך של אינסטיפיאציה של החקלאות גם ברצועת עזה.

כל עוד אין שלום סופי, אני מעלה על הדעת שאנו ננקוט קור סריני כזה: רצועת עזה היתה עד עכשיו שטח מוחזק על ידי צבא, על ידי הצבא המצרי וכל עוד אין שלום רצועת עזה צריכה להישאר שטח מוחזק, אבל עכשיו מוחזק על ידי צבא ישראל, מה שיותר נכון ויותר טבעי, כי אז סכנת ההתנגשות עם מצריים תהיה פחותה.

אם הרצועה תישאר כל עוד אין שלום סופי שטח מוחזק על ידי צבא ישראל, הרי מצב הפליטים לא ישתנה, על כל פנים לא ישתנה (במידה ניכרת). ייתכן שגם אז נצטרך לעשות מה שבורג מציע - לתרום תרומה ואם כי רק סמלית, לעשות ז'סטו, אם לא ניישב לא 100,000 ולא 10,000, משהו אולי נוכל לעשות. כמובן שכל דבר צריכים לעשות לפי תוכנית, שדור הורוביץ או מוסחים אחרים יכינו.

לי נדמה שסיפוח רצועת עזה למעשה מאותם הסעיפים ששמענו בעיקר מטפיר בא בחשבון רק במסגרת כזאת, כי הקשיים הם כל כך גדולים, הסיפוח בא בחשבון רק במסגרת של שלום כולל, אולי זה דבר אוטופי, אולי זה ככלל בזמן הקרוב לא יבוא.

אשר לבנאום הרצועה - אינני שותף כל כך לחשיבות של בר-יהודה. ומה שנוגע לצד המדיני של הבנאום - איני מקבל הדעה שבנאום יתחיל כרצועת עזה ויתפשט על כל מדינת ישראל או על ירושלים, זאת אינני חושב, אבל אני רואה סכנות גדולות הנשקפות לנו מהבנאום בשטח הבטחון (השר י. ברזילי: נכון) - לזאת אינני רואה תשובה. אם יהיה בנאום הרצועה ישבו שם 1,000 או אפילו 3,000 עד 4,000 חיילים של כל מיני מדינות, האם הם

ישמרו ספני פואיון ויגנו עלינו, שלא יבוצעו מעשי טרור מקרש קפיצה זה. אמנם נכון שתמיד התחייחתי במסקנות למעשי גמול, נביח לפי אלה שהיו בעד מעשי גמול, לא נעשה מעשי גמול בנסיבות כאלו. תמיד שמענו ואמרנו: דם ישראל אינו הפקר, לכן אינני רואה את הפתרון בבנאום, אלא אם זה יהיה קשור במעשה גדול בשביל הפליטים כאמצעים בינלאומיים, שהם אולי ימצאו לחלק ניכר מתוכם מקום התיישבות בארצות אחרות, אבל אני הראשון המבין את החולשה שבכל הקונטרסוקציה הזאת.

אני מאד התרשמתי, שגם יתר חברי הממשלה שאינם כאן וגם הנמצאים כאן אין להם עוד דעה ברורה מה צריך לעשות, מה צריך לתכנן, מה צריך להציע ומה יהיה. בדמה לי, שהיום יש שיחה חשובה מאד עם המרשילר, אינני יודע אם הגיעו כבר ידיעות עליה, ייתכן שמחר יהיו לנו ידיעות ונדע יותר על כמה דברים, שהם באופן ישיר ובאופן בלתי ישיר נוגעים גם לשאלה זו.

מה שאסרתי זקלא יותר מאשר תרומה לווויכוח. הינ"ר השר ל. אשכול: גם אני רוצה משהו להגיד ואינני יודע אפילו, אם זאת תהיה תרומה לווויכוח. לי סובן הדבר שיש חברים הרואים גם בווויכוח דבר חשוב, יש גם תרעומת קלילה נגד ראש הממשלה, אם אני מבין משהו, על שהוא אינו מחשיב עניין זה.

אני אוסר על הדברים שאתה בדיוק גסרת בהם, שזה שדה סוקשים גדול, אינני יודע אם טוב, אם כה תמים הוא לפרסם שיש ועדה המספלה בפתרון שאלת הפליטים של רצועת עזה, כי העולם רשאי אחר כך לשאול: מה התוצאה.

סיפרתי בישיבה הקודמת שנמסרד החוץ, בימי משה שרת, היתה קבוצה שלא נתנה לחיות. היו באים בכל פעם במחשבות ובהצעות איך לסדר את הערבים. כיניהם יוסף ויץ, עזרא דנין, דיבון פלמון ועוד מישהו. אתם זוכרים שמשה שרת דרש שיהיה 1,000,000 או 2,000,000 דולאר מוכנים אם יצא משהו. השלמתי והסכמתי. והיו בזאת גם אנשים ממשרד החקלאות וממחלקת

ההתיישבות של הסוכנות. הפעלתי קבוצה זו גם עכשיו, אגיד תיכף מה שנאמר להם. כשעזרא דנין בא אלי ואומר שישנה אפשרות, כך הוא מאמין, אולי יש עוד עד עכשיו החלום, שהם מבקשים בסודי סודות שאפנדי זה או אחר ירכוש אדמה כלוב, לא בצעקה גדולה, כי אם יצעקו על זאת ויפרסמו תוכניות - נגמר העסק, אז לוב לא תחן, אבל אם הוא יצליח לרכוש אדמה ויתחיל להביא פועלים לעצמו מפה, הרי אפשר יהיה לראות מה יהיה בעוד איזה זמן. אמרתי לו: לך, תביא הצעה. כפי שאני שומע עכשיו אומרים לו, שכל החוכמה היתה לאור דווקא ערבים מרצועת עזה, כי פועלים מרצועת עזה זה חסוד על משהו שישראל מעוניינת בכך. אם כיום הטעם הוא כזה אינך יכול לדרוש ממישהו כסף לתוכניות כאלו.

בכל זאת אמרתי: לכו וחפשו. אומרים לי

שישנה אפשרות ש-3,000 נוצרים יהיו סוכנים לעזוב את עזה וללכת לברזיל, אבל שאנו נקנה את רכושם. אמנם זה קצת קשה יותר, אבל התייעצתי גם עם ראש הממשלה ושוב אמרתי: תביא הצעה, תברוק אם יש דבר כזה. חשבתי: יצאו אלה ונראה מה נוכל עוד לעשות. עכשיו אומרים לי שישנם כבר עשרות נתינים זרים המוכנים לצאת (ש. דיבון: גם זה אינו בטוח). אם אפשר משהו לעשות דרך צוקרמן או דרך מישהו אחר, יחפשו וינסו. גם אם אומרים לי שיש מישהו הרוצה ללכת לחברון, אמנם פה העניין קשה, כי זה יותר סדי קרוב, אבל בניה שאילו ידענו שטאות משפחות סוכנות ללכת להר חברון, הרי סתוך מחשבה שיסתדר משהו, הייתי מסכים לזאת, גם אם זה צריך לעלות 250,000 דולאר.

העיקר שמישהו יסתדר, אם יש גרעין אפשר

להמשיך, אפשר להרחיב. אמרתי לאנשים אלה, זוהי מעין ועדה, שירכזו כל מיני מחשבות ויכול להיות שיצא משהו. רצועת עזה יש לה כ-150,000 דונם, אדמה שעדיין אינה אדמת שלחין, אצאא שיש קצת פרדסים, נניח שאנו רוצים אדמה זו להפוך לאדמת שלחין ונניח שאפשר במשך שנים אחדות לנטוע שם פרדסים, אם יש באר כמו שהיתה פעם 40 - 50 קוב מים עליונים ועוד דברים דומים.

צריך לעשות תוכנית, לאסוף את כל הדברים,

קסטנים כגדולים, אז ללכת לג'ונסטון ולומר שאנו סוכנים גם להרנות להם מים,

אבל שהוא יתן לנו בחלוקתו עוד 50,000,000 קוב (השר פ. ספיר: צריך לפחות עוד 100,000,000 קוב). לזה נחוץ שבעלי הקרקעות יהיו מלאכים ויטכיסו, עם אנשי מטולה זה לקח אצלנו שנים עד אשר הטכיסו להחליף חתיכת קרקע

(השר פ. ספיר: זה נראה לי יותר ריאלי מאשר עניין לוב). השבתי שאולי נלך בצורה זו, לא נבקש קרקע בעד כסף, אלא נאמר לו: יש לך 500 דונם קרקע, תן לנו 250 טהם ואנו ניתן לך סים, תוכל לפתח פרנס, לגדל בוטנים או כותנה. אם כל רצועת עזה תחחיל לגדל ירקוח ולטכור אצלנו - כל החקלאות שלנו אבודה, צריכים לעשות שם דברים רק בשביל יצוא, יעשו בוטנים וכותנה, אבל לא ירקוח.

מוטב שאנו לא נתערב ולא נדרוש שיוויון

לכל הפחות שנים אחדות. מה נעשה בינתיים, יש שם בעצם 60,000 מחוסרי פרנסה שהם תושבים קבועים של עזה, אולי אנו יכולים להגיד: תן לנו חצי טאלה וחצי טאלה (השר י. ברזילי: מה זאת אומרת) - נניח שיש בעל אדמות שאינו רוצה למכור את אדמתו, הוא עושה שותפות עם יהודי מפתח תקווה או מרגנייה או ממסמר העסק וצריכים להעסיק פועלים במאתיים ימי עבודה, אבל אם מעבדים אותה אדמה במכונות, צריך פחות ימי עבודה, אם אנו עושים תוכנית כלשהי להרבות עבודה באדמה זו, אל יאמרו: עניי עזה קודמים, אז שום בן-אדם לא יחשוב לעזור לך, אלא יהיה הדין שמוכרחים להעסיק אנשים גם מקרב הפליטים, זה חלקנו בעסק זה.

יכולה להיות מחשבה על השלמת או הרחבת

הכפרים הערביים שישנם בארץ, לא ישוברים חדשים, לא כפרים חדשים, יש דומני למעלה מ-200 כפרים ערביים (אל"ט מ. שחם: יש 112). אינני מאמין שזה אפשרי בכל מקום, אבל אולי בחסישים כפרים אפשר להוסיף בכל אחד עשר עד עשרים מלפחות, הרי זה יהיה 500 - 1,000 משפחות בכל הכפרים. בסביבות ההרים, שבין כה וכה יש כפרים ערביים, כשנוסעים בדרך לקריית ענבים, בבית נקופה הערבים מעבדים את האדמה, בינינו לבין עצמנו עלי להגיד: תענוב לראות.

מה הפחד שלי, אם אתה יוצא בזאת החוצה,

הרי קודם כל - אם אתה יכול או אינך יכול, אתה חייב כבר לעשות. אנקוד שיצא מקנו לא תתפוש אותו. אמנם לאנשים אמרתי לבדוק את הדברים, אבל אין עלינו לדבר על זאת בפוטבי.

אם אתה בוחן בחינה סדינית את הדברים האלה, אין אתה יודע מה סחכה לך, מי יתקע לך סכין בגב. עלינו לקחת בחשבון שאולי פעם תהיינה תוכניות "עולמיות" ואז יאסרו לנו לחת חלקנו. יכולים לדרוש מאתנו כשם שאנו מיישבים יהודים, ליישב גם ערבים, אבל אם אונזורא תסדר זאת - אולי תוכל לסדר ביתר קלות, אם ילכו לארץ ארת, יישבו אותם שם בשליש הכסף, מאתנו ידרשו הכל.

מה נוכל לעשות בהם, האם נכניס אותם לתעשיות. אני חושב שאנחנו עוד לא התחלנו לקלוט את העלייה של השנתיים האחרונות. אם ישנם היום כ-30,000 פועלים החיים על עבודת דחק או על תקציב הסדינה בעבודות שונות, פעם אסרו לי בוויכוח שזה אפילו יותר מ-30,000, האם יכולים אנו ברגע זה לקחת עלינו צרה כזאת. זה באמת טראגי. אילו היינו 4,000,000 או 5,000,000 יהודים פה, אילו ידענן לבסח שיש מקום ל-5,000,000 יהודים וצרכים היינו לקבל 100,000 ערבים - היינו מקבלים. אילו היו אוסרים לנו זאת או שנאצר יחזור - הייתי בוחר בזאת. אך כרגע אין זו הבעייה ואין הדבר עומד כך. יש עולם חיצוני הלוחץ עלינו בכיוון אחר ואין אני יודע אם אנו צריכים להקדים להגיד מה אנו מתארים לנו כפתרון סופי. אני מפחד משה שבורג רוצה, האם אנו לא נפתח על ידי כך את התיאבון. אין אוסרים: הבחורים שלכם יכולים בשלושה ארבעה ימים לכבוש את כל סיני, אתם יכולים לסדר גם את כל הערבים. דוסני שהרווח מזה יכול להיות מפוקפק. אנו מפרסמים מה שאנו עושים. פתחנו את הדואר, חמשת אלפים ילד כבר נכנסו ללסוד, עושים משהו ולא צריכים לעשות דברים מלאכותיים. עוד השלום והסידור הסופי אינו עומד מאחורי דלתנו.

השר י. בר-יהודה:

אני קיבלתי בינתיים סכתב סכנ-אהרון, נוסף

לזה ביוליסין מהמשלחת שלנו באו"ם עם שלושת

הנאומים של אבן - צריך להיות אידיוס גסור כדי לא ללסוד מזאת, שסדינת ישראל

החליטה: ברצועת עזה לא נישאר, קודם כל צריכים אנו לוסר: לא זאת.

היו"ר השר ל. אשכול: על זאת אין אנו צריכים להחליט.

השר י. בר-יהודה:

אם אתה אוסר זאת, מה אני יכול לעשות, מישהו צריך לומר מה שמדינת ישראל רוצה.

היו"ר השר ל. אשכול:

אם צריכים להגיד, נגיד: עזאלנו. גם אני ראיתי באיזה מקום שכתבו: עזה בלי הערבים

לא באה בחשבון, אבל לא אבן ולא בן-אהרון לא אסרו זאת (השר י. ברזילי: מה אתה רוצה לומר בזאת) - אם אתה אוסר: אני רוצה את עזה על האנשים שבה, הרי על הסגנון, על הנוסח אפשר לדבר, במידה שאני יודע אפילו המרשילד שותק על עזה והוא שותק על שארם א שי"ך, אין לדעת לאן נגיע. אינני יודע אם יש לנו סחצית השנה או פחות, כנראה שצריכים עוד לשבת ולחכות כדי לראות לאן נושבת הרוח, אז אולי נקפוץ באיזה דבר. אבל אין אנו יכולים להגיד עכשיו, שאנו מקבלים על עצמנו לפתור שאלת הערבים ואחר כך יאסרו לך בכל זאת, שעזה אינה שלך, אבל ילחצו עליך לקבל ערבים, גם כאשר עזה לא תהיה שלנו.

השר י. ברזילי:

הקונלפצייה היסודית היא שאתה מקבל את עזה עם הערבים בתוך הרצועה ואינך אוסר יותר

מזאת.

היו"ר השר ל. אשכול:

זה בלתי אפשרי. יש להם לא פחות סופחים חקלאיים מאשר יש לנו, יש להם לא פחות סופחים

כלכליים מאשר יש לנו, הם ישאלו אותנו מה נעשה בהם. אני אוסר שיש חלק קבצני של עזה, בתוכנית שלמה ילחצו עלינו לדאוג ל-5% או 10%, מישהו אולי יגיד גם יותר, אז אתה תוכל לתרום חרוסה. מה לעשות, העולם קיים על סיקוח בעניינים הללו (השר י. ברזילי: לעיתים מפסידים עצם העניין בתוך המיקוח). אני לא בטוח שמישהו סאתנו רואה הכל מה שיהיה ברבע שערבים אלה יהיו שלך והם נתיני ישראל. אינני יודע מה יהיה כשהיו כתי משפט שלנו והם יגידו שאנחנו לקחנו הכל מהם וינישו תביעות.

השר י. ברזילי:

זאת יש גם עכשיו.

היו"ר השר ל. אשכול:

אסנם אני יודע שהרבה שאילתות קיבלתי גם מרובין שלך.

השר פ. ספיר:

לא לה שיטנם החזירו.

השר פ. רוזן:

מכחינה פורמאלית הם נשארים נפקדים.

היו"ר השר ל. אשכול:

אני רואה שקמה מפלגת עורכי דין בישראל,

שאחת מלאכתם - סביב נפקדים אלה.

אולי אפשר להכין הצעות ותוכניות, אבל לי

נדמה שמוקדם לצאת בזאת. אנו יכולים לפתור הבעיה בעשרה אחוז, מישהו אומר

בעשרים אחוז, אולי נחכה עד שתשוב שרת החוץ ונשמע מה מצב הרוח. לעיתים

טוב במשחק קלפים, שאתה מחזיק קלף סודי ורק ברגע האחרון אתה מגלה אותו,

זה עושה רושם.

השר פ. ספיר:

היות וזה הוזכר כאן עלי לומר, שאני אינני

סאמין בשום פתרון של או"ם בלי פתרון פוליטי

כולל. ב-1947 כבר אי אפשר היה לקנות קרקע בסביבה ההיא. אני מבין שיש עכשיו

שם מקום לעסקנות, לנסיעות לאירופה, אולי גם קצת פרנסה.

שנית - אני שוב חוזר לגישה הקלה של ההחלטות

הללו, זה לא כל כך פשוט. מדוע נאצר שותק, הוא ודאי רוצה לדעת מה יהיה,

הוא אינו אומר: הנה לכם מפתחות רצועת עזה, אבל הוא אינו מדבר באותו התוקף

כמו על סיני. ייתכן שהוא שוקל שהרצועה עם 300,000 ערבים סכבירה על מדינת

ישראל. לא פשוט להגיד דבר שאין סטנו חזרה.

השר י. בר-יהודה:

כל הזמן מדפיסים על כך בעתונות ישראל.

אני קצת מתרעם על ספיר בקשר לעניין זה של

השר י. ברזילי:

ה"קלות". אין לזאת גבול, סוף סוף אפשר

להפוך הקעה על פיה, אפשר לומר: איך אתה יכול לומר בקלות כזאת, מה צפוי

לנו למחרת היום כשאנו עוזבים את עזה (השר פ. ספיר): האם הצעתי לעזוב את

עזה?) - מה זאת אומרת, על מה אנו מדברים, איך אפשר בכל זאת לדבר בקלות

כזאת, מה יהיה המצב הבטחוני של הרצועה שלנו בגבול רצועת עזה, לאחר שהיא

תהיה שוב כירי נאצר או כירי או"ם. אני מדבר בעיקר, אם היא תהיה כירי או"ם.

אינני חושב שאינך רואה את הסכנה, אני מניח שאתה רואה את הסכנה. מדוע צריך

לחשוב, שאין אנו רואים כל הקשיים שבמעטפה האיומה הצפויה לנו.

אני מודה שהיחירי שהעלה היום איזו תוכנית,

שזוהי בעצם רק סקיצה לתוכנית היה אשכול, אני מודה שהוא העלה משהו בכיוון של פתרון, אם אנו ניסאר ברצועה, בשביל מה הוא חשב על דברים אלה, לא בשביל זה שנצא מעזה, אולי זוהי דרך שניסאר. אני מבין קודם כל שזו אינה תוכנית שלמה, אינה תוכנית ודאית ומחושבת עד הסוף, צריך עוד להוסיף לזאת, אבל בטה דברים אסורים, אם אנחנו מסכמים, גם אם לא מחליטים, אבל אנו מסכמים לנו משהו לפחות כחוך ההתלבטות הגדולה הזאת (השר ל. אשכול: מתלבטים גם על זאת) - כחוך ההתלבטות הגדולה הקיימת זוהי נטייה ברורה, שאם בכלל לא יתברר שבשום אופן זה אינו אפשרי. עלינו לעשות סאמך מסכימאלי בשביל שזה ייסאר בידינו, אפילו גם עם הפליטים. אתה התחלת ואחרים יבררו את זאת, אנו יודעים מה הקרו שבו צריך ללכת ולא מה שיכולתי להתרשם מדבריו של ספיר.

השר פ. ספיר: בישיבת הממשלה אמרתי לגשרי ברורות,

שאם תהיה לפנינו ברירה בין להחזיר את

נאצר לרצועה ובין הרצועה עם 300,000 ערבים לנו - אני אצביע בעד הרצועה על 300,000 ערבים לנו.

השר י. ברזילי: אני חושב שאתה יכולת לוותר על כל נאוסך,

כי הוא היה מבוסס על כך שצריכים לצאת,

סוכרחים לעזוב וזאת בלי לומר מה הסכנות הצפויות.

היו"ר השר ל. אשכול: אם שואלים: כנאום או הרצועה על 300,000

הערבים לנו - לא ברור לי מה זה כנאום,

כנאום זה גם כן לא לעולם, אבל כנאום זה כבר לא מצריים, אולי בכל זאת משהו נקבל מזאת.

השר י. ברזילי: אני עוד מאמין שנקבל רצועה עזה לא מתוך

מכסוך צכאי, אלא איך שהוא מתוך הסכם של

או"ם.

מה תגידו על עזה כקנטון?
 קנטון שייד למדינה.
 לא בכל, ענייני צבא שייכים למדינה,
 ענייני חוץ שייכים למדינה.
 קנטון קשור למסק המדינה ובזאת יש לך כל
 הקשיים.
 עלינו עוד לחשוב בכל העניינים האלה.

היו"ר השר ל. אשכול:

השר י. בורג:

היו"ר השר ל. אשכול:

השר י. בורג:

היו"ר השר ל. אשכול:

הישיבה ננעלה

פ ר ט י - כ ל
ישיבת ועדת השרים לענייני רצועת עזה
א' כסכת תשי"ז - 5.12.56

- נוכחים השרים: ל. אשכול - יו"ר,
ז. ארן,
י. בורג,
ס. בנטוב,
י. בר-יהודה,
ס. נסיר,
פ. ספיר,
פ. רוזן

נעדר השר: י. ברזילי (חולה)

- ר. חביב - מזכיר הוועדה
י. ארנון - האוצר
י. בנאור - משרד החינוך והתרבות
ש. ריבון - משרד ראש הממשלה
אל"ם ס. שחם - מטכ"ל/צה"ל
י. שרון - האוצר

- סדר היום: 1. סקירה
2. ספקר חושבי הרצועה
3. הפעלת בתי הספר ברצועת עזה
4. הפעלת בתי המספט ברצועת עזה

1. ט ק י ר ההיו"ר השר ל. אשכול:

לפי החלטת הממשלה בישיבתה כיום

ב"ד בכסלו, 28 בנובמבר, סונחה

ועדה שרים לעניני רצועת עזה, וזוהי ישיבתה הראשונה.

חשבהי שטוב יהיה, אם אפשר, כי

נשמע בישיבת הראשונה סקירה מרוכזת, קצרה ומצומצמת, מהי רצועת

עזה, מה יש זמה במשלתה.

השר י. בר יהודה:

לי נראה, שהסקירה צריכה לבוא כסעיף

שני, על מנת שגם למזכרי הסקירה

יהיה ברור מה צריך להיות במקירה. נקבע מה הם הדברים, שעליהם

אנו דנים בישיבת הראשונה והשניה, ועל כל הדברים האלה הם צריכים

לחזק סקירה.

השר מ. בנטוב:

בישיבת האחרונה נוסף עוד סעיף

למסבירות הועדה. היא צריכה גם

להציע מהו לגבי עתידה של רצועת עזה. איני יודע כמה נחחיל.

השר פ. רוזן:

אני מבקש להתחיל בענין כתי המסמך,

כיון שענין זה דחוף.

אני מקבל שזה דחוף. אני בכל זאת

היו"ר השר ל. אשכול:

בהמימותי מבין, שצריך להתחיל

מסקירה מה יש שם היום. נשמע סקירה מרוכזת. אחר כך משהו אומר

שענין החנוך הוא דחוף - נדון בעניני החנוך, אחה אומר שענין כתי

המסמך הוא דחוף - נדון בענין כתי המסמך.

אלוף משנה מיטאל, האם אתה יכול

להכניס אותנו תוך 15-20 דקה ל"מסמכי פריז" שברצועת עזה ?

אגב: האם יש שם מסל אחד ?

א/מ. שחם:

יש שם שני מסלים.

רצועת עזה מגיעה כשטח הגיאוגרפי

עד הגבול הכינלאומי ישראל-מצרים, כולל רפיח.

לפי הסטאטיסטיקה שישנה לאונרר"א

- ולעמ עתה אין לנו מקור סטאטיסטי אחר - יושבים שם 313,000 איש, מהם 213,000 פליטים וכ-100,000 חושבים מקומיים של הרצועה. כלכלתם מחלקת כך: 213,000 הפליטים מחבלבלים על ידי אונרר"א; ממה הם מקבלים גם אישפוז, הלבשה וכדומה. 100,000 המקומיים מחלקים לשני סוגים: ל-65,000 נפש אין כל מקורות קיום, וגם אוכלוסייה זו היא אוכלוסייה נחמכה. חסכו בה שני גורמים: הממשלה המצרית על ידי מתן קמה של 6 קילו לנפש לחודש, ונוסף לכך חברה "קיי"ר, שפעלה כל הזמן עד חודש ספטמבר; אחרי כן היא הפסיקה את פעולתה לרגל ככסוץ שהיה בינה ובין המושל המצרי. היא נחנה להם אבקה הלב, גבינה ושמן כמיליון ליטרה לחודש בכל מין. 35,000 הנותרים זוהי אוכלוסייה שכלכלה אח עצמה.

ברצועה עזה נמצאה קרקע ראויה

לעיבוד 300,000 דונם, מהם כ-165,000 דונם מעובדים והשאר חולות. בין האדמה המעובדת ישנם כ-6,000 דונם עם פרי הדר, 1,000 דונם עם מטע זעיר ועוד כ-10,000 דונם עם מטעים אחרים, חמרים, שקדים, שקמים וכל המטעים המגוונים שישנם במטעים ערביים. חוץ מזה ישנם כ-12,000 דונם שלתינן. מה שייצרו, ייצרו לעצמם פרט לעודפים קטנים בחמרים ובהדרים, זהיו מייצאים לחוץ לארץ. (היו"ר אשר ל. אשכול: האם היו מייצאים למצרים?) לא, למוריה וללבנון. גם אנו ייצאנו כבר מעט למדינת ישראל.

החוק המקומי הקיים הם חוקי המנדט

בחוספה כמה צווים שהמושל הצבאי החקין. גם היום נשארו חוקים אלה בחקפם, בהחאם למצב המדיני, מאחר שלא הוכרז על שינוי הסטאטוס.

כאשר נכנס צבאנו לשם, צריך היה

להבטיח שירותים מינימליים, לאחר שכל המוסדות לא היו קיימים יותר.

הצבא הפעיל את שירותי הטיס, המאור והנקיון. בזה העסיק אותם העובדים שעבדו גם קודם לכן באותם השירותים. נוסף לכך העסיק גם את המשרה המקומית שמנתה 600 איש. מהם העסיק 400 איש במסירת הסדר במקום.

החלטנו בהקמת משרדי הממשלה, ובאנו בקשר עם המשרדים הממשלתיים על שיטת הפעולה. היות ואין לנו תקציב, לא ידענו איך להסתמך. כל משרד ממשלתי, שהחיל את פעולתו לפי סדר הדהיפות, צריך להקים חוליה משלו, שהחיל להוות קוים להספק פעולתה. החוליות האלה הן על השבון המשרדים הקיימים. לנו אין אפשרות אחרת. החלילו לפעול המשרדים הבאים: האוצר, החתבורה, הדואר, המשפטים, הפנים, הנריאונה וחלק ממשרד הדהות והסעד. השאר לא נכנסו עדיין לפעילות, אבל גם הם נכנסים לאט לאט לפעילות. לפי הדיעוה שיש לנו, הזכרזה בימי המצרים רצועה עזה ביחידה תקציבית עצמאית לצרכי תקציב, פרט למסים שהיו גוברים. חוקים אחרים מהוץ לחוקי המנדט לא היו קיימים ביחס למסים. הם קבלו מענק מהממשלה המצרית 400,000 ל"ם לשנה. כרגע אינו פועל עדיין משרד החנוך.

אשר למוסדות מוניציפליים, הזקמו כבר שתי עיריות: עיריית עזה ועיריית תנ יונים. אונרר"א ממשיכה לכלכל את 213,000 הפליטים, אבל כעיקף החנוך עדיין שובת.

היו"ר השר ל. אשכול: מה זה אנו שומעים כל ^{הזמן} על 213,000 ? הרי כל יום גם נולד

מישהו.

א/מ מ. שחם: שם נולדים, אבל אינם מחים. לאונרר"א מביאים אישור, רק אם

נולד מישהו.

היו"ר השר ל. אשכול: ואיך קוברים שם ? ללא ידיעה ?

א/ם מ. שחם:

אולי עם ידיעה, אבל ללא סחן ידיעה

סטאטיסטיקה לאונרר"א. אונרר"א

סודיעה שלא קבלה אף מודעה אחת על סח.

האם מותר לקבור אדם שלא ברשות ?

היו"ר השר ל. אשכול:

ואיך עכשיו ב"ממשל הנאור" שלך ?

קברנו ככל האפשר מהר יותר. אינו

א/ם מ. שחם:

פועל עדיין משרד מסלחי שיכול לנהל

רשימות. אולי למטעלה המצרית לא היה אינפת שלא יהיו רשימות.

זו הייתה דאגתה של אונרר"א.

בתי הספר אינם פועלים עדיין, וזה

סחך שחי טבות: א) עדיין לא הפעלנו אותם. ב) הסבה העיקרית היא

בעיה המורים. ישנם כמה בתי ספר שאנו מתזקקים בכוחות הצבא, אולם

הם מעטים. שאלח טגל המורים הדרוש היא קשה. לפי הסטאטיסטיקה

עבדו עם 1,200 מורים. חלק גדול מהמורים היו מורים מצריים. גם

הסגל הרפואי היה מורכב ברובו מעובדים, מצריים, לבנוניים ואחרים.

אם נרצה להפעיל את בתי הספר, חעמוד בפנינו בעיה השגה מורים נוסף

לבעיות התקציב. נחמיל להפעיל את בתי הספר בהדרגה, קודם כחוח

מסויימות, נהאם לאפשרויות נפתח גם את השאר. הכל כמובן סחך קשר

עם משרד החנוך.

ש. דיבונן:

הדברך הראשון היה דאגה בכל השלבים,

להטנע סכל מיני מעשים, שאין לנו

כל ענין שייעשו, וזה הן מטעמים שלגופם וגם לרגל ההשפעה שעלולה

להיות על דעת הקהל. נעשו מאמצים כבר בשבועות הראשונים שישרור

שקט.

הקו העיקרי נמדיניות היה החזרה ההיים

למסלולם. החרגום המעשי של קו זה סחבטא בשטחי הפעולה הבאים:

א) שירותי חשמל, סים ונקיון: ב) הקמת מועצות עירוניות, על סנה

לאפשר להן לפעול וליצור איזו שהיא נציגות של הצבור ולפתח איזו

פעולה הדרושה לסימיה נוספת; ג) דואר; ד) חנועה חפשיה, שהאפשר
 העברה חוצרה תקלאית מדיר אל בלה לעזה; ה) ענין הדייג, שהוא חשוב,
 על מנה להחזיר את המקטור הזה לפעילות, גם מפאח התלבונות שהוא
 מספק; החבר, שהחוף שם עשיר מאד בדגים; ו) נקודה נוספת, שעניינה
 מאד את הצבור שם ואזחנו, הוא ענין החתבורה. התחילו בהחזרה בלי
 רכב, גם פרטיים וגם צבוריים, והוכרה החתבורה אם כי בצורה
 מצומצמת.

היתה בעיה חמורה של מניעת רעב
 ושביחה רעב. הבעיה היתה קיימת בעיקר בנוגע ל-65% של האוכלוסיה
 המקומית. היא היתה מקבלת כיוע משני מקורות, מהמשלה הסצריה ומחברה
 "קיי"ר". חברה "קיי"ר" הפסיקה לפעול בכוף כפטמבר.
 (א/מ.מ. שחם: תידשנו את המשא ומתן אהם.) הם נחנו להם אבקת חלב,
 קמח וסוכר. עכשיו התחלנו לחת קמח. גם ענין הדלק התחיל להיות
 חסור. הגענו לידי הסדר עם חברה הדלק. עכשיו עומדת על הפרק שאלת
 הסוכר.

מבחינה מדינית צבורית אפשר לכם
 את המצב כך: היה יסוד להניח שלמרות החקופה הקצרה שעברה הגיע הזמן
 להתחלה של שיתוף פעולה בין השלטונות ובין החושבים. השיטה שננקטה
 היא הקמת מועצות עירוניות. בהקמתן לא מוננו אנשים מן הרחוב ולא
 הזמלו בכוח חפידים על אנשים. האנשים המסלאים חפידים עכשיו
 במועצות העירוניות מילאו אותם גם עד עכשיו, הם אנשים ידועים לצבור.
 זה מבטא גם איזו יציבות. אין חלונות מצדם.

הסדרנו עם משרד המסחר והחעשיה: א/מ.מ. שחם:
 ענין מינוי כפקים לרצועה. למטרה
 זו נספר החלק הצפוני, עזה והמרכז, ל"המטביר", החלק הדרומי לחברה
 "פלדג" מיסודה של חברה "רכו".
 היו ששדדו כמות גדולה של נשק קל
 מהמוצבים. אנו משיכים בהיפושים, אבל אטיים. כנראה שהרבה נשק

נטמן בחולות. חלק בכר נמצא על ידי הלשנות. הנשק מחקלקל בחולות.
(היו"ר השר ל. אשכול: האם הוא מחקלקל עד כדי כך שאינו ראוי
לשימוש?) אם נשאר זמן רב, מחקלקל לגמרי.

ישנה בריחה של אנשים, שאנו

חושבים כי הם השתייכו את לא לפדאיון, הרי לפחות לכוחות המזוינים.
נמשכה בריחה לצד הרי חברון. חלק נחפס בנגב, והם נמצאים במעצר.
הפסנו כבר מעל להמשים מאלה. לפי הידיעות שלנו נחפסו מעל ל-200.

השר פ. כפיר: אמר לי הפרופיסור בקי, שגם לפי

המספרים שמסרו אנשי אונרר"א

המספר הוא גבוה יותר מאשר המספר הקיים.

האם ידוע כבר הדין וחשבון של

שני אנשי או"ם שבקרו במקום? שמעתי ממישהו, שהדין וחשבון לא
יהיה זרוד כל כך כמו שחשבו קודם.

א/מ.מ. שתם: איני יכול לענות על כך.

בסיני ישנם שני חלקי אוכלוסיה:

בידואים וקבועים. הריכוזים העיקריים הם בצפון. באל עריש ישנם
כ-26,000 חושבים מקומיים וכ-4,500 פליטים מהרצועה, שהיו עובדים
באל עריש ומקבליים את הכלבלה ברפיה. היות ואנו מונעים בעדם
מלנכוע במקום למקום, אונרר"א אינה נוחנת להם אמפקה. כביב אל
עריש ובקצימה נמצאים כ-15,000 בידואים, שהם בחלקם מעבדים אדמה.
בדרום סיני היו שלוש מקומות ריכוז. אטור עם 1,500 נפש, חושבים.
נתנו להם "טרמפ" לצד מצרים. באבו זנימה היו מצרים שעבדו במכרות
המנגואן. כואדי פראן יש כ-2,000-3,000 חושבים בידואים החיים
באואזים.

באטור היו משירותים ומדייג, היו

להם 25-30 כפינות דייג שהיו מפליגות לים לחדשיים. בעה שבאנו

היחה עדיין עונת הדייג, הם היו בים ולא חזרו פרט לטפינה אחת.
 החלק השני של הכלכלה היה ענף החמרים. באסור ישנם מעל ל-1,500 דונם
 חמרים. לא היה פרי כשנכנסנו, כי החמרים מבשילים שם בחקופה מוקדמת
 יותר. הפקידות המצרית ברהה. האוכלוסיה מחלקה לשניים: יזנים
 אזרחודוכמים, היושבים שם זה שלשה דורות, ובידואים שהחישבו ונהפכו
 לעירוניים. הבידואים שבמירן חיים מטרעה ומחמרים. יש להם מעט
 צאן חשופים ודלים והם נראים כמוהם. הם היו קונים את הקסה שהיה
 סוכא לאסור. אותו הדבר במנזר. נמצאים שם פליטים ממקדוניה.
 הבידואים היו מעבירים להם קסה בגמלים.

בסיכום ישנם כ-50,000 נפש בסיני.

סקורוח פרנסתם קוצצו. חושבי אל עריש היו על ענף החמרים, על
 הדייגים ועל עבודות אצל הצבא. חלק ברהה. הספינות אינן. הצבא
 הישראלי אינו סתווה סקור קיום. ואם המקום ישאר בידינו, נעמוד
 בפני אוכלוסיה, שנצטרך לדאוג לקיומו של חלק ממנה, או שנקייסה
 באוכלוסיה-טעד או שנצטרך לדאוג להם לסקור פרנסה.

היו"ר השר ל. אשכול: בעזה עצמה יש בקר, בהסוח ועזפות ?

א/מ מ. שחם: מעט מאד בהסוח. לפי הידיעות היו

מביאים לשם 400 ראש, אבל איני יודע אם לחודש או לשנה. הדייג היה
 בעיקר לאוכלוסיה המקומית.

היו"ר השר ל. אשכול: לפני חזירתנו לעזה היו שם אנשים

שעבדו עבודה שכירה ?

א/מ מ. שחם: אונרר"א היחה מספקת גם העבודה. היא

היחה נוחתה להם כ-30,000 ימי עבודה.

חוג סזה החזיקה חוות חקלאיות, שגם שם היחה העבודה. החתילה לעשות
 איזה נסיונות החישוב עם המצרים, אבל לא הספיקו ליישב הרבה. בידיהם
 היה חלק מאדמות הממשלה. כל החולות הם אדמה ממשלה. נשארז גם נכסי
 היהודים ברצועה, והם השתמשו בהם. היה שם בית הרושח לכיגריוח
 ולחמרי בניה, לבלוקים. היוח ובנו הרבה מאד לפליטים, היחה להם קצח

תעוקה. אונטר"א נחנה אח החסרים והם בנו. בכל בלוקון ישנם
ארבעה חדרים, ובכל חדר משפחה. החדר הוא פתוח משלשה מטר על ארבעה.
בכל משפחה ישנן עד עשר נפשות.

2. מפקד תושבי הרצועההיו"ר השר ל. אשכול:

מתעוררה שאלה התקציב.

עכשיו נעבור לכעיפים הנאים:

מפקד, חנוך, משפטים ותקציב.

השר י. בר יהודה:

ישנם עוד טעיפים. אני מציע

שנקבע כמה דברים כלליים, שהם

אחר כך מסקנות לפעולות שונות. אחן רק שחי דוגמאות. ישנה שאלה

אם לקיים שלטון צבאי או כמו בשטחי הממשל הצבאי. מזה מסקנה לאופי

עבודתו של כל אחד. ישנה שאלה היחס למי שהיה אקטיבי בחקופת הפדאיון.

ישנה שאלה של הפקידות המקומית. מזה מסקנות קודם כל לגבי חנוך.

וישנה עוד שורה של שאלות מפתח.

השר י. בורג:

העלינו את השאלה, אם לא הגיעה

עדיין השעה לדבר על חבנית.

בשעה אחת לא נעכל את הכל. הטעיפים

היו"ר השר ל. אשכול:

הללו יירשמו לסדר היום. אם לחברים

ההיינה עוד שאלות, ננהג כמו בוועדת השרים לעניני כלכלה, הם יודיעו

על כך למזכיר והדברים יובאו לסדר היום. שמעתי ממספר חברים, שישנם

דברים הנראים להם מאד כדחופים, כגון חנוך ומשפטים. נטפל היום

בענינים אלה.

עומדת לפנינו עכשיו שאלה מפקד.

היה חשק שיהיה מפקד. הוברר שמפקד צריך לעלות מרבע עד חצי מיליון

לירה. עוררתי שאלה: למה לנו להוציא חצי מיליון לירה למפקד?

אולי נעשה איזה דבר מדגמי, "שטיכפראבע" ביחס ל-10%. שוחחתי עם

פרופיטור בקי על כך, והוא נאחז בזאת. אבל מישאל אומר, שאין
במתחונ גם מצד אונרר"א וגם מצד האוכלוסיה שירצו לשתף פעולה אפילו
כמדגם, ושזה יכול להגמר כשערורייה.

השר י. בר יהודה: אני רוצה קודם כל להודיע, שהתכניות

על מפקד שיעלה 300,000 ל"י או
500,000 ל"י הן פנטסטיות ושלאפשר לסדר מפקד בסכום הרבה קטן מזה.
הכניה האומרה כי זוג פוקדים יפקוד ביום רק 5-6 משפחות, זהו דבר
שאינו קיים כשום מקום בעולם. אני מציע שייעשה איזה דבר אחר.
לכל אחד מהאנשים שם ישנה איזו תעודה מצרייה. אני רוצה להציע צורה
אחרת של מפקד.

היו"ר השר ל. אשכול:

הציע זאת לישיבה שניה. ישנו
איזה מכתב מפרופיטור בקי, נזמין
אותו לישיבה ויהיה בירור אהו איך לעשות זאת.

השר י. בר יהודה:

אני מציע דבר, שאין בו צורך
בפרופיטור בקי. לכל אחד מהאנשים
שם ישנה תעודה מצרייה. האיש יצטרך רק לבוא ולהראות את התעודה.
אנו נעשה על התעודה איזה סימן, ואז נדע כי כל בעל תעודה עם סימן
שלנו אינו חדש. לעצמנו נרשום זאת כפי שנרשום. הוא לא יקבל מאחורו
שום דבר. אין זה מפקד, ובכל זאת נדע.

היו"ר השר ל. אשכול:

מדוע צריכים הפליטים לבוא לעשות
זאת? אין להם שום קשר אהנו.

השר י. בר יהודה:

אני מציע לעשות זאת בצורה
במתחוניה. למי שלא יהיה סימן
כזה על התעודה, יהיה השוד כמתחונן או כבורה.

היו"ר השר ל. אשכול:

גם ילד יצטרך לבוא? אני מציע,
שעל ענין המפקד נדון לכשיהיו

כאן אנשים המבינים בענייני מפקד, כגון פרופיטור בקי, משהו
מאנשי הממשל או גם משהו מאנשיך המבין בעניין. בישיבה הבאה
נטפל בענייני המפקד.

מ ה ל י ט י מ להעלות השאלה לדיון בישיבה הקרובה של הועדה בהשחפוח פרופ' ר. בקי-הסטאטיסטיקן הממשלה ונציגי הממשל הצבאי.

3. הפעלה נתי הספר ברצועת עזה

השר ז. ארן:

משום מה לא באו אנשי משרד התנוך

לעזה קודם לכן.

ישנם כ-62,000 חלמיד ברצועת עזה.

כשני שליש מהם, 43,000 חלמיד נמנים על הפליטים ונחונים לדאגתה של אונרר"א, והשאר כ-19,000 חלמיד, למדו בבתי ספר ממשלתיים. בתי הספר הממשלתיים מחלקים שלשה סוגים: א) בתי ספר יסודיים שלב א' (לארבע שנים, ב) בתי ספר יסודיים שלב ב', ג) בתי ספר היכוניים. כ-9,000 נמצאו בבתי ספר שלב א', 6,000 בבתי ספר שלב ב' ו-3,000 בבתי ספר היכוניים.

התזקה בתי הספר הממשלתיים ניוונה

בעבר משני מקורות: מהממשלה המצרית ומהם קוראים חרומות.

הממשל אינו יודע עדיין מניין הן החרומות. ההתקנה הכוללת של בתי הספר הממשלתיים עולה לסכום של 50,000 ל"מ לחודש. איני נכנס לפרובלימטיקה המצרית והסנדטוריה.

הממשל הצבאי החליט להפעיל את

בתי הספר הממשלתיים שלב א' בעזה וכמוך לה החל מיום ב' הבא. הוא אינו מפעיל עדיין בתי ספר עממיים שלב ב', בתי ספר היכוניים ובתי ספר של אונרר"א.

יש לי שתי שאלות: על חשבון מי

פוחחים את בתי הספר הללו? מי יתזיק אותם? בהקציב משרד התנוך אין הסכום מדרוש לכן. ישנם משרדים שיכולים לשלוח חוליות. הבור הזה לא יחמלא מהחוליות הללו. בשלב א' ישנם 9,000 ילד. אם הפעלה כל בתי הספר הממשלתיים צריכה לעלות סכום של 50,000 ל"מ לחודש, פירוש הדבר שהפעלה בתי הספר היסודיים שלב א' צריכה לעלות 80%

סוה או כ"50,000 ל"י. לנו בהקצין משרד התנוך והחרבות אין הסכום הזה.

ומה גורל שאר בתי הספר, היינו

בתי הספר היסודיים של ב' ובתי הספר החיבוניים ? מדוע לא ייפתחו בתי הספר של אונרר"א, שכלל אינם שייכים לנו ? ואלה שפוחתים אותם, על השבון מי ייפתחו ?

אלה הן שאלות דחופות. ביחוד

דחופה השאלה, על השבון מי ייפתחו בתי הספר שייפתחו. משרד האוצר אינו צריך להגיד לנו "סטופ", כי אין לנו.

שאלה נוספת: מה יהיה המדיניות

לגבי בתי הספר האלה ? ומדוע לא ייפתחו בתי הספר של אונרר"א ? במדה שזה קשור בשאלת המורים, החכניות וכו', בזה אנו יכולים לספל יחד עם הממשל.

נדמה לי, כי שאלה חשובה עוד

הטר י. בר יהודה:

יותר היא מי ילמד בבתי הספר שם.

חונ כדי ביקור קצר היינו במפקדה של איזה גדוד, שישב בבית ספר חיבון של אונרר"א לא רחוק מדיר אל בלח. הם הראו לנו 40-50 חבורים של הלמידים. לקחתי לידי שנים מהם שהיו כחובים באנגליה. כל חבור מלא שנאה לישראל, האזה מלתמה בישראל. במדה שנפעיל בתי ספר, מנין יקחו את המורים ? כמה מורים אפשר לגייס שם ? אני משער, שלפי ספרי הלימוד של המצרים אי אפשר ללמד. האם ישנם ספרי לימוד אחרים ?

לא נחפשת כל כך. אחת עורר שאלה

היו"ר הטר ל. אטכול:

אחרת: מה יהיה לכשיהיה חנוך ?

לעת עתה מציעים לפחות מספר בתי ספר. נדבר קודם על הצעד הראשון. שר התנוך שואל: מדוע יפתחו בתי ספר ל"9,000 הלמידים ולא לעוד 6,000 ? אני אומר, גם זאת לא לשאול. יהיה צעד ראשון.

מדוע אני מציע ללכת בצעדים

אטיים ? הנה מספר מר דיבון "בשמה רבה", שהוא צריך הקציב של 2,000,000 ל"י בשנה. אם כן אנו מקבלים "נדוניה". כשמצרים השקיעה בכך, האו"ם נתן לה את עזה. אבל אנו צריכים לעשות רושם "ויאכלו", אנו עושים, אנו מבניסים חרבות. נכתפק בצעד אחד, לפחות בחי ספר ל-9,000 חלמידים. חודה רבה שלא מציעים לנו להתחיל ביוזר מזה. אנו צריכים פה להתלים, אם אנו

אזורים לעצמנו ולאוצר, הנה אנו רוצים לפחות כן וכך בחי ספר. ואם נחלים, החעורר שאלה מורים, כי המורים המצרים קמו וברחו והם אינם ברור שנתון עבשיו סבוב של 30,000 ל"י לחודש. ואם נחלים להכנס לענין זה, יבוא שר החנוך בעוד שבוע או שבועיים בהרצאה איזה מורים ילמדו שם ועל פי איזה ספרי לימוד.

השר י. בר יהודה:

אבל דבר אחד מוחנה בשני.

היו"ר השר ל. אשכול:

בראשית השבוע הבא אנו צריכים להעביר

לשם איש אחד, שרבים מכם מכירים אותו,

אח מר לביטוב, שינסה בעזרת עוד אנשים לארגן איזה הקציב לדבר הזה ולברר האם היו מטים שם, האם יש מטים, אולי אפשר להטיל מטים. היחה שאריה בכך צבורי בקופה של העיריה. יש לנסוח לרכז מה יכולות להיות ההכנסות לעתיד, מה יהיה הקציב לחודש. או שאנו אזורים, נחכה עד שתהיה לנו אספקלריה פיננסית של כל הענין הזה, או שנאמר בכל זאת יש מאור ויש משהו סחחבורה, הגיע הזמן שאפשר יהיה להתחיל משהו גם בבחי הספר.

אנו צריכים להתלים אם אנו מזכנים

להכנס לעול הכספי הכרוך בזאת.

אני חושב שלא צריך לבנות כרגע את

השר ז. ארן:

הענין לשנה, אלא שזהו דבר זמני.

איני יכול כרגע להגיד לבמה זמן. היוח וזה לא להרבה זמן, והיוח אליבא דכל הדעות וגם אחת אומר שצריך לעשות רושם, הריני מציע לא להקפיד ביוזר בשאלוח פידגוגיות וכו'. רק אם המועדים כמורים הם

נמנו על פדאיון, זורקים אותם. ועל זה יש קונטרס עם הממשל. אולם לא להקפיד ביותר. אם התחיל להקפיד, מובטח שבהי הספר יהיו כגורים עד שיבוא אליהו. כרגע לא הרציחי על כך. יש לי גם תומר על חכניות.

היו"ר השר ל. אשכול:

אתה מציע איפוא לפתוח בחי ספר

למספר ילדים עד 9,000 החל מינואר.

(השר ז. ארן: למה מינואר?) אני רוצה להתכונן שלשה שבועות.

השר ז. ארן: אני מציע להבטיח את התקציב של פתיחת

שלב א' של בחי ספר יסודיים. במשך

עשרה ימים או שבועיים נברר לעצמנו מה הלאה, מה עם שלב ב'.

השר י. בר יהודה: אני מצטער שעל שאלתי לא קבלתי תשובה

משר החינוך על יסוד כל התומר שיש לו.

אבל היות ואני הושב שנישאר שם ונשאר באופן קבוע, לכן אני מסכים שנתחיל לא מ-9,000 בנה אתה אלא שנתחיל.

השר ז. ארן: אסרחי שיש כרגע מצב בלתי ידוע,

ואיני יכול לעשות כרגע חכניות

מדוקדקת. אתה מכניס בזה דברים שאין להם כל נגיעה לענין. אתה מכניס בזה גורם פוליטי.

השר י. בר יהודה:

אני בעד זה שנכריז על השלב הראשון.

אני מציע שנעשה את השלב הראשון

בשלבים בהאם לאפשרוה, לדעה מי הם המורים שנוכל לסמוך עליהם.

אם אומרים, שהיום אי אפשר להתחיל על כך, נתחיל בישיבה הבאה. אבל

אם להתחיל היום על פתיחת בחי ספר, הרי הדבר מותנה בהומר המורים

שיהיו לנו ובחכניות הלימודים שנכין. אני רוצה, כי ביום הראשון

שיבואו שם ילדים לבחי הספר, לא ישמעו נהדש מה ששמעו שם קודם לכן,

אלא שישמעו דברים חדשים. קבלתי תשובה של שר החינוך, ואני מדבר

אחרי התשובה של שר החינוך.

שמעתי מאיש משרד הפנים שהיה שם,

על שיהיה רבוח שלו עם פליטים ועם ערבים מקומיים, המפתחים לפניו
אח החיאוריה מדוע הם מעוניינים שישראל הישאר שם. ואני רוצה
שמהחלה ידעו שאנו נשארים שם וגם ישמעו איך אנו נשארים.

י. ארנון: יש לי רק שאלה אחת בקשר לחשבון

שעשו כאן, ש-10,000 ל"מ הן

50,000 ל"מ. כי בשבוע הבא יהיה כבר חשלום בלירות ישראליות.

קבענו לפני שבוע, שהשער של הלירה המצרית הוא 4 ל"מ. אני רוצה
שלא יהיו שני שערים.

היו"ר השר ל. אשכול: עכשיו אנו מדברים על בתי הכפר.

על הכסף נדבר אחר כך.

השר פ. רוזן: אני מציע להאריך את חופשת בתי הכפר

עד סוף דצמבר. אני יודע רק דבר

אחד, שאני רוצה להשאר שם. אבל איני יודע אם נישאר שם, כי הדבר

אינו חלוי בנו. שלא כמו במקרה של בתי המשפט - אני מקוה שאוכל

עוד לדבר על כך - חושבני שלא יאונה כל דע, אם נאריך את חופשת בתי

הכפר, חופשה שלא מרצון, למספר שבועות נוספים, בעיקר כאשר אני שומע

משר הפנים דבר המתקבל על הדעת, שהמורים שישנם עכשיו בודאי רק יסיתו

את החלמידים נגדנו, אם כי עכשיו ינהגו ביחוד זהירות. הצעתי היא

לדחות את פתיחה בתי הכפר עד סוף דצמבר.

השר מ. כנטוב:

לי נראה, שאם אנו רוצים להשאר שם,

חשוב מאד שנעשה רושם טוב, זאת אומרת

שנניע את הגלגלים, וזה גם יעשה רושם שאנו נשארים וגם יחן להרהר

לאנשים המתנגדים לנו, שיראו שבכל זאת אנו עושים דברים טובים ושאינן

זה כדאי שנעזוב. לא כל כך טוב שנדחה את פתיחת בתי הכפר. נרויח

מזה שלשה שבועות או איזה ככום קטן ו הרי אנו הולכים בין כך

בשליבים, ובזה יש כבר משום קימוץ. אבל פתיחת בתי הכפר יהיה בה

משום איזה אקט.

אשר למורים, יודע אני שמטפלים בשאלה זו על ידי מיון מהחלה, את המקרים הגרועים ביותר מטלקים. ברור שפטריאוזים ישראליים אין ביניהם. זאם חתעוררנה איזו בעיות חתעוררנה. אפשר יהיה להחליף את המורים. (השר ז. ארנן: יופי יש לך אינקובטור למורים ערביים?) אם חרצה להציע, שבמשך שנתיים שלש שנים לא נפתח בחי כפר ערביים, עד שלמידים יגמרו את הטטניריונים, גם זוהי הצעה. אבל אם יהיו מקרים קשים ביותר - נטלק אותם.

השר פ. ספיר:

אני חוסך בדעה סר ארנן וסר בנטוב, שמחונך לצון להשאר ברצועה עזה עלינו לפחות באופן הדרגתי בחי כפר. בזה נראה גם לצון טוב, וזה יהיה גם ניסוק נוסף להשארוננו.

השר ז. ארנן:

נציג משרד החנוך סר כלומון הכפיק לעבור על ספרי ליסוד שעל פיהם ליסוד שם. הוא לא מצא כמעט כל פסול בחחונני פרט לדברים קטני ערך. אני רוצה שיהיה לגמרי ברור בתכלית הבהירות. גישתי בענין זה מזכרחה להיות גישחכם. מה שפסול בתכלית הפסול, צריך לזרוק. אבל מה שנשאר - יישאר. אם אתם בונים על כך שהוכלו להחליף אתר כך מורים ערביים, הרי זה עורבא פרה. אין מורים ערביים בארץ. גם בכסף לא השיג. אחת טשחים: או שיש לך נקודה מוצא שצריך להכנס לענין, וחונך כדי טיפול חראה מי מהמורים יופיע. אם לא, לא נפתח מעולם, כי אין מורים ערביים בארץ. הדרגחיות בפחיתה - ניחא, עם כל מה שצריך לעשות בהתאמה עם המטשל שם. פדאיונים - לא, זאם גם עושים. מחנהל גם משא זסחנן על כך שלא תהיה הכחה. ברגע הם נמוכים מעשב, כפי שזה נהוג אצל ערבים.

אני בעד זה שנעשה את ההחלטה. איני

יודע אם יהיו 9,000 חלמידים או פחות. אבל נחחיל, ואז צריך להרכיב

חוליה עם מפקה שהחחיל לספל בדבר, בעבור שבועיים חתיה חסונה
בולטת. עכשיו צריך להחלים במה נעשה זאת.

היו"ר השר ל. אשכול: מה אתה דואג כל כך לבסוף ?

מר דיבון, מישהו הובע את פתיחת

בחי הכפר ? האם התורים חובעים את פתיחת בחי הכפר ?

התורים חובעים מאד. המושג של החזרה ש. דיבון:

החיים למסלולם חובע פתיחת הדרגתית של

בחי הכפר. יתכן שיהיו כהחחלה פחות מ-9,000 חלמיד. הייתי אחסול

עם זגם אנשי משרד החנוך היו. נעשו כל הבדיקות הבטחוניות. יותר

מזה לא ייעשה גם בעבור שבועיים או שלשה שבועות. זאת הודיעו כבר.

המושל הודיע זאת.

היו"ר השר ל. אשכול: כולם מסכימים להדרגתיות.

ישנה הצעה שנפתח את בחי הכפר בינואר

וישנה הצעה שיפתחו אותם מיד. אבל אם כבר הודיעו, שהלימודים

סחחילים ביום ב' הבא, אין לדחות. אפנס צריך היה להחחיל ביום ג',

כי יום זה נחברך בכי טוב.

אני מבין כי 9,000 חלמיד פירוש

הדבר כ-300 כחות.

מדובר לעת עתה על בחי כפר יכודיים י. בנאור:

בשלב א' בעזה העיר. אלה הן 118 כחות,

16 בחי ספר, 6222 ילד.

אני מבין שלעת עתה אנו עוסקים בעזה היו"ר השר ל. אשכול:

העיר עם 16 בחי כפר ו-6,000 ילד.

כאשר חורה חינוקות של בית רבן העלה לכנא של מעלה, נמשיך הלאה.

מאני רוצה לקבל איזו אינפורמציה. השר י. בר יהודה:

אני שומע שבאן אופרים שמישהו בחן

את המורים. אפשר לדעה מי ומה ? מי בחן את המורים ?

שלטונות הבטחון והממשל עשו טריקה. ש. דיבון:

אלה שיופעלו בבחי הספר ביום שני הבא, עברו סריקה זו.

היו לכתוח אלה מורים ולא חקת אחרים.

השר י. בר יהודה:

זאת צריכים להשאיר למשרד החנוך.

היו"ר השר ל. אשכול:

יש לי חוטפת מטאלה. הודיעו כי

השר י. בר יהודה:

ביום שני סתחילים הלימודים.

יהחילו ביום שני בשליש.

ילמדו רק המורים שאושרו על ידי

ש. דיבונן:

שלטונות הבטחון.

אם אומרים לפתוח בחי כפר, הרי

היו"ר השר ל. אשכול:

בזאת אומרים שהמטלה צריכה להשקיע

בזה בסף. ברגע זה איני יודע מה להגיד. ואני חוזר לשאלתי: לאן

אנו כאן הולכים? בכל אופן זה מחייב עוד יותר הדרגתיות. אנו

עומדים בסוף השנה, ואיננו יודעים מה מצב החקציב שלנו. צריך

לראות מה הן ההכנסות. בכל אופן מי שענה לחנניה מיטאל ועזריה

בחוך כבשן האש ולדניאל בגוב האריות הוא יענה גם לך. תהיה דאגה

להקציב בגבול הזה.

מה ביחס לבחי הספר של אונרר"א?

השר מ. בנטוב:

זוהי גם כן שאלה של מורים. אלה

א/מ. שחם:

יופעלו במקביל.

מדוע איננו סתחילים עם בחי כפר של

היו"ר השר ל. אשכול:

אונרר"א?

הלומדים בבחי הספר הממשלתיים הם

א/מ. שחם:

אזרחים שלנו, האחרים הם פליטים.

אני מבין כי שלב א' זהו לעח עתה הגבול

השר י. בר יהודה:

של ההחלטה, וגם בחוך זאת תהיה

הדרגתיות.

כאשר מדברים על 6,000 חלמיד, יש בזה

השר ז. ארן:

כבר משום הדרגתיות, כי עוד 13,000

למדו בבחי כפר ממשלתיים. והרי שמעח הודעה, כי ילמדו רק מורים

שעברו סיקרי

מ ח ל י ט י מ :

(א) לחדש את הלמודים בבחי הספר היסודיים "שלב א'" אשר בעיר עזה, החל ביום ו' בטבת תשי"ז (10.12.56). (בסך הכל 15 בחי ספר המונים ב"6250 חלמידים).

(ב) ישמשו בהוראה רק אותם המורים אשר נבדקו ונמצאו כשרים מבחינה בטחונית.

(ג) האוצר יעמיד לרשות המבצעים את התקציב הדרוש לצורך ביצוע ההחלטה האמורה בסעיף א' דלעיל.

4. הפעלה נתי המשפט ברצועת עזה

השר פ. רוזן : הממשלה החליטה להפעיל ביה משפט מחוזי

ושני בחי משפט שלום, אחד בעזה ואחד

בחן יוניס ולמנוח שופט מחוזי אחד ושלושה שופטי שלום. הסדובר הוא

על אנשים שכבר פעלו שם כשופטים. השופט המחוזי יהיה למעשה ירושלמי

שהיה בבית המשפט העליון. כפי שאני מבין, סחנגד המושל הצבאי

להעסקה מצרים כשופטים. כל אלה שמדובר עליהם הם מי שהיו פלשתינאים.

הם ישארו במקומם. ביה משפט עליון אינם רוצים לעז עתה להפעיל.

יש בעניין זה כעין הסכם בינינו ובין

המושל הצבאי. המושל הצבאי יצטרך להוציא צו להארכת החקופות

לערעורים. את זאת נעשה.

הדבר כסובן קשור בתקציב. ועומדת שאלה

שאלה, שאני מביא לשולחן הזה: האם נשלם לחם לפי מה שקבלו עד עכשיו

או לפי המשכורת, שמקבלים השופטים הישראליים? הם קבלו משכורת

נמוכה מאד. (השר פ. רוזן: זה יחר בשותד.)

אני מביא לפניכם הישובים לפי שחי

ההצעות. אמנם החישובים נעשו לפי $3\frac{1}{2}$ ל"י ללירה מצריח אחת. לא

ידעתי שיש כבר שער חדש. חוץ מזה שמעתי שבית משפט אחד נהרס שם או

ניזוק במדה גדולה, ויש צורך לחקרו. (א/מ.מ. שחם: נמצא בנין אחר.)

זאת אומרת שהסכום לחיקון אינו דחוף כל כך.

א/ם מ. שחם:

צריך לקחה בחשבון, שבעייה השבר

צריכה להקבע לא רק לגבי השופטים

אלא גם לגבי כל יתר העובדים, אם נקבע לשופטים אוחז השבר שמקבלים

השופטים הישראליים, נצטרך לנהוג כך גם לגבי הסורים ולגבי כל

עובדי השירותים האחרים, ואז זה יפרח להקציב עצום. כיום אני

חושב שאין עדיין צורך בזאת.

היו"ר השר ל. אשכול:

מחבקש מטאטוס קבו. עוד מעט נעלה

אח כולם למטנדרטים שלנו, ולאן

נגיע ?

אולי אפשר יהד עם הקציב ההוצאות

לדאוג שחתימה איזו שהיא הכנסה ? בכתי המספט אין כפק שיטנה הכנסה.

נגבה מה שגבו עד עכשיו. אבל אם

השר פ. רוזן:

לא להחאים אח המטכורות למטכורות

ישראליות, איני חושב שצריך להטיל שם אגרות אחרות.

אבל כפי שהיה, צריך לגבוח את

היו"ר השר ל. אשכול:

המסים. מישהו יודע מה היתה שם

ההכנסה של כתי המספט ?

כרגע אינם יודעים.

א/ם מ. שחם:

הסבנו שנשלח לשם בכל זאת שופט

השר פ. רוזן:

יהודי, שיהיה מסונה על כל כתי

המספט שם.

הוא יהיה מושאל מפה ויקבל את

היו"ר השר ל. אשכול:

מטכורות מפה.

למשרד תהוץ ישנם פקפוקים אם השופט

השר פ. רוזן:

הזה צריך לשבח שם בחור שופט. אבל

אין להם החנגדות לכך, שהוא יהיה מנהל כתי המספט כמו שכאן

מסונה השופט מר אייזנברג על הצד האדמיניסטרטיבי. אבל הוא לא

ישב במספטים. זה יהיה השופט אלוף.

היו"ר השר ל. אשכול:

כמה זה יעלה ביחד ?

השר י. בר יהודה:

ישנן הצעות אלטרנטיביות.

היו"ר השר ל. אשכול:

אני מציע לפי שעה לאשר הוצאות

לשופטים לפי המשכורות שהיו נהוגות

שם, אשר לריהוט, יש בעזה די ריהוט. יוציא המושל מבנינו כמה

כורטאות. אם כן ישנה כאן הצעה על שופט מחוזי אחד, שלשה שופטי

שלום ו-12 עובדים. אולי צריך פתוח ?

השר פ. רוזן:

אפשר לכסוך על המנהל שנשלה מכאן.

היו"ר השר ל. אשכול:

ביחס לשופטים אנו מקבלים את המספר.

אשר לעובדים, אם 12 או 6 או 3,

צריך עדיין לבדוק. איננו מחוייבים להעביר את כל ה"פיננסיים" שלנו

לשם.

השר פ. רוזן:

אלה היו עד עכשיו.

היו"ר השר ל. אשכול:

אני רוצה חקציב מעובד. בשבוע הבא

יהיה שם נציג האוצר. אני רוצה

שהמושל הצבאי והציבילי יבדקו את החקציב הזה של השופטים. ואז

יבוא אלינו חקציב ונאשר ומישהו יחתום עליו, ולפי זה יעבדו.

מ ה ל י ט י מ :

(א) להפעיל את בתי המשפט ברצועה עזה בהם יכהנו שופט מחוזי מקומי אחד, שלשה שופטי שלום מקומיים ומספר עובדים מקומיים אשר לא יעלה על 12 ויקבע כופיה בהחיעצוה בין בא כוח מנהל בתי המשפט ובין באי כוח המשל הצבאי והאוצר ברצועה עזה.

(ב) משכורתם של השופטים והעובדים המקומיים אשר יועסקו ברצועה עזה חשולם לפי שיעורי המשכורות אשר שולמו להם לפני כבוש הרצועה.

(ג) אגרות בתי המשפט תגבינה אף הן לפי השעורים שהיו נהוגים לפני כבוש הרצועה.

(ד) השלום המשכורות והאגרות יהיה במטבע ישראלי לפי שער החליפין שנקבע על ידי המשלה (4 ל"י ללירה מצרית).

(ה) באי כוח מנהל בתי המשפט, המשל הצבאי והאוצר יעבדו הצעה החקציב הדרוש לביצוע החלטות דלעיל.

השר מ. בנטוב:

בה ביחס למשרדים אחרים ו לשם
בריאות.

היו"ר השר ל. אשכול:

איני יודע. היום אין סעיף זה על
סדר היום. נדבר בישיבה הבאה על

השר מ. בנטוב:

בריאות. ביחס לכל משרד יבוא השר שלו ויגיד מה שצריך לעשות.
אבל בינתיים עושים.

היו"ר השר ל. אשכול:

האם אתה צריך לדוג דגים לפני הרשה ו
יבוא בעל השור ויעמוד על שלו.

היום שמענו סקירה קצרה ועשינו משהו

בעניני חנוך ובעניני משפטים. בשבוע הבא נדבר על עניני אחרים, אולי

על עניני המפקד. יהיה במקום איש האוצר שינסה להסתכל מסביב, לאן

אנו נכנסים, אולי יכולה להיות לא רק הוצאה אלא גם איזו הכנסה.

א/מ מ. שחם:

מה בענין הקמה לסעד ו

היו"ר השר ל. אשכול:

אין סעיף כזה.

א/מ מ. שחם:

העלינו את הסעיף.

היו"ר השר ל. אשכול:

יש עוד משרד המסחר והתעשיה. צריך

לברר גם אחו.

השר מ. בנטוב:

כיון שעל הועדה הזאת הוטל לדון דיון

סקיף יוחר על עחיד הרצועה וכיון

שענינים אדמיניסטרטיביים יכתבו אוחנו לדיונים פרובים, הריני מציע

שהיה דיון נפרד בענין עחיד הרצועה.

היו"ר השר ל. אשכול:

איני רואה אפשרות שנוכל לשבת שחי

ישיבות בשבוע.

השר י. בר יהודה:

חתייה ישיבה ארוכה, וחלק אחד בלי אורחים.

היו"ר השר ל. אשכול:

אני סוכן לשבת ביום רביעי הבא משעה

שש עד חצות.

תמצית הדיונים

ישיבת ועדת השרים לבדיקת מצב העירייה בירושלים
ביום כ' באדר תשס"ו - 14.3.55

נוכחים: ראש הממשלה מר ס. שרת והשרים פ. רוזן, י. רוקח ומ. שפירא.
ר. חביב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

ראש הממשלה פותח ושואל האם אפשר לקיים במועצת העירייה "סטטוס קוו אנטה"
עד לאחר הבחירות.

השרים י. רוקח ומ. שפירא מוסרים על השתלשלות העניינים במועצת העירייה
ועל גורמי המשבר.

השר מ. שפירא מציע להחזיר לקדמותה את הקואליציה במועצת העירייה אשר
תפעל בהתאם להסדר ולחלוקת הסמכויות אשר היו בתוקף לפני פרוץ המשבר.

השר י. רוקח מציע שחזור הקואליציה שהיתה קיימת עד למשבר או הרחבת
קואליציה זו ע"י צרוף נציגי מפאי והפרוגרסיביים.

ס ח ל י ט י מ: השרים יבררו את האפשרויות למטווש שתי ההצעות (שחזור
הקואליציה והרחבת הקואליציה) ויביאו מסקנותיהם לישיבת
ועדת השרים אשר תתקיים ביום ד', כ"ב באדר תשס"ו
(16.3.55) בשעה 10.30 לפה"צ.

ה י ש י ב ה ב נ ע ל ת

תמצית הדיונים

ישיבת ועדת השרים לבדיקת מצב העירייה בירושלים
ביום כ' באדר תשט"ו - 14.3.55

נוכחים: ראש הממשלה מר מ. שרת והשרים פ. רוזן, י. רוקח ומ. שפירא.
ר. חביב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

ראש הממשלה פותח ושואל האם אפשר לקיים במועצת עירייה "סטטוס קוו אנטה"
עד לאחר הבחירות.

השרים י. רוקח ומ. שפירא מוסרים על השתלשלות העניינים במועצת העירייה
ועל גורמי המשבר.

השר מ. שפירא מציע להחזיר לקדמותה את הקואליציה במועצת העירייה אשר
תפעל בהתאם להסדר ולחלוקת הסמכויות אשר היו בתוקף לפני פרוץ המשבר.

השר י. רוקח מציע שחזור הקואליציה שהיתה קיימת עד למשבר או הרחבת
קואליציה זו ע"י צרוף נציגי מפאי והפרוגרסיביים.

מ ח ל י ט י מ : השרים יבררו את האפשרויות לממשו שתי ההצעות (שחזור
הקואליציה והרחבת הקואליציה) ויביאו מסקנותיהם לישיבת
ועדת השרים אשר תתקיים ביום ד', כ"ב באדר תשט"ו
(16.3.55) בשעה 10.30 לפה"צ.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

תמצית הדיונים

ישיבת ועדת השרים לבדיקת מצב העירייה בירושלים
ביום כ" באדר תשט"ו - 14.3.55

נוכחים: ראש הממשלה מר מ. שרת והשרים פ. רוזן, י. רוקח ומ. שפירא.
ר. חביב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

ראש הממשלה פותח ושואל האם אפשר לקיים בסועצת עירייה "סטטוט קוו אנטה"
עד לאחר הבחירות.

השרים י. רוקח ומ. שפירא מוסרים על השתלשלות הענינים בסועצת העירייה
ועל גורמי המשבר.

השר מ. שפירא מציע להחזיר לקדמותה את הקואליציה בסועצת העירייה אשר
תפעל בהתאם להסדר ולחלוקת הסמכויות אשר היו בתוקף לפני פרוץ המשבר.

השר י. רוקח מציע שחזור הקואליציה שהיתה קיימת עד למשבר או הרחבת
קואליציה זו ע"י צרוף נציגי מפאי והפרוגרסיביים.

מ ח ל י ט י מ: השרים יבררו את האפשרויות לסמוש שתי ההצעות (שחזור
קואליציה והרחבת הקואליציה) ויביאו מסקנותיהם לישיבת
ועדת השרים אשר תתקיים ביום ד', כ"ב באדר תשט"ו
(16.3.55) בשעה 10.30 לפה"צ.

ה י ש י ב ה נ ב ע ל ת

תמצית הדיונים

ישיבת ועדת השרים לבריקת מצב העירייה בירושלים
ביום כ' באדר תשס"ו - 14.3.55

נוכחים: ראש הממשלה מר מ. שרת והשרים מ. רוזן, י. רוקח ומ. שפירא.
ר. חביב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

ראש הממשלה פותח ושואל האם אפשר לקיים במועצת עירייה "סטטוס קוו אנטה"
עד לאחר הבחירות.

השרים י. רוקח ומ. שפירא מוסרים על השתלשלות הענינים במועצת העירייה
ועל גורמי המסבר.

השר מ. שפירא מציע להחזיר לקדמותה את הקואליציה במועצת העירייה אשר
תפעל בהתאם להסדר ולחלוקת הסמכויות אשר היו בתוקף לפני פרוץ המסבר.

השר י. רוקח מציע שחזור הקואליציה שהיתה קיימת עד למסבר או הרחבת
קואליציה זו ע"י צרוף נציגי מפאי והפרוגרסיביים.

מ ח ל י ש י מ : השרים יבררו את האפשרויות לממשו שתי ההצעות (שחזור
הקואליציה והרחבת הקואליציה) ויביאו מסקנותיהם לישיבת
ועדת השרים אשר תתקיים ביום ד', כ"ב באדר תשס"ו
(16.3.55) בשעה 10.30 לפה"צ.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

תמצית הדיונים
בישיבת ועדת השרים לכדיקת מצב העיריה בירושלים
כ"ג באדר תשס"ו - 17.3.55

נוכחים: ראש הממשלה והשרים פ. רוזן, י. רוקח וס. שפירא.
הם חביב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

השר י. רוקח מוסר על כשלון מאמציו לשחזור הקואליציה.
ראש הממשלה מוסר שהרחבת הקואליציה אינה ברת כצוע.
השר ס. שפירא מוסר על כשלון מאמציו לשחזור הקואליציה.

השר י. רוקח מציע לפזר את מועצת העיריה בהתאם להוראות סעיף 61
לפקודת העיריות ולמנות ועדה שתנהל את עניני העיריה עד לאחר הבחירות.

השר פ. רוזן מציע מנוי ועדת שלשה לנהול עניני העיריה אשר תרכב
מפקידים במשרדי הכריאות, העבודה והפנים.

ראש הממשלה מסכים ומציע להודיע לממשלה כדלקמן:

(א) נעשה נסיון להחזיר לקדמותה את הקואליציה בעירית ירושלים
והנסיון לא הצליח.

(ב) אין ועדת השרים רואה מנוס ממנוי גוף שינהל את עניני העיריה
עד לאחר הבחירות.

(ג) שר הפנים יתן התראה למועצת העיריה בהתאם להוראות החוק.

(ד) ועדת השרים מעדיפה סינוי ועדה לניהול העיריה על פני מועצה.

(ה) ועדה זו תהיה מורכבת מפקידים ממשלה.

כל השרים למעט השר ס. שפירא מסכימים למסירת ההודעה כנ"ל.

השר ס. שפירא מציע לקבוע במי האשם בכשלון הנסיון לשחזור הקואליציה
וקובע שלדעתו אשמים הציונים הכלליים.

ראש הממשלה מציע את סר ש.ב. ישעיה כיו"ר הועדה שתמונה.

השר פ. רוזן יבדוק אם הדבר ניתן להעשות מבחינה חוקית.

השר י. רוקח מציע את סר י. גוברניק הממונה על מחוז המרכז כיו"ר הועדה.

תמצית הדיונים
בישיבת ועדת השרים לבדיקת סבב העיריה בירושלים
כ"ג באדר תשס"ו - 17.3.56

נוכחים: ראש הממשלה והשרים פ. רוזן, י. רוקח ומ. שפירא.
רם חביב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

השר י. רוקח מוסר על כשלון מאמציו לשחזור הקואליציה.

ראש הממשלה מוסר שהרחבת הקואליציה אינה כרת בצוע.

השר מ. שפירא מוסר על כשלון מאמציו לשחזור הקואליציה.

השר י. רוקח מציע לפזר את מועצת העיריה בהתאם להוראות סעיף 61 לפקודת העיריות ולמנות ועדה שתנהל את עניני העיריה עד לאחר הבחירות.

השר פ. רוזן מציע סנוי ועדת שלשה לנהול עניני העיריה אשר תרכב מפקידים במשרדי הבריאות, העבודה והפנים.

ראש הממשלה מסכים ומציע להודיע לממשלה כדלקמן:

(א) נעשה נסיון להחזיר לקדמותה את הקואליציה בעירית ירושלים והנסיון לא הצליח.

(ב) אין ועדת השרים הואה מנוס מסנוי גוף שינהל את עניני העיריה עד לאחר הבחירות.

(ג) שר הפנים יתן התראה למועצת העיריה בהתאם להוראות החוק.

(ד) ועדת השרים מעדיפה מינוי ועדה לניהול העיריה על פני מועצה.

(ה) ועדה זו תהיה מורכבת מפקידים ממשלה.

כל השרים למעט השר מ. שפירא מסכימים למסירת ההודעה כנ"ל.

השר מ. שפירא מציע לקבוע במי האשם בכשלון הנסיון לשחזור הקואליציה וקובע שלועתו אשמים הציונים הכלליים.

ראש הממשלה מציע את מר ש.ב. ישעיה כיו"ר הועדה שתמונה.

השר פ. רוזן יברוק אם הדבר ניתן להעשות מבחינה חוקית.

השר י. רוקח מציע את מר י. גוברניק הממונה על מחוז המרכז כיו"ר הועדה.

תמצית הדיונים
בישיבת ועדת השרים לבדיקת מצב העיריה בירושלים
כ"ג באדר תשט"ו - 17.3.55

נוכחים: ראש הממשלה והשרים פ. רוזן, י. רוקח ומ. שפירא.

רם חביב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

השר י. רוקח מוסר על כשלון מאמציו לשחזור הקואליציה.

ראש הממשלה מוסר שהרחבת הקואליציה אינה כרת בצוע.

השר מ. שפירא מוסר על כשלון מאמציו לשחזור הקואליציה.

השר י. רוקח מציע לפזר את מועצת העיריה בהתאם להוראות סעיף 61 לפקודת העיריות ולסנות ועדה שתנהל את עניני העיריה עד לאחר הבחירות.

השר פ. רוזן מציע מנוי ועדת שלשה לנהול עניני העיריה אשר תרכב מפקידים במשרדי הבריאות, העבודה והפנים.

ראש הממשלה מסכים ומציע להוריע לממשלה כדלקמן:

(א) געשה נסיון להחזיר לקדמותה את הקואליציה בעירית ירושלים והנסיון לא הצליח.

(ב) אין ועדת השרים רואה מנוס מסנוי גוף שינהל את עניני העיריה עד לאחר הבחירות.

(ג) שר הפנים יתן התראה למועצת העיריה בהתאם להוראות החוק.

(ד) ועדת השרים מעדיפה מינוי ועדה לניהול העיריה על פני מועצה.

(ה) ועדה זו תהיה מורכבת מפקידים ממסלה.

כל השרים למעט השר מ. שפירא מסכימים למסירת ההודעה כנ"ל.

השר מ. שפירא מציע לקבוע במי האשם בכשלון הנסיון לשחזור הקואליציה וקובע שלדעתו אשמים הציונים הכלליים.

ראש הממשלה מציע את מר ש.ב. ישעיה כיו"ר הועדה שתמונה.

השר פ. רוזן יבדוק אם הדבר ניתן להעשות מבחינה חוקית.

השר י. רוקח מציע את מר י. גוברניק הממונה על מחוז המרכז כיו"ר הועדה.

תמצית הדיונים
בישיבת ועדת השרים לבדיקת מצב העיריה בירושלים
כ"ג באדר תשס"ו - 17.3.55

נוכחים: ראש הממשלה והשרים פ. רוזן, י. רוקח זמ. שפירא.
רם חביב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

השר י. רוקח מוסר על כשלון סאמציו לשחזור הקואליציה.

ראש הממשלה מוסר שהרחכת הקואליציה אינה ברת בצוע.

השר מ. שפירא מוסר על כשלון סאמציו לשחזור הקואליציה.

השר י. רוקח מציע לפזר את מועצת העיריה בהתאם להוראות סעיף 61 לפקודת העיריות ולטנות ועדה שתנהל את עניני העיריה עד לאחר הבחירות.

השר פ. רוזן מציע מנזי ועדת שלשה לנהול עניני העיריה אשר תרכב מפקידים במשרדי הבריאות, העבודה והפנים.

ראש הממשלה מסכים ומציע להודיע לממשלה כדלקמן:

(א) נעשה גסיון להחזיר לקדמותה את הקואליציה בעירית ירושלים והנסיון לא הצליח.

(ב) אין ועדת השרים רואה מנוס ממנוי גוף שינהל את עניני העיריה עד לאחר הבחירות.

(ג) שר הפנים יתן התראה למועצת העיריה בהתאם להוראות החוק.

(ד) ועדת השרים מעדיפה מינוי ועדה לניהול העיריה על פני מועצה.

(ה) ועדה זו תהיה מורכבת מפקידים ממסלה.

כל השרים למעט השר מ. שפירא מסכימים למסירת ההודעה כנ"ל.

השר מ. שפירא מציע לקבוע במי האשם בכשלון הנסיון לשחזור הקואליציה וקובע שלדעתו אשמים הציונים הכלליים.

ראש הממשלה מציע את מר ש.ב. ישעיה כיו"ר הועדה שתמונה.

השר פ. רוזן יבדוק אם הדבר ניתן להעשות מבחינה חוקית.

השר י. רוקח מציע את מר י. גוברניק הממונה על מחוז המרכז כיו"ר הועדה.

תמצית הדיונים
כ"ג באדר תשס"ו - 17.3.56
כ"ג באדר תשס"ו - 17.3.56

נוכחים: ראש הממשלה והשרים פ. רוזן, י. רוקח ומ. שפירא.
רם חביב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

השר י. רוקח מוסר על כשלון סאמציו לשחזור הקואליציה.

ראש הממשלה מוסר שהרחבת הקואליציה אינה ברת בצוע.

השר מ. שפירא מוסר על כשלון סאמציו לשחזור הקואליציה.

השר י. רוקח מציע לפזר את מועצת העיריה כהתאם להוראות סעיף 61 לפקודת העיריות ולמנות ועדה שתנהל את עניני העיריה עד לאחר הבחירות.

השר פ. רוזן מציע סנוי ועדת שלשה לנהול עניני העיריה אשר תרכב מפקידים במשרדי הכריאות, העבודה והפנים.

ראש הממשלה סמכם ומציע להודיע לממשלה כדלקמן:

(א) נעשה נסיון להחזיר לקדמותה את הקואליציה בעירית ירושלים והנסיון לא הצליח.

(ב) אין ועדת השרים רואה סנוס מסנוי גוף שינהל את עניני העיריה עד לאחר הבחירות.

(ג) שר הפנים יתן התראה למועצת העיריה כהתאם להוראות החוק.

(ד) ועדת השרים מעדיפה מינוי ועדה לניהול העיריה על פני מועצה.

(ה) ועדה זו תהיה מורכבת מפקידים ממשלה.

כל השרים למעט השר מ. שפירא מסכימים למסירת ההודעה כנ"ל.

השר מ. שפירא מציע לקבוע כמי האשם בכשלון הנסיון לשחזור הקואליציה וקובע שלדעתו אשמים הציונים הכלליים.

ראש הממשלה מציע את מר ש.ב. ישעיה כיו"ר הועדה שתמונה.

השר פ. רוזן יבדוק אם הדבר ניתן להעשות מבחינה חוקית.

השר י. רוקח מציע את מר י. גוברניק הממונה על מחוז המרכז כיו"ר הועדה.

סכום ישיבת ועדת השרים לחקירת ענין
רצח 5 הברואים

י"ב באדר תשט"ו - 6.3.55

נוכחים: ראש הממשלה
שר הבטחון
שר המשפטים
הרמטכ"ל
גנ' נ. סלומון - עוזרת אישית ליועץ המשפטי לממשלה
ר. חביב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

לאחר דיון קצר בו השתתפו כל הנוכחים החלט להטיל על
היועץ המשפטי לממשלה לבדוק את האפשרויות להעמדתם לדין של
החשודים ברצח 5 הבידואים ולהציע נקיטת צעדים משפטיים
מתאימים.

ה י ש י ב ה נ ב ע ל ת

סכום ישיבת ועדת השרים לחקירת ענין
רצח 5 הבדואים

י"ב באדר תשט"ו - 6.3.55

נוכחים: ראש הממשלה
שר הבטחון
שר המשפטים
הרמטכ"ל

גכ"נ. סלוסון - עוזרת אישית ליועץ המשפטי לממשלה
ר. חניב - עוזר ראשי למזכיר הממשלה

לאחר דיון קצר בו השתתפו כל הנוכחים החלט להטיל על
היועץ המשפטי לממשלה לבדוק את האפשרויות להעמדתם לדיון של
החשודים ברצח 5 הכידואים ולהציע נקיטת צעדים משפטיים
מתאימים.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

ועדת מומחים לבחירות

פרוטוקול סטינוגרפי

ירושלים, כד' שבט תשס"ו - 16.2.55

גובחים:

מר ז. שרף מזכיר הסגולה - היו"ר
מר א. גרץ
מר ח. כהן
מר א. מויאל

א. מויאל:

ההצעה הזאת באה לפתור את שתי הבעיות העיקריות: הכנת

פנקס בוחרים ופתרון בעיית הערעורים, שלא ידחו את

הבחירות. על-ידי זה כך זה פותר את שתי הבעיות שעליהן דנו. חשוב יותר הוא

שהערעורים לא נידונים על-ידי משרד הפנים אלא על-ידי ועדת הבחירות, כי

על פי ההצעה של מר שרף הערעורים היו צריכים להיות מוכרעים על ידנו, ואנחנו

הגענו למסקנה שלא נוכל לעשות מאומה ונצטרך להיסען על פנקס הבוחרים. אם

למשל מישהו יושב בתל-אביב, הוא סביר לבחור בעיריית תל-אביב ולא בירושלים,

יבוא מישהו ויגוד שהוא לא רוצה שמויאל יבחר בתל-אביב, אז בודקים את

כרטיס הבוחרים ושם כתוב תל-אביב. אז כל פקיד בחירות עצמו יושב וישמע

ערעורים.

היו"ר ז. שרף:

הוא לא ישמע ערעורים. אני מציע שהרשימה לכנסת תורכב

כמו לעיריות וחשונה לפי זה.

א. מויאל:

אין קצין בחירות יבדוק זאת?

היו"ר ז. שרף:

הוא יזמין את האיש. משרד הפנים יודיע יודיע את החלטתו.

א. גרץ:

פקיד הבחירות שלהם ישמע ערעורים. הוא יזמין את האיש,

ישיבת ועדת הבחירות מחליטה על ערעור. מבחינת ערעורים

לרשויות המקומיות אין הכול. פקיד בחירות יעשה זאת בחצי הזמן כאשר הוועדה.

ח. כהן: איבני מבין מה הענין הגדול של טר מויאל בוועדת בחירות דווקא?

א. מויאל: הבעיה היא פשוטה: אדם גר בחולון, הוא מככר לבחור בתל-אביב מאשר בחולון. לכנסת הוא רשום בתל-אביב. הוא אינו מעונין לערער על כך שהוא קיבל את הודעת הבחור, אבל מישהו אחר מעונין שהוא יבחר בתל-אביב, אז הוא מערער. אז פשוט יש שיטה איך לבחון את זה. אם מציעים לו במקום זה, תבוא אותה שיטה הקיימת בקשר לבחירות לכנסת, שהשיטה תברר מה קיים במרשם התושבים, האם יש איזה שהיא שעות במרשם התושבים. אז אם הוא רוצה להגיד אני הודעתי על העבכתי, אז אבי יכול לתקן את זה, זאת אומרת שהיתה שעות המכונות או עמסירה במרשם התושבים למלכז אמאקאט המיכון. אז מה יצא מכך? - או שבת-המשפט יוצפו בערעורים שזה אינו כך בכנסת, וכי בכנסת אף אחד אינו מעונין איפה תבחר; בה בשעה שברשויות המקומיות זה לא כך, או שלא תהיה כל אפקטיביות לערעורים.

א. גרץ: ברור שמבחינת הסידורים האדמיניסטרטיביים הקיימים אין מרשם התושבים יכול לעסוק לגבי זכות בחירות לעיריה על בסיס של איתור. יש אדם שלא הודיע על שינוי כתובת, ואומר: אני גר בירושלים שנתיים. זה יבוא ויגיד אני רוצה להצביע בירושלים, אבל במרשם התושבים אין שום הסמכה לכך שהוא גר בירושלים. אז הוא יביא מהעיריה מסמך שהוא משלם מסים. ולכן במקום ועדת בחירות יקבל את הערעורים הללו פקיד משרד הפנים, ויחליט. אם יש פנקס מזון או תעודה מהעיריה, הוא יחליט לפי שיקול דעתו. באופן שכני זה כך.

א. מויאל: זה כבר משנה את שאל המכנה של כל חוק הבחירות לרשויות המקומיות על-ידי זה שעושים את קצין הבחירות.

היו"ר ז. שרף: מי מתקן, איך אתה מתקן רשימת בוחרים. אם למשל מויאל פונה למשרד הפנים ומבקש לתקן את הרשימה, איך זה בעשה?

א. פויאל:

אני מוכן לתת לו זאת, כי לי לא אכפת איפה הוא בוחר
לכנסת, זה לא משנה לכנסת. אם אדם אומר שהוא רוצה לבחור
בירושלים, אני מוכן לקבל כל ערעור כזה. הערעור מתחיל להיות חשוב אם הוא אומר
שהוא בן שמונת עשרה והוא רק בן שבע עשרה וחצי, או שהוא אומר לי שהוא אזרח
ואני חושש שהוא אינו אזרח. אבל אם הוא בוחר בתל-אביב או בירושלים אין לזה
כל חשיבות בשבילי. אבל אם מישהו רוצה לבחור לעיריה בירושלים דווקא בזמן
שהוא רשום בתל-אביב, כדי שבקולו יכריעו את הבחירות כך או אחרת, אז צריך
לבדוק זאת באופן יסודי.

היו"ר ז. שרף:

מה אם אתה תעשה את כל הבדיקה הזאת, בניח שיש שתי רשימות
תאם אתה תרצה לעשות את הכל? מישהו צריך לבדוק. אנחנו
נמצאים בפברואר, והזמן הדרוש לכך והפעולה שצריך להשקיע בכך, חייב מישהו
להשקיע. אז אתה אומר שאתה מבטיח את הבחירות בזמן הנכון אם יעשו זאת ועדות
בחירות של עיריות מאשר עם יעשו זאת קציני בחירות.

א. פויאל:

אני משאיר את השיטה של הבדיקה לפי החוק הקיים ואומר:
אם יש חשש שאם שתאגשים האלה לא יעשו זאת בזמן, אז אני
קבעתי כך: מי שפנה לוועדת הבחירות וביקש להרשות לו לבחור באותו מקום, ווועד
הבחירות לא דנה בזה, אז אני משאיר את המצב כסטטוס קוו. אני לא בדעה שבכל
המקרים הם לא יטפלו, אלא שברוב רובם הם יטפלו, יישאר אחוז ידוע שהם לא יטפלו
בו. האחוז הזה לא תהיה לו האפשרות לערער שנית בבית-משפט, ואז הם לא יקבלו א
הכל, לא שהם ישבו ולא יעשו כלום, אלא האחוז הזה יעלה טעלה ויבחן את ערעורו
בפני בית-משפט.

אין לנו 81 פקידים בעלי רמה המתאימים להיות קציני

בחירות, כי אולי אנחנו יצאנו ממרינציפ לא נכון.

ח. כהן:

אני מבקש שערעורים לא ילכו לבית-משפט המחוזי אלא לבית-
משפט השלום.

היו"ר ז. שרף:

מה אתה פרוו"ח מזה?

א. גרץ:

אם יהיה פנצ'ר ויוצאו כתי-המשפט בערעורים.

א. מויאל:

אנחנו נהיה אחראים לפרסם את רשימת הכו חרים.

א. ברץ:

זאת אומרת שאנחנו עושים את העבודה מתחילתה ועד סופה.

היו"ר ז. שרף:

לא, הוא אומר ששר הפנים עושה חצי מלאכה. הוא מוסר

את הענין למשרד הפנים, הוא הלך חצי דרך. אבל מה

ישנה התקדמות שמשרד הפנים חייב לקבל. הוא בא לאיזה מקום ואומר זו רשימה, את זה תקבלו, התושבים יכולים לערער ולא המועצה.

א. מויאל:

אני רצייתי לפתור רק בעיה אחת, אם אני צודק שכל

הבעיה הזאת התעוררה מתוך חשש שהבחירות לא יוכלו

להתקיים כתוצאה מטבוטז'ה של ועדת הבחירות.

א. גרץ:

אם תהיה טבוטז'ה אז ועדת הבחירות תתחיל לטפל בערעור

אחד ליום. אז הם יבואו לבית-המשפט וגם הוא לא

יספיק.

היו"ר ז. שרף:

כמה זמן לפני הבחירות אפשר להתחיל להגיש ערעורים

לבית-המשפט, ולפי איזה טעיף?

א. מויאל:

לפי טעיף 15.

ח. כהן:

מה בנוגע לאזרחות?

א. מויאל:

הזכות נשארת כמו שהיא.

ח. כהן:

אם תהיה עכשיו זכות בחירות לכנסת בלי אזרחים,

הרשימות תהיינה שונות.

א. גרין: תיאום הזמנים יש לו תפקיד חשוב מאד. תמיד יש במערכת אחת מקבילה בלבול מוח.

א. מויאל: צריך לעשות את ההבדל בין 103 יום ובין היום שצריך להציג את פנקס הבחורים. אנחנו יודעים שההצגה היא ב-14.4. אני חשבתי שאתם רוצים לתאם א גם את זמני הערעורים.

היו"ר ז. שרף: בכנסת ההצגה היא 10 ימים.

ח. כהן: אז לרשויות המקומות זה גם כן עשרה ימים.

א. מויאל: מה בותנים לך יותר זמן: אחרי ההצגה רשאי כל אדם להנות למשרד האנים. אנחנו עשינו חשבון שאחרי ההצגה יהיו עוד מספר ימים בשביל הערעור. יש עשרה ימים הצגה, ואחרי זה עוד תקופה בשביל הערעור. אז מה זה 18 יום. 103 ימים לפני הבחירות זה 14.4.

היו"ר ז. שרף: לכנסת יש 18 יום ולרשויות המקומיות 14, ולכן אני מציע שנעשה את זה גם ברשויות המקומיות 18. לבית-המשפט שתקבלים ערעורים מהיום ה-58.

ח. כהן: מר מויאל אמר שאם לא דנו בערער עד יום מסויים רואים את הערער כאילו נדחה.

היו"ר ז. שרף: מר מויאל כתב שאם לא דנו ולא ענו הוא יכול לערער. אתה שריך לקבוע מאיזה יום יכול איש להגיש ערעור לבית-המשפט. אז לגבי בחירות לכנסת יכול איש לערער לבית-המשפט המחוזי מהיום ה-58 לפני הבחיר אז אני מציע לעשות אותו דבר, שיפנו לבית-המשפטאותם האנשים.

א. מויאל: אני לא רואה את ההכרח של תיאום מלא בין התאריכים.

ח. כהן: זה יקל הרבה מאד על האזרח.

א. מריאל:

אני פוכן לבדוק זאת ולתאם בדיוק את כל הזמנים.

היו"ר ז. שרף:

בחזור לנוסחה של פר כהן. נניח לרגע שיש רשימה אחידה, אז מעצם הכעיה היחידה היא זו שפר מריאל הזכיר, שבאם הבחירות לכנסת בלבד הרי אין הכדל איפה איש יצביע, שהוא רק יצביע פעם אחת. אם זה רשויות מקומיות, הרי יכולה להיות איזו מפלגה שתביא 300-200 איש להכריע את הכף לגבי הרשות המקומית. זו שעה. ועד כמה שאני מכיר את המפלגות שלנו, תימצא מפלגה שתנסה לעשות זאת. אז האפשרות שפקיד הבחירות או המטובה על המחוז אומר אם מגיעה לאיש זכות בחירה או לא.

א. מריאל:

מלבד כירוסלים לא סינינו את קציני המחוז לקציני בחירות.

א. גרץ:

זה לא סותר את מה ששרף מציע. החשש הזה שמישהו באופן הטובי יעשה זאת, אין סכנה. אם תתקבל ההצעה שלך, רק פקיד משרד הפנים יכול לעשות זאת, ואז יש חשש שיגידו: פקידי משרד הפנים יעשו להם בוחרים כמה שהם רוצים, בעוד שוועת בחירות לא תעשה זאת, כי היא מורכבת מכמה מפלגות.

היו"ר ז. שרף:

אפילו אם היא מורכבת מכמה מפלגות, אין זה מעיד על מידת ההגינות שלה. ראינו כבר דברים כאלה.

ח. כהן:

אבל מוטב שוועדת בחירות תעשה זאת מאשר משרד הפנים.

היו"ר ז. שרף:

אני לא מאמין שמשרד הפנים יעשה זאת. אני מאמין לעובדי המדינה. יש גם מבקר המדינה.

א. גרץ:

אני בהחלט בעד זה שפקידי בחירות יעשו זאת יותר טוב מכל הבחינות. אבל במצב הפוליטי שקיים במדינה, שום איש לא יסכים שמשרד הפנים יעשה זאת.

בקשר למעברות, בא משרד הפנים ואומר: אנחנו רוצים להבטיח

למעברות זכות בחירה, נחלק כרשימי בחירות. אז כל המפלגות נוטות לקבל זאת,

חירות אומר לא. הוא לא סומך על פקידי משרד הפנים. אז זה יציף אותנו בערעורים

ח. כהן: אני חושב שנוכל להגיע לפשרה בין ההצעה שלי לבין ההצעה של מר מויאל. איני רואה צורך בהכנת פנקס בוחרים לחוד. זו עבודה פיותרת מאצאת והוצאה פיותרת.

א. גרץ: באופן פיזי זה יהיה העתק של אותו נייר, בתוספת של מספר שפות.

ח. כהן: לי חשובה האזרחות. איני רוצה שלרשויות המקומיות יבחר מי שאינו אזרח. ברגע שאני אומר שכל מי שרשאי לבחור לכנסת רשאי לבחור לרשויות המקומיות, באותו רגע את הלא-אזרחים הוצאתי. ואם הם מכינים פנקס נפרד לרשויות המקומיות, הם סוכרחים לכלל לא אזרחים.

א. מויאל: אני לא חושב שזה בתחום הסמכות שלם להצביע, לא להמליץ בפני הממשלה, דבר ראשון הוא לא להצמיד את הבחירות.

היו"ר ז. שרף: אנחנו כולנו בדעה זו, אבל זה כבר לא יעזור. רוצן מציע זאת בשביל שהוא יוכל להיות בפני ההיסטוריה איש נבון ונקי, ואין שום סיכויים.

אם מויאל הולך לפשרה של כהן, אני הולך הלאה. הרשימה כפי שהוכנה ב-31.12 היא האחידה. אך באיזה שהוא תאריך, אם ב-1.4 שולחים אותה לרשויות המקומיות. ב-14.4 נפרדות הדרכים, ב-14.4 מציגים העתק אחד בשביל הבחירות לכנסת. אם הוא אינו ברשימות לכנסת הוא אריך לפנות למשרד הפנים. אם הוא אינו נמצא ברשויות לרשויות המקומיות, הוא צריך לפנות לוועדת הבחירות. זה פונה בערעור לאצאאאאאאאא לבית-המשפט המשחוזי, זה לבית-משפט השלום. בסופו של דבר יהיו שני פנקסים, אז אנחנו עונים על החששות שלך.

א. מויאל: לי אין חששות. אני לא רוצה לבטל לגמרי את הפרינציפ של קשר בין האזרח ובין העיר. אז אם אתה משאיר תאריך 31.12, הקשר הזה לא קיים. אם אתה משאיר חודשיים, זה לא מפריע לגרץ, והפרינציפ הזה נשאר.

ח. כהן: זה אותו דבר.

היו"ר ז. שרף: לא, אז אתה מוכרח להכניס גם את האזרחים.

ח. כהן: כפי שניסחתי זאת: מי שהיה גר חודשיים באותו שנה של הרשות המקומית, והוא זכאי לבחור לכנסת, אז הוא זכאי לבחור לרשות המקומית.

א. גרץ: זו לא אותה רשימה, כי אני מצא מוציא 6,000 איש.

היו"ר ז. שרף: אני לא מכניס את הלא-אזרחים, אני רק אומר הם חייבים לערער.

ח. כהן: ברגע שיש זכות בחירה לפני החוק, אתה מוכרח להכניס אותם.

א. מויאל: הם ידועים לנו, כי אנחנו הוצאנו אותם, עכשיו אנחנו מוציאים אותם בחזרה.

א. גרץ: זה דבר שכני קל מאד.

א. מויאל: השקענו כסף כדי להוציא את ה-26 האלף, האלה, עכשיו נצטרך להכניס אותם. איבד יודע אם יש פה טרינציפ או לא. אני הייתי אישית בדעה זו שיש להוציא אותה, אבל זה לא נכנס לתחום הסטכות שלנו.

(אחר כך הכתיבו הצעות חוק).

ועדת מומחים לבחירות

פרוטוקול סטינוגרפי

ירושלים, כ"ו שבט תשס"ו - 16.2.55

בוכחים:

מר ז. שרף מזכיר המטעלה - היו"ר
מר א. גרין
מר ח. כהן
מר א. סויאל

א. סויאל:

ההצעה הזאת באה לפתור את שתי הבעיות העיקריות: הכנת פנקס בוחרים ופתרון בעיית הערעורים, שלא ידחו את הבחירות, על-ידי זה כך זה פותר את שתי הבעיות שעליהן דנו. חשוב יותר הוא שהערעורים לא נידונים על-ידי משרד הפנים אלא על-ידי ועדת הבחירות, כי על פי ההצעה של מר שרף הערעורים היו צריכים להיות סוכרעים על ירכו, ואנחנו הגענו למסקנה שלא נוכל לעשות טאטה ונצטרך להישען על פנקס הבוחרים. אם לטל טיטה יושב בתל-אביב, הוא מבכר לכחור בעיריית תל-אביב ולא בירושלים, יכול טיטה וינוד שהוא לא רוצה שסויאל יבחר בתל-אביב, אז בודקים את כרטיס הבוחרים וסם בתוב תל-אביב. אז כל פקיד בחירות עצמו ישב וישטע ערעורים.

היו"ר ז. שרף:

הוא לא ישטע ערעורים. אני טוע טהרשיטה לכנסת תורכב כטו לעיריות ותשונה לפי זה.

א. סויאל:

איך קצין בחירות יבדוק זאת?

היו"ר ז. שרף:

הוא יזמין את האיש. משרד הפנים יודיע יודיע את החלטתו.

א. גרין:

פקיד הבחירות שלהם ישטע ערעורים. הוא יזמין את האיש, ישיבת ועדת הבחירות מחליטה על ערעור. מבחינת ערעורים לרשויות המקומיות אין הבדל. פקיד בחירות יעשה זאת בחצי הזמן כאשר הוועדה.

ח. כהן:

אינני מבין מה הענין הגדול של פיר מויאל בוועדת בחירות
דוקא?

א. מויאל:

הבעיה היא פשוטה: אדם גר בחולון, הוא מככר לבחור בתל-
אביב כאשר בחולון. לכנסת הוא רשום בתל-אביב. הוא אינו
מעונין לערער על כך שהוא קיבל את הודעת הבחור, אבל מישתו אחר מעונין שהוא
יבחר בתל-אביב, אז הוא מערער. אז פה יש שיטה אין לבחון את זה. אם מציעים
לו במקום זה, מבוא אותה שיטה הקיימת בקשר לבחירות לכנסת, שהשיטה תברר
מה קיים במרשם התושבים, האם יש איזה שהיא טעות במרשם התושבים. אז אם הוא
רוצה להגיד אני הודעתי על העכבתי, אז אבי יכול לתקן את זה, זאת אומרת
שהיתה טעות הסכומות או במסירה במרשם התושבים למקום האמקום המיוון.
אז מה יצא מכך? - או שבת-המשפט יוצאו בערעורים שזה אינו כך בכנסת, וכי
ככנסת אף אחד אינו מעונין איפה תבחר; בה בשעה שברשויות המקומיות זה לא כך,
או שלא תהיה כל אפקטיביות לערעורים.

א. גרין:

ברור שמבחינת הסידורים האדמיניסטרטיביים הקיימים אין
מרשם התושבים יכול לפטוק לגבי זכות בחירות לעיריה על
בסיס של איתור. יש אדם שלא הודיע על שינוי כתובת, ואומר: אני גר בירושלים
שנתיים. זה יכול ויגיד אני רוצה להצביע בירושלים, אבל במרשם התושבים אין
שום הסמכה לכך שהוא גר בירושלים. אז הוא יביא מהעיריה מסמך שהוא משלם
מסים. ולכן במקום ועדת בחירות יקבל את הערעורים הללו פקיד משרד הפנים,
ויחליט. אם יש פנקס מזון או תעודה מהעיריה, הוא יחליט לפי שיקול דעתו.
באופן שכני זה כך.

א. מויאל:

זה כבר טענה את פא המבנה של כל חוק הבחירות לרשויות
המקומיות על-ידי זה שעושים את קצין הבחירות.

היו"ר ז. שרף:

מי מתקן, אין אתה מתקן רשימת בוחרים. אם למשל מויאל
פונה למשרד הפנים ומבקש לתקן את הרשימה, אין זה בעשה?

א. סויאל:

אני מוכן לתת לו זאת, כי לי לא אכפת איפה הוא בוחר לכנסת, זה לא משנה לכנסת. אם אדם אומר שהוא רוצה לבחור בירושלים, אני מוכן לקבל כל ערעור כזה. הערעור מתחיל להיות חשוב אם הוא אומר שהוא בן שמונה עשרה והוא רק בן שבע עשרה וחצי, או שהוא אומר לי שהוא אזרח ואני חושש שהוא אינו אזרח. אבל אם הוא בוחר בתל-אביב או בירושלים אין לזה כל חשיבות בשבילי. אבל אם מישהו רוצה לבחור לעירייה בירושלים דווקא בזמן שהוא רשום בתל-אביב, כדי שבקולו יכריעו את הבחירות כך או אחרת, אז צריך לבדוק זאת באופן יסודי.

היו"ר ז. שרף:

מה אם אתה תעשה את כל הבדיקה הזאת, גביה שיש שתי רשימות האם אתה תרצה לעשות את הכל? מישהו צריך לבדוק. אנחנו נמצאים בפברואר, והזמן הדרוש לכך והפעולה שצריך להשקיע בכך, חייב מישהו להשקיע. אז אתה אומר שאתה מבטיח את הבחירות בזמן הנכון אם יעשו זאת ועדות בחירות של עיריות מאשר עם יעשו זאת קציני בחירות.

א. סויאל:

אני משאיר את השיטה של הבדיקה לפני החוק הקיים ואומר:

אם יש חשש אצל שהאנשים האלה לא יעשו זאת בזמן, אז אני

קבעתי כך: מי שפנה לוועדת הבחירות וביקש להרשות לו לבחור באותו מקום, ווועדת הבחירות לא דנה בזה, אז אני משאיר את המצב כטסטוס קרו. אני לא גדעה שבכל המקרים הם לא ישפלו, אלא שבכרוב רובם אם ישפלו, יישאר אחוז ידוע שהם לא ישפלו בו. האחוז הזה לא תהיה לו האפשרות לערער שנית בבית-משפט, ואז הם לא יקבלו את הכל, לא שהם ישבו ולא יעשו כלום, אלא האחוז הזה יעלה טעלה ויבחן את ערעורו בפני בית-משפט.

אין לנו 81 פקידים בעלי רמה המתאימים להיות קציני

בחירות, כי אולי אנחנו יצאנו מפרינציפ לא נכון.

ח. כהן:

אני מבקש שערעורים לא ילכו לבית-משפט המחוזי אלא לבית-

משפט השלום.

תיו"ר ז. שרף:

מה אתה סרוויח מזה?

א. גרץ:

אם יהיה פנצ'ר ויוצטו כתי-המספט כערעורים.

א. מויאל:

אנחנו בתיא אחראים לפרטם את רשימת הבחורים.

א. ברץ:

זאת אומרת שאנחנו עושים את העבודה מתחילתה ועד סופה.

תיו"ר ז. שרף:

לא, הוא אומר ששר הפנים עושה חצי מלאכה. הוא מוסר

את הענין למשרד הפנים, הוא הלך חצי דרך. אבל מה

ישנה התקדמות שמשרד הפנים חייב לקבל. הוא בא לאיזה מקום ואומר זו רשימה, את זה תקבלו, התושבים יכולים לערער ולא הפועצה.

א. מויאל:

אני רצייתי לפתור רק בעיה אחת, אם אני צודק שכל

הבעיה הזאת התעוררה מתוך חשש שהבחירות לא יוכלו

להתקיים כתוצאה מסבוסז'ה של ועדת הבחירות.

א. גרץ:

אם תהיה סבוסז'ה אז ועדת הבחירות תתחיל לטפל בערעור

אחד ליום. אז הם יבואו לבית-המספט וגם הוא לא

יספיק.

תיו"ר ז. שרף:

כמה זמן לפני הבחירות אפשר להתחיל להגיש ערעורים

לבית-המספט, ולפי איזה סעיף?

א. מויאל:

לפי סעיף 15.

ח. כהן:

מה בנוגע לאזרחות?

א. מויאל:

הזכות נשארת כמו שהיא.

ח. כהן:

אם תהיה עכשיו זכות בחירות לכנסת בלי אזרחים,

הרשימות תהיינה שונות.

היו"ר ז. שרף: אם אתה אוסר שתגישו את רשימת הבחורים ב-1.4, אז אחר

כך יש ערר/קים, הצגת 14 יום, או אפואנחנו מגיעים ל-14.4,

ואחר כך 21 יום לעררים.

א. פויאל: המטרה שלנו היתה להתחיל ב-14.4. זה כתוב בטעין 13. אנחנו

יכולים לכתוב כאן שזה לא יאוחר מ-14.4.

א. גרץ: היה כדאי לתאם את כל לוח הזמנים לכנסת.

היו"ר ז. שרף: איפה לוח הזמנים של הכנסת?

א. גרץ: בחוק הבחירות לכנסת.

א. פואאל: זה 14 יום מיום פרסום ההצגה.

היו"ר ז. שרף: מה זה 10 ימים, 10 שעות כל יום, לא יאוחר מהיום ה-103

שלפני הבחירות.

ח. כהן: זה יותר פשוט אם זה מתואם.

מאמנתאאל מאמנתאאל

היו"ר ז. שרף: המשטות היא כזה שבט אדם כודק אם יש לו זכות בחירה, אז

באותו מקום יש שתי רשימות, הוא מסתכל ברשימה אחת, בשולחן

שני יש לוח בחירות לכנסת.

ח. כהן: אני בעד רשימה אחת, אבל אם תהיינה שתי רשימות, אז צריך

באמת לעשות זאת.

היו"ר ז. שרף: נביח שאנחנו מגישים לממשלה את שתי הבחירות. אז בכרירה

של מויאל מעוניינים להוציא קשיים שנובעים משתי מערכות

בחירות. מהכרירה שלנו צריך להוציא את הקשיים שטר מויאל עמד עליהם, למנוע

ממנת זיופים ועוד.

א. גרין: תיאום הזמנים יש לו תפקיד חשוב מאד. תמיד יש במערכת אחת מקבילה בלבול מוח.

א. מויאל: צריך לעשות את ההבדל בין 103 יום ובין היום שצריך להציג את מבקש הבחורים. אנחנו יודעים שההצגה היא ב-14.4. אני חשבתי שאתם רוצים לתאם א גם את זמני הערעורים.

היו"ר ז. שרף: ככנסת ההצגה היא 10 ימים.

ח. כהן: אז לרשויות המקומות זה גם כן עשרה ימים.

א. מויאל: מה בותנים לך יותר זמן: אחרי ההצגה רשאי כל אדם להגות למשרד הפנים. אנחנו עשינו חשבון שאחרי ההצגה יהיו עוד מספר ימים בשביל הערעור. יש עשרה ימים הצגה, ואחרי זה עוד תקופה בשביל הערעור. אז מה זה 18 יום. 103 ימים לפני הבחירות זה 14.4.

היו"ר ז. שרף: לכנסת יש 18 יום ולרשויות המקומיות 14, ולכן אני מציע שנעשה את זה גם ברשויות המקומיות 18. לבית-המשפט שתקבלים ערעורים מהיום ה-58.

ח. כהן: פר מויאל אמר שאם לא דבר בערער עד יום מסויים רואים את הערער כאילו נדחה.

היו"ר ז. שרף: פר מויאל כתב שאם לא דבר ולא ענו הוא יכול לערער. אתה שריך לקבוע מאיזה יום יכול איש להגיש ערעור לבית-המשפט. אז

לגבי בחירות לכנסת יכול איש לערער לבית-המשפט המחוזי מהיום ה-58 לפני הבחירות אז אני מציע לעשות אותו דבר, שיפנו לבית-המשפטאותם האנשים.

א. מויאל: אני לא רואה את ההכרח של תיאום פלא בין התאריכים.

ח. כהן: זה יקל הרבה מאד על האזרח.

א. מריאל:

אני פוכן לבדוק זאת ולתאם בדיוק את כל הזמנים.

היו"ר ז. שרף:

בחזור לנוסחה של פר כהן. גביה לרגע שיש רשימה אחידה, אז מעצם הבעיה היחידה היא זו שטר מריאל הזכיר, שבאם הבחירות לכנסת בלבד הרי אין הבדל איפה איש יצביע, שהוא רק יצביע פעם אחת. אם זה רשויות מקומיות, הרי יכולה להיות איזו מפלגה שתביא 200-300 איש להכריע את הכף לגבי הרשות המקומית. זו טענה. ועד כמה שאני מכיר את המפלגות שלנו, תימצא מפלגה שתנסה לעשות זאת. אז האפשרות שפקיד הבחירות או הממונה על המחוז אומר אם מגיעה לאיש זכות בחירה או לא.

א. מריאל:

מלבד בירושלים לא סינינו את קציני המחוז לקציני בחירות.

א. גרין:

זה לא סותר את מה ששרף מציץ. החשש הזה שמישהו באופן הטוב יעשה זאת, אין סכנה. אם תתקבל ההצעה שלך, רק פקיד משרד הפנים יכול לעשות זאת, ואז יש חשש שיגידו: פקידי משרד הפנים יעשו להם בוחרים כמה שהם רוצים, בעוד שוועת בחירות לא תעשה זאת, כי היא מורכבת מכמה מפלגות.

היו"ר ז. שרף:

אפילו אם היא מורכבת מכמה מפלגות, אין זה מעיד על מידת התגיבות שלה. ראינו כבר דברים כאלה.

ח. כהן:

אבל מוטב שוועדת בחירות תעשה זאת מאשר משרד הפנים.

היו"ר ז. שרף:

אני לא מאמין שמשרד הפנים יעשה זאת. אני מאמין לעובדי המדינה. יש גם מבקר המדינה.

א. גרין:

אני בהחלט בעד זה שפקידי בחירות יעשו זאת יותר טוב מכל הבחינות. אבל במצב הפוליטי שקיים במדינה, שום איש לא יסכים שמשרד הפנים יעשה זאת.

בקשר למעברות, בא משרד הפנים ואומר: אנחנו רוצים להבטיח

למעברות זכות בחירה, בחלק כרטיסי בחירות. אז כל המפלגות נושות לקבל זאת,

חירות אומר לא. הוא לא סומך על פקידי משרד הפנים. אז זה יציף אותנו בערעורים

ח. כהן:

אני חושב שנוכל להגיע לפשרה בין ההצעה שלי לכין ההצעה של מר מויאל. איני רואה צורך בהכנת פנקס בוחרים לחוד. זו עבודה מיותרת מאד והוצאה מיותרת.

א. גרץ:

באופן פיזי זה יהיה העתק של אותו נייר, בתוספת של מספר שמות.

ח. כהן:

לי חשובה האזרחות. איני רוצה לרשויות המקומיות יבחר מי שאינו אזרח. ברגע שאני אומר שכל מי שרשאי לבחור לכנסת רשאי לבחור לרשויות המקומיות, באותו רגע את הלא-אזרחים הוצאתי. ואם הם מכינים פנקס נפרד לרשויות המקומיות, הם פוטרתיים לכלל לא אזרחים.

א. מויאל:

אני לא חושב שזה בתחום הסמכות של הצביע, לא להטליץ בפני הממשלה, דבר ראשון הוא לא להצמיד את הבחירות.

היו"ר ז. שרף:

אנחנו כולנו בדעה זו, אבל זה כבר לא יעזור. רוזן מציע זאת בשביל שהוא יוכל להיות בפני ההיסטוריה איט בבון ובקי, ואין שום סיכויים.

אם מויאל חולך לפשרה של כהן, אני חולך הלאה. הרשימה כפי

שהוכנה ב-31.12 היא האחידה. אך באיזה שהוא תאריך, אם ב-1.4 שולחים אותה לרשויות המקומיות. מ-14.4 נפרדות הדרכים, ב-14.4 מצייגים העתק אחד כשביל הבחירות לכנסת. אם הוא אינו ברשימות לכנסת הוא אריך לפנות למשרד הפנים. אם הוא אינו נמצא ברשויות לרשויות המקומיות, הוא צריך לפנות לוועדת הבחירות. זה מובנה בערעור לאאאאאאאאאאאא לבית-המשפט המשחוזז, זה לבית-משפט השלום. בטופו של דבר יהיו שני פנקסים, אז אנחנו עובדים על החששות שלך.

א. מויאל:

לי אין חששות. אני לא רוצה לבטל לגמרי את הפרינציפ של

קשר בין האזרח ובין העיר. אז אם אתה משאיר תאריך 31.12,

הקשר הזה לא קיים. אם אתה משאיר חודשיים, זה לא מפריע לגרץ, והפרינציפ הזה נשאר.

ח. כהן: זה אותו דבר.

היו"ר ז. שרף: לא, אז אתה מוכרח להכניס גם את האזרחים.

ח. כהן: כפי שביטחתי זאת: מי שתיה גר הודשיים באותו שטח של הרשות המקומית, והוא זכאי לבחור לכנסת, אז הוא זכאי לבחור לרשות המקומית.

א. גרץ: זו לא אותה רשימה, כי אני שאם מוציא 6,000 איש.

היו"ר ז. שרף: אני לא מכניס את הלא-אזרחים, אני רק אומר הם חייבים לערער.

ח. כהן: ברגע שיש זכות בחירה לפי החוק, אתה מוכרח להכניס אותם.

א. מויאל: הם ידועים לנו, כי אנחנו הוצאנו אותם, עכשיו אנחנו מוציאים אותם בחזרה.

א. גרץ: זה דבר שכני קל מאד.

א. מויאל: השקענו כסף כדי להוציא את ה-26 האלף, האלה, עכשיו בצטרך להכניס אותם. איבני יודע אם יש מה שריבצים או לא. אני הייתי אישית בדעה זו שיש להוציא אותה, אבל זה לא נכנס לתחום הסמכות שלנו.

(אחר כך הכתיבו הצעות חוק).

ועדת מומחים לבחירות

פרוטוקול סטינוגרפי

ירושלים, כד' שבט תשס"ו - 16.2.55

נוכחים:

מר ז. שרף מזכיר המטשלה - היו"ר
מר א. גרץ
מר ח. כהן
מר א. סויאל

א. סויאל:

ההצעה הזאת באה לפתור את שתי הבעיות העיקריות: הכנת פנקס בוחרים ופתרון בעיית הערעורים, שלא ידחו את הבחירות. על-ידי זה פותר את שתי הבעיות שעליהן דנו. חשוב יותר הוא שהערעורים לא נידונים על-ידי משרד הפנים אלא על-ידי ועדת הבחירות, כי על פי ההצעה של מר שרף הערעורים היו צריכים להיות מוכרעים על ידנו, ואנחנו הגענו למסקנה שלא נוכל לעשות טאומה ונצטרך להישען על פנקס הבוחרים. אם למשל מישהו יושב בתל-אביב, הוא סבכר לבחור בעיריית תל-אביב ולא בירושלים, יבוא מישהו ויגזר שהוא לא רוצה שמויאל יבחר בתל-אביב, אז בודקים את כרטיס הבוחרים ושם כתוב תל-אביב. אז כל פקיד בחירות עצמו ישב וישמע ערעורים.

היו"ר ז. שרף:

הוא לא ישמע ערעורים. אני מציע שהרשימה לכנסת תורכב כמו לעיריות וחשונה לפי זה.

א. סויאל:

איך קצין בחירות יבדוק זאת?

היו"ר ז. שרף:

הוא יזמין את האיש. משרד הפנים יודיע יודיע את החלטתו.

א. גרץ:

פקיד הבחירות שלהם ישמע ערעורים. הוא יזמין את האיש, ישיבת ועדת הבחירות מחליטה על ערער. מבחינת ערעורים לרשויות המקומיות אין הכול. פקיד בחירות יעשה זאת בחצי הזמן מאשר הוועדה.

ח. כהן: איבני מבין מה הענין הגדול של מר מויאל בוועדת בחירות דווקא?

א. מויאל: הבעיה היא פשוטה: אדם גר בחולון, הוא סבכר לבחור בתל-אביב מאשר בחולון. לכנסת הוא רשום בתל-אביב. הוא אינו מעונין לערער על כך שהוא קיבל את הודעת הבחור, אבל משהו אחר מעונין שהוא יבחר בתל-אביב, אז הוא מערער. אז פה יש שיטה איך לבחון את זה. אם מציעים לו במקום זה, תבוא אותה שיטה הקיימת בקשר לבחירות לכנסת, שהשיטה תברר מה קיים במרשם התושבים, האם יש איזה שהיא שעות במרשם התושבים. אז אם הוא רוצה להגיד אני הודעתי על העבכתי, אז אני יכול לתקן את זה, זאת אומרת שהיתה שעות המכונות או במסירה מרשם התושבים למן כזו אפאקט המיכון. אז מה יצא מכך? - או שבת-המשפט יוצפו בערעורים שזה אינו כך בכנסת, וכי בכנסת אף אחד אינו מעונין איפה תבחר; בה בשעה שכרשויות המקומיות זה לא כך, או שלא תהיה כל אפקטיביות לערעורים.

א. גרץ: ברור שמבחינת הסידורים האדמיניסטרטיביים הקיימים אין מרשם התושבים יכול לפטוק לגבי זכות בחירות לעיריה על בסיס של איתור. יש אדם שלא הודיע על שינוי כתובת, ואומר: אני גר בירושלים שנתיים. זה יכול ויגיד אני רוצה להצביע בירושלים, אבל במרשם התושבים אין שום הסמכה לכך שהוא גר בירושלים. אז הוא יביא מהעיריה מסמך שהוא משלם מסים. ולכן במקום ועדת בחירות יקבל את הערעורים הללו פקיד משרד הפנים, ויחליט. אם יש פנקס מזון או תעודה מהעיריה, הוא יחליט לפי שיקול דעתו. באופן שכני זה כך.

א. מויאל: זה כבר משנה את פל המבנה של כל חוק הבחירות לרשויות המקומיות על-ידי זה שעושים את קצין הבחירות.

היור ז. שרף: מי מתקן, איך אתה מתקן רשימת בוחרים. אם למשל מויאל פונה למשרד הפנים ומבקש לתקן את הרשימה, איך זה נעשה?

א. סויאל:

אני מוכן לתת לו זאת, כי לי לא אכפת איפה הוא בוחר

לכנסת, זה לא משנה לכנסת. אם אדם אומר שהוא רוצה לבחור

בירושלים, אני מוכן לקבל כל ערעור כזה. הערעור מתחיל להיות חשוב אם הוא אומר שהוא בן שמונה עשרה והוא רק בן שבע עשרה וחצי, או שהוא אומר לי שהוא אזרח ואני חושש שהוא אינו אזרח. אבל אם הוא בוחר בתל-אביב או בירושלים אין לזה כל חשיבות כשבילי. אבל אם מישהו רוצה לבחור לעיריה בירושלים דווקא בזמן שהוא רשום בתל-אביב, כדי שבקולו יכריעו את הבחירות כך או אחרת, אז צריך לבדוק זאת באופן יסודי.

היו"ר ז. שרף:

מה אם אתה תעשה את כל הבדיקה הזאת, נביח שיש שתי רשימות,

האם אתה תרצה לעשות את הכל? מישהו צריך לבדוק. אנחנו

נמצאים בפברואר, והזמן הדרוש לכך והפעולה שצריך להשקיע בכך, חייב מישהו

להשקיע. אז אתה אומר שאתה מבטיח את הבחירות בזמן הנכון אם יעשו זאת ועדות בחירות של עיריות מאשר עם יעשו זאת קציני בחירות.

א. סויאל:

אני משאיר את השיטה של הבדיקה לפי החוק הקיים ואומר:

אם יש חשש שאם שהאנשים האלה לא יעשו זאת בזמן, אז אני

קבעתי כך: מי שפנה לוועדת הבחירות וביקש להרשות לו לבחור באותו מקום, ווועדו

הבחירות לא דנה בזה, אז אני משאיר את המצב כטשטוס קוו. אני לא בדעה שבכל

המקרים הם לא ישפלו, אלא שברוב רובם הם ישפלו, יישאר אחוז ידוע שהם לא ישפלו

בו. האחוז הזה לא תהיה לו האפשרות לערער שנית בבית-משפט, ואז הם לא יקבלו או

הכל, לא שהם ישבו ולא יעשו כלום, אלא האחוז הזה יעלה טעלה ויבחן את ערעורו

בפני בית-משפט.

אין לנו 81 פקידים בעלי רמה המתאימים להיות קציני

בחירות, כי אולי אנחנו יצאנו מפרינציפ לא נכון.

ח. כהן:

אני מבקש שערעורים לא ילכו לבית-משפט המחוזי אלא לבית-

משפט השלום.

מה אתה מרוויח מזה?

היו"ר ז. שרף:

אם יהיה פנצ'ר ויוצפו בתי-המספס בערעורים.

א. גרץ:

אנחנו נהיה אחראים לפרסם את רשימת הכושרים.

א. מויאל:

זאת אומרת שאנחנו עושים את העבודה מתחילתה ועד

א. ברץ:

סופה.

לא, הוא אומר שטר הפנים עושה חצי מלאכה. הוא מוטר

היו"ר ז. שרף:

את הענין למשרד הפנים, הוא הלך חצי דרך. אבל

ישנה התקדמות שמשרד הפנים חייב לקבל. הוא בא לאיזה מקום ואוטר זו רשימה, את זה תקבלו, התושבים יכולים לערער ולא המועצה.

אני רציתי לשתור רק בעיה אחת, אם אני צודק שכל

א. מויאל:

הבעיה הזאת התעוררה מתוך חשש שהבחירות לא יוכלו

להתקיים כתוצאה מסבושז'ה של ועדת הבחירות.

אם תהיה סבושז'ה אז ועדת הבחירות תתחיל לטפל בערעור

א. גרץ:

אחד ליום. אז הם יבואו לבית-המספס וגם הוא לא

יספיק.

כמה זמן לפני הבחירות אפשר להתחיל להגיש ערעורים

היו"ר ז. שרף:

לבית-המספס, ולפי איזה טעיף?

לפי טעיף 15.

א. מויאל:

מה בנוגע לאזרחות?

ח. כהן:

הזכות נשארת כמו שהיא.

א. מויאל:

אם תהיה עכשיו זכות בחירות לכנסת בלי אזרחים,

ח. כהן:

הרשימות תהיינה שונות.

היו"ר ז. שרף: אם אתה אומר שתגישו את רשימת הבחורים ב-1.4, אז אחר

כך יש עררקים, הצגה 14 יום, אז אנחנו מגיעים ל-14.4,

ואחר כך 21 יום לעררים.

א. מויאל: המטרה שלנו היתה להתחיל ב-14.4. זה כתוב בסעיף 13. אנחנו

יכולים לכתוב כאן שזה לא יאוחר מ-14.4.

א. גרץ: היה כדאי לתאם את כל לוח הזמנים לכנסת.

היו"ר ז. שרף: איפה לוח הזמנים של הכנסת?

א. גרץ: בחוק הבחירות לכנסת.

א. מויאל: זה 14 יום מיום פרסום ההצגה.

היו"ר ז. שרף: פה זה 10 ימים, 10 שעות כל יום, לא יאוחר מהיום ה-103

שלפני הבחירות.

ח. כהן: זה יותר פשוט אם זה פתואם.

מאמנתאאל מאמנתאאל

היו"ר ז. שרף: הפשטות היא בזה שבם אדם בודק אם יש לו זכות בחירה, אז

באותו מקום יש שתי רשימות, הוא מסתכל ברשימה אחת, בשולחן

שני יש לוח בחירות לכנסת.

ח. כהן: אני בעד רשימה אחת, אבל אם תהיינה שתי רשימות, אז צריך

כאמת לעשות זאת.

היו"ר ז. שרף: נביח שאנחנו מגישים לממשלה את שתי הברירות. אז בברירה

של מויאל מעוניינים להוציא קשיים שנובעים משתי מערכות

בחירות. מהברירה שלנו צריך להוציא את הקשיים שטר מויאל עמד עליהם, למנוע

מאמנת זינפים ועוד.

א. גרץ: תיאום הזמנים יש לו תפקיד חשוב מאד. תמיד יש במערכת אחת מקבילה בלבול מוח.

א. מויאל: צריך לעשות את ההכדל בין 103 יום ובין היום שצריך להציג את פנקס הבוחרים. אנחנו יודעים שההצגה היא ב-14.4. אני חשבתי שאתם רוצים לתאם * גם את זמני הערעורים.

היו"ר ז. שרף: בכנסת ההצגה היא 10 ימים.

ח. כהן: אז לרשויות המקומיות זה גם כן עשרה ימים.

א. מויאל: פה נותנים לך יותר זמן: אחרי ההצגה רשאי כל אדם לפנות למשרד הפנים. אנחנו עשינו חשבון שאחרי ההצגה יהיו עוד מספר ימים בשביל הערעור. יש עשרה ימים הצגה, ואחרי זה עוד תקופה בשביל הערעור. אז פה זה 18 יום. 103 ימים לפני הבחירות זה 14.4.

היו"ר ז. שרף: לכנסת יש 18 יום ולרשויות המקומיות 14, ולכן אני מציע שנעשה את זה גם ברשויות המקומיות 18. לבית-המשפט מתקבלים ערעורים מהיום ה-58.

ח. כהן: מר מויאל אמר שאם לא דנו בערער עד יום פסויים רואים את הערער כאילו נדחה.

היו"ר ז. שרף: מר מויאל כתב שאם לא דנו ולא ענו הוא יכול לערער. אתה שייך לקבוע פאיזה יום יכול איש להגיש ערעור לבית-המשפט. אז לגבי בחירות לכנסת יכול איש לערער לבית-המשפט המחוזי מהיום ה-58 לפני הבחיר אז אני מציע לעשות אותו דבר, שיפנו לבית-המשפטאותם האנשים.

א. מויאל: אני לא רואה את ההכרח של תיאום סלא בין התאריכים.

ח. כהן: זה יקל הרבה מאד על האזרח.

א. מויאל: אני מוכן לבדוק זאת ולתאם בדיוק את כל הזמנים.

היו"ר ז. שרף: נחזור לנוסחה של מר כהן. נביח לרגע שיש רשימה אחידה, אז עצם הבעיה היחידה היא זו שמר מויאל הזכיר, שבאם הבחירות לכנסת בלבד הרי אין הבדל איפה איש יצביע, שהוא רק יצביע פעם אחת. אם זה רשויות מקומיות, הרי יכולה להיות איזו מפלגה שתביא 200-300 איש להכריע את הכף לגבי הרשות המקומית. זו טענה. ועד כמה שאני מכיר את המפלגות שלנו, תימצא מפלגה שתנסה לעשות זאת. אז האפשרות שפקיד הבחירות או המטונה על המחוז אומר אם מגיעה לאיש זכות בחירה או לא.

א. מויאל: מלבד בירוסלים לא סינינו את קציני המחוז לקציני בחירות.

א. גרץ: זה לא סותר את מה ששרף מציע. החשש הזה שמישהו באופן הסובי יעשה זאת, אין סכנה. אם נתקבל ההצעה שלך, רק פקיד משרד הפנים יכול לעשות זאת, ואז יש חשש שיגידו: פקידי משרד הפנים יעשו להם בוחרים כמה שהם רוצים, בעוד שוועדת בחירות לא תעשה זאת, כי היא מורכבת מכמה מפלגות.

היו"ר ז. שרף: אפילו אם היא מורכבת מכמה מפלגות, אין זה מעיד על מידת החגיגות שלה. ראינו כבר דברים כאלה.

ח. כהן: אבל מוטב שוועדת בחירות תעשה זאת מאשר משרד הפנים.

היו"ר ז. שרף: אני לא מאמין שמשרד הפנים יעשה זאת. אני מאמין לעובדי המדינה. יש גם מבקר המדינה.

א. גרץ: אני בהחלט בעד זה שפקידי בחירות יעשו זאת יותר טוב מכל הבחינות. אבל במצב הפוליטי שקיים במדינה, שום איש לא יטכיס שמשרד הפנים יעשה זאת.

בקשר למעברות, בא משרד הפנים ואומר: אנחנו רוצים להבטיח למעברות זכות בחירה, נחלק כרטיסי בחירות. אז כל המפלגות נוטות לקבל זאת, חירות אומר לא. הוא לא סומך על פקידי משרד הפנים. אז זה יציף אותנו בערעורים

ח. כהן: אני חושב שנוכל להגיע לפשרה בין ההצעה שלי לבין ההצעה של פר מויאל. איני רואה צורך בהכנת פנקס בוחרים לחוד. זו עבודה מיותרת מאצא והוצאה מיותרת.

א. גרץ: באופן פיזי זה יהיה הענק של אותו נייר, בתוספת של מספר שמות.

ח. כהן: לי חשובה האזרחות. איני רוצה לרשויות המקומיות יבחר מי שאינו אזרח. ברגע שאני אומר שכל מי שרשאי לבחור לכנסת רשאי לבחור לרשויות המקומיות, באותו רגע את הלא-אזרחים הוצאתי. ואם הם מכינים פנקס נפרד לרשויות המקומיות, הם מוכרחים לכלול לא אזרחים.

א. מויאל: אני לא חושב שזה בתאום הסמכות שלפ להצביע, לא להטליץ בפני הממשלה, דבר ראשון הוא לא להצמיד את הבחירות.

היו"ר ז. שרף: אנחנו כולנו בדעה זו, אבל זה כבר לא יעזור. רוזן מציע זאת בשביל שהוא יוכל להיות בפני ההיסטוריה איש נבון ונקי, ואין שום סיכויים.

אם מויאל הולך לפשרה של כהן, אני הולך הלאה. הרשימה כפי שהוכנה ב-31.12 היא האחידה. אך באיזה שהוא תאריך, אם ב-1.4 שולחים אותה לרשויות המקומיות. מ-14.4 נפרדות הדרכים, ב-14.4 מציגים העתק אחד כשביל הבחירות לכנסת. אם הוא אינו ברשימות לכנסת הוא צריך לפנות למשרד הפנים. אם הוא אינו נמצא ברשויות לרשויות המקומיות, הוא צריך לפנות לוועדת הבחירות. זה פונה בערעור להצעתה לבית-המשפט המשחוזי, זה לבית-משפט השלום. בסופו של דבר יהיו שני פנקסים, אז אנחנו עובדים על החששות שלך.

א. מויאל: לי אין חששות. אני לא רוצה לבטל לגמרי את הפרינציפ של קשר בין האזרח ובין העיר. אז אם אתה משאיר תאריך 31.12, הקשר הזה לא קיים. אם אתה משאיר חודשיים, זה לא מפריע לגרץ, והפרינציפ הזה נשאר.

ח. כהן: זה אותו דבר.

היו"ר ז. שרף: לא, אז אתה מוכרח להכניס גם את האזרחים.

ח. כהן: כפי שניסחתי זאת: מי שהיה גר חודשיים באותו שנה של הרשות המקומית, והוא זכאי לבחור לכנסת, אז הוא זכאי לבחור לרשות המקומית.

א. גרץ: זו לא אותה רשימה, כי אני מצא מוציא 6,000 איש.

היו"ר ז. שרף: אני לא מכניס את הלא-אזרחים, אני רק אומר הם חייבים לערער.

ח. כהן: ברגע שיש זכות בחירה לפי החוק, אתה מוכרח להכניס אותם.

א. מויאל: הם ידועים לנו, כי אנחנו הוצאנו אותם, עכשיו אנחנו מוציאים אותם בחזרה.

א. גרץ: זה דבר שכני קל מאד.

א. מויאל: השקענו כסף כדי להוציא את ה-26 האלה, האלה, עכשיו נצטרך להכניס אותם. איני יודע אם יש פה פרינציפ או לא. אני הייתי אישית בדעה זו שיש להוציא אותה, אבל זה לא נכנס לתחום הסמכות שלנו.

(אהר כן הכתיבו הצעות חוק).

ועדת מומחים לבחירות

פרוטוקול סטינוגרפי

ירושלים, כד' שבט תשס"ו - 16.2.55

מר ז. שרף מזכיר המטעלה - היו"ר
מר א. גרץ
מר ח. כהן
מר א. מויאל

בוקחים:

ההצעה הזאת באה לפתור את שתי הבעיות העיקריות: הכנת

א. מויאל:

פנקס בוחרים ופתרון כעיית הערעורים, שלא ידחו את

הבחירות. על-ידי זה כך זה פותר את שתי הבעיות שעליהן דנו. חשוב יותר הוא

שהערעורים לא נידונים על-ידי משרד הפנים אלא על-ידי ועדת הבחירות, כי

על פי ההצעה של מר שרף הערעורים היו צריכים להיות מוכרעים על ידנו, ואנחנו

הגענו למסקנה שלא נוכל לעשות מאומה ונצטרך להישען על פנקס הבוחרים. אם

למשל מישהו יושב בתל-אביב, הוא מכבד לבחור בעיריית תל-אביב ולא בירושלים,

יבוא מישהו ויגזר שהוא לא רוצה שמויאל יבחר בתל-אביב, אז בודקים את

כרטיס הבוחרים ושם כתוב תל-אביב. אז כל פקיד בחירות עצמו ישב וישמע

ערעורים.

הוא לא ישמע ערעורים. אני מציע שהרשימה לכנסת תורכב

היו"ר ז. שרף:

כמו לעיריות וחשונה לפי זה.

איך קצין בחירות יבדוק זאת?

א. מויאל:

הוא יזמין את האיש. משרד הפנים יודיע יודיע את החלטתו.

היו"ר ז. שרף:

פקיד הבחירות שלהם ישמע ערעורים. הוא יזמין את האיש,

א. גרץ:

ישיבת ועדת הבחירות מחליטה על ערעור. מבחינת ערעורים

לרשויות המקומיות אין הבדל. פקיד בחירות יעשה זאת בחצי הזמן מאשר הוועדה.

ח. כהן:

אינני מבין מה הענין הגדול של טר מויאל בוועדת בחירות
דווקא?

א. מויאל:

הבעיה היא פשוטה: אדם גר בחולון, הוא סבכר לבחור בתל-
אביב מאשר בחולון. לכנסת הוא רשום בתל-אביב. הוא אינו
מעונין לערער על כך שהוא קיבל את הודעת הבוחר, אבל מישהו אחר מעונין שהוא
יבחר בתל-אביב, אז הוא מערער. אז פה יש שיטה איך לבחון את זה. אם מציעים
לו במקום זה, תבוא אותה שיטה הקיימת בקשר לבחירות לכנסת, שהשיטה תברר
מה קיים במרשם התושבים, האם יש איזה שהיא טעות במרשם התושבים. אז אם הוא
רוצה להגיד אני הודעתי על העבכתי, אז אני יכול לתקן את זה, זאת אומרת
שהיתה טעות המכונות או במסירת מרשם התושבים למלכז אפאקאס המיכון.
אז מה יצא מכך? - או שבת-המשפט יוצפו בערעורים שזה אינו כך בכנסת, וכי
ככנסת אף אחד אינו מעונין איפה תבחר; בה בשעה שברשויות המקומיות זה לא כך,
או שלא תהיה כל אפקטיביות לערעורים.

א. גרין:

ברור שטבחינת הסידורים האדמיניסטרטיביים הקיימים אין
מרשם התושבים יכול לפטוק לגבי זכות בחירות לעיריה על
בסיס של איתור. יש אדם שלא הודיע על שינוי כתובת, ואומר: אני גר בירושלים
שנתיים. זה יכול ויגיד אני רוצה להצביע בירושלים, אבל במרשם התושבים אין
שום הסמכה לכך שהוא גר בירושלים. אז הוא יביא מהעיריה מסמך שהוא משלם
מסים. ולכן במקום ועדת בחירות יקבל את הערעורים הללו פקיד משרד הפנים,
ויחליט. אם יש פנקס מזון או תעודה מהעיריה, הוא יחליט לפי שיקול דעתו.
באופן שכני זה כך.

א. מויאל:

זה כבר פשנה את פל המבנה של כל חוק הבחירות לרשויות
המקומיות על-ידי זה שעושים את קצין הבחירות.

היו"ר ז. שרף:

מי מתקן, איך אתה מתקן רשימת בוחרים. אם למשל מויאל
פונה למשרד הפנים ומבקש לתקן את הרשימה, איך זה נעשה?

א. סויאל:

אני מוכן לתת לו זאת, כי לי לא אכפת איפה הוא בוחר

לכנסת, זה לא משנה לכנסת. אם אדם אומר שהוא רוצה לבחור

בירושלים, אני מוכן לקבל כל ערעור כזה. הערעור מתחיל להיות חשוב אם הוא אומר

שהוא בן שמונה עשרה והוא רק בן שבע עשרה וחצי, או שהוא אומר לי שהוא אזרח

ואני חושש שהוא אינו אזרח. אבל אם הוא בוחר בתל-אביב או בירושלים אין לזה

כל חשיבות בשבילי. אבל אם מישהו רוצה לבחור לעירייה בירושלים דווקא בזמן

שהוא רשום בתל-אביב, כדי שבקולו יכריעו את הבחירות כך או אחרת, אז צריך

לבדוק זאת באופן יסודי.

היו"ר ז. שרף:

מה אם אתה תעשה את כל הבדיקה הזאת, נניח שיש שתי רשימות

האם אתה תרצה לעשות את הכל? מישהו צריך לבדוק. אנחנו

נמצאים בפברואר, והזמן הדרוש לכך והפעולה שצריך להשקיע בכך, חייב מישהו

להשקיע. אז אתה אומר שאתה מבטיח את הבחירות בזמן הנכון אם יעשו זאת ועדות

בחירות של עיריות מאשר עם יעשו זאת קציני בחירות.

א. סויאל:

אני משאיר את השיטה של הבדיקה לפי החוק הקיים ואומר:

אם יש חשש שאם שהאנשים האלה לא יעשו זאת בזמן, אז אני

קבעתי כך: מי שפנה לוועדת הבחירות וביקש להרשות לו לבחור באותו מקום, ווועד

הבחירות לא דנה בזה, אז אני משאיר את המצב כסטטוס קוו. אני לא בדעה שבכל

המקרים הם לא יטפלו, אלא שכרוב רובם אם יטפלו, יישאר אחוז ידוע שהם לא יטפלו

בו. האחוז הזה לא תהיה לו האפשרות לערער שנית בבית-משפט, ואז הם לא יקבלו א

הכל, לא שהם ישבו ולא יעשו כלום, אלא האחוז הזה יעלה טעלה ויבחן את ערעורו

כפני בית-משפט.

אין לנו 81 פקידים בעלי רמה המתאימים להיות קציני

בחירות, כי אולי אנחנו יצאנו מפרויקט לא נכון.

ח. כהן:

אני מבקש שערעורים לא ילכו לבית-משפט המחוזי אלא לבית-

משפט השלום.

מה אתה סרוויח מזה?

היו"ר ז. שרף:

אם יהיה פנצ'ר ויוצשו בתי-המספס בסרעוריים.

א. גרץ:

אנחנו נהיה אחראים לפרסם את רשימת הכו חריתם.

א. מויאל:

זאת אומרת שאנחנו עושים את העבודה מתחילתה ועד

א. ברץ:

סופה.

לא, הוא אומר שטר הפנים עושה חצי מלאכה. הוא מוסר

היו"ר ז. שרף:

את הענין למשרד הפנים, הוא הלך חצי דרך. אמל פה

ישנה התקדמות שמשרד הפנים חייב לקבל. הוא בא לאיזה מקום ואומר זו רשימה, את

זה תקבלו, התושבים יכולים לערער ולא הסועצה.

אני רצייתי לפתור רק בעיה אחת, אם אני צודק שכל

א. מויאל:

הבעיה הזאת התעוררה מתוך חשש שהבחירות לא יוכלו

להתקיים כתוצאה מטבוטז'ה של ועדת הבחירות.

אם תהיה טבוטז'ה אז ועדת הבחירות תתחיל לספל בערעור

א. גרץ:

אחד ליום. אז הם יבואו לבית-המספס וגם הוא לא

יספיק.

כמה זמן לפני הבחירות אפשר להתחיל להגיש ערעורים

היו"ר ז. שרף:

לבית-המספס, ולפי איזה טעיף?

לפי טעיף 15.

א. מויאל:

מה בנוגע לאזרחות?

ח. כהן:

הזכות נשארת כמו שהיא.

א. מויאל:

אם תהיה עכשיו זכות בחירות לכנסת בלי אזרחים,

ח. כהן:

הרשימות תהיינה שונות.

ועדת מומחים לבחירות

16.2.55

היו"ר ז. שרף:

אם אתה אומר שתגישו את רשימת הבוחרים ב-1.4, אז אחר

כך יש עררקים, הצגה 14 יום, אז אנחנו מגיעים ל-14.4,

ואחר כך 21 יום לעררים.

א. מויאל:

המטרה שלנו היתה להתחיל ב-14.4. זה כתוב בסעיף 13. אנחנו

יכולים לכתוב כאן שזה לא יאוחר מ-14.4.

א. גרץ:

היה כדאי לתאם את כל לוח הזמנים לכנסת.

היו"ר ז. שרף:

איפה לוח הזמנים של הכנסת?

א. גרץ:

בחוק הבחירות לכנסת.

א. מואל:

זה 14 יום מיום פרסום ההצגה.

היו"ר ז. שרף:

פה זה 10 ימים, 10 שעות כל יום, לא יאוחר מהיום ה-103

שלפני הבחירות.

ח. כהן:

זה יותר פשוט אם זה מתואם.

ח. כהן:

ח. כהן:

היו"ר ז. שרף:

הפשוט היא בזה שבם אדם בודק אם יש לו זכות בחירה, אז

באותו מקום יש שתי רשימות, הוא מסתכל ברשימה אחת, בשולחן

שני יש לוח בחירות לכנסת.

ח. כהן:

אני בעד רשימה אחת, אבל אם תחייבה שתי רשימות, אז צריך

באמת לעשות זאת.

היו"ר ז. שרף:

כניח שאנחנו מגישים לממשלה את שתי הברירות. אז בכריחה

של מויאל מעונינים להוציא קשיים שנובעים משתי מערכות

בחירות. מהברירה שלנו צריך להוציא את הקשיים שמר מויאל עמד עליהם, למנוע

אנא זיופים ועוד.

א. גרץ: תיאום הזמנים יש לו תפקיד חשוב מאד. תמיד יש במערכת אחת מקבילה בלבול מוח.

א. מויאל: צריך לעשות את ההבדל בין 103 יום ובין היום שצריך להציג את סנקט הבחורים. אנחנו יודעים שההצגה היא ב-14.4. אני חשבתי שאתם רוצים לתאם א גם את זמני הערעורים.

היו"ר ז. שרף: בכנסת ההצגה היא 10 ימים.

ח. כהן: אז לרשויות המקומות זה גם כן עשרה ימים.

א. מויאל: מה נותנים לך יותר זמן: אחרי ההצגה רשאי כל אדם לפנות למשרד הפנים. אנחנו עשינו חשבון שאחרי ההצגה יהיו עוד מספר ימים כשביל הערעור. יש עשרה ימים הצגה, ואחרי זה עוד תקופה בשביל הערעור. אז מה זה 18 יום. 103 ימים לשני הבחירות זה 14.4.

היו"ר ז. שרף: לכנסת יש 18 יום ולרשויות המקומיות 14, ולכן אני מציע שנעשה את זה גם ברשויות המקומיות 16. לבית-המשפט מתקבלים ערעורים מהיום ת-58.

ח. כהן: מר מויאל אמר שאם לא דנו בערער עד יום מסויים רואים את הערער כאילו נדחה.

היו"ר ז. שרף: מר מויאל כתב שאם לא דנו ולא ענו הוא יכול לערער. אתה צריך לקבוע מאיזה יום יכול איש להגיש ערעור לבית-המשפט. אז לגבי בחירות לכנסת יכול איש לערער לבית-המשפט המחוזי מהיום ת-58 לפני הבחירות אז אני מציע לעשות אותו דבר, שיפנו לבית-המשפטאותם האנשים.

א. מויאל: אני לא רואה את ההכרח של תיאום מלא בין התאריכים.

ח. כהן: זה יקל הרבה מאד על האזרח.

א. מויאל: אני מוכן לבדוק זאת ולתאם בדיוק את כל הזמנים.

היו"ר ז. שרף: נחזור לנוסחה של מר כהן. נביח לרגע שיש רשימה אחידה, אז מצאם הבעיה היחידה היא זו שמר מויאל הזכיר, שבאם הבהירות לכנסת בלבד הרי אין הבדל איפה איש יצביע, שהוא רק יצביע פעם אחת. אם זה דשויות מקומיות, הרי יכולה להיות איזו מפלגה שתביא 200-300 איש להכריע את הכף לגבי הרשות המקומית. זו טענה. ועד כמה שאני מכיר את המפלגות שלנו, תימצא מפלגה שתנסה לעשות זאת. אז האפשרות שפקיד הבחירות או הממונה על המחוז אומר אם מגיעה לאיש זכות בחירה או לא.

א. מויאל: מלבד בירוסלים לא מיגיבו את קציבי המחוז לקציבי בחירות.

א. גרין: זה לא סותר את מה ששרף מציץ. החשש הזה שמישהו באופן הסובי יעשה זאת, אין סכנה. אם תקבל ההצעה שלך, רק פקיד משרד הפנים יכול לעשות זאת, ואז יש חשש שיגידו: פקידי משרד הפנים יעשו להם בוחרים כמה שהם רוצים, בעוד שוועת בחירות לא תעשה זאת, כי היא מורכבת מכמה מפלגות.

היו"ר ז. שרף: אפילו אם היא מורכבת מכמה מפלגות, אין זה מעיד על מידת ההגינות שלה. ראינו כבר דברים כאלה.

ח. כהן: אבל מוטב שוועדת בחירות תעשה זאת מאשר משרד הפנים.

היו"ר ז. שרף: אני לא מאמין שמשרד הפנים יעשה זאת. אני מאמין לעובדי המדינה. יש גם מבקר המדינה.

א. גרין: אני בהחלט בעד זה שפקידי בחירות יעשו זאת יותר טוב מכל הבחינות. אבל במצב הפוליטי שקיים במדינה, שום איש לא יסכים שמשרד הפנים יעשה זאת.

בקשר למעברות, בא משרד הפנים ואומר: אנחנו רוצים להבטיח למעברות זכות בחירה, נחלק כרטיסי בחירות. אז כל המפלגות נוטות לקבל זאת, חירות אומר לא. הוא לא סומך על פקידי משרד הפנים. אז זה יציף אותנו בערעורים

ח. כהן: אני חושב שנוכל להגיע לפשרה בין ההצעה שלי לבין ההצעה של פר מויאל. איני רואה צורך בהכנת פנקס בוחרים לחוד. זו עבודה מיותרת מאצאא והוצאה מיותרת.

א. גרץ: באופן פיזי זה יהיה העתק של אותו נייר, בתוספת של מספר שמות.

ח. כהן: לי חשובה האזרחות. איני רוצה שלרשויות המקומיות יבחר מי שאינו אזרח. כרגע שאני אומר שכל מי שרשאי לבחור לכנסת רשאי לבחור לרשויות המקומיות, כאותו רגע את הלא-אזרחים הוצאתי. ואם הם מכינים פנקס נפרד לרשויות המקומיות, הם מוכרחים לכלול לא אזרחים.

א. מויאל: אני לא חושב שזה בתחום הסמכות שלם להצביע, לא להמליץ בפני הממשלה, דבר ראשון הוא לא להצמיד את הבחירות.

היו"ר ז. שרף: אנחנו כולנו בדעה זו, אבל זה כבר לא יעזור. רוזן מציע זאת בשביל שהוא יוכל להיות בפני ההיסטוריה איש נבון ונקי, ואין שום סיכויים.

אם מויאל הולך לפשרה של כהן, אני הולך הלאה. הרשימה כפי שהוכנה ב-31.12 היא האחידה. אך באיזה שהוא תאריך, אם ב-1.4 שולחים אותה לרשויות המקומיות. מ-14.4 נפרדות הדרכים, ב-14.4 מציינים העתק אחד בשביל הבחירות לכנסת. אם הוא אינו ברשימות לכנסת הוא אריך לפנות למשרד הפנים. אם הוא אינו נמצא ברשויות לרשויות המקומיות, הוא צריך לפנות לוועדת הבחירות. זה פונה בערעור לאצאאאאאאאאאא לבית-המשפט המשחוזזי, זה לבית-משפט השלום. בסופו של דבר יהיו שני פנקסים, אז אנחנו עונים על החששות שלך.

א. מויאל: לי אין חששות. אני לא רוצה לבטל לגמרי את הפרינציפ של קשר בין האזרח ובין העיר. אז אם אתה משאיר תאריך 31.12, הקשר הזה לא קיים. אם אתה משאיר חודשיים, זה לא מפריע לגרץ, והפרינציפ הזה נשאר.

ח. כהן: זה אותו דבר.

היו"ר ז. שרף: לא, אז אתה מוכרח להכניס גם את האזרחים.

ח. כהן: כפי שניסחתי זאת: מי שהיה גר חודשיים באותו שטח של הרשות המקומית, והוא זכאי לבחור לכנסת, אז הוא זכאי לבחור לרשות המקומית.

א. גרץ: זו לא אותה רשימה, כי אני שאם מוציא 6,000 איש.

היו"ר ז. שרף: אני לא מכניס את הלא-אזרחים, אני רק אומר הם חייבים לערער.

ח. כהן: ברגע שיש זכות בחירה לפי החוק, אתה מוכרח להכניס אותם.

א. מויאל: הם ידועים לנו, כי אנחנו הוצאנו אותם, עכשיו אנחנו מוציאים אותם בחזרה.

א. גרץ: זה דבר שכני קל מאד.

א. מויאל: השקענו כסף כדי להוציא את ה-26 האלה, האלה, עכשיו נצטרך להכניס אותם. איני יודע אם יש פה פרינציפ או לא. אני הייתי אישית בדעה זו שיש להוציא אותה, אבל זה לא נכנס לתחום הסמכות שלנו.

(אחר כך הכתיבו הצעות חוק).

ועדת מומחים לבחירות

פרוטוקול סטינוגרפי

ירושלים, כג' שבט תשט"ו - 14.2.55

נוכחים:

מר ז. שרף מזכיר הממשלה - היו"ר
מר א. גרץ
מר ח. כהן
מר א. טויאל
מר מ. צילן

היו"ר ז. שרף:

אנחנו צריכים לקבוע את האפשרויות התחיקתיות והמינהליות לערוך את השמות לשתי מערכות הבחירות על פי רשימת בוחרים

אחת, מה הפעולות שצריך לעשות. אנחנו בעצם לא צריכים להגיד אם זה טוב או לא, רק אם זה אפשרי או לא.

מר א. גרץ:

אני שומע כל הזמן בעתונות על רשימה אחידה. זה לא ברור לי בעצם למה מתכוונים כאשר אומרים רשימתבוחרים אחידה,

האם זה שופט אחד שלפיו יצביעו או כמה שפטים. לרשימה אחידה יש כמה מושגים. זה יכול להיות פנקס בוחרים שקיים, בצורה זו או אחרת מותאם לפי החוק איך שיחליטו הרשויות המקומיות, ותהיינה שתי סדרות של הצבעות. זו גירסה אחת. אנחנו צריכים לברר את הפרטים הטכניים שלה. כלומר היטוד הוא אחיד ותהיינה רק התאמות. ויכול להיות סקרה שני, פנקס אחד באופן פיזי חוברת אחת שמשמשת לכנסת ולרשות המקומית גם יחד.

היו"ר ז. שרף:

את זה צריך לברר. ישנם שני סוגי אנשים, האחד שיכול להצביע אפצפת לרשות המקומית ולא לכנסת - אזרחי חוץ. מכל מקום באיזו צורה שלא תהיה ברור שזה צריך להיות פנקס נוסף של אנשים בעלי זכות בחירה לעיריה ולא לכנסת. אחר כך יכול להיות איש שהוא בעל זכות בחירה לכנסת ולא לעיריה, כי באפרייל יכול להיות שיעבירו אותו מעין-חרוד לתל-אביב, אז הוא יופיע ברשימה נוספת בתל-אביב. הוא לא צריך להצביע לעיריה, כי הוא לא היה ב-1.1 ולא ב-1.2 תושב תל-אביב. זאת אומרת באיזו צורה שלא תדבר על פנקס אחיד, בין אם זה שני פנקסים המבוטטים על חומר אחיד, ואז התהליך המשפטי הוא שונה. נדמה לי שבחוק הבחירות לכנסת קבוע התאריך מתי חייבים לפרסם את רשימת הבוחרים. במקרה שיהיו שני פנקסים יהיו שני תהליכים שונים. פה אנחנו צריכים לפתור את הבעיה. ברור שכל רשימה תהיה רשימת יסוד ותהיה רשימה נוספת שנותנת זכות בחירה לרשויות המקומיות ולא לכנסת, ורשימה נוספת שנותנת זכות בחירה לכנסת ולא לרשויות המקומיות.

א. גרץ:

בפרט אחד אתה צודק. אם החוק נותן אפשרות לאזרחי חוץ להצביע, פנקס הבוחרים עלול לכלול 30,000 איש שאינם רשומים בפנקס הבוחרים לכנסת, אם הם יהיו מעוניינים. אבל לגבי הפרט השני, אפשר להגיד שאדם יצביע לרשות המקומית שלושה או ארבעה חודשים. אנחנו בדרך כלל סוגרים את הרשימה לכנסת ב-1.5.

היו"ר ז. שרף:

אני מציע שטר גרץ יפתח בזה, פה היא האפשרות הסידורית לעריכת שתי סדרות רשימות לבחירות לפי רשימה אחת.

א. מריאל:

האם אני מבין נכון שכל ההצעה הזאת באה כתוצאה מהחשש שאם לא תהיה רשימה אחידה לא תתקיימנה בחירות בתל-

היו"ר ז. שרף:

זה א', וב' שבאותו יום לא תהיינה בחירות, ההכבדה
נובעת מזה שהרבה קולות ילכו לאיבוד.

א. מויאל:

הבעיה השניה שאתה מעורר אינה קשורה עם רשימה אחידה,
אלא עם אופן הכיצוע של הבחירות לאחר שיש לך רשימה.
אתה יכול שתהיה רשימה אחידה והכל ילך כשורה, גם לרשויות המקומיות וגם
לכנסת. אז אותו הבלבול ממשיך להתקיים, כי כאילו מהרשימה שהיתה אריכה
להיות מוכנה על-ידי הרשות המקומית היא אותה רשימה של הכנסת. אז צריך
שתהיינה שתי ועדות קלפי, שיהיו שני ארגזי קלפי. הבעיה האדמיניסטרטיבית
איפה יהיו הקלפיות אינה קשורה באחידות הרשימה.

היו"ר ז. שרף:

הוזה אומר שבניח שיש שתי רשימות, אז זה יכול להיות
באותו תור, האיש בכנסת קודם ליד שולחן אחד, בוחר פעם
אחת ונביגש אחר כך לשולחן שני.

א. מויאל:

יכולה להיות רשימה אחת, שתי קלפיות, אז הבעיה אינה
קשורה עם אחידות הרשימה. הייתי נוכח בכמה ישיבות שדנו
בבעיה הזאת. אני מבין שהחשש הוא שלא תהיה אפשרות להכין את הרשימה בזמן
המתאים כדי שיהיה הבטחון שתתקיימנה הבחירות ב-27 ביולי. או דבר שני
שהוועדות לבחירות יעשו מאמצים או לא יעשו כדי להבטיח שלא תתקיימנה
בחירות באותו יום. אני הבנתי שזהו החשש העיקרי.

היו"ר ז. שרף:

אני שמעתי שעל-ידי העובדה הזאת של רשימה אחת מבטיחים
מראש שתהיינה שתי קלפיות בתחנה אחת.

א. מויאל:

אין לזה שום קשר.

ח. כהן:

אני מבין את מר מויאל כך שרשימה אחת אינה פותרת את
הכל, ורשימות בפרדות מובטחות על הקשיים.

א. מויאל: יכולה להיות רשימה אחידה עם אותם הקשיים ורשימה נפרדת עם אותם הקשיים. אין קשר בין הרשימות ויעילות אופן הבחירה. אז אני מבין שהבעיה השניה היא אדמיניסטרטיבית, וכל שינוי שאנחנו נעשה היום לא יכול לשנות במאומה את הצורך לקיים שני ארגזים. ברגע שאתה מקיים שני ארגזים, הם יכולים להיות או באותו מקום או בשכנות או במרחק. אם לא קיימים שני ארגזים, זו בעיה שונה, יצ'ביעו לכנסת ואחר כך יקבעו, בתל-אביב הצביעו לכנסת כך וכך מפא"י, כך וכך ציונים כללים, כך וכך חרות, וכך לחלק.

היו"ר ז. שרף: זאת אי אפשר לעשות, כי בעיריית תל-אביב מפא"י לא מופיעה בכלל. גם אזרחים אינם רוצים כך להצביע. אני לוקח בתל-אביב את כל בעלי הבתים, הם תמיד בוחרים לעיריה.

ח. כהן: יש אחדים שבוחרים לכנסת, בוחרים במפא"י, אבל לעיריה אינם רוצים לבחור במפא"י.

א. מויאל: העובדה הזאת מחייבת שתי קלפיות, אחר כך זו כבר בעיה אדמיניסטרטיבית, לקבוע איפה תהיינה שתי הקלפיות. עד ש כמה שאני הבנתי הבעיה היא אחת ויחידה, אפשרויות של קיום רשימה אחידה, ואנחנו צריכים להביע דעה כמה זה רצוי שתהיה רשימה אחידה. אם כך הוא הדבר, אז אני הייתי רוצה לוטר שאני מבין את החוק המתייחס גם לכנסת וגם לרשויות המקומיות כך: שוועדות הבחירות צריכות להתבטט בהכנת פנקס הבוחרים על ספר התושבים המתנהל לפי פקודת טרשם התושבים. זה כתוב בסעיף 10(ב). הבסיס הזה של הכנת פנקס הבוחרים על החומר המצוי בספר התושבים המתנהל לפי פקודה זו הוא אותו בסיס עליו הכנו את רשימת הבוחרים לכנסת. לא היה לנו בסיס אחר. לאחר ישיבת הממשלה לפני שבועיים, כאשר קבעו שהצנז יהיה חודשיים והיום הקובע יהיה ה-1 בפברואר, הודענו תוכן החלטה זו למר גרץ, והוא בעת הכנת הרשימת הבוחרים קבע סידור מיכני המאפשר לו בלי קשיים לתת את הרשימה הסלאה של בוחרים לכל רשות מקומית על הבסיס הנדרש לפי החוק.

אז השענה כאילו אי אפשר יהיה להכין את רשימת הבוחרים עד התאריך הדרוש בשביל הרשויות המקומיות אין לה כל בסיס לפי דעתי, כי החומר כולו מצוי וכולו מוכן. מה שהייתי רוצה לשמוע מפר גרן הוא אם דברי נכונים או לא.

א. גרן:

אני רוצה להסביר בקצרה איך אנחנו מתארים לעצמנו את

ההסדר הטכני של הכנת רשימת הבוחרים לרשויות המקומיות.

ההנחה היא שהרשויות המקומיות תסכמנה לקבל מאתנו את הרשימה, שום דבר לא מחייב לכך. זה אמנם מחייב אותם להסתמך על בסיס של מרשם התושבים, אבל הם יכולים ללכת אל משרד מרשם התושבים ולעשות להם כרסמת. במקרה כזה לא תחייבה בחירות ב-26 ליולי אלא במקומות הקטנים. מקום שמספר תושביו הבוחרים עולה על 5,000 - לא יספיק להכנה זאת למועד אם לא תחייבה לו רשימות.

ובכן ההנחה שלנו היא זו שיבקשו מאתנו את הרשימות. אין

זה נכון אם מישהו יגיד שהוא לא זקוק להן. ואם יזדקקו להן, לנו אין כל

הבדל לגבי מתי ואיך נקבע היום הקובע. היום הקובע הוא ה-1 לפברואר, ויצביעו לרשות המקומית כל האנשים שביום הקובע יהיו במקום ושהיו בו חודשיים לפני כן. לפי זה אנחנו מכינים את הרשימות.

ח. כהן:

למה לא לעשות את היום הקובע ב-31.12 כמו בכנסת?

א. מויאל:

לכנסת אין יום קובע במובן היום הקובע של הרשויות המקומיות,

ה-31.12 הוא גם היום הקובע של הרשויות המקומיות, כי

כתוב בחוק שבעל זכות בחירה הוא אותו אדם שהגיע ב-31 לדצמבר ערב היום

הקובע לגיל שמונה עשרה, אז הגיל הוא אחד גם בכנסת וגם ברשויות המקומיות.

א. גרן:

אני מקבל את ההנחה כמו שזה הוחלט, היום הקובע הוא ב-1.2,

יצביעו כל אותם האנשים שישבו ישיבת קבע ברשות המקומית

גם ביום הקובע וגם חודשיים לפני זה. נקבל זאת כפי שזה. בדרך כלל ההיקף

של אנשים אלה שחודש חודש מחליפים את כתובותיהם הוא 15,000 נפש, 10,000 הם בוחרים. תבעיה היא של 6,000 בוחרים בכל הארץ. יש לרשויות המקומיות 650,000 בוחרים, אז זה אחוז אחד מכל בעלי זכות הבחירה.

אנחנו מקבלים כבסיס את פנקס הבוחרים לכנסת. עכשיו, על פי מה שהסביר סר מויאל, באופן שכני אנחנו מציאים מתוך פנקס הבוחרים את כל אותם האנשים אשר ב-31.12 גרו באותו מקום. נוציא גם את האנשים אשר החליפו כתובת בינואר, כי החוק אומר שב-1.2 הוא פוּכְרָח לגור במקום הקובע. אז הוא לא יהיה לא פה ולא פה, זה בערך 13,000 איש, כי זה כבר חודשיים, ובכל חודש 6,500 איש. להוציא את האנשים שבאו בדצמבר זו בעיה קטנה. מינואר זה כבר יותר קשה. הודעה על שינוי כתובת שבאה אלינו אינה מציינת איזה מקום עזב האיש, אלא לאן הוא בא לגור.

א. מויאל:

מ-1 בינואר עד 26 ביולי זה שבעה חודשים, כלומר 42,000 איש יעברו. אנשים אלה, אם יעברו מעיר לעיר, יוכנסו בהתאם לחוק הבחירות לכנסת לרשימה החדשה שאליה הם הגיעו. אם למשל יעבור איש מתל-אביב לחיפה, אז אנחנו, בשביל שהוא יוכל לבחור לכנסת, קבענו שאם הוא עובר מתל-אביב לחיפה הרי הוא זכאי לבחור בחיפה, אז אנחנו נשנה את הרשימות לכנסת בחיפה ובתל-אביב נוציא את האיש הזה. מה יקרה ברשויות המקומיות, 42,000 איש אלה ישנו את אפשרויות בחירתם אלא אם הם יוותרו על בחירה במקום אחד.

א. גרץ:

לפי החוק רשאי כל אדם שעבר לפני ה-1.2 מחיפה לתל-אביב, אז הוא מבקש שיעבירו אותו לתל-אביב. אבל ביום הבחירות הוא רשאי להצביע בתל-אביב ולמחרת להצביע בחיפה.

היו"ר ז. שרף:

אני רוצה לשאול האם הוא יכול להישאר גם לכנסת בחיפה. אם הוא אינו מבקש, לא מעבירים אותו.

מ. צילן: בחוק כתוב שאנחנו רשאים להעביר איש כזה מנקודת ישוב

אחת לאחרת, ואנחנו חייבים אם הוא מבקש זאת לאפשר

לו. זה יכול להיות רק עד ה-2.8.

א. גרץ: אבל אנחנו נעביר את האנשים ונודיע.

ח. כהן: מי שעזב את הרשות המקומית יכול בכל זאת עוד להצביע,

זה הדבר המשובח.

מ. צילן: לזה לא נמצא פתרון.

א. גרץ: באופן תיאורטי אפשר יהיה להגיד כך: כל אדם שקיבל

כרטיס בוחר, וההצעה שלנו היא להודיע לאותם האנשים

שהוצאנו מרשימת הבחירות לרשויות המקומיות, אז אנחנו נודיע. כל אדם
שיש לו כרטיס בוחר לכנסת מצביע גם לכנסת, פרט לאלה שיקבלו הודעה שאינם
מצביעים. אנחנו נודיע לאותם האנשים שהוצאנו אותם מהרשימות של הרשויות
המקומיות. עד כאן הרשימה טובה לבחירות לרשויות המקומיות. יהיה שופט
מיוחד עם סידורים בפני עצמו. פנקס הבוחרים, אם כן, לרשות המקומית יהיה
מוכן כאשר יהיה מוכן פנקס הבוחרים לכנסת, ב-1.4 לכל המאוחר, כל רשות
מקומית תקבל אותו ב-1.4.

עד כאן הכל בסדר. מתחילה אחר כך בעיה של עררים.

למעשה יכולנו להגיד כך: כל אדם שלא קיבל כרטיס בוחר יערער למשרד הפנים,
נדאג לו, ומי שלא קיבל כרטיס בוחר יערער לוועדת הבחירות של הרשות
המקומית והיא תקנה לו זכות בחירה או לא. אנשים כאלה מספרם יהיה בכל
תארץ מ-60-80 אלף, בתחומי הרשויות המקומיות מתוך 650,000. ורק אלה
צריכים לערער לרשות המקומית ולבקש שיבטיחו להם את זכות הבחירה.

גם בנקודה זו אנחנו מוכנים לעזור לרשויות המקומיות, ואנחנו אוטרים כך:
כל אדם שיערער למשרד הפנים לקבל זכות בחירה, אם הוא עבר בתוך העיר ממקום

למקום, נחזיר לו כרטיס, וזה יעיד שיש לו זכות לבחור לרשות המקומית. מי שעבר מעיר לעיר, זאת אנחנו לא יכולים לקבוע, הוא יצביע לכנסת, ולגבי רשות מקומית שיפנה לרשות המקומית של עירו. על-ידי כך אנחנו מקטינים את המספר מ-60,000 ל-30,000.

על כן אני אומר, אין כל בעיה טכנית. אנחנו צריכים להחזיר את רשימת הבוחרים בזמן, ולא זו בלבד, אלא יש לנו אפשרות לרגל הסידורים הטכניים שעשינו בשביל הכנסת, לסייע לרשויות המקומיות להתגבר על כל פרשת העררים. מבחינה טכנית אפשר לבצע את הבחירות בשני הדברים בלי קושי על בסיס אותו חומר שנתנו לכנסת השלישית.

היו"ר ז. שרף: מדוע אמרת אם יהיה לרשויות המקומיות היום הקובע 31.12 - זה יוצר קושי?

א. גרץ: זה יותר קשה מאשר ה-1.12, כי קיבלנו הודעה שזה יהיה ב-1.12. אז כבר עשינו את הסידורים. אם זה יהיה ב-31.12, אז כל העבודה שהושקעה בענין זה הולכת הצדה, ואז היום הקובע הוא לא ב-1.2, אלא ב-1.3.

היו"ר ז. שרף: מי שגר ב-31.12 בתל-אביב רשאי לבחור בתל-אביב? האם האזורים בכל הארץ הם זהים עם אזורי הרשויות המקומיות?

א. גרץ: לא. בזמן הכנסת פנקס הבוחרים לכנסת ציפו מראש להתאמה, ובשום מקום קלפי אינה עוברת שני גבולות.

היו"ר ז. שרף: האם עירייה חייבת להיזקק לרשימות שלכם, או שהיא יכולה לעשות לעצמה רשימה לבד.

ח. כהן: לפי החוק זה משמש להם חומר, אפשר לשנות את החוק. אם אנחנו נלך אלא בדרך זו, אז אפשר לומר אני מוכן להרחיק לכת ממך ולוותר על האזרחיות ולומר שכל אחד שיש לו זכות בחירה לכנסת,

יש לו זכות בחירה לרשויות המקומיות; וכל מי שהיה כאן ביום זה וזה, יש לו זכות בחירה לרשות המקומית.

א. מויאל:

אני בדעה שיש לפנינו לא רק בעיה של הכנת רשימת הבוחרים, יש בעיה של מכונה שהוקמה על-ידי החוק, שעליה אנחנו לא יכולים לוותר. מתפקידה של מכונה זו להכין את הבחירות לרשויות המקומיות, ולבצען. על המכונה הזאת בכללותה אנחנו איננו יכולים לוותר. היא מוכרחה להמשיך את קיומה. מה שיוחלט, היא מוכרחה לקיים את הבחירות. הכנסת אינה יכולה לקחת על עצמה את החובה לנהל את הבחירות בעיריית תל-אביב. מישהו אחר צריך לעשות זאת, לא הכנסת ולא משרד הפנים, אלא איזה שהוא גוף. אם נקבע שזו לא העירייה, נצטרך לקבוע מכונה חוקית שמחובתה לקיים את הבחירות. יש היום מערכת שלמה שמחובתה לקיים את הבחירות לכנסת. חוק הבחירות לכנסת מקים את המכונה הזאת. יש מכונה שהוקמה לשם עריכת הבחירות לרשויות המקומיות. שתי המכונות האלה הן הכרחיות, אי אפשר לקיים בחירות בלי מכונה אדמיניסטרטיבית זאת. ולכן המכונה מוכרחה להמשיך את קיומה. על זה אי אפשר לחלוק.

אך נשארתי הבעיה איך להפעיל את המכונה הזאת. המכונה שהוקמה על-ידי פקודת העיריות קיימת ואפשר להפעיל אותה בשני אופנים: על-ידי תיקון קטן של החוק, או להשאיר את המכונה כולה ולוותר על הצנז בכלל. הם מכינים בלי צנז. או מה שיפתור את החשש שיש בלכות אלה שביקשו את תיקון החוק, לחייב ממשיכת את הרשות המקומית להשתמש בחומר הקיים אצל משרד הפנים. אפשר לפי דעתי לתקן רק את סעיף 10(ב) של חוק הרשויות המקומיות, ועל-ידי תיקון זה אתה מבטיח שהמכונה ממשיכה את קיומה, ואתה מבטיח התגברות על כל החשש שקיים. אני הייתי מציע להתגבר על כל הבעיה על-ידי מחיקה של הטלים "ומכל חומר אחר שיגיע אליה, לרבות בקשות שהוגשו על-ידי מעוניינים", ואת סעיף קטן ב(2), ובזה אנחנו פותרים את כל הבעיה.

אז כל המכונה הזאת מטשיכה את קיומה. ויש אפשרות לקיים את הבחירות בלי לשנות את החוק באופן יסודי. כל שינוי אחר מחייב בחינה לא רק של הבעיה של הכנת הרשימה, לא רק של סעיף 10, אלא כל המערכת הקיימת לפי החוק הזה. צריך לבדוק, לפי דעתי, כל סעיף וסעיף, ולברר אין לקיים אותו לאור השינוי היסודי באופן הכנת פנקס הבוחרים. אם אנחנו רוצים לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ואנחנו רוצים לא זאת, התיקון שאני מציע הוא יותר קל מאשר תיקון שיהיה כולל לכל המכונה האדמיניסטרטיבית הקיימת הזאת. כי אז צריך לתקן את אופן הערעור, שהערעור יהיה מקביל. אפילו אם הערעור יהיה מקביל ביסודותיו, אבל לא יהיה ערעור לאותם הגופים. בכנסת אתה מערער למשרד הפנים, ברשות המקומית לוועדה המקומית. אפילו אם היסודות יהיו אותם, אין לנו בטחון שמשרד הפנים והוועדה המקומית יחליטו אותו הדבר.

אחר כך יש ערעור לבית-המשפט. אין בטחון שהם יחליטו אותו הדבר. לכן יש אפשרות שכתוצאה מהערעורים תצאנה שתי רשימות לגמרי שונות, חוץ מהעובדה שיהיה ברשימות שוני על-ידי אזרחים, חוץ מהעובדה שיהיה ברשימות שוני כתוצאה מהעברות. אני לא חושב שזה דרוש, כי לי החוק כפי שהוא קיים היום מספיק. אף רשות מקומית אחת אינה יכולה היום לקיים או לבנות רשימת בוחרים אלא בעזרתנו ובהתאם לחומר שאנחנו מסציאים לה. אבל אם רוצים להבטיח דבר שהוא מובטח, אז בסדר, אז נתקל מ-6 ל-2 את הצנז, כדי להשאיר איזה קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא רוצה לבחור. קודם זה היה שנה, אפשר קיצצו את זה לששה חודשים, ועכשיו לשנים, ולמחוק את הסעיפים האלה, אז אתה פותר את כל הבעיות האדמיניסטרטיביות שלה. ויש שתי מכונות איתנות אשר מתפקידן להכין את הבחירות.

אבל אם רוצים לשנות את כל המכונה האדמיניסטרטיבית הזאת, יש לכחון את החוק מראשיתו ועד סופו סעיף סעיף וליצור במחך מה היא המכונה שעליה אתה רוצה להטיל את העבודה ולקיים חוק בהתאם לפכונה

שנבנה, מי הוא הגוף שמחובתו להוסיף את האזרחים לרשימה, מי הגוף שצריך להוציא את האנשים שיעברו מהעיר לאחר טכנ, מי הגוף שצריך לקבל את האנשים. זו סכונה שלמה. אפשר לעשות זאת, אבל צריך לעבור על כל סעיף וסעיף. לדעתי נסיון כזה בוודאי לא יאפשר לנו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי. ההצעה שלנו תבטיח זאת. אני לא שמח על כך, כי הקשיים שיהיו לנו מנקודת מבט אדמיניסטרטיבית באותו יום יהיו נוראים.

הבעיה הפשוטה איפה יעמידו את הרשימות, איפה יציגו את הרשימות. צריך להבטיח תיאום, שהאזרח לא יצטרך לרוץ. הרשות המקומית תעמיד את הרשימה בצד אחד של הקלפי והכנסת בצד השני. אחר כך יהיה ענין של הקלפי שגם בו יהיו קשיים. ואם יהיה חמסין, אז מספר הבוחרים יפחת באופן רציני. ואינך יכול לעומת זאת לקיים זאת באותו חדר, כי בסופו של דבר תמצא רשימות של הכנסת אצל הרשויות המקומיות ולהיפך, והקשיים יהיו רבים, אין כל ספק בכך. מי היה החכם שהחליט על אותו יום איני יודע, אבל זה הוא המצב. לכן אני מציע את הדרך הקצרה בלי להרוס חוק קיים ומכונה קיימת, שחבל להרוס אותה. יש 140 רשויות מקומיות, ואנחנו מקיימים בחירות רק ב-81, רק באלה שבחירות התקיימו בהן לפני ה-1.1.53, אלה שהתקיימו בלי תאריך זה, כמו בצרת, אז הסכונה הזאת דרושה לנו.

ס. צילן:

לי יש גישה אחרת לכל הבעיה. הבעיה של רשימה אחידה

היא בעיית הבטחת קיום לרשויות המקומיות בהצמדה לבחירות

לכנסת, ולא קובע בענין זה צנז מגורים גדול או קטן, ובשרט לאחר שבצו מגורים זה חודש או חודשיים, הם לא כל כך גדולים ואם אפילו נגיד ש-31.12, על הבעיות השכניות הכרוכות בהכנת רשימות הבוחרים לכנסת וגם לרשויות המקומיות אפשר להתגבר בכל עת. בטקרה מסויים ביתר קלות, בטקרה אחר בתוספת עבודה ובמאמץ. מה מר גרץ כבר אמר שזה ניתן להיעשות.

הבעיה היא בשטח אחר, בשטח המשפטי ובשטח של קיום שתי רשימות נפרדות המטפלות בבחירות. רשות אחת המטפלת בבחירות לכנסת, ו-81 רשויות נפרדות המטפלות בבחירות לעיריות. לאורגנים אדמיניסטרטיביים של המדינה, לפי מבנה החוק לבחירות לרשויות המקומיות, אין למעשה כל סמכות הסמכות של שר הפנים היא לקבוע את היום הקובע, למנות את סקיד הבחירות, ולקבוע את יום הבחירות. כל שאר הדברים עושות ועדות הבחירות. בשלב מסויים מופיעים על במת הבחירות סקיד בחירות שמתפקידם לחלק את הרשות המקומית לאזורי קלפי ולקבוע תחנות קלפי, לקבל את רשימות המועמדים בתאריך מסויים ולבדוק אותן בהתייעצות עם ועדות הבחירות, לקבוע את גודל הפתקים, צבע הפתקים וארגזים. ועדת הבחירות לרשות מקומית זו היא רשות עצמאית לגמרי, והחשש שנוצר הוא שהרשויות האלה, ועדות הבחירות לא יספיקו להכין את כל מה שדרוש. בחוק כתוב שהן תשתמשנה בספר התושבים. הלא למעשה אין לנו ספר התושבים, אנחנו מפרשיב את המושג הזה כך שכל גבולות הרישום מביאים את ספר התושבים.

אחר כך לא ברור מה זה להשתמש. ב-1950 הם גם כן השתמשו. ואם ועדת הבחירות בתל-אביב, חיפה או ירושלים או מקום אחר תזמין אצלנו - והיא בוודאי תזמין, כי זה קל ונוח, והרשימות האלה דרושות להם, ואם לא תחיה חוכה בחוק שעליהם לקבל את הרשימות האלה, שעליהם להכין רשימה משלהם להצגה, אז הם יכולים לשבת הרבה זמן ואין לנו כל סאנקציה בגדם, לחייב אותם לקבל, לא רק לקבל אלא שהרשימה שהם יקבלו זו היא הרשימה לפרסום ולהצגה. וכל ביקורת נוספת יכולה להיעשות רק על-ידי ערעורים.

בחוזר האחרון שלי ששלחתי לפטונים על פחוזות, עשיתי חישוב

והגעתי למסקנה שחם ברצוננו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ברצון ועדות הבחירות, כי הן הקובעות, עליהן לפרסם את פנקס הכוחרים במחצית חודש אפריל לכל המאוחר. זאת אומרת שקובע התאריך הראשון. אם ועדת בחירות איזו שהיא

תרצה לעשות בדיקות ברשימות שאנחנו נמציא לה, ואחרי תיקונים לפרטם אותם, אז היא לא תספיק למחצית אפריל ואז יש סכנה שהבחירות ברשות זו או אחרת לא תתקיימנה. אני רגיל בבחירות לא לסטוך על הרצון הטוב. אם הטפלה הפרוגרסיבית תגיש הצעת חוק לממשלה על הפרדה, יכול להיות שבאיזו שהיא רשות מקומית יש קונסולציה כזאת בוועדת הבחירות שהיא מסקפת יחס הבחירות בעירייה, האיש הזה של הפרוגרסיבים הוא יוכל להכריע שצריך לבדוק את הרשימה, ואז אין לנו בחירות בזמן. זה שלב אחד.

עכשיו מתחיל שלב שני, מה שנקרא עררים להבדיל מערעורים לבית-משפט. ובכך כל אדם יכול להגיש ערר לכנסת 10 ימים, לרשויות מקומיות 14 יום. בכנסת 18 יום טיום התחלת ההצגה, 18 יום אחרי גמר ההצגה. ואם נבית באיזה שהוא מקום יוגשו 30,000 עררים להכללת שמות של אנשים שלא נכללו, כי אז זה קל מאד להכריע כי אין צורך אם ועדת בחירות חושבת שיש צורך את האיש הזה שלשבתו הוגש ערר, יש צורך לכלול ברשימת הבחורים, היא לא צריכה להחזיר אותו. אבל אם יש 30,000 עררים להוצאת שם, אז מחובת ועדת הבחירות להזמין את העורר ואת האיש שנגדו הוגש הערר, ובחוק נקבעו §21 יום לשיפוט כזה. בבחירות ב-1950 הוגשו בתל-אביב כ-31,000 ערעורים מכל מיני סוגים. אבל בלילה האחרון כאשר ישבתי אתם והסברתי להם שהם לא יגמרו אז לא יקיימו את הבחירות בזמן, אז לא היה עוד מועד לבחירות, כי לפי החוק היום הקובע את התאריך אחרי שהכל מוכן, ואלה שתיקנו לא חשבו על צורך בתיקונים אחרים, בלילה האחרון העוררים ויתרו על הערעורים, ועל-ידי זה הצליחו להגיע למצב כזה שביום ה-21 אחרי תום תקופת הגשת העררים הכריעו בעררים. אבל אם לא יהיה רצון טוב, אם לא יספיקו לעשות זאת - אז אין בחירות.

אחר כך מדוע - וזאת הייתי רוצה שהיועץ המשפטי יבדוק -

אם ועדת הבחירות בערר הכריעה לשלילה, היא צריכה להודיע לאיש לערער בכתב, אם היא לא נתנה את ההחלטה במוכחותו, ואז יש לו עשרה ימים להגשת

ערעור לבית-משפט מיום קבלת ההוראה. לאחר שהוא מגיש לבית-המשפט, כתוב
 שבית-המשפט יפסוק תוך עשרה ימים מיום הגשת הערעור, ושם יש פייסקה גדולה
 שכתוב בה: לא פסק בית-המשפט, הדבר לא יעכב את הבחירות. מזה אני מסיק
 מסקנה שכל מהלך הבחירות, העררים והגשת ערעורים לבית-המשפט, ותהליך שבא
 אחרי זה, כל זמן שלא עברו עשרה ימים שניתנו לבית-המשפט להכרעה בערעורים,
 אפשר לעשות זאת. לפי זה נהגתי כל הזמן במסך ארבע שנים. ומשום כך אני
 מגיע למסקנה, אחת משתיים: או שאנחנו רוצים לסמוך אל הרצון הטוב של ועדות
 הבחירות, שלא ייווצר במקום זה או אחר רוב שלמעשה אינו רוצה בבחירות,
 אז אנחנו יכולים לעשות זאת כשקט. אבל אם אנחנו לא רוצים לסמוך על זה,
 אלא להבטיח את הבחירות, אין לדעתי דרך אחרת לקיים אותן, אלא לקבל רשימות
 הבוחרים, להציג אותן, ואחר כך למצוא פתרון בקשר לעררים וערעורים.

פה מצעוררת בעיה של תאריכים, ענין של ההצגה. אני לא
 מחשיב את ההצגה. אנשים לא באים לראות. אבל בגזר הדין משטים וצריך להציג.
 אני לא רוצה לשלשל את האיש, שהוא ילך לבדוק אם הוא מופיע ברשימת הבוחרים
 לכנסת לרחוב אלנבי, ואחר כך לרחוב ארלוזורוב. צריך שיהיה תיאום מסויים
 בנוגע למקומות ההצגה. אין לי כל בשחון שוועדות הבחירות תסכסנה לאותם
 מקומות ההצגה שייקבעו על-ידי ועדה אזורית לבחירות לכנסת. היא יכולה
 לא להסכים. ושנית, שם מציגים עשרה ימים, פה 14 יום. שם מקבלים ערעורים
 לכנסת 18 יום ופה - 14. יש תוהו ובוהו שלם, אם לא יהיה תיאום מסויים.
 אם רוצים לפתור זאת, ברור שאז צריך לשנות את החוק לרשויות המקומיות
 באופן יסודי, או ללכת בכיוון שאמר היועץ המשפטי, שלא יבואו אנשים
 מעין-חרוד ב-1.5, יירשמו ויהיו בוחרים לעיריית תל-אביב או חיפה. ואת
 זה אפשר לעשות, זו אמנם עבודה גדולה אבל ניתנת להיעשות.

אבל אני חוזר למה שאמרתי. כיום הבחירות ברור שוועדות

קלפי נפרדות לא באותו טרמיסס זה יהיה אסון. או לא יצביעו לכנסת או
 לא יצביעו לרשויות המקומיות. והפתרון הוא קשה מאד. אנחנו היינו צריכים

בבחירות לכנסת וגם לעיריית תל-אביב, בכל הערים הגדולות, לטדר תחנות קלפי בחדרי מדרגות, לעתים די קרובות, שבקושי רב נכנסו שני בוחרים. היה לי נסיון בבחירות למועצה האזורית בקרית אוננו. שם הצלחנו לטדר חדר אחד, שני, בין החורים דלת, בחדר האחד ישבה ועדת בחירות לוועד המקומי. והיה מעגין שבשעות הראשונות היו אנשים שהצביעו למועצה האזורית ולא לוועד המקומי, ומוכרחים היינו להעמיד אדם שיכוון את האנשים. העמדנו באופן מיוחד אנשים שלא נתנו לאלה שהצביעו למועצה האזורית לצאת מהחדר, עד שלא נכנסו לחדר השני.

ובכן צריך למצוא דיוור כזה. אתה יכול בבתי-ספר לעשות שתי קלפיות. אי אפשר לסחוב אנשים קילומטרים רבים. יש אפשרות ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית להארים ליום הבחירות כמה מוסדות, להפקיע אותם לטמ כן. ושוב אותה בעיה. סאין לי הבטחון שוועדת בחירות לעיריית חיפה תרצה דווקא בתחנת קלפי שהאחרת לא תרצה בה.

מה שאני מציע כדי להבטיח את הבחירות כאותו יום הוא:

א) לחייב את ועדות הבחירות לרשויות המקומיות להזמין במשרד הפנים את פנקסי הבוחרים שלהם ולחייב אותם להציג את פנקסי הבוחרים האלה. ב) בעגין העררים איני יודע כרגע מה לעשות.

היו"ר ז. שרף: אני רוצה לשאול, הואיל ויש לנו השנה סידור מיוחד שלא

יהיו עוד פעם בחירות, אם נגיד בבחירות ב-1955, על אף

האמור בפקודת העיריות, תשמש רשימת הבוחרים לכנסת כרשימת בוחרים לרשות

המקומית, בתנאי כי האיש היה גר באותו מקום ב-31.12, זה הסייג. וכל שינוי,

כל ערעור, כל עור, כל שינוי ברשימה שנעשה על-ידי משרד הפנים או בית-

המשפט ברשימת הבוחרים לכנסת מטילא יחול גם על רשימת הבוחרים לרשות המקומית.

א. גרין: זה לא יכול להיות, כי רשימת הבוחרים לרשות המקומית אינה

כוללת 40,000 שפות. פנקס הבוחרים מופיע ב-31.12, ושם

יש כל מיני שיבושים. 100,000 איש יש לכנסת. לפי המנגנון השכני יכניס כל אחד למקומו, אז זה לא יהיה כמו לכנסת, ברשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף: אמרתי בסייג שמקום מגוריו היה ב-31.12 באותו מקום,

תהיה רשימה לכנסת גם רשימה לעיריות, ובאותו סייג

כל השינויים הנובעים בין אם הם באשטאטאל נעשים לפי סעיף 16 על-ידי משרד הפנים, או בין סעיף 19 על-ידי משרד הפנים ועל-ידי בית-המשפט, יחולו גם על הבחירות לרשויות המקומיות. זאת אומרת העררים והערעורים יהיו מוטלים על משרד הפנים והוא יפסוק. אחר כך יכול כל אזרח לפנות לבית-משפט, שהוא בוודאי באמן.

ועוד דבר, האם אפשר לקבוע בחוק שהואיל והרשימה היא

אחידה, אז הקלפי שבקבע יוצג על ידן כפי שייקבע על-ידי פקיד הבחירות,

קלפי אין לבחירות לרשויות המקומיות, אחד על יד השני. זה שייך למוסד שבו נעשות בחירות לשנים שלושה מוסדות. אנחנו נהגנו להצביע או להסתדרות. ב-1944 אני הייתי יו"ר ועדת בחירות להסתדרות הפקידים, ובאותו זמן היתה ועדת בחירות למועצת הפועלים, וזה היה באותו חדר. היו שתי ועדות קלפי כאולם אחד.

ח. כהן: זה לא טוב. אני הייתי רוצה לשאול את מר מואאל:

איני יודע מה ההכרח שהזכרת בכל המנגנון המקומי

המטויים. בנוגע לרשימת מועמדים אני מסכים, אף על פי שגם שם צריך לעשות משהו. למה ועדת הקלפי שפועלת בשביל הכנסת לא תפעל גם בשביל הרשויות המקומיות. למעשה אין שום מניעה שאותה ועדת הקלפי שמטונה על הבחירות לכנסת תהיה מטונה גם על הבחירות לרשויות המקומיות. אני חושב שזה יותר טוב מאשר שתי ועדות קלפי ישבו בחדר צר אחד, ואחר כך לא יכול לעבוד והשני גם כן לא יכול לעבוד.

היו"ר ז. שרף: קח את משרדי הממשלה בתל-אביב ואז אין קושי. אותו

דבר בירושלים ובחיפה. אתן לך 50 כניסי ממשלה.

ומדוע צריך לשלשל את ועדת הקלפי של הבחירות. בכל מקום יהיו שלושה ארבעה חברים של ועדת קלפי לכנסת מתוך המפלגות שמופיעות לכנסת. בתל-אביב יש מחצית הרשימות השונות מן המפלגות הגדולות. מדוע לא ישבו בוועדת הקלפי וישגיתו על זה, אם אתה מציע ללכת לפי רשימה אחידה, זה טוב.

א. מויאל: יהיו תוספות בקשר לאזרחים ובקשר להעברות.

היו"ר ז. שרף: לכנסת בקשר להעברות, לרשויות המקומיות בקשר להעברות.

יהיו רק תוספות ולא מגרעות. לבחירות האלה, מי שישב ב-31.12 בירושלים מצביע ב-26 ליולי בירושלים. אם הוא לא היה ולא דרש, אז הוא יכול לפנות למשרד הפנים, ואם הוא ימצא שמגיע לאותו איש ~~ל~~ לכנסת ולא לעירייה כי הוא עבר לירושלים ב-5.1, אז הוא יצביע לכנסת.

א. גרץ: צריך לעשות שופס ערעור אחיד.

היו"ר ז. שרף: הצרה ביטודה היא שקבעו יום אחד לבחירות, זה היה שירוף. אבל לאחר שקבעו זאת, חשבו שיהיו שמונה חודשים

מ-1.12 עד 26.7, ושמונה חודשים ישיבה במקום מקנה זכות הצבעה. ההבדל הוא לא פרינציפיוני, הבדל של חודש אחד. מבחינת זכות דיור זה חודש אחד.

א. מויאל: אף אחד לא חלם אז על איזה שינוי לשני חודשים, אף

אחד לא חשב שישנו. העניין של שני חודשים בא כפשרה.

כולם טענו וכולם חשבו שאי אפשר לקיים בחירות לעירייה כמו לכנסת, בטעה

שהאינטרס של אדם בחיפה ובתל-אביב הוא שווה בקשר לבחירות לכנסת, אפשר

שהבחירות לעירייה יתקיים בלי קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא עומד

לבחור. אז היה הצנז של ששה חודשים. אז התעוררה הבעיה, ואמרו שזה יותר

מדי, כי אחרי ששה חודשים לוקח עוד ששה חודשים עד הבחירות - וזה בסך

הכל שנה, ואמרו שיש לקצץ. אז קודם היתה הצעה לקצץ לארבעה חודשים, עכשיו

לשנים. עוד מעט יגידו שלא כדאי שזה יהיה קיים.

היו"ר ז. שרף: זה עסק רע. אבל אני רוצה לשאול, אם נביח שמבחינה

שכנית אפשר יהיה להכין את רשימת הבוחרים ב-1.3,

זה אפשרי, אז יש חמישה חודשים לפני הבחירות פלוס שני חודשים זכות ישיבה. מדוע אטרו שצריך להקדים יותר, כי צריך זמן להכין את רשימת הבוחרים.

א. מויאל: ההצעה לבטל את העררים נשמעה רק היום. למה נקבע

ה-1.2, כי האפשרות להציג את הרשימות באמצעות

ב-14.4 אינה קשה. לכו יהיה בכל זאת הקושי להציג את הרשימות ב-14.4,

גם בעיריות לא, אלא שצריך לתת אפשרות של עררים, ואז סופיעות הבעיות של שתי מערכות עררים שאנן שונות. על-ידי ההצעה הורסים את כל המכונה.

היו"ר ז. שרף: מי שעשה מה שעשה הרט את המכונה ברגע שקבעו את

הבחירות לרשויות המקומיות בהצמדה לכנסת, נהרס היטוד

הפוליטי, המוטרי והחברתי. זה לא פייר להעמיץ אותם בהתחרות עם בן-גוריון

או ישראל רוקה. מבחינה מוסרית נהרס מה משהו. אבל כאשר אתה קובע זאת

באותו יום, ואתה מכניס באותו יום את המסלגות הגדולות עם האמצעים שלהן,

אז אתה יכול לומר כך: הבה נבטל את הבחירות, אבל הואיל ונקבע שהבחירות

באותו מקום, אז אתה מסכים בעצמם להרס זה וזה, אלא מה נשאר עוד, הרשות

לתכניס בוחר לרשימה או לא. מן הרשות הזאת נובעים אימפליקציות שונות.

זה תלוי אפסכל אחד עם סדרי שיתוף הפעולה הקיימים במדינת ישראל.

א. מויאל: אנחנו איננו דואגים לאף אחד, אלא לתל-אביב.

היו"ר ז. שרף: אני התרשמתי משתי טענות שיש להן כובד: א) תל-אביב.

איש לא השיל ספק בירושלים. אפילו רוזן שמציע לדחות

את הבחירות מציע לקיים אותן בירושלים. ב) הקושי שייווצר על-ידי זה שאותו

בוחר יצטרך להצביע באותו יום בשתי בחירות הנערכות לפי שתי רשימות על-ידי

שני מנגנונים בשני צדדים שונים. זה לא מוכרח להיות במקום אחד, אבל אם

אתה קובע בחוק שעל אף האמור רשימת הבוחרים היא אחידה, שהקלפיות באותו

מקום צריכות להיות, ובמקרה שיש חילוקי דעות פוסקת ועדת הבחירות.

ה. כהן:

הרשימות מגלות את השם והכתובת. כרשימות הבוחרים לרשויות ממקומיות אין שום דבר אחר. כי יש פה הבדל בחוק בין הכלול בשטח העיר ובין הכלול ביום פרסום הבוחרים בשטח העיריה. על כל פנים ברור לפי רשימת הבוחרים אצל כל אחד ואחד מה ביום הקובע נביח שהוא יישאר ה-1.2, מה אזור העיריה שאליו הוא שייך. גם ברשימת לכנסת. אז אני שוען שאין צורך ברשימה נפרדת.

היו"ר ז. שרף:

אבל אם האיש עובר לגורם בסוף אפריל מעין-חרוד לתל-אביב, הוא לא היה ב-31.12 בתל-אביב, הוא עבר באפריל 1955, והוא מבקש שמשדד הפנים יעביר אותו, זאת אומרת שהוא יהיה ברשימת בוחרים לכנסת באזור תל-אביב, אבל לא ברשימת הבוחרים לעיריה.

ה. כהן:

זה יכול להיות ברור מתוך רשימת הבוחרים לכנסת.

היו"ר ז. שרף:

בתוספת שתידפס תהיה תוספת רק לכנסת. מי שנמצא ברשימה הכללית יצביע גם לכנסת

א. מויאל:

יש בעיות שמר גרץ סכיר אותן מתוך זה שהן לא חשובות לכנסת. אחת הבעיות היא הגבולות בין שלוש הערים גבעתיים,

תל-אביב ורמת-גן. הגבולות של חלוקת הארץ לקלפיות בין גבעתיים תל-אביב ורמת-גן נעשו לאחר שמר גרץ קבע את הקלפיות, לפי הצו האחרון שהופיע לפני פחות מחודש. את זה אפשר לתקן.

א. גרץ:

חלק תוקן אולי, לא הכל.

היו"ר ז. שרף:

פה יהיה גם חסכון של כסף.

א. גרץ:

חצי מיליון לירות. למדינה זה כמעט מלא יעלה, חכנת הרשימות, זה חצי מיליון לירות לרשויות המקומיות. אגף

התקציבים רוצה לקחת מאתנו כסף.

היו"ר ז. שרף:

אני רואה את ההבדל רק בזה שאנחנו חוסכים
לוועדות הבחירות, ומטילים על משרד הפנים את

עבודת הערר, שהוא יעשה זאת.

א. גרץ:

אם יש ויכוח על אותו חודש, אפשר לעשות זאת
ל-1.12 ולא 31.12. כל מי שיימצא ברשות המקומית

ב-31.12 הוא יצביע לרשות המקומית. אז אפשר למחוק שם 6,000 שעות.

היו"ר ז. שרף:

יש שתי רשימות ולא אחת. לא צריכות להיות שתיים
אלא אחת, אבל צריכות להיות תוספות לרשימות

המקומיות שאינן ברשימה היסודית ותוספות לכנסת.

א. גרץ:

מוכרחות להיות שתי רשימות. יתחילו העררים, אז
אנחנו מתחילים לעבוד על שתי רשימות. גם לכנסת

ימחקו שעות.

היו"ר ז. שרף:

אני הצעתי שתהיה אותה רשימה לכנסת ולרשימות
המקומיות. עכשיו בדרך כלל כאשר מישהו טוען אינני

ברשימה, יש שיבוש, ואומר שהוא היה ב-31.12, אבל אם הוא אומר עברתי מסטולה

לרמת-גן בפברואר, ואני מבקש להכניס אותי לרשימה, אז מכניסים אותו לרשימה

נוספת של בעלי זכות בחירה לכנסת בלבד באזור תל-אביב.

ח. כהן:

יש רשימה אחידה של 600,000 שעות.

היו"ר ז. שרף:

לא, רק של 800 איש לקלפי. איש שעבד לגור בפברואר

או טרץ מסטולה לתל-אביב, לא מביעה לו זכות בחירה

לתל-אביב, הוא רק מבקש לאפשר לו להצביע בתל-אביב. אז ממציא משרד הפנים

רשימה נוספת, השלמה לבחירות לכנסת.

ח. כהן:

בטקום להכניס אותו לרשימה המקורית, אז יש רשימה

נפרדת.

הי"ר ז. שרף:

מצד שני פונה איש שגר בתל-אביב ואומר אני רוצה להצביע לרשות המקומית. אז יש השלמה לעיריה. ולכן יש רשימה יסודית שבה יהיו 95% של כל המצביעים, ואחר כך 2.5% שיצביעו באותו מקום לכנסת ולא לעיריה ועוד אחוז שיצביעו לעיריה ולא לכנסת.

א. סויאל:

אנחנו נבקש מהיועץ המשפטי לבחון את ההצעה הזאת לאור החוק הקיים ולהביא לפנינו ניסוח הצעה לישיבה

הבאה. לדעתי זה הרטובי מאד שאנחנו מבטלים את הקשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא בוחר. הדבר היחיד שנשאר הוא הצנז, הקשר בין האזרח ובין הרשות המקומית בהרם. אני הייתי מבקר לאור זה שמפא"י לא תצא בשם ההסתדרות אלא בשם מפא"י, ויגידו בסדר בסדר. או שהייתי מבכר שלא תהיינה בחירות לרשויות המקומיות, שהממשלה תמנה פקידים שינהלו את הצהאגאג לרשויות המקומיות.

הי"ר ז. שרף:

לו היית אומר שהממשלה תמנה פקידים לנהל את הבחירות לא הייתי מתפעל מזה. באנגליה עושים זאת.

א. סויאל:

בניכוד לאנגליה המצב פה הוא כזה שהנבחרים לרשויות המקומיות הורסים את הרשויות המקומיות.

הי"ר ז. שרף:

אני מציע לסיים את הישיבה ולקיים ישיבה ביום ד' בשעה שבע וחצי בבוקר.

הישיבה נסתיימה בשעה 2200.

ר ע ד ת מ ו מ ח י מ ל ב ח י ר ו ר ת

פרוטוקול סטיבוגרופי

יב"ר שליט"ן כג' שבט תשס"ו - 14.2.55

נוכחים:

מר ז. שרף סזכיר הממשלה - היו"ר
מר א. גרץ
מר ח. כהן
מר א. מויאל
מר ס. צילן

היו"ר ז. שרף:

אנחנו צריכים לקבוע את האפשרויות התחיקתיות והמינהליות לערוך את השמות לשתי מערכות הבחירות על פי רשימת בוחרים

אחת, מה הפעולות שצריך לעשות. אנחנו בעצם לא צריכים להגיד אם זה טוב או לא, רק אם זה אפשרי או לא.

מר א. גרץ:

אני שומע כל הזמן בעתונות על רשימה אחידה. זה לא ברור לי בעצם למה מתכוונים כאשר אומרים רשימתבוחרים אחידה,

האם זה שופט אחד שלפיו יצביעו או כמה שפטים. לרשימה אחידה יש כמה מושגים. זה יכול להיות פנקס בוחרים שקיים, בצורה זו או אחרת מותאם לפי החוק איך שיחליטו הרשויות המקומיות, ותהיינה שתי סדרות של הצבעות. זו גירסה אחת. אנחנו צריכים לברר את הפרטים הטכניים שלה. כלומר היטוד הוא אחיד ותהיינה רק התאמות. ויכול להיות מקרה שני, פנקס אחד באופן פיזי חוברת אחת שמשמשת לכנסת ולרשות המקומית גם יחד.

היו"ר ז. שרף:

את זה צריך לברר. ישנם שני סוגי אנשים, האחד שיכול להצביע לפגפגפות לרשות המקומית ולא לכנסת - אזרחי חוץ. מכל מקום באיזו צורה שלא תהיה ברור שזה צריך להיות פנקס נוסף של אנשים בעלי זכות בחירה לעיריה ולא לכנסת. אחר כך יכול להיות איש שהוא בעל זכות בחירה לכנסת ולא לעיריה, כי באפרייל יכול להיות שיעבירו אותו מעיין-חרוד לתל-אביב, אז הוא יופיע ברשימה נוספת בתל-אביב. הוא לא צריך להצביע לעיריה, כי הוא לא היה ב-1.1 ולא ב-1.2 תושב תל-אביב. זאת אומרת באיזו צורה שלא תדבר על פנקס אחיד, בין אם זה שני פנקסים המבוססים על חומר אחיד, ואז התהליך המשפטי הוא שונה. נדמה לי שבחוק הבחירות לכנסת קבוע התאריך מתי חייבים לפרסם את רשימת הבוחרים. במקרה שיהיו שני פנקסים יהיו שני תהליכים שונים. פה אנחנו צריכים לפתור את הבעיה. ברור שכל רשימה תהיה רשימת יסוד ותהיה רשימה נוספת שנותנת זכות בחירה לרשויות המקומיות ולא לכנסת, ורשימה נוספת שנותנת זכות בחירה לכנסת ולא לרשויות המקומיות.

א. גרץ:

כפרט אחד אתה צודק. אם החוק נותן אפשרות לאזרחי חוץ להצביע, פנקס הבוחרים עלול לכלול 30,000 איש שאינם רשומים בפנקס הבוחרים לכנסת, אם הם יהיו מעוניינים. אבל לגבי הפרש השני, אפשר להגיד שאדם יצביע לרשות המקומית שלושה או ארבעה חודשים. אנחנו בדרך כלל סוגרים את הרשימה לכנסת ב-1.5.

היו"ר ז. שרף:

אני מציע שמר גרץ יפתח בזה, מה היא האפשרות הטידורית לעריכת שתי סדרות רשימות לבחירות לפי רשימה אחת.

א. מויאל:

האם אני מבין נכון שכל ההצעה הזאת באה כתוצאה מהחשש שאם לא תהיה רשימה אחידה לא תתקיימנה בחירות בתל-

היו"ר ז. שרף:

זה א', וב' שבאותו יום לא תהיינה בחירות, התכבדה
בובעת מזה שהרבה קולות ילכו לאיבוד.

א. מויאל:

הבעיה השניה שאתה מעורר אינה קשורה עם רשימה אחידה,
אלא עם אופן הביצוע של הבחירות לאחר שיש לך רשימה.
אתה יכול שתהיה רשימה אחידה והכל ילך כשורה, גם לרשויות המקומיות וגם
לכנסת. אז אותו הבלבול מטשין להתקיים, כי כאילו פהרשימה שהיתה צריכה
להיות מוכנה על-ידי הרשות המקומית היא אותה רשימה של הכנסת. אז צריך
שתהיינה שתי ועדות קלפי, שיהיו שני ארגזי קלפי. הבעיה האדמיניסטרטיבית
איפה יהיו הקלפיות אינה קשורה באחידות הרשימה.

היו"ר ז. שרף:

הוזה אומר שנבית שיש שתי רשימות, אז זה יכול להיות
באותו תור, האיש נכנס קודם ליד שולחן אחד, בוחר פעם
אחת ונביגש אחר כך לשולחן שני.

א. מויאל:

יכולה להיות רשימה אחת, שתי קלפיות, אז הבעיה אינה
קשורה עם אחידות הרשימה. הייתי נוכח בכמה ישיבות שדנו
בבעיה הזאת. אני מבין שהחשש הוא שלא תהיה אפשרות להכין את הרשימה בזמן
הסתאים כדי שיהיה הבטחון שתתקיימנה הבחירות ב-27 ביולי. או דבר שני
שהוועדות לבחירות יעשו מאמצים או לא יעשו כדי לתבטיח שלא תתקיימנה
בחירות באותו יום. אני הבנתי שזהו החשש העיקרי.

היו"ר ז. שרף:

אני שמעתי שעל-ידי העובדה הזאת של רשימה אחת מבטיחים
מראש שתהיינה שתי קלפיות בתחנה אחת.

א. מויאל:

אין לזה שום קשר.

ת. כהן:

אני מבין את סר מויאל כך שרשימה אחת אינה פותרת את
הכל, ורשימות נפרדות מוגסיפות על הקשיים.

א. מויאל:

יכולה להיות רשימה אחידה עם אותם הקשיים ורשימה בפרדת עם אותם הקשיים. אין קשר בין הרשימות ויעילות אופן הבחירה. אז אני מבין שהבעיה השניה היא אדמיניסטרטיבית, וכל שינוי שאנחנו נעשה היום לא יכול לשנות בטאומה את הצורך לקיים שני ארגזים. כרגע שאתה מקיים שני ארגזים, הם יכולים להיות או באותו מקום או בשכנות או במרחק. אם לא קיימים שני ארגזים, זו בעיה שונה, יצביעו לכנסת ואחר כך יקבעו, בתל-אביב הצביעו לכנסת כך וכך מפא"י, כך וכך ציונים כללים, כך וכך חרות, וכך לחלק.

היו"ר ז. שרף:

זאת אי אפשר לעשות, כי בעיריית תל-אביב מפא"י לא מופיעה בכלל. גם אזרחים אינם רוצים כך להצביע. אני לוקח בתל-אביב את כל בעלי הבתים, הם תמיד בוחרים לעירייה.

ח. כהן:

יש אחדים שבוחרים לכנסת, בוחרים במפא"י, אבל לעירייה אינם רוצים לבחור במפא"י.

א. מויאל:

העובדה הזאת מחייבת שתי קלפיות, אחר כך זו כבר בעיה אדמיניסטרטיבית, לקבוע איפה תהיינה שתי הקלפיות. עד כמה שאני הבנתי הבעיה היא אחת ויחידה, אפשרויות של קיום רשימה אחידה, ואנחנו צריכים להביע דעה כמה זה רצוי שתהיה רשימה אחידה. אם כך הוא הדבר, אז אני הייתי רוצה לומר שאני מבין את החוק המתייחס גם לכנסת וגם לרשויות המקומיות כך: שוועדות הבחירות צריכות להתבסס בהכנת פנקס הבוחרים על ספר התושבים המתנהל לפי פקודת טרם התושבים. זה כתוב בטעיף 10(ב). הבסיס הזה של הכנת פנקס הבוחרים על החומר המצוי בספר התושבים המתנהל לפי פקודה זו הוא אותו בסיס עליו הכנו את רשימת הבוחרים לכנסת. לא היה לנו בסיס אחר. לאחר ישיבת הממשלה לפני שבועיים, כאשר קבענו שהצנז יהיה חודשיים והיום הקובע יהיה ה-1 בפברואר, הודענו תוכן החלטה זו למר גרץ, והוא בעת הכנת ארשימת הבוחרים קבע סידור מיכבי הטאפטר לו בלי קשיים לתת את הרשימה המלאה של בוחרים לכל רשות מקומית על הבסיס הנדרש לפי החוק.

אז הטענה כאילו אי אפשר יהיה להכין את רשימת הבוחרים עד התאריך הדרוש בשביל הרשויות המקומיות אין לה כל בסיס לפי דעתי, כי החוסר כולו מצוי וכולו מוכן. מה שהייתי רוצה לשמוע ממך גרן הוא אם דברי בכוננים או לא.

א. גרן:

אני רוצה להסביר בקצרה איך אנחנו מתארים לעצמנו את

ההסדר הטכני של הכנת רשימת הבוחרים לרשויות המקומיות.

ההנחה היא שהרשויות המקומיות תטכננה לקבל מאתנו את הרשימה, שום דבר לא מחייב לכך. זה אמנם מחייב אותם להסתמך על בסיס של מרשם התושבים, אבל הם יכולים ללכת אל משרד מרשם התושבים ולעשות להם כרטיס. במקרה כזה לא תהיינה בחירות ב-26 ליולי אלא במקומות הקטנים. מקום שמספר תושביו הבוחרים עולה על 5,000 - לא יטפיק להכנת זאת למועד אם לא תהיינה לו רשימות.

ובכן ההנחה שלנו היא זו שיבקשו מאתנו את הרשימות. אין

זה נכון אם מישהו יגיד שהוא לא זקוק להן. ואם יזדקקו להן, לנו אין כל הבדל לגבי מתי ואיך נקבע היום הקובע. היום הקובע הוא ה-1 לפברואר, ויצביעו לרשות המקומית כל האנשים שביום הקובע יהיו במקום ושהיו בו חודשיים לפני כן. לפי זה אנחנו פכינים את הרשימות.

ח. כהן:

למה לא לעשות את היום הקובע ב-31.12 כמו בכנסת?

א. מויאל:

לכנסת אין יום קובע במובן היום הקובע של הרשויות המקומיות

ה-31.12 הוא גם היום הקובע של הרשויות המקומיות, כי

כתוב בחוק שבעל זכות בחירה הוא אותו אדם שהגיע ב-31! לדצמבר ערב היום הקובע לגיל שמונה עשרה, אז הגיל הוא אחד גם בכנסת וגם ברשויות המקומיות.

א. נרן:

אני מקבל את ההנחה כמו שזה הוחלט, היום הקובע הוא ב-1.2,

יצביעו כל אותם האנשים שישבו ישיבת קבע ברשות המקומית

גם ביום הקובע וגם חודשיים לפני זה. נקבל זאת כפי שזה. מדרך כלל ההיקף

של אנשים אלה שחודש חודש מחליפים את כתובותיהם הוא 15,000 נפש, 10,000 הם בוחרים. הבעיה היא של 6,000 בוחרים בכל הארץ. יש לרשויות המקומיות 650,000 בוחרים, אז זה אחוז אחד מכל בעלי זכות הבחירה.

אנחנו מקבלים כבסיס את פנקס הבוחרים לכנסת. עכשיו, על פי מה שהסביר מר מויאל, באופן טכני אנחנו מציאים מתוך פנקס הבוחרים את כל אותם האנשים אשר כ-31.12 גרו באותו מקום. נוציא גם את האנשים אשר החליפו כתובת בינואר, כי החוק אומר שב-1.2 הוא פוּכְרָח לגור במקום הקובע. אז הוא לא יהיה לא פה ולא שם, זה בערך 13,000 איש, כי זה כבר חודשיים, וככל חודש 6,500 איש. להוציא את האנשים שבאו בדצמבר זו בעיה קטנה. מינואר זה כבר יותר קשה. הודעה על שינוי כתובת שבאה אלינו אינה מציינת איזה מקום עזב האיש, אלא לאן הוא בא לגור.

א. מויאל:
מ-1 בינואר עד 26 ביולי זה שבועה חודשיים, כלומר 42,000 איש יעברו. אנשים אלה, אם יעברו מעיר לעיר, יוכנסו בהתאם לחוק הבחירות לכנסת לרשימה החדשה שאליה הם הגיעו. אם למשל יעבור איש מתל-אביב לחיפה, אז אנחנו, בשביל שהוא יוכל לבחור לכנסת, קבענו שאם הוא עובר מתל-אביב לחיפה הרי הוא זכאי לבחור בחיפה, אז אנחנו נשנה את הרשימות לכנסת בחיפה ובתל-אביב נוציא את האיש הזה. מה יקרה ברשויות המקומיות, 42,000 איש אלה ישנו את אפשרויות בחירתם אלא אם הם יותרו על בחירה במקום אחד.

א. גרץ:
לפי החוק רשאי כל אדם שעבר לפני ה-1.2 מחיפה לתל-אביב, אז הוא מבקש שיעבירו אותו לתל-אביב. אבל כיום הבחירות הוא רשאי להצביע בתל-אביב ולמחרת להצביע בחיפה.

היו"ר ז. שרף:
אני רוצה לשאול האם הוא יכול להישאר גם לכנסת בחיפה. אם הוא אינו מבקש, לא מעבירים אותו.

ט. צילן: בחוק כתוב שאנחנו רשאים להעביר איש כזה מנקודת ישוב אחת לאחרת, ואנחנו חייבים אם הוא מבקש זאת לאפשר לו. זה יכול להיות רק עד ה-2.8.

א. גרץ: אבל אנחנו נעביר את האנשים ונודיע.

ח. כהן: מי שעזב את הרשות המקומית יכול בכל זאת עוד להצביע, זה הדבר המשובה.

ט. צילן: לזה לא נמצא פתרון.

א. גרץ: באופן תיאורטי אפשר יהיה להגיד כך: כל אדם שקיבל כרטיס בוחר, וההצעה שלנו היא להודיע לאותם האנשים שהוצאנו מרשימת הבחירות לרשויות המקומיות, אז אנחנו נודיע. כל אדם שיש לו כרטיס בוחר לכנסת מצביע גם לכנסת, פרט לאלה שיקבלו הודעה שאינם מצביעים. אנחנו נודיע לאותם האנשים שהוצאנו אותם מהרשימות של הרשויות המקומיות. עד כאן הרשימה שובת לבחירות לרשויות המקומיות. יהיה שופס מיוחד עם סידורים בפני עצמו. פנקס הבוחרים, אם כן, לרשות המקומית יהיה מוכן כאשר יהיה מוכן פנקס הבוחרים לכנסת, ב-1.4 לכל המאוחר, כל רשות מקומית תקבל אותו ב-1.4.

עד כאן הכל בסדר. פתחילה אחר כך בעיה של עררים. למעשה יכולנו להגיד כך: כל אדם שלא קיבל כרטיס בוחר יערער למשרד הפנים, נדאג לו, ומי שלא קיבל כרטיס בוחר יערער לוועדת הבחירות של הרשות המקומית והיא תקנה לו זכות בחירה או לא. אנשים כאלה מספרם יהיה בכל הארץ מ-60-80 אלף, בתחומי הרשויות המקומיות מתוך 650,000. ורק אלה צריכים לערער לרשות המקומית ולבקש שיבטיחו להם את זכות הבחירה. גם בנקודה זו אנחנו מוכנים לעזור לרשויות המקומיות, ואנחנו אוטרים כך: כל אדם שיערער למשרד הפנים לקבל זכות בחירה, אם הוא עבר בתוך העיר ממקום

למקום, נחזיר לו כרטיס, וזה יעיד שיש לו זכות לבחור לרשות המקומית. מי שעבר מעיר לעיר, זאת אנחנו לא יכולים לקבוע, הוא יצביע לכנסת, ולגבי רשות מקומית שיפנה לרשות המקומית של עירו. על-ידי כך אנחנו מקטיגים את המספר מ-60,000 ל-30,000.

על כן אני אומר, אין כל בעיה שכנית. אנחנו צריכים להחזיר את רשימת הבוחרים בזמן, ולא זו בלבד, אלא יש לנו אפשרות לרגל הסידורים השכניים שעשינו בשביל הכנסת, לסייע לרשויות המקומיות להתגבר על כל פרשת הערים. מבחינה שכנית אפשר לבצע את הבחירות בשני הדברים בלי קושי על בסיס אותו חומר שנתנו לכנסת השלישית.

היו"ר ז. שרף: מדוע אמרת אם יהיה לרשויות המקומיות היום הקובע 31.12 - זה יוצר קושי?

א. גרץ: זה יותר קשה מאשר ה-1.12, כי קיבלנו הודעה שזה יהיה ב-1.12. אז כבר עשינו את הסידורים. אם זה יהיה ב-31.12, אז כל העבודה שהוסקה בענין זה הולכת הצדה, ואז היום הקובע הוא לא ב-1.2, אלא ב-1.3.

היו"ר ז. שרף: מי שגר ב-31.12 בתל-אביב רשאי לבחור בתל-אביב? האם האזורים בכל הארץ הם זהים עם אזורי הרשויות המקומיות?

א. גרץ: לא. בזמן הכנסת שבקס הבוחרים לכנסת ציפו מראש להתאמה, ובשום מקום קלפי אינה עוברת שני גבולות.

היו"ר ז. שרף: האם עירייה חייבת להיזקק לרשימות שלכם, או שהיא יכולה לעשות לעצמה רשימה לבד.

א. כהן: לפי החוק זה משמש להם חומר, אפשר לשנות את החוק. אם אנחנו בלך אלא בדרך זו, אז אפשר לומר אני מוכן להרחיק לכת ממך ולוותר על האזרחיות ולומר שכל אחד שיש לו זכות בחירה לכנסת,

יש לו זכות בחירה לרשויות המקומיות; וכל מי שהיה כאן ביום זה רזה,
יש לו זכות בחירה לרשות המקומית.

א. מריאל:

אני בדעה שיש לפנינו לא רק בעיה של הכנת רשימת
הבוחרים, יש בעיה של מכונה שהוקמה על-ידי החוק,
שעליה אנחנו לא יכולים לוותר. מתפקידה של מכונה זו להכין את הבחירות
לרשויות המקומיות, ולבצען. על המכונה הזאת בכללותה אנחנו איננו
יכולים לוותר. היא מוכרחה להמשיך את קיומה. מה שיוחלט, היא מוכרחה
לקיים את הבחירות. הכנסת אינה יכולה לקחת על עצמה את החובה לנהל את
הבחירות בעיריית תל-אביב. מישהו אחר צריך לעשות זאת, לא הכנסת ולא
משרד הפנים, אלא איזה שהוא גוף. אם נקבע שזו לא העירייה, נצטרך לקבוע
מכונה חוקית שמחובתה לקיים את הבחירות. יש היום מערכת שלמה שמחובתה
לקיים את הבחירות לכנסת. חוק הבחירות לכנסת מקים את המכונה הזאת. יש
מכונה שהוקמה לשם עריכת הבחירות לרשויות המקומיות. שתי המכונות האלה
הן הכרחיות, אי אפשר לקיים בחירות בלי מכונה אדמיניסטרטיבית זאת.
ולכן המכונה מוכרחה להמשיך את קיומה. על זה אי אפשר לחלוק.

אך נשאר הבעיה איך להפעיל את המכונה הזאת. המכונה
שהוקמה על-ידי פקודת העיריות קיימת ואפשר להפעיל אותה בשני אופנים:
על-ידי תיקון קטן של החוק, או להשאיר את המכונה כולה ולוותר על הצנז
בכלל. הם טכנינים בלי צנז. או מה שיפתור את החשש שיש בלבנות אלה שביקשו
את תיקון החוק, לחייב ממשית את הרשות המקומית להשתמש בחומר הקיים
אצל משרד הפנים. אפשר לפי דעתי לתקן רק את סעיף 10(ב) של חוק הרשויות
המקומיות, ועל-ידי תיקון זה אתה מבטיח שהמכונה ממשיכה את קיומה, ואתה
מבטיח התגברות על כל החשש שקיים. אני הייתי מציע להתגבר על כל הבעיה
על-ידי מחיקה של הטלים "ומכל חומר אחר שיגיע אליה, לרבות בקשות שהוגשו
על-ידי מעוניינים", ואת סעיף קטן ב(2), ובזה אנחנו סותרים את כל הבעיה.

אז כל המכונה הזאת ממשיכה את קיומה. ויש אפשרות לקיים את הבחירות בלי לשנות את החוק באופן יסודי. כל שינוי אחר מחייב בחינה לא רק של הבעיה של הכנת הרשימה, לא רק של סעיף 10, אלא כל המערכת הקיימת לפי החוק הזה. צריך לבדוק, לפי דעתי, כל סעיף וסעיף, ולברר אין לקיים אותו לאור השינוי היסודי באופן הכנת פנקס הבוחרים. אם אנחנו רוצים לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ואנחנו רוצים לא זאת, התיקון שאני מציע הוא יותר קל מאשר תיקון שיהיה כולל לכל המכונה האדמיניסטרטיבית הקיימת הזאת. כי אז צריך לתקן את אופן הערעור, שהערעור יהיה מקביל. אפילו אם הערעור יהיה מקביל ביסודותיו, אבל לא יהיה ערעור לאותם הגופים. בכנסת אתה מערער למשרד הפנים, ברשות המקומית לוועדה המקומית. אפילו אם היסודות יהיו אותם, אין לנו בטחון שמשרד הפנים והוועדה המקומית יחליטו אותו הדבר.

אחר כך יש ערעור לבית-המשפט. אין בטחון שהם יחליטו אותו הדבר. לכן יש אפשרות שכתוצאה מהערעורים תצאנה שתי רשימות לגמרי שונות, חוץ מהעובדה שיהיה ברשימות שוני על-ידי אזרחים, חוץ מהעובדה שיהיה ברשימות שוני כתוצאה מהעברות. אני לא חושב שזה דרוש, כי לי החוק כפי שהוא קיים היום מספיק. אף רשות מקומית אחת אינה יכולה היום לקיים או לבנות רשימת בוחרים אלא בעזרתנו ובהתאם לחומר שאנחנו ממציאים לה. אבל אם רוצים להבטיח דבר שהוא מובטח, אז בסדר, אז נתקל ב-6 ל-2 את הצנז, כדי להשאיר איזה קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא רוצה לבחור. קודם זה היה שנה, אפשר קיצו את זה לששה חודשים, ועכשיו לשנים, ולמחוק את הסעיפים האלה, אז אתה פותר את כל הבעיות האדמיניסטרטיביות שלה. ויש שתי מכונות איתנות אשר מתפקידן להכין את הבחירות.

אבל אם רוצים לשנות את כל המכונה האדמיניסטרטיבית הזאת, יש לבחון את החוק מראשיתו ועד סופו סעיף סעיף וליצור במחך מה היא המכונה שעליה אתה רוצה להטיל את העבודה ולקיים חוק בהתאם למכונה

שבבנה, מי הוא הגוף שמחובתו להוסיף את האזרחים לרשימה, פי הגוף שצריך להוציא את האנשים שיעברו מהעיר לאחר מכן, פי הגוף שצריך לקבל את האנשים. זו מכונה שלמה. אפשר לעשות זאת, אבל צריך לעבור על כל סעיף וסעיף. לדעתו בסיון כזה בוודאי לא יאפשר לנו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי. ההצעה שלנו תבטיח זאת. אני לא שמח על כך, כי הקשיים שיהיו לנו מנקודת מבט אדמיניסטרטיבית באותו יום יהיו נוראים.

הבעיה הפשוטה איפה יעמידו את הרשימות, איפה יציגו את הרשימות. צריך להכטיח תיאום, שהאזרח לא יצטרך לרוץ. הרשות המקומית תעמיד את הרשימה בצד אחד של הקלפי והכנסת בצד השני. אחר כך יהיה ענין של הקלפי שגם בו יהיו קשיים. ואם יהיה חמסין, אז מספר הבוחרים יפחת באופן רציני. ואינך יכול לעוֹטת זאת לקיים זאת באותו חדר, כי בסופו של דבר תמצא רשימות של הכנסת אצל הרשויות המקומיות ולהיפך, והקשיים יהיו רבים, אין כל ספק בכך. מי היה החכם שהחליט על אותו יום איני יודע, אבל זה הוא המצב. לכן אני מציע את הדרך הקצרה בלי להרוס חוק קיים ומכונה קיימת, שחבל להרוס אותה. יש 140 רשויות מקומיות, ואנחנו מקיימים בחירות רק ב-81, רק באלה שבחירות התקיימו בהן לפני ה-1.1.53, אלה שהתקיימו בלי תאריך זה, כמו בצרת, אז המכונה הזאת דרושה לנו.

פ. צילן: לי יש גישה אחרת לכל הבעיה. הבעיה של רשימה אחידה

היא בעיית הבטחת קיום לרשויות המקומיות בהצמדה לבחירות

לכנסת, ולא קובע בענין זה צנז סגורים גדול או קטן, ובפרט לאחר שבצנז סגורים זה חודש או חודשיים, הם לא כל כך גדולים ואם אפילו נגיד ש-31.12, על הבעיות השכניות הכרוכות בהכנת רשימות הבוחרים לכנסת וגם לרשויות המקומיות אפשר להתגבר בכל עת. במקרה מסויים ביתר קלות, במקרה אחר בתוספת עבודה ובמאמץ. מאמר גרף כבר אשר שזה ניתן להיעשות.

הבעיה היא בשטח אחר, בשטח המשפטי ובשטח של קיום שתי רשימות נפרדות המטפלות בבחירות. רשות אחת המטפלת בבחירות לכנסת, ו-81 רשויות נפרדות המטפלות בבחירות לעיריות. לאורגנים אדמיניסטרטיביים של המדינה, לפי מבנה החוק לבחירות לרשויות המקומיות, אין למעשה כל סמכות. הסמכות של שר הפנים היא לקבוע את היום הקובע, למנות את פקיד הבחירות, ולקבוע את יום הבחירות. כל שאר הדברים עושות ועדות הבחירות. בשלב מסוים מופיעים על במת הבחירות פקידים בחירות שמתפקידם לחלק את הרשות המקומית לאזורי קלפי ולקבוע תחנות קלפי, לקבל את רשימות המועמדים בתאריך מסוים ולבדוק אותן בהתייעצות עם ועדות הבחירות, לקבוע את גודל הפתקים, צבע הפתקים וארגזים. ועדת הבחירות לרשות מקומית זו היא רשות עצמאית לגמרי, והחשש שנוצר הוא שהרשויות האלה, ועדות הבחירות לא יספיקו להכין את כל ספר שדרוש. בחוק כתוב שהן תשתמשנה בספר התושבים. הלא למעשה אין לנו ספר התושבים, אנחנו מפרשים את המושג הזה כך שכל גבולות הרישום מביאים את ספר התושבים.

אחר כך לא ברור מה זה להשתמש. ב-1950 הם גם כן השתמשו. ואם ועדת הבחירות בתל-אביב, חיפה או ירושלים או מקום אחר תזמין אצלנו - והיא בוודאי תזמין, כי זה קל ונוח, והרשימות האלה דרושות להם, ואם לא תהיה חוכה בחוק שעליהם לקבל את הרשימות האלה, שעליהם להכין רשימה מטלהם להצגה, אז הם יכולים לשבת הרבה זמן ואין לנו כל סאנקציה נגדם, לחייב אותם לקבל, לא רק לקבל אלא שהרשימה שהם יקבלו זו היא הרשימה לפרסום ולהצגה. וכל ביקורת נוספת יכולה להיעשות רק על-ידי ערעורים.

בחוזר האחרון שלי ששלחתי לממונים על מחוזות, עשיתי חישוב

והגעתי למסקנה שאם ברצוננו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ברצון ועדות הבחירות, כי הן הקובעות, עליהן לפרסם את פנקס הבוחרים במחצית חודש אפריל לכל המאוחר. זאת אומרת שקובע התאריך הראשון. אם ועדת בחירות איזו שהיא

תרצה לעשות בדיקות ברשימות שאנחנו נמציא לה, ואחרי תיקונים לפרטם אותם, אז היא לא תספיק למחצית אפריל ואז יש סכנה שהבחירות ברשות זו או אחרת לא תתקיימנה. אני רגיל בבחירות לא לסמוך על הרצון הטוב. אם הספלה הפרוגרסיבית תגיש הצעת חוק לממשלה על הפרדה, יכול להיות שבאיון שהיא רשות מקומית יש קונסטלציה כזאת בוועדת הבחירות שהיא משקפת יחס הבחירות בעיריה, האיש הזה של הפרוגרסיבים הוא יוכל להכריע שצריך לבדוק את הרשימה, ואז אין לנו בחירות בזמן. זה שלב אחי.

עכשיו מתחיל שלב שני, מה שנקרא עררים להבדיל מערעורים לבית-משפט. ובכן כל אדם יכול להגיש ערר לכנסת 10 ימים, לרשויות מקומיות 14 יום. בכנסת 18 יום מיום התחלת ההצגה, 18 יום אחרי גמר ההצגה. ואם נניח באיזה שהוא מקום יוגשו 30,000 עררים להכללת שמות של אנשים שלא נכללו, כי אז זה קל מאד להכריע כי אין צורך אם ועדת בחירות חושבת שיש צורך את האיש הזה שלטובתו הוגש ערר, יש צורך לכלול ברשימת הבחורים, היא לא צריכה להחזיר אותו. אבל אם יש 30,000 עררים להוצאת שם, אז מחובת ועדת הבחירות להזמין את העורר ואת האיש שנגדו הוגש הערר, ובחוק נקבעו 21 יום לטיפות כזה. בבחירות ב-1950 הוגשו בתל-אביב כ-31,000 ערעורים מכל סיני סוגים. אבל בלילה האחרון כאשר ישבתי אתם והסברתי להם שהם לא יגמרו אז לא יקיימו את הבחירות בזמן, אז לא היה עוד מועד לבחירות, כי לפי החוק היום הקובע את התאריך אחרי שהכל מוכן, ואלה שתיקנו לא חשבו על צורך בתיקונים אחרים, בלילה האחרון העוררים ויתרו על הערעורים, ועל-ידי זה הצליחו להגיע למצב כזה שביום ה-21 אחרי תום תקופת הגשת העררים הכריעו בעררים. אבל אם לא יהיה רצון טוב, אם לא יספיקו לעשות זאת - אז אין בחירות.

אחר כך מדוע - וזאת הייתי רוצה שהיועץ המשפטי יבדוק -

אם ועדת הבחירות בערר הכריעה לשלילה, היא צריכה להודיע לאיש לערער בכתב, אם היא לא נתנה את ההחלטה בנוכחותו, ואז יש לו עשרה ימים להגשת

ערעור לבית-משפט מיום קבלת ההוראה. לאחר שהוא מגיש לבית-המשפט, כתוב
 שבית-המשפט יפסוק תוך עשרה ימים מיום הגשת הערעור, ושם יש פייסקה גדולה
 שכתוב בה: לא פסק בית-המשפט, הדבר לא יעכב את הבחירות. מזה אני מסיק
 מסקנה שכל מהלך הבחירות, העררים והגשת ערעורים לבית-המשפט, ותהליך שבא
 אחרי זה, כל זמן שלא עברו עשרה ימים שניתנו לבית-המשפט להכרעה בערעורים,
 אפשר לעשות זאת. לפי זה נהגתי כל הזמן במשך ארבע שנים. ומשום כך אני
 מגיע למסקנה, אחת משתיים: או שאנחנו רוצים לסמוך אל הרצון הטוב של ועדות
 הבחירות, שלא ייווצר במקום זה או אחר רוב שלטענה אינו רוצה בבחירות,
 אז אנחנו יכולים לעשות זאת בשקט. אבל אם אנחנו לא רוצים לסמוך על זה,
 אלא להבטיח את הבחירות, אין לדעתי דרך אחרת לקיים אותן, אלא לקבל רשימות
 הבחורים, להציג אותן, ואחר כך למצוא פתרון בקשר לעררים וערעורים.

פה מתגוררת בעיה של תאריכים, ענין של ההצגה. אני לא
 מחשיב את ההצגה. אנשים לא באים לראות. אבל בגזר הדין מטמים וצריך להציג.
 אני לא רוצה לשלטל את האיש, שהוא ילך לכדוק אם הוא מופיע ברשימת הבחורים
 לכנסת לרוב אלנבי, ואחר כך לרוב ארלוזורוב. צריך שיהיה תיאום מסויים
 בנוגע למקומות ההצגה. אין לי כל בטחון שוועדות הבחירות תסכמנה לאותם
 מקומות ההצגה שייקבעו על-ידי ועדה אזורית לבחירות לכנסת. היא יכולה
 לא להסכים. ושנית, שם מציגים עשרה ימים, פה 14 יום. שם מקבלים ערעורים
 לכנסת 18 יום ופה - 14. יש תוהו וכוהו שלם, אם לא יהיה תיאום מסויים.
 אם רוצים לפתור זאת, ברור שאז צריך לשנות את החוק לרשויות המקומיות
 באופן יסודי, או ללכת בכיוון שאמר היועץ המשפטי, שלא יבואו אנשים
 מעין-חרוד ב-1.5, יירשמו ויהיו בוחרים לעיריית תל-אביב או חיפה. ואת
 זה אפשר לעשות, זו אמנם עבודה גדולה אבל ניתנת להיעשות.

אבל אני חוזר למה שאמרתי. ביום הבחירות ברור שוועדות

קלפי נפרדות לא באותו פרטיסם זה יהיה אסון. או לא יצביעו לכנסת או
 לא יצביעו לרשויות המקומיות. והפתרון הוא קשה מאד. אנחנו היינו צריכים

בבחירות לכנסת וגם לעיריית תל-אביב, בכל הערים הגדולות, לסדר תחנות קלפי בחדרי מדרגות, לעתים די קרובות, שבקושי רב נכנסו שני בוחרים. היה לי בטיוח בבחירות למועצה האזורית בקרית ארנו. שם הצלחנו לסדר חדר אחד, שני, בין החורים דלת, בחדר האחד ישבה ועדת בחירות לוועד המקומי. והיה מענין שבשעות הראשונות היו אנשים שהצביעו למועצה האזורית ולא לוועד המקומי, ומוכרחים היינו להעמיד אדם שיכורן את האנשים. העמדנו באופן מיוחד אנשים שלא נתנו לאלה שהצביעו למועצה האזורית לצאת מהחדר, עד שלא נכנסו לחדר השני.

ובכן צריך למצוא דיוור כזה. אתה יכול בבתי-ספר לעשות שתי קלפיות. אי אפשר לסחוב אנשים קילומטרים רבים. יש אפשרות ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית להחרימם ליום הבחירות כמה מוסדות, להפקיע אותם לשם כך. ושוב אותה בעיה. מאין לי הבטחון שוועדת בחירות לעיריית חיפה תרצה דווקא בתחנות קלפי שהאחרת לא תרצה בה.

מה שאני מציע כדי להבטיח את הבחירות באותו יום הוא:

א) לחייב את ועדות הבחירות לרשויות המקומיות להזמין במסרד השנים את פנקסי הבוחרים שלהם ולחייב אותם להציג את פנקסי הבוחרים האלה. ב) בענין העררים איני יודע כרגע מה לעשות.

היו"ר ז. שרף: אני רוצה לשאול, הואיל ויש לנו השנה סידור מיוחד שלא יהיו עוד פעם בחירות, אם נגיד בבחירות ב-1955, על אף

תאמור במקודת העיריות, תשמש רשימת הבוחרים לכנסת כרשימת בוחרים לרשות המקומית, בתנאי כי האיש היה גר באותו מקום ב-31.12, זה הסייג. וכל שינוי, כל ערעור, כל ערר, כל שינוי ברשימה שנעשה על-ידי מסרד הפנים או בית-המשפט ברשימת הבוחרים לכנסת ממילא יחול גם על רשימת הבוחרים לרשות המקומית

א. גרין: זה לא יכול להיות, כי רשימת הבוחרים לרשות המקומית אינה כוללת 40,000 שמות. פנקס הבוחרים מופיע ב-31.12, ושם

יש כל מיני שיבושים. 100,000 איש יש לכנסת. לפי המנגנון השכבי יכביס כל אחד לפקופו, או זה לא יהיה כמו לכנסת, ברשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף: אמרתי בטייג שמקום מגוריו היה ב-31.12 באותו מקום,

תהיה רשימה לכנסת גם רשימה לעיריות, ובאותו טייג

כל השינויים הנובעים בין אם הם אחשאתאל נעשים לפי טעיף 16 על-ידי משרד הפנים, או בין טעיף 19 על-ידי משרד הפנים ועל-ידי בית-המשפט, יחולו גם על הבחירות לרשויות המקומיות. זאת אומרת העררים והערעורים יהיו מוטלים על משרד הפנים והוא יפסוק. אחר כך יכול כל אזרח לפנות לבית-משפט, שהוא בוודאי נאמן.

ועוד דבר, האם אפשר לקבוע בחוק שהואיל והרשימה היא אחידה, אז הקלפי שנקבע יוצג על ידן כפי שייקבע על-ידי פקיד הבחירות, קלפי אין לבחירות לרשויות המקומיות, אחד על יד השבי. זה שייך למוסד שבו נעשות בחירות לשנים שלושה מוסדות. אנחנו נהגנו להצביע או להסתדרות. ב-1944 אני הייתי יו"ר ועדת בחירות להסתדרות הפקידים, ובאותו זמן היתה ועדת בחירות למועצת הפועלים, וזה היה באותו חדר. היו שתי ועדות קלפי כאולם אחד.

ח. כהן: זה לא טוב. אני הייתי רוצה לשאול את מר מואאל:

איני יודע מה ההכרח שהזכרת בכל המנגנון המקומי המסויים. בנוגע לרשימת מועמדים אני מסכים, אף על פי שגם שם צריך לעשות משהו. למה ועדת הקלפי שפועלת בשביל הכנסת לא תפעל גם בשביל הרשויות המקומיות. למעשה אין שום מניעה שאותה ועדת הקלפי שמסוכה על הבחירות לכנסת תהיה מסוכה גם על הבחירות לרשויות המקומיות, אני חושב שזה יותר טוב מאשר שתי ועדות קלפי ישבו בחדר צר אחד, ואחר כך לא יכול לעבוד והשני גם כן לא יכול לעבוד.

היו"ר ז. שרף: קח את משרדי הממשלה בתל-אביב ואז אין קושי. אותו

דבר בירושלים ובחיפה. אתן לך 50 בניבי ממשלה.

ומדוע צריך לשלשל את ועדת הקלפי של הבחירות. בכל מקום יהיו שלושה ארבעה חברים של ועדת קלפי לכנסת מתוך המפלגות שמופיעות לכנסת. כנל-אביב יש מחצית הרשימות השונות מן המפלגות הגדולות. מדוע לא ישבו בוועדת הקלפי וישגיחו על זה. אם אתה מציע ללכת לפי רשימה אחידה, זה טוב.

א. מויאל: יהיו תוספות בקשר לאזרחים ובקשר להעברות.

היור ז. שרף: לכנסת בקשר להעברות, לרשויות המקומיות בקשר להעברות.

יהיו רק תוספות ולא מגרעות. לבחירות האלה, מי שישב ב-31.12 בירושלים מצביע ב-26 ליולי בירושלים. אם הוא לא היה ולא דרש, אז הוא יכול לפנות למשרד הפנים, ואם הוא ימצא שטגיע לאותו איש ללכנסת ולא לעירייה כי הוא עבר לירושלים ב-5.1, אז הוא יצביע לכנסת.

א. גרץ: צריך לעשות טופס ערעור אחיד.

היור ז. שרף: הצרה ביטודת היא שקבעו יום אחד לבחירות, זה היה שירוף. אבל לאחר שקבעו זאת, חשבו שיהיו שמונה חודשים

מ-1.12 עד 26.7, ושמונה חודשים ישיבה במקום מקנה זכות הצבעה. ההבדל הוא לא פרינציפיוני, הבדל של חודש אחד. מבחינת זכות דיור זה חודש אחד.

א. מויאל: אף אחד לא חלם אז על איזה שינוי לשני חודשים, אף

אחד לא חשב שיטנו. הענין של שני חודשים בא כפשרה.

כולם טענו וכולם חשבו שאי אפשר לקיים בחירות לעירייה כמו לכנסת, בשעה שהאיגטרם של אדם בחיפה ובתל-אביב הוא שווה בקשר לבחירות לכנסת, אפשר שהבחירות לעירייה יתקיים בלי קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא עומד לבחור. אז היה הצנז של ששה חודשים. אז התעוררה הבעיה, ואטרו שזה יותר מדי, כי אחרי ששה חודשים לוקח עוד ששה חודשים עד הבחירות - וזה בטן הכל שנה, ואטרו שיש לקצץ. אז קודם היתה הצעה לקצץ לארבעה חודשים, עכשיו לשנים. עוד מעט יגידו שלא כדאי שזה יהיה קיים.

היו"ר ז. שרף: זה עסק רע. אבל אני רוצה לשאול, אם גביה שמבחינה

שכנית אפשר יהיה להכין את רשימת הבוחרים ב-1.3,

זה אפשרי, אז יש חמישה חודשים לפני הבחירות פלוס שני חודשים זכות ישיבה. מדוע אטרו שצריך להקדים יותר, כי צריך זמן להכין את רשימת הבוחרים.

א. מויאל: התצעה לבטל את העררים נסמעה רק היום. למה נקבע

ה-1.2, כי האפשרות להציג את הרשימות ב-14.4

ב-14.4 אינה קשה. לנו יהיה בכל זאת הקושי להציג את הרשימות ב-14.4, גם בעיריות לא, אלא שצריך לתת אפשרות של עררים, ואז מופיעות הבעיות של שתי מערכות עררים שאם שונות. על-ידי ההצעה הורסים את כל המכונה.

היו"ר ז. שרף: מי שעשה מה שעשת הרט את המכונה ברגע שקבעו את

הבחירות לרשויות המקומיות בהצמדה לכנסת, נהרט היטוד

הפוליטי, המוסרי והחברתי. זה לא פייסר להעמיד אותם בהתחרות עם בן-גוריון

או ישראל רוקח. מבחינה מוסרית נהרט מה פשתו. אבל כאשר אתה קובע זאת

באותו יום, ואתה מכניס באותו יום את המפלגות הגדולות עם האמצעים שלהן,

אז אתה יכול לוטר כך: הבה נבטל את הבחירות, אבל הואיל ונקבע שהבחירות

באותו מקום, אז אתה מסכים בעצמם להרט זה וזה, אלא מה נשאר עוד, הרשות

להכניס בוחר לרשימה או לא. מן הרשות הזאת נובעים אימפליקציות שונות.

זה תלוי אשכנל אחד עם סדרי שיתוף הפעולה הקיימים במדינת ישראל.

א. מויאל: אנחנו איננו דואגים לאף אחד, אלא לתל-אביב.

היו"ר ז. שרף: אני התרשמתי פשתי טענות שיש להן כובד: א) תל-אביב.

איש לא השיל ספק בירושלים. אפילו רוזן שמציע לוחות

את הבחירות מציע לקיים אותן בירושלים. ב) הקושי שייווצר על-ידי זה שאותו

בוחר יצטרך להצביע באותו יום בשתי בחירות הנערכות לפי שתי רשימות על-ידי

שני מנגנונים כשני צדדים שונים. זה לא מוכרח להיות במקום אחד, אבל אם

אתה קובע בחוק שעל אף האסור רשימת הבוחרים היא אחידה, שהקלפיות באותו

מקום צריכות להיות, ובמקרה שיש חילוקי דעות פוסקת ועדת הבחירות.

ח. כהן:

הרשימות מגלות את השם והכתובת. כרשימות הבוחרים לרשימות המקומיות אין שום דבר אחר. כי יש פה הבדל בחוק בין הכלול בשטח העיר ובין הכלול ביום פרסום הבוחרים בשטח העיריה. על כל פנים ברור לפי רשימת הבוחרים אצל כל אחד ואחד מה ביום הקובע נביח שהוא יישאר ה-1.2, מה אזור העיריה שאליו הוא שייך. גם ברשימת לכנסת. אז אני שוען שאין צורך ברשימה נפרדת.

היו"ר ז. שרף:

אבל אם האיש עובר לגורם בסוף אפריל מעין-חרוד לתל-אביב, הוא לא היה ב-31.12 בתל-אביב, הוא עבר באפריל 1955, והוא מבקש שמשרד הפנים יעביר אותו, זאת אומרת שהוא יהיה ברשימת בוחרים לכנסת באזור תל-אביב, אבל לא ברשימת הבוחרים לעיריה.

ח. כהן:

זה יכול להיות ברור מתוך רשימת הבוחרים לכנסת.

היו"ר ז. שרף:

בתוספת שתידפס תהיה תוספת רק לכנסת. מי שנמצא ברשימת הכללית יצביע גם לכנסת

א. מריאל:

יש בעיות שמר גרץ מכיר אותן מתוך זה שהן לא חשובות לכנסת. אחת הבעיות היא הגבולות בין שלוש הערים גבעתיים

תל-אביב ורמת-גן. הגבולות של חלוקת הארץ לקלפיות בין גבעתיים תל-אביב ורמת-גן נעשו לאחר שמר גרץ קבע את הקלפיות, לפי הצו האחרון שהופיע לפני פחות מחודש. את זה אפשר לתקן.

א. גרץ:

חלק תוקן אולי, לא הכל.

היו"ר ז. שרף:

פה יהיה גם הסכונ של כסף.

א. גרץ:

חצי מיליון לירות. למדינה זה כמעט שלא יעלה, חכמת הרשימות, זה חצי מיליון לירות לרשימות המקומיות. אגף

התקציבים רוצה לקחת מאתנו כסף.

היו"ר ז. שרף:

אני רואה את ההכדל רק בזה שאנחנו חוסכים
לוועדות הבחירות, ומסילים על משרד הפנים את
עבודת הערר, שהוא יעשה זאת.

א. גרץ:

אם יש ויכוח על אותו חודש, אפשר לעשות זאת
ל-1.12 ולא 31.12. כל מי שיימצא ברשות המקומית
ב-31.12 הוא יצביע לרשות המקומית. אז אפשר למחוק משם 6,000 שעות.

היו"ר ז. שרף:

יש שתי רשימות ולא אחת. לא צריכות להיות שתי
אלא אחת, אבל צריכות להיות תוספות לרשויות
המקומיות שאינן ברשימה היסודית ותוספות לכנסת.

א. גרץ:

מוכרחות להיות שתי רשימות. יתחילו העררים, אז
אנחנו מתחילים לעבוד על שתי רשימות. גם לכנסת
ימחקו שעות.

היו"ר ז. שרף:

אני הצעתי שתהיה אותה רשימה לכנסת ולרשויות
המקומיות. עכשיו בדרך כלל כאשר מישהו טוען אינני
ברשימה, יש שיבוש, ואומר שהוא היה ב-31.12, אבל אם הוא אומר עברתי ממטולה
לדמת-גן בפברואר, ואני מבקש להכניס אותי לרשימה, אז מכניסים אותו לרשימה
נוספת של בעלי זכות בחירה לכנסת בלבד באזור הל-אביב.

ח. כהן:

יש רשימה אחידה של 600,000 שעות.

היו"ר ז. שרף:

לא, רק של 800 איש לקלפי. איש שעבד לגור בפברואר
או טרץ ממטולה לתל-אביב, לא מביעה לו זכות בחירה
לתל-אביב, הוא רק מבקש לאפשר לו להצביע בתל-אביב. אז ממציא משרד הפנים
רשימה נוספת, השלמה לבחירות לכנסת.

ח. כהן:

במקום להכניס אותו לרשימה המקורית, אז יש רשימה
נפרדת.

היו"ר ז. שרף:

מצד שני פונה איש שגר בתל-אביב ואומר אני רוצה להצביע לרשות המקומית. אז יש השלמה לעיריה. ולכן יש רשימה יסודית שבה יהיו 95% של כל המצביעים, ואחר כך 2.5% שיצביעו באותו מקום לכנסת ולא לעיריה ועוד אחוז שיצביעו לעיריה ולא לכנסת.

א. סואל:

אנחנו נבקש מהיועץ המשפטי לבחון את ההצעה הזאת לאור החוק הקיים ולהביא לפנינו ביסוס הצעה לישיבה הבאה. לדעתי זה הרטובי מאד שאנחנו מבטלים את הקשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא בוחר. הדבר היחיד שנשאר הוא הצנז, הקשר בין האזרח ובין הרשות המקומית נהרס. אני הייתי מבקר לאור זה שמפא"י לא תצא בשם ההסתדרות אלא בשם מפא"י, ויגידו בסדר גמור, או שהייתי מבכר שלא תהיינה בחירות לרשויות המקומיות, שהממשלה תסנה פקידים שינהלו את אצחאגאג לרשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף:

לו היית אומר שהממשלה תסנה פקידים לנהל את הבחירות לא הייתי מתפעל מזה. באנגליה עושים זאת.

א. סואל:

בניגוד לאנגליה הסצב פה הוא כזה שהנבחרים לרשויות המקומיות הורסים את הרשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף:

אני מציע לסיים את הישיבה ולקיים ישיבה ביום ד' בשעה שבע וחצי בבוקר.

הישיבה נסתיימה בשעה 2200.

ועדת מומחים לבחירות

פרוטוקול טיימורגורפי

ירושלים, כג' שבט תשט"ו - 14.2.55

נוכחים:

מר ז. שרף מזכיר הממשלה - היו"ר
מר א. גרץ
מר ח. כהן
מר א. מויאל
מר מ. צילן

היו"ר ז. שרף: אנחנו צריכים לקבוע את האפשרויות התחיקתיות והמינהליות לערוך את השמות לשתי מערכות הבחירות על פי רשימת בוחרים

אחת, מה הפעולות שצריך לעשות. אנחנו בעצם לא צריכים להגיד אם זה טוב או לא, רק אם זה אפשרי או לא.

מר א. גרץ: אני שומע כל הזמן בעתונות על רשימה אחידה. זה לא ברור לי בעצם למה מתכוונים כאשר אומרים רשימתבוחרים אחידה,

האם זה שופט אחד שלפיו יצביעו או כמה שפטים. לרשימה אחידה יש כמה פושגים. זה יכול להיות פנקס בוחרים שקיים, בצורה זו או אחרת מותאם לפי החוק איך שיחליטו הרשויות המקומיות, ותהיינה שתי סדרות של הצבעות. זו גירסה אחת. אנחנו צריכים לברר את הפרטים הטכניים שלה. כלומר היטוד הוא אחיד ותהיינה רק התאמות. ויכול להיות סקרה שני, פנקס אחד באופן פיזי חוברת אחת שממשלת לכנסת ולרשות המקומית גם יחד.

היו"ר ז. שרף:

את זה צריך לברר. ישנם שני סוגי אנשים, האחד שיכול להצביע לפנסיה לרשות המקומית ולא לכנסת - אזרחי חוץ. ככל מקום באיזו צורה שלא תהיה ברור שזה צריך להיות פנקס בוסף של אנשים בעלי זכות בחירה לעיריה ולא לכנסת. אחר כך יכול להיות איש שהוא בעל זכות בחירה לכנסת ולא לעיריה, כי באפרייל יכול להיות שיעבירו אותו טעין-חרוד לתל-אביב, אז הוא יופיע ברשימה בוספת בתל-אביב. הוא לא צריך להצביע לעיריה, כי הוא לא היה ב-1.1 ולא ב-1.2 תושב תל-אביב. זאת אומרת באיזו צורה שלא תדבר על פנקס אחיד, בין אם זה שני פנקסים המבוססים על חומר אחיד, ואז התהליך המשפטי הוא שונה. נדמה לי שבחוק הבחירות לכנסת קבוע התאריך מתי חייבים לפרטם את רשימת הבוחרים. במקרה שיהיו שני פנקסים יהיו שני תהליכים שונים. פה אנחנו צריכים לפתור את הבעיה. ברור שכל רשימה תהיה רשימת יסוד ותהיה רשימה בוספת שנותנת זכות בחירה לרשויות המקומיות ולא לכנסת, ורשימה בוספת שנותנת זכות בחירה לכנסת ולא לרשויות המקומיות.

א. גרץ:

בפרט אחד אתה צודק. אם החוק נותן אפשרות לאזרחי חוץ להצביע, פנקס הבוחרים עלול לכלול 30,000 איש שאינם רשומים בפנקס הבוחרים לכנסת, אם הם יהיו מעוניינים. אבל לגבי הפרט השני, אפשר להגיד שאדם יצביע לרשות המקומית שלושה או ארבעה חודשים. אנחנו בדרך כלל סוגרים את הרשימה לכנסת ב-1.5.

היו"ר ז. שרף:

אני מציע שפר גרץ יפתח בזה, מה היא האפשרות הסידורית לעריכת שתי סדרות רשימות לבחירות לפי רשימה אחת.

א. מויאל:

האם אני מבין נכון שכל ההצעה הזאת באה כתוצאה מהחשש שאם לא תהיה רשימה אחידה לא תקיימנה בחירות בתל-

אביב?

היו"ר ז. שרף:

זה א', וב' שבאותו יום לא תהיינה בחירות, ההכבדה
נובעת מזה שהרבה קולות ילכו לאיבוד.

א. מויאל:

הבעיה השניה שאתה מעורר אינה קשורה עם רשימה אחידה,
אלא עם אופן הביצוע של הבחירות לאחר שיש לך רשימה.
אתה יכול שתהיה רשימה אחידה והכל ילך כשורה, גם לרשויות המקומיות וגם
לכנסת. אז אותו הבלבול מפסיך להתקיים, כי כאילו מהרשימה שהיתה אריכה
להיות פוכנה על-ידי הרשות המקומית היא אותה רשימה של הכנסת. אז צריך
שתהיינה שתי ועדות קלפי, שיהיו שני ארגזי קלפי. הבעיה האדמיניסטרטיבית
איפה יהיו הקלפיות אינה קשורה באחידות הרשימה.

היו"ר ז. שרף:

הוזה אומר שבניח שיש שתי רשימות, אז זה יכול להיות
באותו תור, האיש בכנס קודם ליד שולחן אחד, בוחר פעם
אחת וביגש אחר כך לשולחן שני.

א. מויאל:

יכולה להיות רשימה אחת, שתי קלפיות, אז הבעיה אינה
קשורה עם אחידות הרשימה. הייתי נוכח בכמה ישיבות שדנו
בבעיה הזאת. אני מבין שהחשש הוא שלא תהיה אפשרות להכין את הרשימה בזמן
המתאים כדי שיהיה הבטחון שתתקיימנה הבחירות ב-27 ביולי, או דבר שני
שהוועדות לבחירות יעשו מאמצים או לא יעשו כדי להבטיח שלא תתקיימנה
בחירות באותו יום. אני הבנתי שזהו החשש העיקרי.

היו"ר ז. שרף:

אני שמעתי שעל-ידי העובדה הזאת של רשימה אחת מבטיחים
מראש שתהיינה שתי קלפיות בתחנה אחת.

א. מויאל:

אין לזה שום קשר.

ח. כהן:

אני מבין את מר מויאל כך שהשיטה אחת אינה פותרת את
הכל, ורשימות בפרדות מובטחות על הקשיים.

א. מויאל: יכולה להיות רשימה אחידה עם אותם הקשיים ורשימה נפרדת

עם אותם הקשיים. אין קשר בין הרשימות ויעילות אופן הבחירה. אז אני מבין שהבעיה השניה היא אדמיניסטרטיבית, וכל שינוי שאנחנו נעשה היום לא יכול לשנות במאומה את הצורך לקיים שני ארגזים. כרגע שאתה מקיים שני ארגזים, הם יכולים להיות או באותו מקום או בשכנות או בטרחק. אם לא קיימים שני ארגזים, זו בעיה שונה, יצביעו לכנסת ואחר כך יקבעו. בתל-אביב הצביעו לכנסת כך וכך מפא"י, כך וכך ציונים כלליים, כך וכך חרות, וכך לחלק.

ח'ור ז. שרף: זאת אי אפשר לעשות, כי בעיריית תל-אביב מפא"י לא

מופיעה בכלל. גם אזרחים אינם רוצים כך להצביע. אני לוקח בתל-אביב את כל בעלי הבתים, הם תמיד בוחרים לעיריה.

ח. כהן: יש אחדים שבוחרים לכנסת, בוחרים בטפא"י, אבל לעיריה

אינם רוצים לבחור בטפא"י.

א. מויאל: העובדה הזאת פחייבת שתי קלפיות, אחר כך זו כבר בעיה

אדמיניסטרטיבית, לקבוע איפה תהיינה שתי הקלפיות. עד כמה שאני הבנתי הבעיה היא אחת ויחידה, אפשרויות של קיום רשימה אחידה, ואנחנו צריכים להביע דעה כמה זה רצוי שתהיה רשימה אחידה. אם כך הוא הדבר, אז אני הייתי רוצה לומר שאני מבין את החוק הטתיחט גם לכנסת וגם לרשויות המקומיות כך: שוועדות הבחירות צריכות להתבטט בהכנת פנקס הבוחרים על ספר התושבים המתנהל לפי פקודת פרטם התושבים. זה כתוב בטעיף 10(ב).

הכטיט הזה של הכנת פנקס הבוחרים על החומר הטצוי בטפר התושבים המתנהל לפי פקודה זו הוא אותו בסיס עליו הכנו את רשימת הבוחרים לכנסת. לא היה לנו בסיס אחר. לאחר ישיבת הסטטלה לפני שבועיים, כאשר קבענו שהצנז יהיה חודשיים והיום הקובע יהיה ה-1 בפברואר, הודענו תוכן החלטה זו למר גרץ, והוא בעת הכנת ארשימת הבוחרים קבע טידור סיכוי הטאפטר לו בלי קשיים לתת את הרשימה הפלאה של בוחרים לכל רשות מקומית על הכטיט הבודדש לפי החוק.

או השענה כאילו אי אפשר יהיה להכין את רשימת הבוחרים עד התאריך הדרוש בשביל הרשויות המקומיות אין לה כל בסיס לפי דעתי, כי החומר כולו מצוי וכולו מוכן. מה שהייתי רוצה לשמוע מפר גרן הוא אם דברי נכונים או לא.

א. גרן:

אני רוצה להסביר בקצרה איך אנחנו מתארים לעצמנו את

התסדר השכבי של הכנת רשימת הבוחרים לרשויות המקומיות.

ההנחה היא שהרשויות המקומיות תסכמנה לקבל מאתנו את הרשימה, שום דבר לא מחייב לכך. זה אמנם מחייב אותם להסתמך על בסיס של פרטים התושבים, אבל הם יכולים ללכת אל משרד פרטים התושבים ולעשות להם כרסנת. במקרה כזה לא תחייבה בחירות ב-26 ליולי אלא במקומות הקטנים. מקום שמספר תושביו הבוחרים עולה על 5,000 - לא יטפיק להכפף זאת לסועד אם לא תחייבה לו רשימות.

ובכן ההנחה שלנו היא זו שיבקשו מאתנו את הרשימות. אין

זה נכון אם מישתו יגיד שהוא לא זקוק להן. ואם יזדקקו להן, לנו אין כל

הבדל לגבי פתי ואיך נקבע היום הקובע. היום הקובע הוא ה-1 לפברואר, ויצביעו לרשות המקומית כל האנשים שביום הקובע יהיו במקום ושהיו בו חודשיים לפני כן. לפי זה אנחנו מכינים את הרשימות.

ה. כהן:

למה לא לעשות את היום הקובע ב-31.12 כמו בכנסת?

א. טויאל:

לכנסת אין יום קובע כמובן היום הקובע של הרשויות המקומיות

ה-31.12 הוא גם היום הקובע של הרשויות המקומיות, כי

כתוב בחוק שבעל זכות בחירה הוא אותו אדם שהגיע ב-31 לדצמבר ערב היום הקובע לגיל שמונה עשרה, או הגיל הוא אחד גם בכנסת וגם ברשויות המקומיות.

א. גרן:

אני מקבל את ההנחה כמו שזה הוחלט, היום הקובע הוא ב-1.2,

יצביעו כל אותם האנשים שישבו ישיבת קבע ברשות המקומית

גם ביום הקובע וגם חודשיים לפני זה. נקבל זאת כפי שזה. בדרך כלל ההיקף

של אנשים אלה שהודש חודש מחליפים את כתובותיהם הוא 15,000 נפש, 10,000 הם בוחרים. הבעיה היא של 6,000 בוחרים בכל הארץ. יש לרשויות המקומיות 650,000 בוחרים, אז זה אחוז אחד מכל בעלי זכות הבחירה.

אנחנו מקבלים כבשיט את פנקס הבוחרים לכנסת. עכשיו, על פי מה שהטביר פר מויאל, באופן שכני אנחנו מצאיאים מתוך פנקס הבוחרים את כל אותם האנשים אשר ב-31.12 גרו באותו מקום. נוציא גם את האנשים אשר החליפו כתובת בינואר, כי החוק אוטר שב-1.2 הוא מוכרח לגור במקום הקובע. אז הוא לא יהיה לא פה ולא פה, זה בערך 13,000 איש, כי זה כבר חודשיים, ובכל חודש 6,500 איש. להוציא את האנשים שבאו בדצמבר זו בעיה קטנה. סינואר זה כבר יותר קשה. הודעה על שינוי כתובת שבאה אלינו אינה מציינת איזה מקום עזב האיש, אלא לאן הוא בא לגור.

א. מויאל:

מ-1 בינואר עד 26 ביולי זה שבעה חודשים, כלומר

42,000 איש יעברו. אנשים אלה, אם יעברו מעיר לעיר,

יוכנסו בהתאם לחוק הבחירות לכנסת לרשימה החדשה שאליה הם הגיעו. אם לפשל יעבור איש מתל-אביב לחיפה, אז אנחנו, בשביל שהוא יוכל לבחור לכנסת, קבענו שאם הוא עובר מתל-אביב לחיפה הרי הוא זכאי לבחור בחיפה, אז אנחנו נשנה את הרשימות לכנסת בחיפה ובתל-אביב נוציא את האיש הזה. מה יקרה ברשויות המקומיות, 42,000 איש אלה ישנו את אפשרויות בחירתם אלא אם הם יותרו על בחירה במקום אחד.

א. גרץ:

לפי החוק רשאי כל אדם שעבר לפני ה-1.2 מחיפה לתל-

אביב, אז הוא מבקש שיעבירו אותו לתל-אביב. אבל ביום

הבחירות הוא רשאי להצביע בתל-אביב ולסחרת להצביע בחיפה.

היו"ר ז. שרף:

אני רוצה לשאול האם הוא יכול להישאר גם לכנסת בחיפה.

אם הוא אינו מבקש, לא מעבירים אותו.

פ. צילן: בחוק כתוב שאנחנו רשאים להעביר איש כזה טנקודת ישוב אחת לאחרת, ואנחנו חייבים אם הוא מבקש זאת לאפשר לו. זה יכול להיות רק עד ה-2.8.

א. גרץ: אבל אנחנו נעביר את האנשים ונודיע.

ח. כהן: מי שעזב את הרשות המקומית יכול בכל זאת עוד להצביע, זה הדבר המשובח.

פ. צילן: לזה לא נמצא פתרון.

א. גרץ: באופן תיאורטי אפשר יהיה להגיד כך: כל אדם שקיבל כרטיס בוחר, וההצעה שלנו היא להודיע לאותם האנשים שהוצאנו טרשימת הבחירות לרשויות המקומיות, אז אנחנו נודיע. כל אדם שיש לו כרטיס בוחר לכנסת מצביע גם לכנסת, פרט לאלה שיקבלו הודעה שאינם מצביעים. אנחנו נודיע לאותם האנשים שהוצאנו אותם מהרשימות של הרשויות המקומיות. עד כאן הרשימה טובה לבחירות לרשויות המקומיות. יהיה שופט מיוחד עם סידורים בפני עצמו. פנקס הבוחרים, אם כן, לרשות המקומית יהיה מוכן כאשר יהיה מוכן פנקס הבוחרים לכנסת, ב-1.4 לכל המאוחר, כל רשות מקומית תקבל אותו ב-1.4.

עד כאן הכל בסדר. שתחילה אחר כך בעיה של עררים. למעשה יכולנו להגיד כך: כל אדם שלא קיבל כרטיס בוחר יערער למשרד הפנים, נדאג לו, ומי שלא קיבל כרטיס בוחר יערער לוועדת הבחירות של הרשות המקומית והיא תקנה לו זכות בחירה או לא. אנשים כאלה מספרם יהיה בכל הארץ מ-60-80 אלף, בתחומי הרשויות המקומיות סתוך 650,000. ורק אלה צריכים לערער לרשות המקומית ולבקש שיבטיחו להם את זכות הבחירה. גם בנקודה זו אנחנו פוכנים לעזור לרשויות המקומיות, ואנחנו אומרים כך: כל אדם שיערער למשרד הפנים לקבל זכות בחירה, אם הוא עבר בתוך העיר ממקום

למקום, נחזיר לו כרטיס, וזה יעיד שיש לו זכות לבחור לרשות המקומית. מי שעבר מעיר לעיר, זאת אנחנו לא יכולים לקבוע, הוא יצביע לכנסת, ולגבי רשות מקומית שיפנה לרשות המקומית של עירו. על-ידי כך אנחנו מקטיגים את המספר מ-60,000 ל-30,000.

על כן אני אומר, אין כל בעיה שכנית. אנחנו צריכים להחזיר את רשימת הבוחרים בזמן, ולא זו בלבד, אלא יש לנו אפשרות לרגל הסידורים השכניים שעשינו כשביל הכנסת, לסייע לרשויות המקומיות להתגבר על כל פרשת העררים. מבחינה שכנית אפשר לבצע את הבחירות בשני הדברים בלי קושי על כסיס אותו חומר שנתנו לכנסת השלישית.

היו"ר ז. שרף: מדוע אמרת אם יהיה לרשויות המקומיות היום הקובע 31.12 - זה יוצר קושי?

א. גרץ: זה יותר קשה מאשר ה-1.12, כי קיבלנו הודעה שזה יהיה ב-1.12. אז כבר עשינו את הסידורים. אם זה יהיה ב-31.12, אז כל העבודה שהושקעה בענין זה הולכת הצדה, ואז היום הקובע הוא לא ב-1.2, אלא ב-1.3.

היו"ר ז. שרף: מי שגר ב-31.12 בתל-אביב רשאי לבחור בתל-אביב? האם האזורים בכל הארץ הם זהים עם אזורי הרשויות המקומיות?

א. גרץ: לא. בזמן הכנסת שנקט הבוחרים לכנסת ציפו טראש להתאסח, ובשום מקום קלפי אינה עוברת שני גבולות.

היו"ר ז. שרף: האם עיריה חייבת להיזקק לרשימות שלכם, או שהיא יכולה לעשות לעצמה רשימה לבד.

ח. כהן: לפי החוק זה מטמטס להם חומר, אפשר לשנות את החוק. אם אנחנו בלך אצא בדרך זו, אז אפשר לומר אני מוכן להרחיק לכת ממך ולוותר על האזרחיות ולומר שכל אחד שיש לו זכות בחירה לכנסת,

יש לו זכות בחירה לרשויות המקומיות; וכל מי שהיה כאן ביום זה רזה,
יש לו זכות בחירה לרשות המקומית.

א. מויאל:

אני בדעה שיש לפנינו לא רק בעיה של הכנת רשימת
הבוחרים, יש בעיה של מכונה שהוקמה על-ידי החוק,
שעליה אנחנו לא יכולים לוותר. מתפקידה של מכונה זו להכין את הבחירות
לרשויות המקומיות, ולכצערן. על המכונה הזאת בכללותה אנחנו איננו
יכולים לוותר. היא מוכרחה להמשיך את קיומה. מה שיוחלט, היא מוכרחה
לקיים את הבחירות. הכנסת אינה יכולה לקחת על עצמה את החובה לנהל את
הבחירות בעיריית תל-אביב. מישהו אחר צריך לעשות זאת, לא הכנסת ולא
משרד הפנים, אלא איזה שהוא גוף. אם נקבע שזו לא העירייה, נצטרך לקבוע
מכונה חוקית שמחובתה לקיים את הבחירות. יש היום מערכת שלמה שמחובתה
לקיים את הבחירות לכנסת. חוק הבחירות לכנסת מקים את המכונה הזאת. יש
מכונה שהוקמה לשם עריכת הבחירות לרשויות המקומיות. שתי המכונות האלה
הן הכרחיות, אי אפשר לקיים בחירות בלי מכונה אדמיניסטרטיבית זאת.
ולכן המכונה מוכרחה להמשיך את קיומה. על זה אי אפשר לחלוק.

אך בשארית הבעיה אין להפעיל את המכונה הזאת. המכונה

שהוקמה על-ידי פקודת העיריות קיימת ואפשר להפעיל אותה בשני אופנים:
על-ידי תיקון קטן של החוק, או להשאיר את המכונה כולה ולוותר על הצבז
בכלל. הם טכנים בלי צנז. או מה שיפתור את החשש שיש בלבנות אלה שביקשו
את תיקון החוק, לחייב פמסית את הרשות המקומית להשתמש בחומר הקיים
אצל משרד הפנים. אפשר לפי דעתי לתקן רק את סעיף 10(ב) של חוק הרשויות
המקומיות, ועל-ידי תיקון זה אתה מבטיח שהמכונה ממשיכה את קיומה, ואתה
מבטיח התגברות על כל החשש שקיים. אני הייתי מציע להתגבר על כל הבעיה
על-ידי מחיקה של המלים "ומכל חומר אחר שיגיע אליה, לרבות בקשות שהוגשו
על-ידי מעונינים", ואת סעיף קטן ב(2), ובזה אנחנו פותרים את כל הבעיה.

אז כל המכונה הזאת ממשיכה את קיומה. ויש אפשרות לקיים את הבחירות בלי לשנות את החוק באופן יסודי. כל שינוי אחר מחייב בחיבה לא רק של הבעיה של הכנת הרשימה, לא רק של סעיף 10, אלא כל המערכת הקיימת לפי החוק הזה. צריך לבדוק, לפי דעתי, כל סעיף וסעיף, ולברר איך לקיים אותו לאור השינוי היסודי באופן הכנת פנקס הבוחרים. אם אנחנו רוצים לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ואנחנו רוצים לא זאת, התיקון שאני מציע הוא יותר קל מאשר תיקון שיהיה כולל לכל המכונה האדמיניסטרטיבית הקיימת הזאת. כי אז צריך לתקן את אופן הערעור, שהערעור יהיה מקביל. אפילו אם הערעור יהיה מקביל ביסודותיו, אבל לא יהיה ערעור לאותם הגופים. בכנסת אתה מערער למשרד הפנים, ברשות המקומית לוועדה המקומית. אפילו אם היסודות יהיו אותם, אין לנו כסחון שמשרד הפנים והוועדה המקומית יחליטו אותו הדבר.

אחר כך יש ערעור לבית-המשפט. אין בטחון שהם יחליטו אותו הדבר. לכן יש אפשרות שכתוצאה מהערעורים תצאנה שתי רשימות לגמרי טובות, חוץ מהעובדה שיהיה ברשימות שוני על-ידי אזרחים, חוץ מהעובדה שיהיה ברשימות שוני כתוצאה מהעברות. אני לא חושב שזה דרוש, כי לי החוק כפי שהוא קיים היום מספיק. אף רשות מקומית אחת אינה יכולה היום לקיים או לכנות רשימת בוחרים אלא בעזרתנו ובהתאם לחומר שאנחנו ממציאים לה. אבל אם רוצים להבטיח דבר שהוא מובטח, אז בסדר, אז נתקל מ-6 ל-2 את הצנז, כדי להשאיר איזה קשר בין האזרח ובין הסקום שבו הוא רוצה לבחור. קודם זה היה שנה, אפשר קיצו את זה לששה חודשים, ועכשיו לשנים, ולמחוק את הסעיפים האלה, אז אתה פותר את כל הבעיות האדמיניסטרטיביות שלה. ויש שתי מכונות איתנות אשר מתפקידן להכין את הבחירות.

אבל אם רוצים לשנות את כל המכונה האדמיניסטרטיבית הזאת, יש לבחון את החוק מראשיתו ועד סופו סעיף סעיף וליצור במחוק מה היא המכונה שעליה אתה רוצה להטיל את העבודה ולקיים חוק בהתאם למכונה

שבבנה, מי הוא הגוף שמחובתו להוסיף את האזרחים לרשימה, מי הגוף שצריך להוציא את האנשים שיעברו מהעיר לאחר מכן, מי הגוף שצריך לקבל את האנשים. זו טכונה שלמה. אפשר לעשות זאת, אבל צריך לעבור על כל סעיף וסעיף. לדעתי בסיון כזה בוודאי לא יאפשר לנו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי. התצעה שלנו תכטיח זאת. אני לא שמח על כך, כי הקשיים שיהיו לנו מנקודת מבט אדמיניסטרטיבית באותו יום יהיו נוראים.

הבעיה הפשוטה איפה יעמידו את הרשימות, איפה יציגו את הרשימות. צריך להבטיח תיאום, שהאזרח לא יצטרך לרוץ. הרשות המקומית תעמיד את הרשימה בצד אחד של הקלפי והכנסת בצד השני. אחר כך יהיה צנין של הקלפי שגם בו יהיו קשיים. ואם יהיה חמטין, אז מספר הבוחרים יפחת באופן רציני. ואינך יכול לעומת זאת לקיים זאת באותו חדר, כי בסופו של דבר תמצא רשימות של הכנסת אצל הרשויות המקומיות ולהיפך, והקשיים יהיו רבים, אין כל ספק בכך. מי היה החכם שהחליט על אותו יום אינני יודע, אבל זה הוא המצב. לכן אני מציע את הדרך הקצרה בלי להרוס חוק קיימים ומכונה קיימת, שחבל להרוס אותה. יש 140 רשויות מקומיות, ואנחנו מקיימים בהירות רק ב-81, רק באלה שבחירות התקיימו בהן לפני ה-1.1.53, אלה שהתקיימו בלי תאריך זה, כמו בצרת, אז המכונה הזאת דרושה לנו.

פ. צילן: לי יש גישה אחרת לכל הבעיה. הבעיה של רשימה אחידה

היא בעיית הבטחת קיום לרשויות המקומיות בהצמדה לבהירות

לכנסת, ולא קובע בענין זה צנז מגורים גדול או קטן, ובפרט לאחר שבז מגורים זה חודש או חודשיים, הם לא כל כך גדולים ואם אפילו נגיד ש-31.12, על הכעיות הטכניות הכרוכות בהכנת רשימות הבוחרים לכנסת וגם לרשויות המקומיות אפשר להתגבר בכל עת. במקרה מסויים ביתר קלות, במקרה אחר בתוספת עבודה ובמאמץ. תאמר גרץ כבר אמר שזה ניתן להיעשות.

הבעיה היא בטוח אחר, בטוח המטפטי ובטוח של קיום שתי
רשימות בפרדות המטפלות בבחירות. רשות אחת המטפלת בבחירות לכנסת, ו-81
רשימות בפרדות המטפלות בבחירות לעיריות. לאורגנים אדמיניסטרטיביים של
המדינה, לפי מבנה החוק לבחירות לרשימות המקומיות, אין למעשה כל סמכות.
הסמכות של שר הפנים היא לקבוע את היום הקובע, למנות את פקיד הבחירות,
ולקבוע את יום הבחירות. כל שאר הדברים עושות ועוות הבחירות. בשלב מסויים
מופיעים על במת הבחירות פקידי בחירות שמתפקידם לחלק את הרשות המקומית
לאזורי קלפי ולקבוע תחנות קלפי, לקבל את רשימות המועמדים בתאריך מסויים
ולבדוק אותן בהתייעצות עם ועדות הבחירות, לקבוע את גודל הפתקים, צבע
הפתקים וארגזים. ועדת הבחירות לרשות מקומית זו היא רשות עצמאית לגברי,
והחשש שנוצר הוא שהרשימות האלה, ועדות הבחירות לא יספיקו להכין את כל
מה שדרוש. בחוק כתוב שהן תשתמשנה בספר התושבים. הלא למעשה אין לנו ספר
התושבים, אבחנו מפרשים את המושג הזה כך שכל גבולות הרישום מביאים את
ספר התושבים.

אחר כך לא ברור מה זה להשתמש. ב-1950 הם גם כן השתמשו.
ואם ועדת הבחירות בתל-אביב, חיפה או ירושלים או מקום אחר תזמין אצלנו -
והיא בוודאי תזמין, כי זה קל ונוח, והרשימות האלה דרושות להם, ואם לא
תהיה חובה בחוק שעליהם לקבל את הרשימות האלה, שעליהם להכין רשימה משלהם
להצגה, אז הם יכולים לשבת הרבה זמן ואין לנו כל סאנקציה בגדם, לחייב
אותם לקבל, לא רק לקבל אלא שהרשימה שהם יקבלו זו היא הרשימה לפרסום
ולהצגה. וכל ביקורת נוספת יכולה להיעשות רק על-ידי ערעורים.

בחוזר האחרון שלי ששלחתי לממונים על מחוזות, עשיתי חישוב

והגעתי למסקנה שאם ברצוננו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ברצון ועדות
הבחירות, כי הן הקובעות, עליהן לפרסם את פנקס הבוחרים במחצית חודש אפריל
לכל המאוחר. זאת אומרת שקובע התאריך הראשון. אם ועדת בחירות איזו שהיא

תרצה לעשות בדיקות ברישומות שאנחנו נמציא לה, ואחרי תיקונים לפרטם אותם, אז היא לא תספיק למחצית אפריל ואז יש סכנה שהבחירות ברשות זו או אחרת לא תקיימנה. אני רגיל בבחירות לא לסמוך על הרצון הטוב. אם המפלגה הפרוגרסיבית תגיש הצעת חוק לממשלה על הפרדה, יכול להיות שבאיזו שהיא רשות מקומית יש קונסטלציה כזאת בוועדת הבחירות שהיא משקפת יחס הבחירות בעירייה, האיש הזה של הפרוגרסיבים הוא יוכל להכריע שצריך לבדוק את הרשימה, ואז אין לנו בחירות בזמן. זה שלב אחד.

עכשיו מתחיל שלב שני, מה שנקרא עררים להבדיל מערעורים לבית-משפט. ובכך כל אדם יכול להגיש ערר לכנסת 10 ימים, לרשויות מקומיות 14 יום. ככנסת 18 יום סיום התחלת ההצגה, 18 יום אחרי גמר ההצגה. ואם נבין באיזה שהוא מקום יוגשו 30,000 עררים להכללת שמות של אנשים שלא נכללו, כי אז זה קל מאד להכריע כי אין צורך אם ועדת בחירות חושבת שיש צורך את האיש הזה שלטובתו הוגש ערר, יש צורך לכלול ברשימת הבחורים, היא לא צריכה לתחזיר אותו. אבל אם יש 30,000 עררים להוצאת שם, אז מחובת ועדת הבחירות להזמין את העורר ואת האיש שבגדו הוגש הערר, ובחוק נקבעו 21 יום לטיפות כזה. בבחירות ב-1950 הוגשו בתל-אביב כ-31,000 ערעורים מכל סיני סוגים. אבל בלילה האחרון כאשר ישבתי אתם והסברתי להם שהם לא יגמרו אז לא יקיימו את הבחירות בזמן, אז לא היה עוד מועד לבחירות, כי לפי החוק היום הקובע את התאריך אחרי שהכל מוכן, ואלה שתיקנו לא חשכו על צורך בתיקונים אחרים, בלילה האחרון העוררים ויתרו על הערעורים, ועל-ידי זה הצליחו להגיע למצב כזה שביום ה-21 אחרי תום תקופת הגשת העררים הכריעו בעררים. אבל אם לא יהיה רצון טוב, אם לא יספיקו לעשות זאת - אז אין בחירות.

אחר כך מדוע - וזאת הייתי רוצה שהיועץ המשפטי יבדוק -

אם ועדת הבחירות בערר הכריעה לשלילה, היא צריכה להודיע לאיש לערער בכתב, אם היא לא נתנה את התחלטה בנוכחותו, ואז יש לו עשרה ימים להגשת

ערעור לבית-משפט מיום קבלת ההוראה. לאחר שהוא מגיש לבית-המשפט, כתוב שבית-המשפט יפסוק תוך עשרה ימים מיום הגשת הערעור, ושם יש פאיסקה גדולה שכתוב בה: לא פסק בית-המשפט, הדבר לא יעכב את הבחירות. מזה אני מסיק מסקנה שכל מהלך הבחירות, העררים והגשת ערעורים לבית-המשפט, ותהליך שבא אחרי זה, כל זמן שלא עברו עשרה ימים שניתנו לבית-המשפט להכרעה בערעורים, אפשר לעשות זאת. לפי זה נהגתי כל הזמן במסך ארבע שנים. ומשום כך אני מגיע למסקנה, אחת מסתים: או שאנחנו רוצים לטמון אל הרצון הטוב של ועדות הבחירות, שלא ייווצר כמקום זה או אחר רוב שלמעשה אינו רוצה בבחירות, אז אנחנו יכולים לעשות זאת בשקט. אבל אם אנחנו לא רוצים לטמון על זה, אלא להבטיח את הבחירות, אין לדעתי דרך אחרת לקיים אותן, אלא לקבל רשימות הבוחרים, להציג אותן, ואחר כך למצוא פתרון בקשר לעררים וערעורים.

פה מתעוררת בעיה של תאריכים, ענין של החצנה. אני לא מחשיב את החצנה. אנשים לא באים לראות. אבל בגזר הדין משמים וצריך להציג. אני לא רוצה לשלטל את האיש, שהוא ילך לבדוק אם הוא מופיע ברשימת הבוחרים לכנסת לרחוב אלנבי, ואחר כך לרחוב ארלוזורוב. צריך שיהיה תיאום מסויים בנוגע למקומות החצנה. אין לי כל בשחון שוועדות הבחירות תסכסנה לאותם מקומות החצנה שייקבעו על-ידי ועדה אזורית לבחירות לכנסת. היא יכולה לא להסכים. ושנית, שם מציגים עשרה ימים, פה 14 יום. שם מקבלים ערעורים לכנסת 18 יום ופה - 14. יש תוהו ובוהו שלם, אם לא יהיה תיאום מסויים. אם רוצים לפתור זאת, ברור שאז צריך לשנות את החוק לרשויות המקומיות באופן יסודי, או ללכת בכיוון שאמר היועץ המשפטי, שלא יבואו אנשים מעין-חרוד ב-1.5, יירשמו ויהיו בוחרים לעיריית תל-אביב או חיפה. ואת זה אפשר לעשות, זו אמנם עבודה גדולה אבל ניתנת להיעשות.

אבל אני חוזר למה שאמרתי. כיום הבחירות ברור שוועדות

קלפי נפרדות לא באותו פרטיסם זה יהיה אסון. או לא יצביעו לכנסת או לא יצביעו לרשויות המקומיות. והפתרון הוא קשה מאד. אנחנו היינו צריכים

בבחירות לכנסת וגם לעיריית תל-אביב, בכל הערים הגדולות, לטדר תחנות קלפי בחדרי מדרגות, לעתים די קרובות, שבקושי רב נכנסו שני בוחרים. היה לי נסיון בבחירות למועצה האזורית בקרית אונו. שם הצלחנו לטדר חדר אחד, שני, בין החדרים דלת, בחדר האחד ישבה ועדת בחירות לוועד המקומי. והיה מעגין שבשעות הראשונות היו אנשים שהצביעו למועצה האזורית ולא לוועד המקומי, ומוכרחים היינו להעמיד אדם שיכוון את האנשים. העמדנו באופן מיוחד אנשים שלא נתנו לאלה שהצביעו למועצה האזורית לצאת מהחדר, עד שלא נכנסו לחדר השני.

ובכן צריך למצוא דיוור כזה. אתה יכול בבתי-ספר לעשות שתי קלפיות. אי אפשר לסחוב אנשים קילומטרים רבים. יש אפשרות ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית להארים ליום הבחירות כמה מוסדות, להפקיע אותם לטמ כן. ושוב אותה בעיה. פאין לי הבטחון שוועדת בחירות לעיריית חיפה תרצה דווקא בתחנת קלפי שהאחרת לא תרצה בה.

מה שאני מציע כדי להבטיח את הבחירות באותו יום הוא:

(א) להיב את ועדות הבחירות לרשויות המקומיות להזמין במשרד הפנים את פנקסי הבוחרים שלהם ולהיב אותם להציג את פנקסי הבוחרים האלה. (ב) בענין העררים איני יודע כרגע מה לעשות.

תיו"ר ז. שרף: אני רוצה לשאול, תואיל ויש לנו השנה סידור מיוחד שלא יהיו עוד פעם בחירות, אם נגיד בבחירות ב-1955, על אף

האמור בפקודת העיריות, תשמש רשימת הבוחרים לכנסת כרשימת בוחרים לרשות המקומית, בתנאי כי האיש היה גר באותו מקום ב-31.12, זה הסייג. וכל שינוי, כל ערעור, כל ערר, כל שינוי ברשימה שנעשה על-ידי משרד הפנים או בית-המשפט ברשימת הבוחרים לכנסת מטילא יחול גם על רשימת הבוחרים לרשות המקומי

א. גרין: זה לא יכול להיות, כי רשימת הבוחרים לרשות המקומית אינה כוללת 40,000 שמות. פנקס הבוחרים מופיע ב-31.12, ושם

יש כל מיני שיבושים. 100,000 איש יש לכנסת. לפי המנגנון השכבי יכביס כל אחד למקומו, או זה לא יהיה כמו לכנסת, ברשויות המקומיות.

הו"ר ז. שרף: אמרתי בטייג שמקום מגוריו היה ב-31.12 באותו מקום,

תהיה רשימה לכנסת גם רשימה לעיריות, ובאותו טייג

כל השינויים הנובעים בין אם הם באשששאל בעטים לפי טעיף 16 על-ידי משרד הפנים, או בין טעיף 19 על-ידי משרד הפנים ועל-ידי בית-המשפט, יחולו גם על הבחירות לרשויות המקומיות. זאת אומרת העררים והערעורים יהיו מוטלים על משרד הפנים והוא יפסוק. אחר כך יכול כל אזרח לשנות לבית-משפט, שהוא בוודאי נאמן.

ועוד דבר, האם אפשר לקבוע בחוק שתואיל והרשימה היא

אחידה, אז הקלפי שנקבע יוצג על ידן כפי שייקבע על-ידי פקיד הבחירות, קלפי אין לבחירות לרשויות המקומיות, אחד על יד השבי. זה שייך למוסד שבו נעשות בחירות לשנים שלושה מוסדות. אנחנו בהגנו להצביע או להסתדרות. ב-1944 אני הייתי יו"ר ועדת בחירות להסתדרות הפקידים, ובאותו זמן היתה ועדת בחירות למועצת הפועלים, וזה היה באותו חדר. היו שתי ועדות קלפי באולם אחד.

ח. כהן: זה לא טוב. אני הייתי רוצה לשאול את מר מואאל:

איני יודע מה ההכרח שהזכרת בכל המנגנון המקומי הסטטיים. בנוגע לרשימת טועמדים אני ססכים, אף על פי שגם שם צריך לעשות טשהו. למה ועדת הקלפי שפועלת בשביל הכנסת לא תפעל גם בשביל הרשויות המקומיות. למעשה אין שום מניעה שאותה ועדת הקלפי שפוננה על הבחירות לכנסת תהיה מפוננה גם על הבחירות לרשויות המקומיות. אני חושב שזה יותר טוב מאשר שתי ועדות קלפי ישבו בחדר צר אחד, ואחר כך לא יכול לעבוד והשני גם כן לא יכול לעבוד.

הו"ר ז. שרף: קח את משרדי הממשלה בתל-אביב ואז אין קושי. אותו

דבר בירושלים ובחיפה. אתן לך 50 בנימי סמשלה.

ומדוע צריך לשלשל את ועדת הקלפי של הבחירות. בכל מקום יהיו שלושה ארבעה חברים של ועדת קלפי לכנסת מתוך המפלגות שטופיעות לכנסת. בתל-אביב יש מחצית הרשימות השונות מן המפלגות הגדולות. מדוע לא ישבו בוועדת הקלפי וישגחו על זה. אם אתה מציע ללכת לפי רשימה אחידה, זה טוב.

א. מויאל: יהיו תוספות בקשר לאזרחים ובקשר להעברות.

היו"ר ז. שרף: לכנסת בקשר להעברות, לרשויות המקומיות בקשר להעברות.

יהיו רק תוספות ולא מגרעות. לבחירות האלה, מי שישב ב-31.12 בירושלים מצביע ב-26 ליולי בירושלים. אם הוא לא היה ולא דרש, אז הוא יכול לפנות למשרד הפנים, ואם הוא ימצא שמגיע לאותו איש גם לכנסת ולא לעירייה כי הוא עבר לירושלים ב-5.1, אז הוא יצביע לכנסת.

א. גרץ: צריך לעשות שופט ערעור אחיד.

היו"ר ז. שרף: תצרה ביטודה היא שקבעו יום אחד לבחירות, זה היה

שירוף. אבל לאחר שקבעו זאת, חשבו שיהיו שמונה חודשים

מ-1.12 עד 26.7, ושמונה חודשים ישיבה במקום מקנה זכות הצבעה. ההבדל הוא לא פרינציפיוני, הבדל של חודש אחד. מבחינת זכות דיור זה חודש אחד.

א. מויאל: אף אחד לא חלם אז על איזה שינוי לשני חודשים, אף

אחד לא חשב שישנו. הענין של שני חודשים בא כפשרה.

כולט טענו וכולם חשבו שאי אפשר לקיים בחירות לעירייה כמו לכנסת, בטענה

שהאינטרס של אדם בחיפה ובתל-אביב הוא שורה בקשר לבחירות לכנסת, אפשר

שהבחירות לעירייה יתקיים בלי קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא עומד

לבחור. אז היה הצנז של ששה חודשים. אז התעוררה הבעיה, ואטרו שזה יותר

מדי, כי אחרי ששה חודשים לוקח עוד ששה חודשים עד הבחירות - וזה בסך

הכל שנה, ואטרו שיש לקצץ. אז קודם היתה הצעה לקצץ לארבעה חודשים, עכשיו

לשנים. עוד מעט יגידו שלא כדאי שזה יהיה קיים.

היו"ר ז. שרף: זה עסק רע. אבל אני רוצה לשאול, אם נביח שמבחינה

שכבית אפשר יהיה להכין את רשימת הבוחרים ב-1.3,

זה אפשרי, אז יש חמישה חודשים לפני הבחירות פלוס שני חודשים זכות ישיבה. מדוע אמרו שצריך להקדים יותר, כי צריך זמן להכין את רשימת הבוחרים.

א. מויאל: ההצעה לבטל את העררים נשמעה רק היום. למה נקבע

ה-1.2, כי האפשרות להציג את הרשימות ב-14.4

ב-14.4 אינה קשה. לבו יהיה בכל זאת הקושי להציג את הרשימות ב-14.4, גם בעיריות לא, אלא שצריך לתת אפשרות של עררים, ואז מופיעות הבעיות של שתי מערכות עררים שאמא שונות. על-ידי ההצעה הורסים את כל המכונה.

היו"ר ז. שרף: מי שעשה מה שעשה הרט את המכונה ברגע שקבעו את

הבחירות לרשימות המקומיות בהצמדה לכנסת, נהרס היטוד

הפוליטי, המוטרי והחברתי. זה לא פייר להעמיד אותם בהתחרות עם בן-גוריון

או ישראל רוקח. מבחינה מוסרית נהרס מה ששהו. אבל כאשר אתה קובע זאת באותו יום, ואתה מכניס באותו יום את המפלגות הגדולות עם האמצעים שלהן, אז אתה יכול לומר כך: הבה נבטל את הבחירות, אבל הואיל ונקבע שהבחירות באותו מקום, אז אתה מסכים בעצמם להרס זה וזה, אלא מה נשאר עוד, הרשות להכניס בוחר לרשימה או לא. מן הרשות הזאת נובעים אימפליקציות שונות. זה תלוי שבכל אחד עם סדרי שיתוף הפעולה הקיימים במדינת ישראל.

א. מויאל: אנחנו איננו דואגים לאף אחד, אלא לתל-אביב.

היו"ר ז. שרף: אני התרשמתי משהי שענות שיש להן כובד: א) תל-אביב.

איש לא השיל ספק בירושלים. אפילו רוזן שמציע לדחות

את הבחירות מציע לקיים אותן בירושלים. ב) הקושי שייווצר על-ידי זה שאותו בוחר יצטרך להצביע באותו יום בשתי בחירות הנערכות לפי שתי רשימות על-ידי שני מנגנונים בשני צדדים שונים. זה לא מוכרח להיות במקום אחד, אבל אם אתה קובע בחוק שעל אף האמור רשימת הבוחרים היא אחידה, שהקלפיות באותו מקום צריכות להיות, ובמקרה שיש חילוקי דעות פוסקת ועדת הבחירות.

ח. כהן:

הרשימות מגלות את השם והכתובת. ברשימות הבוחרים לרשויות המקומיות אין שום דבר אחר. כי יש פה הבדל בחוק בין הכלול בשטח העיר ובין הכלול ביום פרסום הבוחרים בשטח העירייה. על כל אנים ברור לפי רשימת הבוחרים אצל כל אחד ואחד מה ביום הקובע נביח שהוא יישאר ה-1.2, מה אזור העירייה שאליו הוא שייך. גם ברשימת לכנסת. אז אני שוען שאין צורך ברשימה נפרדת.

היו"ר ז. שרף:

אבל אם האיש עובר לגורם בסוף אפריל מעין-חרוד לתל-אביב, הוא לא היה ב-31.12 בתל-אביב, הוא עבר באפריל 1955, והוא מבקש שמשרד הפנים יעביר אותו, זאת אופרת שהוא יהיה ברשימת בוחרים לכנסת באזור תל-אביב, אבל לא ברשימת הבוחרים לעירייה.

ח. כהן:

זה יכול להיות ברור מתוך רשימת הבוחרים לכנסת.

היו"ר ז. שרף:

כתוספת שתידפס תהיה תוספת רק לכנסת. מי שנמצא ברשימת הכללית יצביע גם לכנסת

א. מויאל:

יש בעיות שמר גרץ מכיר אותן מתוך זה שהן לא חשובות לכנסת. אחת הבעיות היא הגבולות בין שלוש הערים גבעתיים,

תל-אביב ורמת-גן. הגבולות של חלוקת הארץ לקלפיות בין גבעתיים תל-אביב ורמת-גן בעשו לאחר שמר גרץ קבע את הקלפיות, לפי הצו האחרון שהופיע לפני פחות מחודש. את זה אפשר לתקן.

א. גרץ:

חלק תוקן אולי, לא הכל.

היו"ר ז. שרף:

פה יהיה גם חסכון של כסף.

א. גרץ:

חצי מיליון לירות. למדינה זה כמעט ולא יעלה, הכנת הרשימות, זה חצי מיליון לירות לרשויות המקומיות. אגף

התקציבים רוצה לקחת מאתנו כסף.

מע"ר ז. שרף:

אני רואה את ההכרל דק בזה שאנחנו מוסכים
לוועדות הבחירות, ומטילים על משרד הפנים את
עבודת הערר, שהוא יעשה זאת.

א. גרץ:

אם יש ויכוח על אותו חודש, אפשר לעשות זאת
ל-1.12 ולא 31.12. כל מי שיימצא ברשות המקומית
ב-31.12 הוא יצביע לרשות המקומית. אז אפשר למחוק משם 6,000 שמות.

הי"ר ז. שרף:

יש שתי רשימות ולא אחת. לא צריכות להיות שתיים
אלא אחת, אבל צריכות להיות מוספות לרשויות
המקומיות שאינן ברשימה היסודית ומוספות לכנסת.

א. גרץ:

מוכרחות להיות שתי רשימות. יתחילו העררים, אז
אנחנו מתחילים לעבוד על שתי רשימות. גם לכנסת
ימחקו שמות.

הי"ר ז. שרף:

אני הצעתי שתהיה אותה רשימה לכנסת ולרשויות
המקומיות. עכשיו בדרך כלל כאשר מישהו טוען אינני
ברשימה, יש שיבוש, ואומר שהוא היה ב-31.12, אבל אם הוא אומר עברתי ממטולה
לרפת-גן בפברואר, ואני סנקס להכניס אותי לרשימה, אז מכניסים אותו לרשימה
נוספת של בעלי זכות כחידה לכנסת בלבד באזור תל-אביב.

ח. כהן:

יש רשימה אחידה של 600,000 שמות.

הי"ר ז. שרף:

לא, דק של 800 איש לקלפי. איש שעבד לגור בפברואר
או סרץ ממטולה לתל-אביב, לא מביעה לו זכות בחירה
לתל-אביב, הוא דק סנקס לאפשר לו להצביע בתל-אביב. אז מביא משרד הפנים
רשימה נוספת, השלמה לבחירות לכנסת.

ח. כהן:

במקום להכניס אותו לרשימה המקורית, אז יש רשימה
נפרדת.

היו"ר ז. שרף:

מצד שני פונה איש שגר בחל-אביב ואומר אני רוצה להצביע לרשות המקומית. אז יש השלמה לעיריה. ולכן יש רשימה יסודית שבה יהיו 95% של כל המצביעים, ואחר כך 2.5% שיצביעו באותו מקום לכנסת ולא לעיריה ועוד אחרז שיצביעו לעיריה ולא לכנסת.

א. מואל:

אנחנו נבקש מהיועץ המשפטי לבחון את ההצעה הזאת לאור החוק הקיים ולהביא לפנינו ביטוח הצעה לישיבה הבאה. לרעתי זה הרטובי מצד שאנחנו מבטלים את הקשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא בוחר. הדבר היחיד שנשאר הוא הצנז, הקשר בין האזרח ובין הרשות המקומית בהרס. אני הייתי מבקר לאור זה שפא"י לא תצא כשם ההסתדרות אלא בשם פפא"י, ויגידו בסדר בסדר, או שהייתי מבכר שלא תהיינה בחירות לרשויות המקומיות, שהממשלה תטנה פקידים שינהלו את הצהאצא לרשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף:

לו היית אומר שהממשלה תטנה פקידים לנהל את הבחירות לא הייתי מתפעל מזה. באנגליה עושים זאת.

א. מואל:

בניגוד לאנגליה המצב פה הוא כזה שהמבחרים לרשויות המקומיות הורסים את הרשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף:

אני מציע לסיים את הישיבה ולקיים ישיבה ביום ד' בשעה שבע וחצי בבוקר.

הישיבה נסתיימה בשעה 2200.

ר ע ד ת מ ר מ ח י מ ל ב ח י ר ר ת

טרוטוקול סטינוגראפי

ירושלים, כג' שבט תשס"ו - 14.2.55

נוכחים:

- מר ז. שרף מזכיר הממשלה - היו"ר
- מר א. גרץ
- מר ח. כהן
- מר א. טויאל
- מר ס. צילן

היו"ר ז. שרף: אנחנו צריכים לקבוע את האפשרויות התחיקתיות והסיבהליות לערוך את השמות לשתי מערכות הבחירות על פי רשימת בוחרים

אחת, מה הפעולות שצריך לעשות. אנחנו בעצם לא צריכים להגיד אם זה טוב או לא, רק אם זה אפשרי או לא.

מר א. גרץ: אני שומע כל הזמן בעתונות על רשימה אחידה. זה לא ברור לי בעצם למה שתכוננים כאשר אומרים רשימתבוחרים אחידה,

האם זה שופט אחד שלפיו יצביעו או כמה שופטים. לרשימה אחידה יש כמה פוסגים. זה יכול להיות פנקס בוחרים שקיים, בצורה זו או אחרת מותאם לפי החוק איך שיחליטו הרשויות המקומיות, ותהיינה שתי סדרות של הצבעות. זו גירסה אחת. אנחנו צריכים לברר את הפרטים הטכניים שלה. כלומר היסוד הוא אחיד ותהיינה רק התאמות. ויכול להיות טקרה שני, פנקס אחד באופן שיזי חוכרת אחת שמטפסת לכנסת ולרשות המקומית גם יחד.

היו"ר ז. שרף:

את זה צריך לדבר. ישנם שני סוגי אנשים, האחד שיכול להצביע לעצמם לרשות המקומית ולא לכנסת - אזרחי חוץ. מכל מקום באיזו צורה שלא תהיה ברור שזה צריך להיות פנקס בוסף של אנשים בעלי זכות בחירה לעיריה ולא לכנסת. אחר כך יכול להיות איש שהוא בעל זכות בחירה לכנסת ולא לעיריה, כי באשר ל יכול להיות שיעבירו אותו מעין-חרוד לתל-אביב, אז הוא יופיע ברשימה בוספת בתל-אביב. הוא לא צריך להצביע לעיריה, כי הוא לא היה ב-1.1 ולא ב-1.2 תושב תל-אביב. זאת אומרת באיזו צורה שלא תדבר על פנקס אחיד, בין אם זה שני פנקסים המבוססים על חומר אחיד, ואז התחליף המשפטי הוא שונה. נדמה לי שבחוק הבחירות לכנסת קבוע התאריך שתי חייבים לפרסם את רשימת הבוחרים. במקרה שיהיו שני פנקסים יהיו שני תחליכים שונים. פה אנחנו צריכים לפתור את הכעיה. ברור שכל רשימה תהיה רשימת יסוד ותהיה רשימה בוספת שנותנת זכות בחירה לרשויות המקומיות ולא לכנסת, ורשימה בוספת שנותנת זכות בחירה לכנסת ולא לרשויות המקומיות.

א. גרץ:

בפרט אחד אתה צודק. אם החוק נותן אפשרות לאזרחי חוץ להצביע, פנקס הבוחרים עלול לכלול 30,000 איש שאינם רשומים בפנקס הבוחרים לכנסת, אם הם יהיו מעוניינים. אבל לגבי הפרט השני, אפשר להגיד שאדם יצביע לרשות המקומית שלושה או ארבעה חודשים. אנחנו בדרך כלל סוגרים את הרשימה לכנסת ב-1.5.

היו"ר ז. שרף:

אני מציע שפר גרץ יפתח בזה, פה היא האפשרות הסידורית לעריכת שתי סדרות רשימות לבחירות לפי רשימה אחת.

א. מויאל:

האם אני מבין נכון שכל התצעה הזאת באה כתוצאה מהחשש שאם לא תהיה רשימה אחידה לא תתקיימנה בחירות בתל-

היו"ר ז. שרף:

זה א', וב' שבאותו יום לא תהיינה בחירות, ההכרזה
בובעת מזה שהרכה קולות ילכו לאיבוד.

א. מויאל:

הבעיה השניה שאתה מעורר אינה קשורה עם רשימה אחידה,
אלא עם אופן הביצוע של הבחירות לאחר שיש לך רשימה.
אתה יכול שתהיה רשימה אחידה והכל ילך כשורה, גם לרשויות המקומיות וגם
לכנסת. אז אותו הבלבול מסטיך להתקיים, כי כאילו מהרשימה שהיתה אריכה
להיות מוכנה על-ידי הרשות המקומית היא אותה רשימה של הכנסת. אז צריך
שתהיינה שתי ועדות קלפי, שיהיו שני ארגזי קלפי. הבעיה האדמיניסטרטיבית
איפה יהיו הקלפיות אינה קשורה באחידות הרשימה.

היו"ר ז. שרף:

הורה אומר שבניח שיש שתי רשימות, אז זה יכול להיות
באותו תור, האיש בכנס קודם ליד שולחן אחד, בוחר פעם
אחת וניגש אחר כך לשולחן שני.

א. מויאל:

יכולה להיות רשימה אחת, שתי קלפיות, אז הבעיה אינה
קשורה עם אחידות הרשימה. הייתי בוכח בכמה ישיבות שדנו
בבעיה הזאת. אני מבין שהחשש הוא שלא תהיה אפשרות להכין את הרשימה בזמן
המתאים כדי שיהיה הכסחון שתתקיימנה הבחירות ב-27 ביולי. או דבר שני
שהוועדות לבחירות יעשו מאמצים או לא יעשו כדי להבטיח שלא תתקיימנה
בחירות באותו יום. אני הבנתי שזהו החשש העיקרי.

היו"ר ז. שרף:

אני שמעתי שעל-ידי העובדה הזאת של רשימה אחת מבטיחים
מראש שתהיינה שתי קלפיות בתחנה אחת.

א. מויאל:

אין לזה שום קשר.

ח. כהן:

אני מבין את סר מויאל כך שהשיטה אחת אינה פותרת את
הכל, ורשימות בפרדות מוגטיפות על הקשיים.

א. מדיאל: יכולה להיות רשימה אחידה עם אותם הקשיים ורשימה נפרדת

עם אותם הקשיים. אין קשר בין הרשימות ויעילות אופן הבחירה. אז אני מבין שהבעיה השניה היא אדמיניסטרטיבית, וכל שינוי שאנחנו נעשה היום לא יכול לשנות במאומה את הצורך לקיים שני ארגזים. כרגע שאתם מקיים שני ארגזים, הם יכולים להיות או באותו מקום או בשכנות או במרחק. אם לא קיימים שני ארגזים, זו בעיה שונה, יצ'כיעו לכנסת ואחר כך יקבעו. כולל-אביב הצביעו לכנסת כך וכך מפא"י, כך וכך ציונים כלליים, כך וכך חרות, וכך לחלק.

היו"ר ז. שרף: זאת אי אפשר לעשות, כי בעיריית תל-אביב מפא"י לא

מופיעה ככלל. גם אזרחים אינם רוצים כך להצביע. אני לוקח בתל-אביב את כל בעלי הבתים, הם תמיד בוחרים לעיריה.

ח. כהן: יש אחדים שבוחרים לכנסת, בוחרים במפא"י, אבל לעיריה

אינם רוצים לבחור במפא"י.

א. מדיאל: העובדה הזאת מחייבת שתי קלפיות, אחר כך זה כבר בעיה

אדמיניסטרטיבית, לקבוע איפה תהיינה שתי הקלפיות. עד כמה שאני הבנתי הבעיה היא אחת ויחידה, אפשרויות של קיום רשימה אחידה, ואנחנו צריכים להביע דעה כמה זה רצוי שתהיה רשימה אחידה. אם כך הוא הדבר, אז אני הייתי רוצה לומר שאני מבין את החוק הטתיאס גם לכנסת וגם לרשויות המקומיות כך: שוועדות הבחירות צריכות להתבסס בהכנת פנקס הבוחרים על ספר התושבים המתנהל לפי פקודת טרסט התושבים. זה כתוב בסעיף 10(ב). הבסיס הזה של הכנת פנקס הבוחרים על החומר הטצוי בספר התושבים המתנהל לפי פקודה זו הוא אותו בסיס עליו הכבו את רשימת הבוחרים לכנסת. לא היה לנו בסיס אחר. לאחר ישיבת המטשלה לפני שבועיים, כאשר קבענו שהצנז יהיה חודשיים והיום הקובע יהיה ה-1 בפברואר, הודענו תוכן החלטה זו למר גרץ, והוא בעת הכנת רשימת הבוחרים קבע סידור מיכני המאפשר לו בלי קשיים לתת את הרשימה המלאה של בוחרים לכל רשות מקומית על הבסיס הנדרש לפי החוק.

אז השענה כאילו אי אפשר יהיה להכין את רשימת הבחורים עד התאריך הדרוש בשביל הרשויות המקומיות אין לה כל בסיס לפי דעתי, כי החומר כולו מצוי וכולו מוכן. מה שהייתי רוצה לשמוע ספר גרין הוא אם דברי בכורנים או לא.

א. גרין:

אני רוצה להסביר בקצרה איך אנחנו מתארים לעצמנו את

החסדר השכני של הכנת רשימת הבחורים לרשויות המקומיות.

ההנחה היא שהרשויות המקומיות תטכנה לקבל מאתנו את הרשימה, שום דבר לא מחייב לכך. זה אמנם מחייב אותם להסתמך על בסיס של מרשם התושבים, אבל הם יכולים ללכת אל משרד מרשם התושבים ולעשות להם כרססת. במקרה כזה לא תהיינה בחירות ב-26 ליולי אלא במקומות הקטנים. מקום שטסטר תושביו הבחורים עולה על 5,000 - לא יטפיק להכנס זאת למועד אם לא תהיינה לו רשימות.

ובכן ההנחה שלנו היא זו שיבקשו מאתנו את הרשימות. אין

זה נכון אם מישהו יגיד שהוא לא זקוק להן. ואם יזדקקו להן, לנו אין כל

הבדל לגבי מתי ואיך נקבע היום הקובע. היום הקובע הוא ה-1 לפברואר, ויצביעו לרשות המקומית כל האנשים שביום הקובע יהיו במקום ושהיו בו חודשיים לפני כן. לפי זה אנחנו מכינים את הרשימות.

ח. כהן:

למה לא לעשות את היום הקובע ב-31.12 כמו בכנסת?

א. מויאל:

לכנסת אין יום קובע במובן היום הקובע של הרשויות המקומיות

ה-31.12 הוא גם היום הקובע של הרשויות המקומיות, כי

כתוב בחוק שבעל זכות בחירה הוא אותו אדם שהגיע ב-31 לדצמבר ערב היום

הקובע לגיל שמונה עשרה, אז הגיל הוא אחיד גם בכנסת וגם ברשויות המקומיות.

א. גרין:

אני מקבל את ההנחה כמו שזה הוחלט, היום הקובע הוא ב-1.2,

יצביעו כל אותם האנשים שישבו ישיבת קבע ברשות המקומית

גם ביום הקובע וגם חודשיים לפני זה. נקבל זאת כפי שזה. מדרך כלל ההיקף

של אנשים אלה שחודש חודש מחליפים את כתובותיהם הוא 15,000 נפש, 10,000 הם בוחרים. הכעיה היא של 6,000 בוחרים בכל הארץ. יש לרשויות המקומיות 650,000 בוחרים, אז זה אחוז אחד מכל בעלי זכות הבחירה.

אנחנו מקבלים כבשים את פנקס הבוחרים לכנסת. עכשיו, על פי מה שהטכיר סר מויאל, באופן שכני אנחנו מאיאים פתוך פנקס הבוחרים את כל אותם האנשים אשר ב-31.12 גרו באותו מקום. נוציא גם את האנשים אשר החליפו כתובת בינואר, כי החוק אוטר שב-1.2 הוא פוכרח לגור במקום הקובע. אז הוא לא יהיה לא מה ולא מה, זה בערך 13,000 איש, כי זה כבר חודשיים, ובכל חודש 6,500 איש. להוציא את האנשים שבאו בדצמבר זו בעיה קטנה. מינואר זה כבר יותר קשה. הודעה על שינוי כתובת שבאה אלינו אינה מציינת איזה מקום עזב האיש, אלא לאן הוא בא לגור.

א. מויאל: מ-1 בינואר עד 26 ביולי זה שבועה חודשיים, כלומר 42,000 איש יעברו. אנשים אלה, אם יעברו מעיר לעיר, יוכנסו בהתאם לחוק הבחירות לכנסת לרשימת החדשה שאליה הם הגיעו. אם למשל יעבור איש מתל-אביב לחיפה, אז אנחנו, בשביל שהוא יוכל לבחור לכנסת, קבענו שאם הוא עובר מתל-אביב לחיפה הרי הוא זכאי לבחור בחיפה, אז אנחנו נשנה את הרשימות לכנסת בחיפה ובתל-אביב נוציא את האיש הזה. מה יקרה ברשויות המקומיות, 42,000 איש אלה ישנו את אפשרויות בחירתם אלא אם הם יוותרו על בחירה במקום אחד.

א. גרץ: לפי החוק רשאי כל אדם שעבר לפני ה-1.2 מחיפה לתל-אביב, אז הוא מבקש שיעבירו אותו לתל-אביב. אבל ביום הבחירות הוא רשאי לתצביע בתל-אביב ולמחרת להתצביע בחיפה.

היו"ר ז. שרף: אני רוצה לשאול האם הוא יכול להישאר גם לכנסת בחיפה. אם הוא אינו מבקש, לא מעבירים אותו.

פ. צילן: בחוק כתוב שאנחנו רשאים להעביר איש כזה מבקורת ישוב אחת לאחרת, ואנחנו חייבים אם הוא מבקש זאת לאפשר לו. זה יכול להיות רק עד ה-2.8.

א. גרץ: אבל אנחנו נעביר את האנשים נבודיע.

ח. כהן: מי שעזב את הרשות המקומית יכול בכל זאת עוד להצביע, זה הדבר המשובח.

פ. צילן: לזה לא נמצא פתרון.

א. גרץ: באופן תיאורטי אפשר יהיה להגיד כן: כל אדם שקיבל כרטיס בוחר, וההצעה שלנו היא להודיע לאותם האנשים

שהוצאנו מרשימת הבחירות לרשויות המקומיות, אז אנחנו נודיע. כל אדם שיש לו כרטיס בוחר לכנסת מצביע גם לכנסת. פרט לאלה שיקבלו הודעה שאינם מצביעים. אנחנו נודיע לאותם האנשים שהוצאנו אותם מהרשימות של הרשויות המקומיות. עד כאן הרשימה טובה לבחירות לרשויות המקומיות. יהיה שופט מיוחד עם סידורים בפני עצמו. פנקס הבוחרים, אם כן, לרשות המקומית יהיה מוכן כאשר יהיה מוכן פנקס הבוחרים לכנסת, ב-1.4 לכל המאוחר, כל רשות מקומית תקבל אותו ב-1.4.

עד כאן הכל בסדר. מתחילה אחר כך בעיה של עררים. לפעשה יכולנו להגיד כן: כל אדם שלא קיבל כרטיס בוחר יערער למשרד הפנים, נדאג לו, ופי שלא קיבל כרטיס בוחר יערער לוועדת הבחירות של הרשות המקומית והיא תקנה לו זכות בחירה או לא. אנשים כאלה מספרם יהיה בכל הארץ מ-60-80 אלף, כתחומי הרשויות המקומיות מתוך 650,000. ורק אלה צריכים לערער לרשות המקומית ולבקש שיבטיחו להם את זכות הבחירה. גם בבקודה זו אנחנו מוכנים לעזור לרשויות המקומיות, ואנחנו אומרים כן: כל אדם שיערער למשרד הפנים לקבל זכות בחירה, אם הוא עבר בתוך העיר במקום

למקום, בחזיר לו כרטיס, וזה יעיד שיש לו זכות לבחור לרשות המקומית. מי שעבר מעיר לעיר, זאת אנחנו לא יכולים לקבוע, הוא יצביע לכנסת, ולגבי רשות מקומית שיפנה לרשות המקומית של עירו. על-ידי כך אנחנו מקטינים את המספר מ-60,000 ל-30,000.

על כן אני אומר, אין כל בעיה שכנית. אנחנו צריכים להחזיר את רשימת הבחורים בזמן, ולא זו בלבד, אלא יש לנו אפשרות לרגל הסידורים השכניים שעשינו כשביל הכנסת, לסייע לרשויות המקומיות להתגבר על כל פרשת הערים. מבחינה שכנית אפשר לבצע את הבחירות בשני הדברים בלי קושי על בסיס אותו חומר שנתנו לכנסת השלישית.

היו"ר ז. שרף: מדוע אמרת אם יהיה לרשויות המקומיות היום הקובע 31.12 - זה יוצר קושי?

א. גרץ: זה יותר קשה מאשר ה-1.12, כי קיבלנו הודעה שזה יהיה ב-1.12 אז כבר עשינו את הסידורים. אם זה יהיה ב-31.12, אז כל העבודה שהושקעה בענין זה הולכת הצדה, ואז היום הקובע הוא לא ב-1.2, אלא ב-1.3.

היו"ר ז. שרף: מי שגר ב-31.12 בתל-אביב רשאי לבחור בתל-אביב? האם האזורים בכל הארץ הם זהים עם אזורי הרשויות המקומיות?

א. גרץ: לא. בזמן הכנסת פנקס הבחורים לכנסת ציפו מראש להתאמה, ובשום מקום קלפי אינה עוברת שני גבולות.

היו"ר ז. שרף: האם עירייה חייבת להיזקק לרשימות שלכם, או שהיא יכולה לעשות לעצמה רשימה לבד.

ח. כהן: לפי החוק זה מטפס להם חומר, אפשר לשנות את החוק. אם אנחנו גלך לשא בדרך זו, אז אפשר לומר אני מוכן להרחיק לכת ממך ולוותר על האזרחיות ולומר שכל אחד שיש לו זכות בחירה לכנסת,

יש לו זכות בחירה לרשויות המקומיות; וכל מי שהיה כאן ביום זה וזה, יש לו זכות בחירה לרשות המקומית.

א. מויאל: אני בדעה שיש לפנינו לא רק בעיה של הכנת רשימת הבוחרים, יש בעיה של מכונה שהוקמה על-ידי החוק, שעליה אנחנו לא יכולים לוותר. מתפקידה של מכונה זו להכין את הבחירות לרשויות המקומיות, ולבצען. על המכונה הזאת בכללותה אנחנו איננו יכולים לוותר. היא מוכרחה להמשיך את קיומה. מה שיוחלט, היא מוכרחה לקיים את הבחירות. הכנסת אינה יכולה לקחת על עצמה את החובה לנהל את הבחירות בעיריית תל-אביב. מישהו אחר צריך לעשות זאת, לא הכנסת ולא משרד הפנים, אלא איזה שהוא גוף. אם נקבע שזו לא העירייה, נצטרך לקבוע מכונה חוקית שמחובתה לקיים את הבחירות. יש היום מערכת שלמה שמחובתה לקיים את הבחירות לכנסת. חוק הבחירות לכנסת מקים את המכונה הזאת. יש מכונה שהוקמה לשם עריכת הבחירות לרשויות המקומיות. שתי המכונות האלה הן הכרחיות, אי אפשר לקיים בחירות בלי מכונה אדמיניסטרטיבית זאת. ולכן המכונה מוכרחה להמשיך את קיומה. על זה אי אפשר לחלוק.

אך נשאר הבעיה איך להפעיל את המכונה הזאת. המכונה שהוקמה על-ידי עקודת העיריות קיימת ואפשר להפעיל אותה בשני אופנים: על-ידי תיקון קטן של החוק, או להשאיר את המכונה כולה ולוותר על הצנז בכלל. הם טכנים בלי צנז. או מה שיפתור את החשש שיש בלבנות אלה שביקשו את תיקון החוק, לחייב ממשית את הרשות המקומית להשתמש בחומר הקיים אצל משרד הפנים. אפשר לפי דעתי לתקן רק את סעיף 10(ב) של חוק הרשויות המקומיות, ועל-ידי תיקון זה אתה מבטיח שהמכונה ממשיכה את קיומה, ואתה מבטיח התגברות על כל החשש שקיים. אני הייתי מציע להתגבר על כל הבעיה על-ידי מחיקה של המלים "ומכל חומר אחר שיגיע אליה, לרבות בקטות שהוגשו על-ידי מעובינים", ואת סעיף קטן ב(2), ובזה אנחנו פותרים את כל הבעיה.

אז כל המכונה הזאת ממשיכה את קיומה. ויש אפשרות לקיים את הבחירות בלי לשנות את החוק באופן יסודי. כל שינוי אחר מחייב בחינה לא רק של הבעיה של הכנת הרשימה, לא רק של סעיף 10, אלא כל המערכת הקיימת לאי החוק הזה. צריך לבדוק, לפי דעתי, כל סעיף וסעיף, ולברר איך לקיים אותו לאור השינוי היסודי באופן הכנת פנקס הבוחרים. אם אנחנו רוצים לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ואנחנו רוצים לא זאת, התיקון שאני מציע הוא יותר קל מאשר תיקון שיהיה כולל לכל המכונה האדמיניסטרטיבית הקיימת הזאת. כי אז צריך לתקן את אופן הערעור, שהערעור יהיה מקביל. אפילו אם הערעור יהיה מקביל ביסודותיו, אבל לא יהיה ערעור לאותם הגופים. בכנסת אתה מערער למשרד הפנים, ברשות המקומית לוועדה המקומית. אפילו אם היסודות יהיו אותם, אין לנו בטחון שמשרד הפנים והוועדה המקומית יחליטו אותו הדבר.

אחר כך יש ערעור לבית-המשפט. אין בטחון שהם יחליטו אותו הדבר. לכן יש אפשרות שכתוצאה מהערעורים תצאנה שתי רשימות לגמרי שונות, חוץ מהעובדה שיהיה כרשימות שובי על-ידי אזרחים, חוץ מהעובדה שיהיה כרשימות שובי כתוצאה מהעברות. אני לא חושב שזה דרוש, כי לי החוק כפי שהוא קיים היום מספיק. אף רשות מקומית אחת אינה יכולה היום לקיים או לבנות רשימת בוחרים אלא בעזרתנו ובהתאם לחוטר שאנחנו מסציאים לה. אבל אם רוצים להבטיח דבר שהוא מוכרח, אז בסדר, אז נתקל מ-6 ל-2 את הצנז, כדי להשאיר איזה קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא רוצה לבחור. קודם זה היה שנה, אפשר קיצצו את זה לששה חודשים, ועכשיו לשנים, ולמחוק את הסעיפים האלה, אז אתה פותר את כל הבעיות האדמיניסטרטיביות שלה. ויש שתי מכונות איתנות אשר מתפקידן להכין את הבחירות.

אבל אם רוצים לשנות את כל המכונה האדמיניסטרטיבית הזאת, יש לבחון את החוק מראשיתו ועד סופו סעיף סעיף וליצור במחוק מה היא המכונה שעליה אתה רוצה להשיל את העבודה ולקיים חוק בהתאם למכונה

שבבנה, מי הוא הגוף שמחובתו להוסיף את האזרחים לרשימה, מי הגוף שאריך להוציא את האנשים שיעברו מהעיר לאחר סכך, מי הגוף שאריך לקבל את האנשים. זו סכונה שלמה. אפשר לעשות זאת, אבל אריך לעבור על כל סעיף וסעיף. לדעתי בסיון כזה כוודאי לא יאפשר לנו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי. התצעה שלנו תבטיח זאת. אני לא שמח על כך, כי הקשיים שיהיו לנו מנקודת מבט אדמיניסטרטיבית באותו יום יהיו נוראים.

הבעיה הפשוטה איפה יעמידו את הרשימות, איפה יציגו את הרשימות. צריך להבטיח תיאום, שהאזרח לא יצטרך לרוץ. הרשות המקומית תעמיד את הרשימה בצד אחד של הקלפי והכנסת בצד השני. אחר כך יהיה צנין של הקלפי שגם בו יהיו קשיים. ואם יהיה חמסין, אז מספר הבחורים יפחת באופן רציני. ואינך יכול לעומת זאת לקיים זאת באותו חדר, כי בסופו של דבר תמצא רשימות של הכנסת אצל הרשויות המקומיות ולהיפך, והקשיים יהיו רבים, אין כל ספק בכך. מי היה החכם שהחליט על אותו יום איני יודע, אבל זה הוא המצב. לכן אני מציע את הדרך הקצרה בלי להרוס חוק קיים ומכונה קיימת, שחבל להרוס אותה. יש 140 רשויות מקומיות, ואנחנו מקיימים בחירות רק ב-81, רק באלה שבחירות התקיימו בהן לפני ה-1.1.53, אלה שהתקיימו בלי תאריך זה, כמו בצרת, אז המכונה הזאת דרושה לנו.

פ. צילן:

לי יש גישה אחרת לכל הבעיה. הבעיה של רשימה אחידה

היא בעיית הבטחת קיום לרשויות המקומיות בהצמדה לבחירות

לכנסת, ולא קובע בענין זה צנז מגורים גדול או קטן, ובפרט לאחר שצנז מגורים זה חודש או חודשיים, הם לא כל כך גדולים ואם אפילו נגיד ש-31.12, על הבעיות הטכניות הכרוכות בהכנת רשימות הבחורבם לכנסת וגם לרשויות המקומיות אפשר להתגבר בכל עת. במקרה מסויים ביתר קלות, במקרה אחר בתוספת עבודה ובמאסף. תאמר גרף כבר אמר שזה ניתן להיעשות.

הבעיה היא בשטח אחר, בשטח המשפטי ובשטח של קיום שתי רשימות בפרדות המטפלות בבחירות. רשות אחת המטפלת בבחירות לכנסת, ו-81 רשויות בפרדות המטפלות בבחירות לעיריות. לאורגנים אדמיניסטרטיביים של המדינה, לפי מבנה החוק לבחירות לרשויות המקומיות, אין למעשה כל סמכות. הסמכות של שר הפנים היא לקבוע את היום הקובע, למנות את פקיד הבחירות, ולקבוע את יום הבחירות. כל שאר הדברים עושות ועדות הבחירות. בשלב מסוים מופיעים על במת הבחירות פקידי בחירות שמתפקידם לחלק את הרשות המקומית לאזורי קלפי ולקבוע תחנות קלפי, לקבל את רשימות המועמדים בתאריך מסוים ולבדוק אותן בהתייעצות עם ועדות הבחירות, לקבוע את גודל הפתקים, אבע הפתקים וארגזים. ועדת הבחירות לרשות מקומית זו היא רשות עצמאית לגמרי, והחשש שנוצר הוא שהרשויות האלה, ועדות הבחירות לא יספיקו להכין את כל מה שדרוש. בחוק כתוב שהן תשתמשנה בספר התושבים. הלא למעשה אין לנו ספר התושבים, אנחנו מפרשים את המושג הזה כך שכל גבולות הרישום מביאים את ספר התושבים.

אחר כך לא ברור מה זה להשתמש. ב-1950 הם גם כן השתמשו. ואם ועדת הבחירות כתל-אביב, חיפה או ירושלים או מקום אחר תזמין אצלנו - והיא בוודאי תזמין, כי זה קל ונוח, והרשימות האלה דרושות להם, ואם לא תהיה חובה בחוק שעליהם לקבל את הרשימות האלה, שעליהם להכין רשימה משלהם להצגה, אז הם יכולים לשבת הרבה זמן ואין לנו כל סאנקציה בגדם, לחייב אותם לקבל, לא רק לקבל אלא שהרשימה שהם יקבלו זו היא הרשימה לפרסום ולהצגה. וכל ביקורת נוספת יכולה להיעשות רק על-ידי ערעורים.

בחוזר האחרון שלי ששלחתי למונים על מחוזות, עשיתי חישוב

והגעתי למסקנה שאם ברצוננו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ברצון ועדות הבחירות, כי הן הקובעות, עליהן לפרסם את פנקס הבוחרים בטחצית חודש אפריל לכל המאוחר. זאת אושרת שקובע התאריך הראשון. אם ועדת בחירות איזו שהיא

תרצה לעשות בדיקות ברשימות שאנחנו נמציא לה, ואחרי תיקונים לפרטם אותם, אז היא לא תספיק למחצית אפריל ואז יש סכנה שהבחירות ברשות זו או אחרת לא תקיימנה. אני רגיל בבחירות לא לסמוך על הרצון הטוב. אם הספגה הפרוגרסיבית תגיש הצעת חוק לממשלה על הפרדה, יכול להיות שבאיזו שהיא רשות מקומית יש קונסולציה כזאת בוועדת הבחירות שהיא מסקפת יחס הבחירות בעיריה, האיש הזה של הפרוגרסיבים הוא יוכל להכריע שאין לבדוק את הרשימה, ואז אין לנו בחירות בזמן. זה שלב אחד.

עכשיו מתחיל שלב שני, מה שנקרא עררים להבדיל מערעורים לבית-משפט. ובכן כל אדם יכול להגיש ערר לכנסת 10 ימים, לרשויות מקומיות 14 יום. ככנסת 18 יום מיום התחלת ההצגה, 18 יום אחרי גמר ההצגה. ואם נבין באיזה שהוא מקום יוגשו 30,000 עררים להכללת שמות של אנשים שלא בכללו, כי אז זה קל מאד להכריע כי אין צורך אם ועדת בחירות חושבת שיש צורך את האיש הזה שלטובתו הוגש ערר, יש צורך לכלול ברשימת הבחורים, היא לא צריכה להחזיר אותו. אבל אם יש 30,000 עררים להוצאת שם, אז מחובת ועדת הבחירות להזמין את העורר ואת האיש שנגדו הוגש הערר, ובחוק נקבעו 21 יום לשיפוט כזה. בבחירות ב-1950 הוגשו בתל-אביב כ-31,000 ערעורים מכל מיני סוגים. אבל בלילה האחרון כאשר ישבתי אתם והסברתי להם שהם לא יגמרו אז לא יקיימו את הבחירות בזמן, אז לא היה עוד מועד לבחירות, כי לפי החוק היום הקובע את התאריך אחרי שהכל מוכן, ואלה שתיקנו לא חשבו על צורך בתיקונים אחרים, בלילה האחרון העוררים ויתרו על הערעורים, ועל-ידי זה הצליחו להגיע למצב כזה שביום ה-21 אחרי תום תקופת הגשת העררים הכריעו בעררים. אבל אם לא יהיה רצון טוב, אם לא יספיקו לעשות זאת - אז אין בחירות.

אחר כך מדוע - וזאת הייתי רוצה שהיועץ המשפטי יבדוק -

אם ועדת הבחירות בערר הכריעה לשלילה, היא צריכה להודיע לאיש לערער בכתב, אם היא לא נתנה את ההחלטה בנוכחותו, ואז יש לו עשרה ימים להגשת

ערעור לבית-משפט מיום קבלת ההוראה. לאחר שהוא סגיש לבית-המשפט, כתוב
 שבית-המשפט יפסוק תוך עשרה ימים מיום הגשת הערעור, ושם יש פיסקה גדולה
 שכתוב בה: לא פסק בית-המשפט, הדבר לא יעכב את הבחירות. מזה אני מסיק
 מסקנה שכל מהלך הבחירות, העררים והגשת ערעורים לבית-המשפט, ותהליך שבא
 אחרי זה, כל זמן שלא עברו עשרה ימים שניתנו לבית-המשפט להכרעה בערעורים,
 אפשר לעשות זאת. לפי זה נהגתי כל הזמן בסטך ארבע שנים. ומשום כך אני
 מגיע למסקנה, אחת משתיים: או שאנחנו רוצים לסמוך אל הרצון הטוב של ועדות
 הבחירות, שלא ייווצר במקום זה או אחר רוב שלטעשה אינו רוצה בבחירות,
 או אנחנו יכולים לעשות זאת בשקט. אבל אם אנחנו לא רוצים לסמוך על זה,
 אלא להבטיח את הבחירות, אין לדעתי דרך אחרת לקיים אותן, אלא לקבל רשימות
 הנוחרים, להציג אותן, ואחר כך למצוא פתרון בקשר לעררים וערעורים.

פה מתעוררת בעיה של תאריכים, ענין של ההצגה. אני לא
 מחשיב את ההצגה. אנשים לא באים לראות. אבל בגזר הדין טשמים וצריך להציג.
 אני לא רוצה לשלטל את האיש, שהוא ילך לבדוק אם הוא פושיע ברשימת הנוחרים
 לכנסת לרוב אלגנטי, ואחר כך לרוב ארלוזורוב. צריך שיהיה תיאום מסויים
 בנוגע למקומות ההצגה. אין לי כל בשחון שוועדות הבחירות תסכמנה לאותם
 מקומות ההצגה שייקבעו על-ידי ועדה אזורית לבחירות לכנסת. היא יכולה
 לא להסכים. ושנית, שם מציגים עשרה ימים, פה 14 יום. שם מקבלים ערעורים
 לכנסת 18 יום ופה - 14. יש תוהו ובוהו שלם, אם לא יהיה תיאום מסויים.
 אם רוצים לפתור זאת, ברור שאז צריך לשנות את החוק לרשויות המקומיות
 באופן יסודי, או ללכת בכיוון שאמר היועץ המשפטי, שלא יבואו אנשים
 מעין-חרוד ב-1.5, יירשמו ויהיו בוחרים לעיריית תל-אביב או חיפה. ואת
 זה אפשר לעשות, זו אמנם עבודה גדולה אבל ניתנת להיעשות.

אבל אני חוזר למה שאמרתי. ביום הבחירות ברור שוועדות

קלפי בפרדות לא באותו פרמיטט זה יהיה אסון. או לא יצביעו לכנסת או
 לא יצביעו לרשויות המקומיות. והפתרון הוא קשה מאד. אנחנו היינו צריכים

בבחירות לכנסת וגם לעיריית תל-אביב, בכל הערים הגדולות, לסדר תחנות קלפי בחדרי מדרגות, לעתים די קרובות, שבקושי רב נכנסו שני בוחרים. היה לי נסיון בבחירות למועצה האזורית בקרית אונו. שם הצלחנו לסדר חדר אחד, שני, בין החרים דלת, בחדר האחד ישבה ועדת בחירות לוועד המקומי. והיה מענין שבשעות הראשונות היו אנשים שהצביעו למועצה האזורית ולא לוועד המקומי, ומוכרחים היינו להעמיד אדם שיכוון את האנשים. העמדנו כאופן מיוחד אנשים שלא נתנו לאלה שהצביעו למועצה האזורית לצאת מהחדר, עד שלא נכנסו לחדר השני.

ובכן צריך למצוא דיוור כזה. אתה יכול בבתי-ספר לעשות שתי קלפיות. אי אפשר לסחוב אנשים קילומטרים רבים. יש אפשרות ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית להחרימם ליום הבחירות כמה פוסדות, להפקיע אותם לסט כן. ושוב אותה בעיה. מאין לי הבטחון שוועדת בחירות לעיריית חיפה תרצה דווקא בתחנת קלפי שהאחרת לא תרצה בה.

מה שאני מציע כדי להבטיח את הבחירות כאותו יום הוא:

(א) לחייב את ועדות הבחירות לרשויות המקומיות להזמין במשרד הפנים את פנקסי הבוחרים שלהם ולחייב אותם להציג את פנקסי הבוחרים האלה. (ב) בענין העררים איני יודע כרגע מה לעשות.

תיו"ר ז. שרף: אני רוצה לשאול, הואיל ויש לנו השנה סידור מיוחד שלא יהיו עוד פעם בחירות, אם נגיד בבחירות ב-1955, על אף

האסור במקודת העיריות, תשפט רשימת הבוחרים לכנסת כרשימת בוחרים לרשות המקומית, בתנאי כי האיש היה גר באותו מקום ב-31.12, זה הטייג. וכל שינוי, כל ערעור, כל ערר, כל שינוי ברשימה שנעשה על-ידי משרד הפנים או בית-המשפט ברשימת הבוחרים לכנסת ממילא יהול גם על רשימת הבוחרים לרשות המקומית

א. גרץ: זה לא יכול להיות, כי רשימת הבוחרים לרשות המקומית אינה כוללת 40,000 שמות. פנקס הבוחרים מופיע ב-31.12, ושם

יש כל מיני סיבוסים. 100,000 איש יש לכנסת. לפי הסנגנון השכני יכביס כל אחד למקומו, או זה לא יהיה כמו לכנסת, ברשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף: אמרתי בטייג שמקום מגוריו היה ב-31.12 באותו מקום,

תהיה רשימה לכנסת גם רשימה לעיריות, ובאותו טייג

כל השינויים הנובעים בין אם הם אששששאל בעשים לפי טעיף 16 על-ידי משרד הפנים, או בין טעיף 19 על-ידי משרד הפנים ועל-ידי בית-המשפט, יחולו גם על הבחירות לרשויות המקומיות. זאת אומרת העררים והערעורים יהיו מוטלים על משרד הפנים והוא יפסוק. אחר כך יכול כל אזרח לשנות לבית-משפט, שהוא בוודאי נאמן.

ועוד דבר, האם אפשר לקבוע בחוק שתואיל והרשימה היא

אחידה, אז קלפי שנקבע יוצג על ידן כפי שייקבע על-ידי פקיד הבחירות, קלפי אין לבחירות לרשויות המקומיות, אחד על יד השביל. זה שייך למוסד שבו נעשות בחירות לשנים שלוש מוסדות. אנחנו בהגברו להצביע או להסתדרות. כ-1944 אני הייתי יו"ר ועדת בחירות להסתדרות הפקידים, ובאותו זמן היתה ועדת בחירות למועצת הפועלים, וזה היה באותו חדר. היו שתי ועדות קלפי באולם אחד.

ח. כהן: זה לא טוב. אני הייתי רוצה לשאול את מר מראל:

איני יודע מה ההכרח שהזכרת בכל הסנגנון המקומי המטוריים. בנוגע לרשימת מועמדים אני מסכים, אף על פי שגם שם צריך לעשות משהו. למה ועדת הקלפי שפועלת בשביל הכנסת לא תפעל גם בשביל הרשויות המקומיות. למעשה אין שום מניעה שאותה ועדת הקלפי שמטובה על הבחירות לכנסת תהיה מטובה גם על הבחירות לרשויות המקומיות. אני חושב שזה יותר טוב מאשר שתי ועדות קלפי יטבו בחדר אר אחד, ואחד פה לא יכול לעבוד והשני גם כן לא יכול לעבוד.

היו"ר ז. שרף: קח את משרדי הממשלה בתל-אביב ואז אין קושי. אותו

דבר כירושלים ובחיפה. אתן לך 50 בנימי מטולה.

ומדוע צריך לשלשל את ועדת הקלפי של הבחירות. בכל מקום יהיו שלושה ארבעה חברים של ועדת קלפי לכנסת מתוך המפלגות שמופיעות לכנסת. בתל-אביב יש מחצית הרשימות השונות מן המפלגות הגדולות. מדוע לא ישבו בוועדת הקלפי וישגחו על זה. אם אתה מציע ללכת לפי השיטה אחידה, זה טוב.

א. טויאל: יהיו תוספות בקשר לאזרחים ובקשר להעברות.

היו"ר ז. שרף: לכנסת בקשר להעברות, לרשויות המקומיות בקשר להעברות.

יהיו רק תוספות ולא מגרעות. לבחירות האלה, מי שישב ב-31.12 בירושלים מצביע ב-26 ליולי בירושלים. אם הוא לא היה ולא דרש, אז הוא יכול לפנות למשרד הפנים, ואם הוא ימצא שמגיע לאותו איש צבא לכנסת ולא לעירייה כי הוא עבר לירושלים ב-5.1, אז הוא יצביע לכנסת.

א. גרץ: צריך לעשות שופט ערעור אחיד.

היו"ר ז. שרף: הצרה ביטודה היא שקבעו יום אחד לבחירות, זה היה שירוף. אבל לאחר שקבעו זאת, חשבו שיהיו שמונה חודשים

מ-1.12 עד 26.7, ושמונה חודשים ישיבה במקום מקנה זכות הצבעה. ההבדל הוא לא פרינציפיוני, תבדל של חודש אחד. מבחינת זכות דיור זה חודש אחד.

א. טויאל: אף אחד לא חלם אז על איזה שינוי לשני חודשים, אף

אחד לא חשב שישנו. הענין של שני חודשים בא כפשרה. כולם טענו וכולם חשבו שאי אפשר לקיים בחירות לעירייה כמו לכנסת, בטענה שהאינטרס של אדם בחיפה ובתל-אביב הוא שווה בקשר לבחירות לכנסת, אפשר שהבחירות לעירייה יתקיים בלי קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא עומד לבחור. אז היה הצנז של ששה חודשים. אז התעוררה הבעיה, ואמרו שזה יותר מדי, כי אחרי ששה חודשים לוקח עוד ששה חודשים עד הבחירות - וזה בסך הכל שנה, ואמרו שיש לקצץ. אז קודם היתה הצעה לקצץ לארבעה חודשים, עכשיו לשנים. עוד מעט יגידו שלא כדאי שזה יהיה קיים.

היו"ר ז. שרף: זה עסק רע. אבל אני רוצה לשאול, אם נביח שמבחינה

שכנית אפשר יהיה להכין את רשימת הבוחרים ב-1.3,

זה אפשרי, אז יש חמישה חודשים לפני הבחירות פלוס שני חודשים זכות ישיבה. מדוע אפשרו שצריך להקדים יותר, כי צריך זמן להכין את רשימת הבוחרים.

א. מויאל: ההצעה לבטל את העררים נשמעה רק היום. לפה בקבע

ה-1.2, כי האפשרות להציג את הרשימות באמצעות

ב-14.4 אינה קשה. לנו יהיה בכל זאת הקושי להציג את הרשימות ב-14.4,

גם בעיריות לא, אלא שצריך לתת אפשרות של עררים, ואז מופיעות הבעיות של שתי מערכות עררים שאמא שונות. על-ידי ההצעה הורסים את כל המכונה.

היו"ר ז. שרף: מי שעשה מה שעשה הרט את המכונה ברגע שקבעו את

הבחירות לרשויות המקומיות בהצמדה לכנסת, נהרט היטוד

הפוליטי, המוטרי והחברתי. זה לא פייר להעמיד אותם בהתחרות עם בן-גוריון

או ישראל דוקא. מבחינה מוסרית נהרט מה שחוו. אבל כאשר אתה קובע זאת

באותו יום, ואתה מכניס באותו יום את המפלגות הגדולות עם האמצעים שלהן,

אז אתה יכול לומר כך: הבה נבטל את הבחירות, אבל הואיל ונקבע שהבחירות

באותו מקום, אז אתה מסכים בעצמם להרט זה וזה, אלא מה נשאר עוד, הרשות

להכניס בוחר לרשימה או לא. מן הרשות הזאת נובעים אימפליקציות שונות.

זה תלוי אפסכל אחד עם סדרי שיתוף הפעולה הקיימים במדינת ישראל.

א. מויאל: אנחנו איבנו דואגים לאף אחד, אלא לתל-אביב.

היו"ר ז. שרף: אני התרשמתי משתי טענות שיש להן כובד: א) תל-אביב.

איש לא השיל טפס בירושלים. אפילו רוזן שמציע לדחות

את הבחירות מציע לקיים אותן בירושלים. ב) הקוטי שייווצר על-ידי זה שאותו

בוחר יצטרך להצביע באותו יום בשתי בחירות הנערכות לפי שתי רשימות על-ידי

שני מנגבונים בשני צדדים שונים. זה לא מוכרח להיות במקום אחד, אבל אם

אתה קובע בחוק שעל אף האמור רשימת הבוחרים היא אחידה, שהקלפיות באותו

מקום צריכות להיות, ובמקרה שיש חילוקי דעות פוסקת ועדת הבחירות.

ח. כהן:

הרשימות מגלות את השם והכתובת. ברשימות הבוחרים
לרשויות המקומיות אין שום דבר אחר. כי יש פה הבדל
בחוק בין הכלול בשטח העיר ובין הכלול כיום פרסום הבוחרים בשטח העיריה.
על כל הגים ברור לפי רשימת הבוחרים אצל כל אחד ואחד מהם כיום הקובע
נביח שהוא יישאר ה-1.2, מה אזור העיריה שאליו הוא שייך. גם ברשימת
לכנסת. אז אני טוען שאין צורך ברשימה נפרדת.

היו"ר ז. שרף:

אבל אם תאיש עובר לגורם בסוף אפריל מעין-חרוד לתל-
אביב, הוא לא היה ב-31.12 בתל-אביב, הוא עבר באשריל
1955, והוא מבקש שמשרד הפנים יעביר אותו, זאת אומרת שהוא יהיה ברשימת
בוחרים לכנסת באזור תל-אביב, אבל לא ברשימת הבוחרים לעיריה.

ח. כהן:

זה יכול להיות ברור מתוך רשימת הבוחרים לכנסת.

היו"ר ז. שרף:

כתוספת שתידפס תהיה תוספת רק לכנסת. מי שבמצא ברשימת
הכללית יצביע גם לכנסת

א. מויאל:

יש בעיות שמר גרץ מכיר אותן מתוך זה שהן לא חשובות
לכנסת. אחת הבעיות היא הגבולות בין שלוש הערים גבעתיים,
תל-אביב ורמת-גן. הגבולות של חלוקת הארץ לקלפיות בין גבעתיים תל-אביב
ורמת-גן נעשו לאחר שמר גרץ קבע את הקלפיות, לפי הצו האחרון שהופיע לפני
פחות מחודש. את זה אפשר לתקן.

א. גרץ:

חלק תוקן אולי, לא הכל.

היו"ר ז. שרף:

פה יהיה גם הסכונ של כסף.

א. גרץ:

חצי מיליון לירות. למדינה זה כמעט שלא יעלה, הכנת
הרשימות, זה חצי מיליון לירות לרשויות המקומיות. אגף
התקציבים רוצה לקחת מאתנו כסף.

הנו"ר ז. שרת:

אני רואה את ההבדל רק בזה שאנחנו מוסכים
לוועדות הבחירות, ומטילים על משרד הפנים את
עבודת הערך, שהוא יעשה זאת.

א. גרץ:

אם יש ויכוח על אותו חודש, אפשר לעשות זאת
ל-1.12 ולא 31.12. כל מי שיימצא ברשות המקומית
ב-31.12 הוא יצביע לרשות המקומית. אז אפשר למחוק שם 6,000 שמות.

הנו"ר ז. שרת:

יש שתי רשימות ולא אחת. לא צריכות להיות שתיים
אלא אחת, אבל צריכות להיות תוספות לרשימות
המקומיות שאינן ברשימה היסודית ותוספות לכנסת.

א. גרץ:

מוכרחות להיות שתי רשימות. יתחילו העררים, אז
אנחנו מתחילים לעבוד על שתי רשימות. גם לכנסת
ימחקו שמות.

הנו"ר ז. שרת:

אני הצעתי שתהיה אותה רשימה לכנסת ולרשימות
המקומיות. עכשיו בדרך כלל כאשר מישהו טוען אינני
ברשימה, יש שיבוש, ואומר שהוא היה ב-31.12, אבל אם הוא אומר עברתי ממסולה
לרמת-גן בפברואר, ואני מבקש להכניס אותי לרשימה, אז מכניסים אותו לרשימה
נוספת של בעלי זכות בחירה לכנסת בלבד באזור תל-אביב.

א. כהן:

יש רשימה אחירה של 600,000 שמות.

הנו"ר ז. שרת:

לא, רק של 800 איש לקלפי. איש שעבד לגור בפברואר
או פרץ ממסולה לתל-אביב, לא סביעה לו זכות בחירה
לתל-אביב, הוא רק מבקש לאפשר לו להצביע בתל-אביב. אז מטביא משרד הפנים
רשימה נוספת, השלמה לבחירות לכנסת.

א. כהן:

במקום להכניס אותו לרשימה היסודית, אז יש רשימה
נפרדת.

היו"ר ז. שרף:

מצד שני פונה איש שגר בתל-אביב ואומר אני רוצה להצביע לרשות המקומית. אז יש השלמה לעירייה. ולכן יש רשימה יסודית שבה יהיו 96% של כל המצביעים, ואחר כך 2.5% שיצביעו באותו מקום לכנסת ולא לעירייה ועוד אחוז שיצביעו לעירייה ולא לכנסת.

א. מואל:

אנחנו נבקש מהיועץ המשפטי לבחון את ההצעה הזאת לאור החוק הקיים ולהביא לפנינו ניסוח הצעה לישיבה

הבאה. לדעתי זה הרטוב מצד שאנחנו מבטלים את הקשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא בוחר. הדבר היחידי שנשאר הוא הצנז, הקשר בין האזרח ובין הרשות המקומית בהרס. אני הייתי מבקר לאור זה שטפא"י לא תצא בשם ההסתדרות אלא בשם טפא"י, ויגידו בסדר גמור, או שהייתי מכבד שלא תהיינה בחירות לרשויות המקומיות, שהטטשלה תמנה פקידים שינהלו את אבטאגות לרשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף:

לו היית אומר שהטטשלה תמנה פקידים לנהל את הבחירות לא הייתי טמפעל מזה. באנגליה עושים זאת.

א. מואל:

בניגוד לאנגליה המצב פה הוא כזה שהבחרים לרשויות המקומיות הורסים את הרשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף:

אני מציע לסיים את הישיבה ולקיים ישיבה ביום ד' כשעה שבע וחצי בבוקר.

הישיבה נפתתה בשעה 2200.

ר ע ד ת מ ד מ ח י מ ל ב ח י ר ר ת

פרוטוקול מסיבת גורמי

ירושלים, כג' שבט תשט"ו - 14.2.55

נוכחים:

מר ז. שרף מזכיר הממשלה - היו"ר
מר א. גרץ
מר ח. כהן
מר א. סויאל
מר ט. צילן

היו"ר ז. שרף:

אנחנו צריכים לקבוע את האפשרויות התחיקניות והטיבהליות לערוך את השמות לשתי מערכות הבחירות על פי רשימת בוחרים

אחת, מה הצוללות שצריך לעשות. אנחנו בעצם לא צריכים להגיד אם זה טוב או לא, רק אם זה אפשרי או לא.

מר א. גרץ:

אבי שומע כל הזמן בעתונות על רשימה אחידה. זה לא ברור לי בעצם למה שתכוננים כאשר אומרים רשימתבוחרים אחידה,

האם זה שום אחד שלפיו יצביעו או כמה ששטים. לרשימה אחידה יש כמה פושגים. זה יכול להיות פנקס בוחרים שקיים, בצורה זו או אחרת מותאם לפי החוק איך שיחליטו הרשויות המקומיות, ותהיינה שתי סדרות של הצבעות. זו גירסה אחת. אנחנו צריכים לברר את הפרטים הטכניים שלה. כלומר היטוד הוא אחד ותהיינה רק התאמות. ויכול להיות מקרה שני, פנקס אחד באופן פיזי חוברת אחת שמשמשת לכנסת ולרשות המקומית גם יחד.

היו"ר ז. שרף:

את זה צריך לברר. ישנם שני סוגי אנשים, האחד שיכול להצביע אפספת לרשות המקומית ולא לכנסת - אזרחי חוץ. מכל מקום באיזו צורה שלא תהיה ברור שזה צריך להיות פנקס גוסף של אנשים בעלי זכות בחירה לעיריה ולא לכנסת. אחר כך יכול להיות איש שהוא בעל זכות בחירה לכנסת ולא לעיריה, כי באשריל יכול להיות שיעבירו אותו מעין-חרוד לתל-אביב, אז הוא יופיע ברשימת גוספת בתל-אביב. הוא לא צריך להצביע לעיריה, כי הוא לא היה ב-1.1 ולא ב-1.2 תושב תל-אביב. זאת אומרת באיזו צורה שלא תדבר על פנקס אחיד, בין אם זה שני פנקסים המבוססים על חומר אחיד, ואז התהליך המשפטי הוא שונה. נדמה לי שבחוק הבחירות לכנסת קבוע התאריך מתי חייבים לפרסם את רשימת הבוחרים. במקרה שיהיו שני פנקסים יהיו שני תהליכים שונים. פה אנחנו צריכים לפתור את הכעיה. ברור שכל רשימה תהיה רשימת יסוד ותהיה רשימה גוספת שנותנת זכות בחירה לרשויות המקומיות ולא לכנסת, ורשימה גוספת שנותנת זכות בחירה לכנסת ולא לרשויות המקומיות.

א. גרץ:

בפרט אחד אתה צודק. אם החוק נותן אפשרות לאזרחי חוץ להצביע, פנקס הבוחרים עלול לכלול 30,000 איש שאינם רשומים בפנקס הבוחרים לכנסת, אם הם יהיו מעוניינים. אבל לגבי הפרט השני, אפשר להגיד שאדם יצביע לרשות המקומית שלושה או ארבעה חודשים. אנחנו בדרך כלל סוגרים את הרשימה לכנסת ב-1.5.

היו"ר ז. שרף:

אני מציע שפר גרץ יפתח בזה, פה היא האפשרות הסידורית לעריכת שתי סדרות רשימות לבחירות לפי רשימה אחת.

א. סויאל:

האם אני מבין נכון שכל ההצעה הזאת באה כתוצאה מהחשש שאם לא תהיה רשימה אחידה לא תתקיימנה בחירות בתל-

היו"ר ז. שרף:

זה א', וב' שבאותו יום לא תהיינה בחירות, התכבדה
בובעת מזה שהרכה קולות ילכו לאיבוד.

א. מויאל:

הבעיה השניה שאתה מעורר אינה קשורה עם רשימה אחידה,
אלא עם אופן הכיצוע של הבחירות לאחר שיש לך רשימה.
אתה יכול שתהיה רשימה אחידה והכל ילך כשורה, גם לרשויות המקומיות וגם
לכנסת. אז אותו הבלבול מסטיך להתקיים, כי כאילו פהרשימה שהיתה אריכה
להיות מוכנה על-ידי הרשות המקומית היא אותה רשימה של הכנסת. אז צריך
שתהיינה שתי ועדות קלפי, שיהיו שני ארגזי קלפי. הבעיה האדמיניסטרטיבית
איפה יהיו הקלפיות אינה קשורה באחידות הרשימה.

היו"ר ז. שרף:

הורה אומר שבניח שיש שתי רשימות, אז זה יכול להיות
באותו תור, האיש בכנס קודם ליד שולחן אחד, בוחר פעם
אחת וביגש אחר כך לשולחן שני.

א. מויאל:

יכולה להיות רשימה אחת, שתי קלפיות, אז הבעיה אינה
קשורה עם אחידות הרשימה. הייתי ברכה בכמה ישיבות שדנו
בבעיה הזאת. אני מבין שהחשש הוא שלא תהיה אפשרות להכין את הרשימה בזמן
המתאים כדי שיהיה הבטחון שתתקיימה הבחירות ב-27 ביולי. או דבר שני
שהוועדות לבחירות יעשו טאמאים או לא יעשו כדי להבטיח שלא תתקיימה
בחירות באותו יום. אני הבנתי שזהו החשש העיקרי.

היו"ר ז. שרף:

אני שמעתי שעל-ידי הפרובדה הזאת של רשימה אחת מבטיחים
מראש שתהיינה שתי קלפיות בתחנה אחת.

א. מויאל:

אין לזה שום קשר.

ח. כהן:

אני מבין את סר מויאל כך שהשימה אחת אינה פותרת את
הכל, ורשימות בפרדות מובטחות על הקשיים.

א. מויאל: יכולה להיות רשימה אחידה עם אותם הקשיים ורשימה נפרדת עם אותם הקשיים. אין קשר בין הרשימות ויעילות אותן הבחירה. אז אני מבין שהבעיה השניה היא אדמיניסטרטיבית, וכל שינוי שאנחנו נעשה היום לא יכול לשנות בטאופה את הצורך לקיים שני ארגזים. כרגע שאתה מקיים שני ארגזים, הם יכולים להיות או באותו מקום או בשכנות או בפרחק. אם לא קיימים שני ארגזים, זו בעיה שונה, יצאכיעו לכנסת ואחר כך יקבעו, כול-אביב האכיעו לכנסת כך וכך מפא"י, כך וכך ציונים כללים, כך וכך חרות, וכך לחלק.

היו"ר ז. שרף: זאת אי אפשר לעשות, כי בעיריית תל-אביב מפא"י לא מופיעה בכלל. גם אזרחים אינם רוצים כך להצביע. אני לוקח בתל-אביב את כל בעלי הבתים, הם תמיד בוחרים לעיריה.

ח. כהן: יש אחדים שבוחרים לכנסת, בוחרים במפא"י, אבל לעיריה אינם רוצים לבחור במפא"י.

א. מויאל: העובדה הזאת מחייבת שתי קלפיות, אחר כך זו כבר בעיה אדמיניסטרטיבית, לקבוע איפה תהיינה שתי הקלפיות. עד כמה שאני הבנתי הבעיה היא אחת ויחידה, אפשרויות של קיום רשימה אחידה, ואנחנו צריכים להביע דעה כמה זה רצוי שתהיה רשימה אחידה. אם כך הוא הדבר, אז אני אייתי רוצה לוטר שאני מבין את החוק המתייחס גם לכנסת וגם לרשויות המקומיות כך: שוועדות הבחירות צריכות להתבסס בהכנת פנקס הבוחרים על ספר התושבים המתנהל לפי פקודת פרשם התושבים. זה כתוב בסעיף 10(ב). הבסיס הזה של הכנת פנקס הבוחרים על החומר המצוי בספר התושבים המתנהל לפי פקודה זו הוא אותו בסיס עליו הכנו את רשימת הבוחרים לכנסת. לא היה לנו בסיס אחר. לאחר ישיבת הממשלה לפני שבועיים, כאשר קבעו שהצנז יהיה חודשיים והיום הקובע יהיה ה-1 בפברואר, הודענו תוכן החלטה זו לסר גרץ, והוא בעת הכנת ארשימת הבוחרים קבע סידור מיכבי המאפשר לו בלי קשיים לתת את הרשימה המלאה של בוחרים לכל רשות מקומית על הבסיס הנדרש לפי החוק.

אז השענה כאילו אי אפשר יהיה לתכין את רשימת הבוחרים עד התאריך הדרוש כשביל הרשויות המקומיות אין לה כל בסיס להי דעתי, כי האומר כולו מצוי וכולו מוכן. מה שהייתי רוצה לשמוע מפר גרין הוא אם דברי בכוונים או לא.

א. גרין:

אני רוצה להסביר בקצרה איך אנחנו מתארים לעצמנו את

ההסדר הטכני של הכנת רשימת הבוחרים לרשויות המקומיות.

ההנחה היא שהרשויות המקומיות תסכמנה לקבל מאתנו את הרשימה, שום דבר לא מחייב לכך. זה אטנם מחייב אותם להסתמך על בסיס של מרשם התושבים, אבל הם יכולים ללכת אל משרד מרשם התושבים ולעשות להם כרשסת. במקרה כזה לא תהיינה בחירות ב-26 ליולי אלא במקומות הקטנים. מקום שמספר תושביו הבוחרים עולה על 5,000 - לא יטפיק להכנס זאת למועד אם לא תהיינה לו רשימות.

ובכן ההנחה שלנו היא זו שיבקשו מאתנו את הרשימות. אין

זה גבון אם מישהו יגיד שהוא לא זקוק להן. ואם יזדקקו להן, לנו אין כל הבדל לגבי מתי ואיך בקבע היום הקובע. היום הקובע הוא ה-1 לסברואר, ויצביעו לרשות המקומית כל האנשים שביום הקובע יהיו במקום ושהיו בו חודשיים לפני כן. לפי זה אנחנו מכינים את הרשימות.

ח. כהן:

למה לא לעשות את היום הקובע ב-31.12 כמו בכנסת?

א. מויאל:

לכנסת אין יום קובע כמובן היום הקובע של הרשויות המקומיות

ה-31.12 הוא גם היום הקובע של הרשויות המקומיות, כי

כתוב בחוק שבעל זכות בחירה הוא אותו אדם שהגיע ב-31 לוצמבר ערב היום

הקובע לגיל שמונה עשרה, אז הגיל הוא אחיד גם בכנסת וגם ברשויות המקומיות.

א. גרין:

אני מקבל את ההנחה כמו שזה הוחלט, היום הקובע הוא ב-1.2,

יצביעו כל אותם האנשים שישבו ישיבת קבע ברשות המקומית

גם ביום הקובע וגם חודשיים לפני זה. בקבל זאת כפי שזה. מדרך כלל ההיקף

של אנשים אלה שחודש חודש מחליפים את כתובותיהם הוא 15,000 נחש, 10,000 הם בוחרים. תכניה היא של 6,000 בוחרים בכל הארץ. יש לרשויות המקומיות 650,000 בוחרים, אז זה אחוז אחד מכל בעלי זכות הבחירה.

אנחנו מקבלים כבטיט את פנקס הבוחרים לכנסת. עכשיו, על פי מה שהטביר פר מויאל, באופן שכבי אבחנו פציאים פתוך פנקס הבוחרים את כל אותם האנשים אשר ב-31.12 גרו באותו מקום. נוציא גם את האנשים אשר החליפו כתובת בינואר, כי החוק אוטר שב-1.2 הוא סוכרז לגור במקום הקובע. אז הוא לא יהיה לא מה ולא מה, זה בערך 13,000 איש, כי זה כבר חודשיים, וככל חודש 6,500 איש. להוציא את האנשים שבאו בדצמבר זו בעיה קטנה. סינואר זה כבר יותר קשה. הודעה על שינוי כתובת שבאה אלינו אינה מציינת איזה מקום עזב האיש, אלא לאן הוא בא לגור.

א. מויאל:
פ-1 בינואר עד 26 ביולי זה שבוע חודשים, כלומר 42,000 איש יעברו. אנשים אלה, אם יעברו העיר לעיר, יוכנסו בהתאם לחוק הבחירות לכנסת לרשימה החדשה שאליה הם הגיעו. אם למשל יעבור איש מתל-אביב לחיפה, אז אבחנו, בשביל שהוא יוכל לבחור לכנסת, קבענו שאם הוא עובר מתל-אביב לחיפה הרי הוא זכאי לבחור בחיפה, אז אבחנו בשנה את הרשימות לכנסת בחיפה ובתל-אביב נוציא את האיש הזה. מה יקרה כרשויות המקומיות, 42,000 איש אלה ישנו את אפשרויות בחירתם אלא אם הם יוותרו על בחירה במקום אחד.

א. גרין:
לפי החוק רשאי כל אדם שעבר לפני ה-1.2 מחיפה לתל-אביב, אז הוא מבקש שיעבירו אותו לתל-אביב. אבל כיום הבחירות הוא רשאי להצביע בתל-אביב ולמחרת להצביע בחיפה.

היו"ר ז. שרף:
אני רוצה לשאול האם הוא יכול להישאר גם לכנסת בחיפה. אם הוא אינו מבקש, לא מעבירים אותו.

פ. צילן: כחוק כתוב שאנחנו רשאים להעביר איש כזה מבקורת ישוב אחת לאחרת, ואנחנו חייבים אם הוא מבקש זאת לאפשר לו. זה יכול להיות רק עד ה-2.8.

א. גרץ: אבל אנחנו נעביר את האנשים נבודיע.

ת. כהן: מי שעזב את הרשות המקומית יכול בכל זאת עוד להצביע, זה הדבר המשונה.

פ. צילן: לזה לא נמצא פתרון.

א. גרץ: באופן תיאורטי אפשר יהיה להגיד כך: כל אדם שקיבל כרטיס בוחר, וההצעה שלנו היא להודיע לאותם האנשים שהוצאו מרשימת הבחירות לרשויות המקומיות, אז אנחנו נודיע. כל אדם שיש לו כרטיס בוחר לכנסת מצביע גם לכנסת, פרט לאלה שיקבלו הודעה שאינם מצביעים. אנחנו נודיע לאותם האנשים שהוצאו אותם מהרשימות של הרשויות המקומיות. עד כאן הרשימה טובה לבחירות לרשויות המקומיות. יהיה שופט מיוחד עם סידורים בפני עצמו. מבקש הבוחרים, אם כן, לרשות המקומית יהיה מוכן כאשר יהיה מוכן מבקש הבוחרים לכנסת, ב-1.4 לכל המאוחר, כל רשות מקומית תקבל אותו ב-1.4.

עד כאן הכל בסדר. מתחילה אחר כך בעיה של עררים. למעשה יכולנו להגיד כך: כל אדם שלא קיבל כרטיס בוחר יערער למשרד הפנים, נדאג לו, ומי שלא קיבל כרטיס בוחר יערער לוועדת הבחירות של הרשות המקומית והיא תקנה לו זכות בחירה או לא. אנשים כאלה מטפלים יהיה בכל הארץ פ-60-80 אלף, בתחומי הרשויות המקומיות מתוך 650,000. ורק אלה צריכים לערער לרשות המקומית ולבקש שיבטיחו להם את זכות הבחירה. גם בבקודה זו אנחנו מוכנים לעזור לרשויות המקומיות, ואנחנו אומרים כך: כל אדם שיערער למשרד הפנים לקבל זכות בחירה, אם הוא עבר בתוך העיר מסקום

למקום, בחזיר לו כרטיס, וזה יעיד שיש לו זכות לבחור לרשות המקומית. מי שעבר מעיר לעיר, זאת אבחנו לא יכולים לקבוע, הוא יצביע לכנסת, ולגבי רשות מקומית שיפנה לרשות המקומית של עירו. על-ידי כך אבחנו מקטינים את המספר מ-60,000 ל-30,000.

על כן אני אומר, אין כל בעיה שכנית. אבחנו אריכים להחזיר את רשימת הבחורים בזמן, ולא זו בלבד, אלא יש לנו אפשרות לרגל הסידורים השכניים שעשינו כשביל הכנסת, לסייע לרשויות המקומיות להתגבר על כל פרשת העררים. מבחינה שכנית אפשר לבצע את הבחירות בשני הדברים בלי קושי על בסיס אותו חומר שנתנו לכנסת השלישית.

היו"ר ז. שרף: מדוע אפרת אם יהיה לרשויות המקומיות היום הקובע 31.12 - זה יוצר קושי?

א. גרץ: זה יותר קשה מאשר ה-1.12, כי קיבלנו הודעה שזה יהיה ב-12. אז כבר עשינו את הסידורים. אם זה יהיה ב-31.12, אז כל העבודה שהושקעה בענין זה הולכת תאדה, ואז היום הקובע הוא לא ב-1.2, אלא ב-1.3.

היו"ר ז. שרף: פי שגר ב-31.12 בתל-אביב רשאי לבחור בתל-אביב? האם האזורים בכל הארץ הם זהים עם אזורי הרשויות המקומיות?

א. גרץ: לא. בזמן הכנת פנקס הבחורים לכנסת ציפו טראש להתאמה, ובטוח מקום קלפי אינה עוברת שני גבולות.

היו"ר ז. שרף: האם עירייה חייבת להיזקק לרשימות שלכם, או שהיא יכולה לעשות לעצמה רשימה לבד.

א. כהן: לפי החוק זה משמש להם חומר, אפשר לשנות את החוק. אם אבחנו גלן אלא בדרך זו, אז אפשר לומר אני מוכן להרחיק לכת מסך וליותר על האזרחיות ולומר שכל אחד שיש לו זכות בחירה לכנסת,

יש לו זכות בחירה לרשויות המקומיות; וכל מי שהיה כאן ביום זה וזה,
יש לו זכות בחירה לרשות המקומית.

א. מויאל:

אני בדעה שיש לפנינו לא רק בעיה של הכנת רשימת
הבוחרים, יש בעיה של סכונה שהוקמה על-ידי החוק,
שעליה אנחנו לא יכולים לוותר. מתפקידה של סכונה זו להכין את הבחירות
לרשויות המקומיות, ולבצען. על הסכונה הזאת בכללותה אנחנו איננו
יכולים לוותר. היא מוכרחה להמשיך את קיומה. מה שיוחלט, היא מוכרחה
לקיים את הבחירות. הכנסת אינה יכולה לקחת על עצמה את החובה לנהל את
הבחירות בעיריית תל-אביב. מישהו אחר צריך לעשות זאת, לא הכנסת ולא
משרד הפנים, אלא איזה שהוא גוף. אם נקבע שזו לא העירייה, נצטרך לקבוע
סכונה חוקית שמחובתה לקיים את הבחירות. יש היום מערכת שלמה שמחובתה
לקיים את הבחירות לכנסת. חוק הבחירות לכנסת מקים את הסכונה הזאת. יש
סכונה שהוקמה לשם עריכת הבחירות לרשויות המקומיות. שתי הסכונות האלה
הן הכרחיות, אי אפשר לקיים בחירות בלי סכונה אדמיניסטרטיבית זאת.
ולכן הסכונה מוכרחה להמשיך את קיומה. על זה אי אפשר לחלוק.

אך בשארית הבעיה איך להפעיל את הסכונה הזאת. הסכונה
שהוקמה על-ידי פקודת העיריות קיימת ואפשר להפעיל אותה בשני אופנים:
על-ידי תיקון קטן של החוק, או להשאיר את הסכונה כולה ולוותר על הצנז
בכלל. הם מטיבים בלי צנז. או פה שיעתור את החשש שיש בלבנות אלה שביקשו
את תיקון החוק, לחייב ממשית את הרשות המקומית להשתמש בחומר הקיים
אצל משרד הפנים. אפשר לפי דעתי לתקן רק את סעיף 10(ב) של חוק הרשויות
המקומיות, ועל-ידי תיקון זה אתה מבטיח שהסכונה ממשיכה את קיומה, ואתה
מבטיח התגברות על כל החשש שקיים. אני הייתי מציע להתגבר על כל הבעיה
על-ידי פתיקה של המלים "וטכל חומר אחר שיגיע אליה, לרבות בקשות שהוגשו
על-ידי מעובינים", ואת סעיף קטן ב(2), ובזה אנחנו פותרים את כל הבעיה

אז כל המכונה הזאת מטשיכה את קיומה. ויש אפשרות לקיים את הבחירות בלי לשנות את החוק באופן יסודי. כל שינוי אחר מחייב בחינה לא רק של הבעיה של הכנת הרשימה, לא רק של העיף 10, אלא כל המערכת הקיימת לפי החוק הזה. צריך לבדוק, לפי דעתי, כל טעיף וטעיף, ולברר אין לקיים אותו לאור השינוי היסודי באופן הכנת פנקס הבוחרים. אם אנחנו רוצים לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ואנחנו רוצים לא זאת, התיקון שאני מציע הוא יותר קל מאשר תיקון שיהיה כולל לכל המכונה האדמיניסטרטיבית הקיימת הזאת. כי אז צריך לתקן את אופן הערעור, שהערעור יהיה מקביל. אפילו אם הערעור יהיה מקביל ביסודותיו, אבל לא יהיה ערעור לאותם הגופים. בכנסת אתה מערער למשרד הפנים, ברשות המקומית לרצועה המקומית. אפילו אם היסודות יהיו אותם, אין לנו בטחון שמשרד הפנים והרועה המקומית יחליטו אותו הדבר.

אחר כך יש ערעור לבית-המשפט. אין בטחון שהם יחליטו אותו הדבר. לכן יש אפשרות שכתוצאה מהערעורים תצאנה שתי רשימות לגמרי שונות, חוץ מהעובדה שיהיה ברשימות שונים על-ידי אזרחים, חוץ מהעובדה שיהיה ברשימות שונים כתוצאה מהעברות. אני לא חושב שזה דרוש, כי לי החוק כפי שהוא קיים היום מספיק. אף רשות מקומית אחת אינה יכולה היום לקיים או לבנות רשימת בוחרים אלא בעזרתנו ובהתאם לחומר שאנחנו ממציאים לה. אבל אם רוצים להבטיח דבר שהוא טובשח, אז בסדר, אז בתקל מ-6 ל-2 את האנז, כדי להשאיר איזה קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא רוצה לבחור. קודם זה היה שנה, אמשאל קיצצו את זה לששה חודשים, ועכשיו לשנים, ולמחוק את הטעימים האלה, או אתה פותר את כל הבעיות האדמיניסטרטיביות שלה. ויש שתי מכונות איתנזות אשר מתפקידן להכין את הבחירות.

אבל אם רוצים לשנות את כל המכונה האדמיניסטרטיבית הזאת, יש לכחון את החוק מראשיתו ועד סופו טעיף טעיף וליצור בטוחן מה היא המכונה שעליה אתה רוצה להשיל את העבודה ולקיים חוק בהתאם למכונה

שנכנה, מי הוא הגוף שמחובתו להוסיף את האזרחים לרשימה, מי הגוף שאריך להוציא את האנשים שיעברו מהעיר לאחר סכך, מי הגוף שאריך לקבל את האנשים. זו מכונה שלטה. אפשר לעשות זאת, אבל צריך לעבור על כל סעיף וסעיף. לדעתי בסיון כזה בודאי לא יאפשר לנו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי. ההצעה שלנו תבטיח זאת. אני לא שמח על כך, כי הקשיים שיהיו לנו מנקודת מבט אדמיניסטרטיבית באותו יום יהיו נוראים.

הבעיה האשונה איפה יעמידו את הרשימות, איפה יציגו את הרשימות. צריך להבטיח תיאום, שתאזרח לא יצטרך לרוץ. הרשות המקומית תעמיד את הרשימה בצד אחד של הקלפי והכנסת בצד השני. אחר כך יהיה ענין של הקלפי שגם בו יהיו קשיים. ואם יהיה חססין, אז מספר הבוחרים יפחת באופן רציני. ואינך יכול לעומת זאת לקיים זאת באותו חדר, כי בסופו של דבר תמצא רשימות של הכנסת אצל הרשויות המקומיות ולהיפך, והקשיים יהיו רבים, אין כל ספק בכך. מי היה החכם שהחליט על אותו יום אינני יודע, אבל זה הוא המצב. לכן אני מציע את הדרך הקצרה בלי להרוס חוק קיימים ומכונה קיימת, שחבל להרוס אותה. יש 140 רשויות מקומיות, ואנחנו מקיימים בחירות רק ב-81, רק באלה שבחירות התקיימו בהן לפני ה-1.1.53, אלה שהתקיימו בלי תאריך זה, כמו בצרת, אז המכונה הזאת דרושה לנו.

פ. צילן:

לי יש גישה אחרת לכל הבעיה. הבעיה של רשימה אחידה

היא בעיית הבטחת קיום לרשויות המקומיות בהצטרף לבחירות

לכנסת, ולא קובע בענין זה צבז מגורים גדול או קטן, ובפרט לאחר שצבז מגורים זה חודש או חודשיים, הם לא כל כך גדולים ואם אפילו נגיד ש-31.12, על הבעיות השכניות הכרוכות בהכנת רשימות הבוחרים לכנסת וגם לרשויות המקומיות אפשר להתגבר בכל עת. במקרה מסויים ביותר קלות, במקרה אחר בתוספת עבודה ובמאמץ. מאמר גרץ כבר אמר שזה ניתן להיעשות.

הבעיה היא בשטח אחר, בשטח המשפטי ובשטח של קיום שתי
רשימות בפרדות המטפלות בבחירות. רשות אחת המטפלת בבחירות לכנסת, ו-81
רשויות בפרדות המטפלות בבחירות לעיריות. לאורגנים אדמיניסטרטיביים של
המדינה, לפי מבנה החוק לבחירות לרשויות המקומיות, אין למעשה כל סמכות.
הסמכות של שר הפנים היא לקבוע את היום הקובע, למנות את פקיד הבחירות,
ולקבוע את יום הבחירות. כל שאר הדברים עושות ועדות הבחירות. בשלב מסויים
מופיעים על כמת הבחירות פקידי בחירות שמתפקידם לחלק את הרשות המקומית
לאזורי קלפי ולקבוע תחנות קלפי, לקבל את רשימות המועמדים בתאריך מסויים
ולבדוק אותן כהתייעצות עם ועדות הבחירות, לקבוע את גודל המתקים, אבע
הפתקים וארגזים. ועדת הבחירות לרשות מקומית זו היא רשות עצמאית לגמרי,
והחשש שנוצר הוא שהרשויות האלה, ועדות הבחירות לא יספיקו להכין את כל
מה שדרוש. בחוק כתוב שהן תשתמשנה בספר התושבים. הלא למעשה אין לנו ספר
התושבים, אנחנו מפרשים את המושג הזה כן שכל גבולות הרישום מביאים את
ספר התושבים.

אחר כך לא ברור מה זה להשתמש. ב-1950 הם גם כן השתמשו.
ואם ועדת הבחירות בתל-אביב, חיפה או ירושלים או מקום אחר תזמין אצלנו -
והיא בוודאי תזמין, כי זה על ובוה, והרשימות האלה דרושות להם, ואם לא
תהיה חוכה בחוק שעליהם לקבל את הרשימות האלה, שעליהם להכין רשימה משלהם
להצגה, אז הם יכולים לשבת הרבה זמן ואין לנו כל טאנקציה בגדט, לחייב
אותם לקבל, לא רק לקבל אלא שהרשימה שהם יקבלו זו היא הרשימה לפרסום
ולהצגה. וכל ביקורת נוספת יכולה להיעשות רק על-ידי צרעוריים.

בחוזר האחרון שלי ששלחתי לפרסום על מחוזות, עשיתי חישוב

והגעתי למסקנה שאם ברצוננו לקיים את הבחירות ה-26 ליולי, ברצון ועדות
הבחירות, כי הן הקובעות, עליהן לפרסם את פנקס הבוחרים במחצית חודש אפריל
לכל המאוחר. זאת אומרת שקובע התאריך הראשון. אם ועדת בחירות איזו שהיא

תרצה לעשות בדיקות ברשימות שאנחנו נמציא לה, ואחרי תיקונים לפרטם אותם, אז היא לא תספיק למחצית אפריל ואז יש טכנה שהבחירות ברשות זו או אחרת לא תתקיימנה. אני רגיל בבחירות לא לסמוך על הרצון הטוב. אם הספלה הפרוגרסיבית תגיש הצעת חוק לממשלה על הפרדה, יכול להיות שבאיזו שהיא רשות מקומית יש קונסטלציה כזאת בוועדת הבחירות שהיא משקפת יחס הבחירות בעיריה, האיש הזה של הפרוגרסיבים הוא יוכל להכריע שצריך לבדוק את הרשימה, ואז אין לנו בחירות בזמן. זה שלב אחד.

עכשיו מתחיל שלב שני, מה שנקרא עררים להבדיל מערעורים לבית-משפט. ובכך כל אדם יכול להגיש ערר לכנסת 10 ימים, לרשויות מקומיות 14 יום. בכנסת 18 יום מיום התחלת ההצגה, 18 יום אחרי גמר ההצגה. ואם בניה באיזה שהוא מקום יוגשו 30,000 עררים להכללת שפות של אנשים שלא נכללו, כי אז זה קל מאד להכריע כי אין צורך אם ועדת הבחירות חושבת שיש צורך את האיש הזה שלטובתו הוגש ערר, יש צורך לכלול ברשימת הבחורים, היא לא צריכה להתזיר אותו. אבל אם יש 30,000 עררים להוצאת שם, אז מחובת ועדת הבחירות להזמין את העורר ואת האיש שבגדו הוגש הערר, ובחוק בקבעו §1 יום לטיפות כזה. בבחירות ב-1950 הוגשו בתל-אביב כ-31,000 ערעורים מכל סיני סוגים. אבל כלילה האחרון כאשר ישבתי אתם והסברתי להם שהם לא יגמרו אז לא יקיימו את הבחירות בזמן, אז לא היה עוד מועד לבחירות, כי לפי החוק היום הקובע את התאריך אחרי שהכל מוכן, ואלה שתיקנו לא חשבו על צורך בתיקונים אחרים, כלילה האחרון העוררים ויתרו על הערעורים, ועל-ידי זה הצליחו להגיע למצב כזה שביום ה-21 אחרי תום תקופת הגשת העררים הכריעו בעררים. אבל אם לא יהיה רצון טוב, אם לא יספיקו לעשות זאת - אז אין בחירות.

אחר כך מדוע - וזאת הייתי רוצה שהיועץ המשפטי יבדוק -

אם ועדת הבחירות בערר הכריעה לשלילה, היא צריכה להודיע לאיש לערער בכתב, אם היא לא נתנה את ההחלטה בבוכחותו, ואז יש לו עשרה ימים להגשת

ערעור לבית-משפט מיום קבלת ההוראה. לאחר שהוא סגיש לבית-המשפט, כתוב
 שבית-המשפט יפסוק תוך עשרה ימים מיום הגשת הערעור, ושם יש פיסקה גדולה
 שכתוב בה: לא פסק בית-המשפט, הדבר לא יעכב את הבחירות. מזה אני מסיק
 מסקנה שכל מהלך הבחירות, העררים והגשת ערעורים לבית-המשפט, ותהליך שבא
 אחרי זה, כל זמן שלא עברו עשרה ימים שביתנו לבית-המשפט להכרעה בערעורים,
 אפשר לעשות זאת. לפי זה בהגתי כל הזמן במסך ארבע שנים. ומשוב כן אני
 מגיע למסקנה, אחת משתיים: או שאנחנו רוצים לסמוך על הרצון הטוב של ועדות
 הבחירות, שלא ייווצר במקום זה או אחר רוב שלמעשה אינו רוצה בבחירות,
 או אנחנו יכולים לעשות זאת בשקט. אבל אם אנחנו לא רוצים לסמוך על זה,
 אלא להבטיח את הבחירות, אין לדעתי דרך אחרת לקיים אותן, אלא לקבל רשימות
 הנוחרים, להציג אותן, ואחר כך למצוא פתרון בקשר לעררים וערעורים.

פה מתגוררת בעיה של תאריכים, ענין של התצגה. אני לא
 מחשיב את התצגה. אנשים לא באים לראות. אבל בגזר הדין מטמים וצריך להציג.
 אני לא רוצה לשלטל את האיש, שהוא ילך לבדוק אם הוא מופיע ברשימת הנוחרים
 לכנסת לרחוב אלנבי, ואחר כך לרחוב ארלוזורוב. צריך שיהיה תיאום מסויים
 בנוגע למקומות התצגה. אין לי כל בשחון שוועדות הבחירות תסכסכה לאותם
 מקומות התצגה שייקבעו על-ידי ועדה אזורית לבחירות לכנסת. היא יכולה
 לא להסכים. ושנית, שם מציגים עשרה ימים, שם 14 יום. שם מקבלים ערעורים
 לכנסת 18 יום ופה - 14. יש תוהו ובוהו שלם, אם לא יהיה תיאום מסויים.
 אם רוצים לפתור זאת, ברור שאז צריך לשנות את החוק לרשויות המקומיות
 באופן יסודי, או ללכת בכיוון שאמר היועץ המשפטי, שלא יבואו אנשים
 פעין-חרוד ב-1.5, יירשמו ויהיו בוחרים לעיריית תל-אביב או חיפה. ואת
 זה אפשר לעשות, זו אמנם עבודה גדולה אבל ניתנת להיעשות.

אבל אני חוזר למה שאמרתי. ביום הבחירות ברור שוועדות

קלפי ברורות לא באותו פרטיסט זה יהיה אסון. או לא יצביעו לכנסת או
 לא יצביעו לרשויות המקומיות. והפתרון הוא קשה מאד. אנחנו היינו צריכים

בבחירות לכנסת וגם לעיריית תל-אביב, בכל הערים האדולות, לסדר תחנות קלפי בחדרי מדרגות, לעתים די קרובות, שבקושי רב נכנסו שני בוחרים. היה לי נסיון בבחירות למועצה האזורית בקרית אונו. שם הצלחנו לסדר חדר אחד, שני, בין החדרים דלת, בחדר האחד ישבה ועדת בחירות לוועד המקומי. והיה פענין שבשעות הראשונות היו אנשים שהצביעו למועצה האזורית ולא לוועד המקומי, ומוכרחים היינו להעמיד אדם שיכוון את האנשים. העמדנו באופן מיוחד אנשים שלא נתנו לאלה שהצביעו למועצה האזורית לצאת מהחדר, עד שלא נכנסו לחדר השני.

ובכן צריך למצוא דיוור כזה. אתה יכול בבתי-ספר לעשות שתי קלפיות. אי אפשר לסחוב אנשים קילומטרים רבים. יש אפשרות ליוזר ועדת הבחירות המרכזית להחרימם ליום הבחירות כמה מוסדות, להפקיע אותם לטמ כן. ושוב אותה בעיה. מאין לי הכסחון שוועדת בחירות לעיריית חיפה תרצה דווקא כתחנת קלפי שהאחרת לא תרצה בה.

מה שאני מציע כדי להבטיח את הבחירות באותו יום הוא:

(א) לחייב את ועדות הבחירות לרשויות המקומיות להזמין במשרד הפנים את פנקסי הבוחרים שלהם ולחייב אותם להציג את פנקסי הבוחרים האלה. (ב) בענין העררים איני יודע כרגע מה לעשות.

היוזר ז. שרף: אני רוצה לשאול, הואיל ויש לנו הסבה סידור מיוחד שלא

יהיו עוד פעם בחירות, אם נגיד בבחירות ב-1955, על אף

האסור בפקודת העיריות, תשמש רשימת הבוחרים לכנסת כרשימת בוחרים לרשות

המקומית, בתנאי כי האיש היה גר באותו מקום ב-31.12, זה הטייג. וכל שינוי,

כל צרעור, כל ערר, כל שינוי ברשימה שנעשה על-ידי משרד הפנים או בית-

המשפט ברשימת הבוחרים לכנסת ממילא יהול גם על רשימת הבוחרים לרשות המקומית

א. גרץ: זה לא יכול להיות, כי רשימת הבוחרים לרשות המקומית אינה

כוללת 40,000 שעות. פנקס הבוחרים מופיע ב-31.12, ושם

יש כל מיני שיבושים. 100,000 איש יש לכנסת. לפי הסגנון השכני יכניס כל אחד למקומו, או זה לא יהיה כמו לכנסת, ברשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף: אמרתי בטייג שמקום מגוריו היה ב-31.12 באותו מקום,

תהיה רשימה לכנסת גם רשימה לעיריות, ובאותו טייג

כל השינויים הנובעים בין אם הם מתשאטאל נעשים לפי סעיף 16 על-ידי משרד המבחנים, או בין סעיף 19 על-ידי משרד המבחנים ועל-ידי בית-המשפט, יחולו גם על הבחירות לרשויות המקומיות. זאת אומרת העררים והערעורים יהיו פוטלים על משרד המבחנים והוא יפסוק. אחר כך יכול כל אזרח לפנות לבית-משפט, שהוא כוודאי נאמן.

ועוד דבר, האם אפשר לקבוע בחוק שהואיל והרשימה היא

אחידה, אז הקלפי שבקבע יוצג על ידן כפי שייקבע על-ידי פקיד הבחירות, קלפי אין לבחירות לרשויות המקומיות, אחד על יד השבוי. זה שייך למוסד שבו נעשות בחירות לשבויים שלוש מוסדות. אנהנו בהגבוי להאביע או להסתדרות. ב-1944 אני הייתי יו"ר ועדת בחירות להסתדרות הפקידים, ובאותו זמן הייתה ועדת בחירות למועצת הפועלים, וזה היה באותו חדר. היו שתי ועדות קלפי כאולם אחד.

ח. כהן: זה לא טוב. אני הייתי רוצה לטאול את מר טראל:

איני יודע מה ההכרח שתזכרת בכל הסגנון המקומי

המסויים. בנוגע לרשימת מועמדים אני מסכים, אף על פי שגם שם צריך לעשות משהו. למה ועדת הקלפי שפועלת בשביל הכנסת לא תפעל גם בשביל הרשויות המקומיות. למעשה אין שום מניעה שאותה ועדת הקלפי שממונה על הבחירות לכנסת תהיה ממונה גם על הבחירות לרשויות המקומיות. אני חושב שזה יותר טוב מאשר שתי ועדות קלפי ישבו בחדר צר אחד, ואחד טף לא יכול לעבוד והשני גם כן לא יכול לעבוד.

היו"ר ז. שרף: קח את משרדי המשטלה בתל-אביב ואז אין קושי. אותו

דבר בירושלים ובחיפה. אתן לך 50 בניגוי משטלה.

ומדוע צריך לשלשל את ועדת הקלפי של הבחירות. בכל מקום יהיו שלושה ארבעה חברים של ועדת קלפי לכנסת מתוך המפלגות המופיעות לכנסת. בתל-אביב יש מחצית הרשימות השונות מן המפלגות הגדולות. מדוע לא ישבו בוועדת הקלפי וישגיתו על זה. אם אתה מציע ללכת לפי רשימה אחידה, זה טוב.

א. מויאל: יהיו תוספות בקשר לאזרחים ובקשר להעברות.

היו"ר ז. שרף: לכנסת בקשר להעברות, לרשויות המקומיות בקשר להעברות.

יהיו רק תוספות ולא מגרעות. לבחירות האלה, מי שישב ב-31.12 בירושלים מצביע ב-26 ליולי בירושלים. אם הוא לא היה ולא דרט, אז הוא יכול לפנות למשרד הפנים, ואם הוא ימצא שמגיע לאותו איש לא לכנסת ולא לעירייה כי הוא עבר לירושלים ב-5.1, אז הוא יצביע לכנסת.

א. גרץ: צריך לעשות טופס ערעור אחיד.

היו"ר ז. שרף: הצרה ביסודה היא שקבעו יום אחד לבחירות, זה היה סירוף. אבל לאחר שקבעו זאת, חשבו שיהיו שמונה חודשים

מ-1.12 עד 26.7, ושמונה חודשים ישיבה במקום מקנה זכות הצבעה. ההבדל הוא לא פרינציפיוני, תבדל של חודש אחד. מבחינת זכות דיור זה חודש אחד.

א. מויאל: אף אחד לא חלם אז על איזה שינוי לשני חודשים, אף

אחד לא חשב שישנו. הענין של שני חודשים בא כפשרה. כולם טענו וכולם חשבו שאי אפשר לקיים בחירות לעירייה כמו לכנסת, בשעה שהאינטרס של אדם בחיפה ובתל-אביב הוא שורה בקשר לבחירות לכנסת, אפשר שהבחירות לעירייה יתקיים בלי קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא עומד לבחור. אז היה הצנז של ששה חודשים. אז התעוררה הבעיה, ואמרו שזה יותר מדי, כי אחרי ששה חודשים לוקח עוד ששה חודשים עד הבחירות - וזה בסך הכל שנה, ואמרו שיש לקצץ. אז קודם היתה הצעה לקצץ לארבעה חודשים, עכשיו לשנים. עוד מעט יגידו שלא כדאי שזה יהיה קיים.

היו"ר ז. שרף: זה עסק רע. אבל אני רוצה לשאול, אם נביח שמכחיבה

שכביית אפשר יהיה להכין את רשימת הבוחרים ב-1.3,

זה אפשרי, אז יש חפישה חודשים לפני הבחירות ולוט שני חודשים זכות ישיבת. מדוע אמרו שצריך להקדים יותר, כי צריך זמן להכין את רשימת הבוחרים.

א. מויאל: ההצעה לבטל את העררים נשמעה רק היום. למה נקבע

ה-1.2, כי האפשרות להציג את הרשימות ב-1.3 אאז

ב-14.4 אינה קשה. לנו יהיה בכל זאת הקושי להציג את הרשימות ה-14.4,

גם בעיריות לא, אלא שצריך לתת אפשרות של עררים, ואז מופיעות הבעיות

של שתי מערכות עררים שאמא שונות. על-ידי ההצעה הורסים את כל המכונה.

היו"ר ז. שרף: מי שעשה מה שעשה הרט את המכונה ברגע שקבעו את

הבחירות לרשויות המקומיות בהצמדה לכנסת, נהרט היטוד

הפוליטי, המוטרי והחברתי. זה לא פייר להצמיד אותם בהתארות עם בן-גוריון

או ישראל רוקח. מכחיבה מוטריית נהרט מה ששהו. אבל כאשר אתה קובע זאת

באותו יום, ואתה מכניס באותו יום את המפלגות הגדולות עם האמצעים שלהן,

אז אתה יכול לומר כך: הבה נבטל את הבחירות, אבל הואיל ונקבע שהבחירות

באותו מקום, אז אתה מטכיים בעצמם לתרט זה וזה, אלא מה נשאר עוד, הרשות

להכניס בוחר לרשימה או לא. מן הרשות הזאת נובעים אימפליקציות שונות.

זה תלוי אשככל אחד עם סדרי שיתוף הפעולה הקיימים במדינת ישראל.

א. מויאל: אבחנו איבנו דואגים לאף אחד, אלא לתל-אביב.

היו"ר ז. שרף: אני התרשמתי משהי טענות שיש להן כובד: א) תל-אביב.

איש לא השיל טפק בירושלים. אפילו רוזן שמציע לדחות

את הבחירות מציע לקיים אותן בירושלים. ב) הקוטי שיורוצר על-ידי זה שאותו

בוחר יצטרך להצביע באותו יום בשתי בחירות הנערכות לפי שתי רשימות על-ידי

שני מנגבונים בשני צדדים שונים. זה לא מוכרח להיות במקום אחד, אבל אם

אתה קובע בחוק שעל אף האמור רשימת הבוחרים היא אחידה, שהקלפיות באותו

מקום צריכות להיות, ובמקרה שיש חילוקי דעות פוסקת ועדת הבחירות.

14.2.55

ה. כתן:

הרשימות מגלות את השם והכתובת. ברשימות הבוחרים לרשויות המקומיות אין שום דבר אחר. כי יש פה הבדל בחוק בין הכלול בשטח העיר ובין הכלול כיום פרטום הבוחרים בשטח העיריה. על כל המים ברור לפי רשימת הבוחרים אצל כל אחד ואחד מה כיום הקובע גביה שהוא יישאר ה-1.2, מה אזור העיריה שאליו הוא שייך. גם ברשימת לכנסת. אז אני שוען שאין צורך ברשימה נפרדת.

היו"ר ז. שרף:

אבל אם האים עובר לגורם בסוף אפריל מעין-חרוד לתל-אביב, הוא לא היה ב-31.12 בתל-אביב, הוא עבר באפריל 1955, והוא מבקש שמשרד המים יעביר אותו, זאת אומרת שהוא יהיה ברשימת בוחרים לכנסת באזור תל-אביב, אבל לא ברשימת הבוחרים לעיריה.

ה. כהן:

זה יכול להיות ברור מתוך רשימת הבוחרים לכנסת.

היו"ר ז. שרף:

כתוספת שתידפס תהיה תוספת רק לכנסת. מי שנמצא ברשימת הכללית יצביע גם לכנסת

א. מויאל:

יש בעיות שמר גרץ מכיר אותן מתוך זה שהן לא חשובות לכנסת. אחת הבעיות היא הגבולות בין שלוש הערים גבעתיים, תל-אביב ורמת-גן. הגבולות של חלוקת הארץ לקלפיות בין גבעתיים תל-אביב ורמת-גן נעשו לאחר שמר גרץ קבע את הקלפיות, לפי הצו האחרון שהוציע לפני פחות מחודש. את זה אפשר לתקן.

א. גרץ:

חלק תוקן אולי, לא הכל.

היו"ר ז. שרף:

מה יהיה גם מסכון של כסף.

א. גרץ:

חצי מיליון לירות. למדינה זה כמעט שלא יעלה, הכנת הרשימות, זה חצי מיליון לירות לרשויות המקומיות. אגף התקציבים רוצה לקחת מאתנו כסף.

הנו"ר ז. שרה:

אני רואה את ההבדל רק בזה שאנחנו חוסכים
לוועדות הבחירות, ומסילים על משרד הפנים את
עבודת הערר, שהוא יעשה זאת.

א. גרץ:

אם יש ויכוח על אותו חודש, אפשר לעשות זאת
ל-1.12 ולא 31.12. כל מי שיימצא ברשות המקומית
ב-31.12 הוא יצביע לרשות המקומית. אז אפשר למחוק שם 6,000 שעות.

הנו"ר ז. שרה:

יש שתי רשימות ולא אחת. לא צריכות להיות שתי
אלא אחת, אבל צריכות להיות תוספות לרשימות
המקומיות שאינן ברשימה היסודית ותוספות לכנסת.

א. גרץ:

טוכרחות להיות שתי רשימות. יתחילו העררים, אז
אנחנו מתחילים לעבוד על שתי רשימות. גם לכנסת
ימחקו שעות.

הנו"ר ז. שרה:

אני הצעתי שתהיה אותה רשימה לכנסת ולרשימות
המקומיות. עכשיו בדרך כלל כאשר מישהו טוען אינני
ברשימה, יש שיבוש, ואומר שהוא היה ב-31.12, אבל אם הוא אומר עברתי ממסולה
לרמת-גן בפברואר, ואני מבקש להכניס אותי לרשימה, אז מכניסים אותו לרשימה
נוספת של בעלי זכות בחירה לכנסת בלבד באזור תל-אביב.

א. גרץ:

יש רשימה אחידה של 600,000 שעות.

הנו"ר ז. שרה:

לא, רק של 800 איש לקלפי. איש שעבד לגור בפברואר
או טרץ ממסולה לתל-אביב, לא מביעה לו זכות בחירה
לתל-אביב, הוא רק מבקש לאפשר לו להצביע בתל-אביב. אז מטציא משרד הפנים
רשימה נוספת, השלמה לבחירות לכנסת.

א. גרץ:

במקום להכניס אותו לרשימה המקומית, אז יש רשימה
נפרדת.

היו"ר ז. שרף:

מצד שני פונה איש שגר בתל-אביב ואומר אני רוצה להצביע לרשות המקומית. אז יש השלמה לעיריה. ולכן יש רשימה יסודית שבה יהיו 95% של כל המצביעים, ואחר כך 2.5% שיצביעו באותו מקום לכנסת ולא לעיריה ועוד אחוז שיצביעו לעיריה ולא לכנסת.

א. סויאל:

אנחנו נבקש מהיועץ המשפטי לבחון את ההצעה הזאת לאור החוק הקיים ולהכיא לפנינו טיסוח הצעה לישיבה הבאה. לדעתי זה הרעני מאד שאנחנו מבטלים את הקשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא בוחר. הדבר היחיד שנשאר הוא הצנז, הקשר בין האזרח ובין הרשות המקומית בהרס. אני הייתי מבקר לעור זה שמפא"י לא תצא בשם ההסתדרות אלא בשם מפא"י, ויניחו כסדר גמור. או שהייתי מככר שלא תהיינה בחירות לרשויות המקומיות, שהממשלה תסנה פקידים שינהלו את הצבאאות לרשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף:

לו היית אומר שהממשלה תסנה פקידים לנהל את הבחירות לא הייתי מתפעל מזה. באנגליה עושים זאת.

א. סויאל:

בניגוד לאנגליה המצב פה הוא כזה שהנבחרים לרשויות המקומיות הורסים את הרשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף:

אני מציע למיים את הישיבה ולקיים ישיבה ביום ו' בשעה שבע וחצי בבוקר.

הישיבה נסתיימה בשעה 2200.

ועדת מומחים לבחירות

פרוטוקול סטינוגרפי

ירושלים, כד' שבט תשט"ו - 16.2.55

נוכחים:

מר ז. שרף מזכיר המסשלה - היו"ר
מר א. גרץ
מר ח. כהן
מר א. מויאל

א. מויאל:

ההצעה הזאת באה לפתור את שתי הבעיות העיקריות: הכנסת פנקס בוחרים ופתרון בעיית הערעורים, שלא ידחו את הכחירות. על-ידי אא כך זה פותר את שתי הבעיות שעליהן דנו. חשוב יותר הוא שהערעורים לא נידונים על-ידי משרד הפנים אלא על-ידי ועדת הבחירות, כי על פי ההצעה של מר שרף הערעורים היו צריכים להיות סוכרעים על ידנו, ואנחנו הגענו למסקנה שלא נוכל לעשות מאומה ונצטרך להישען על פנקס הבוחרים. אם למשל מישהו יושב בתל-אביב, הוא מבכר לבחור בעיריית תל-אביב ולא בירושלים, יבוא מישהו ויגוד שהוא לא רוצה שמויאל יבחר בתל-אביב, אז בודקים את כרטיס הבוחרים ושם כתוב תל-אביב. אז כל פקיד בחירות עצמו ישב וישמע ערעורים.

היו"ר ז. שרף:

הוא לא ישמע ערעורים. אני מציע שהרשימה לכנסת תורכב כמו לעיריות ותשונה לפי זה.

א. מויאל:

איך קצין בחירות יבדוק זאת?

היו"ר ז. שרף:

הוא יזמין את האיש. משרד הפנים יודיע יודיע את החלטתו.

א. גרץ:

פקיד הבחירות שלהם ישמע ערעורים. הוא יזמין את האיש, ישיבת ועדת הבחירות מחליטה על ערעור. מבחינת ערעורים לרשויות המקומיות אין הבל. פקיד בחירות יעשה זאת בחצי הזמן שאשר הוועדה.

ח. כהן:

אינני מבין מה העניין הגדול של סר מויאל בוועדת בחירות
דווקא?

א. מויאל:

הבעיה היא פשוטה: אדם גר בחולון, הוא סבכר לבחור בתל-
אביב מאשר בחולון. לכנסת הוא רשום בתל-אביב. הוא אינו
מעוניין לערער על כך שהוא קיבל את הודעת הבחור, אבל משהו אחר מעוניין שהוא
יבחר בתל-אביב, אז הוא מערער. אז יש שיטה איך לבחון את זה. אם מציעים
לו במקום זה, תבוא אותה שיטה הקיימת בקשר לבחירות לכנסת, שהשיטה תברר
מה קיים במרשם התושבים, האם יש איזה שהיא טעות במרשם התושבים. אז אם הוא
רוצה להגיד אני הודעתי על העבכתי, אז אני יכול לתקן את זה, זאת אומרת
שהיתה טעות המכונות או במסירה מרשם התושבים למכז אפאקס המיכון.
אז מה יצא מכך? - או שבת-המשפט יוצפו בערעורים שזה אינו כך בכנסת, וכי
בכנסת אף אחד אינו מעוניין איפה תבחר; בה בשעה שברשויות המקומיות זה לא כך,
או שלא תהיה כל אפקטיביות לערעורים.

א. גרץ:

ברור שמבחינת הסידורים האדמיניסטרטיביים הקיימים אין
מרשם התושבים יכול לפטוק לגבי זכות בחירות לעיריה על
בסיס של איתור. יש אדם שלא הודיע על שינוי כתובת, ואומר: אני גר בירושלים
שנתיים. זה יכול ויגיד אני רוצה להצביע בירושלים, אבל במרשם התושבים אין
שום הסמכה לכך שהוא גר בירושלים. אז הוא יביא מהעיריה מטכך שהוא משלם
מסים. ולכן במקום ועדת בחירות יקבל את הערעורים הללו פקיד משרד הפנים,
ויחליט. אם יש טנקס מזון או תעודה מהעיריה, הוא יחליט לפי שיקול דעתו.
באופן שכני זה כך.

א. מויאל:

זה כבר משנה את פא המבנה של כל חוק הבחירות לרשויות
המקומיות על-ידי זה שעושים את קצין הבחירות.

היו"ר ז. שרף:

מי מתקן, אין אתה מתקן רשימת בוחרים. אם למשל מויאל
פונה למשרד הפנים ומבקש לתקן את הרשימה, איך זה נעשה?

א. סויאל:

אני מוכן לתת לו זאת, כי לי לא אכפת איפה הוא בוחר לכנסת, זה לא משנה לכנסת. אם אדם אוטר שהוא רוצה לבחור בירושלים, אני מוכן לקבל כל ערעור כזה. הערעור מתחיל להיות חשוב אם הוא אוטר שהוא בן שמונה עשרה והוא רק בן שבע עשרה וחצי, או שהוא אוטר לי שהוא אזרח ואני חושש שהוא אינו אזרח. אבל אם הוא בוחר בתל-אביב או בירושלים אין לזה כל חשיבות בשבילי. אבל אם מישהו רוצה לבחור לעיריה בירושלים דווקא בזמן שהוא רשום בתל-אביב, כדי שבקולו יכריעו את הבחירות כך או אחרת, אז צריך לבדוק זאת באופן יסודי.

היו"ר ז. שרף:

מה אם אתה תעשה את כל הבדיקה הזאת, גביה שיש סתי רסימות האם אתה תרצה לעשות את הכל? מישהו צריך לבדוק. אנחנו נמצאים בפברואר, והזמן הדרוש לכך והפעולה שצריך להשקיע בכך, חייב מישהו להשקיע. אז אתה אוטר שאתה מבטיח את הבחירות בזמן הנכון אם יעשו זאת ועדות בחירות של עיריות מאשר עם יעשו זאת קציני בחירות.

א. סויאל:

אני משאיר את השיטה של הבדיקה לפי החוק הקיים ואומר:

אם יש חשש שאם שהאנשים האלה לא יעשו זאת בזמן, אז אני

קבעתי כך: מי שפנה לוועדת הבחירות וביקש להרשות לו לבחור באותו מקום, ווועדת הבחירות לא דנה כזה, אז אני משאיר את המצב כסטטוס קוו. אני לא בדעה שבכל המקרים הם לא יטפלו, אלא שברוב רובם אם יטפלו, יישאר אחוז ידוע שהם לא יטפלו בו. האחוז הזה לא תהיה לו האפשרות לערער שנית בבית-משפט, ואז הם לא יקבלו את הכל, לא שהם ישבו ולא יעשו כלום, אלא האחוז הזה יעלה טעלה ויבחן את ערעורו בפני בית-משפט.

אין לנו 81 פקידים בעלי רמה הטתאימים להיות קציני

בחירות, כי אולי אנחנו יצאנו מפרזנציפ לא נכון.

ה. כהן:

אני מבקש שערעורים לא ילכו לבית-משפט המחוזי אלא לבית-

משפט השלום.

תיו"ר ז. שרף:

מה אתה מרוויח מזה?

א. גרץ:

אם יהיה פנצ'ר ויוצפו בתי-המסעט בערעורים.

א. מויאל:

אנחנו נהיה אחראים לפרסם את רשימת הבוחרים.

א. ברץ:

זאת אומרת שאנחנו עושים את העבודה מתחילתה ועד
טובה.

תיו"ר ז. שרף:

לא, הוא אומר ששר הפנים עושה חצי מלאכה. הוא מוטר

את העניין למשרד הפנים, הוא הלך חצי דרך. אבל פה

ישנה התקדמות שמשרד הפנים חייב לקבל. הוא בא לאיזה מקום ואומר זו רשימה, את
זה תקבלו, התושבים יכולים לערער ולא הסועצה.

א. מויאל:

אני רצייתי לפתור רק בעיה אחת, אם אני צודק שכל

הבעיה הזאת התעוררה מתוך חשש שהבחירות לא יוכלו

להתקיים כתוצאה מטבוטז'ה של ועדת הבחירות.

א. גרץ:

אם תהיה סבוטז'ה אז ועדת הבחירות תתחיל לשפל בערעור

אחד ליום. אז הם יבואו לכית-המסעט וגם הוא לא

יסטיק.

תיו"ר ז. שרף:

כמה זמן לפני הבחירות אפשר להתחיל להגיש ערעורים

לכית-המסעט, ולפי איזה סעיף?

א. מויאל:

לפי סעיף 15.

ה. כהן:

מה בנוגע לאזרחות?

א. מויאל:

הזכות נשארת כמו שהיא.

ה. כהן:

אם תהיה עכשיו זכות בחירות לכנסת בלי אזרחים,

הרשימות תהיינה שונות.

היו"ר ז. שרף:

אם אתה אומר שתגישו את רשימת הבוחרים ב-1.4, אז אחר

כך יש ערר/קים, הצגה 14 יום, אז אנחנו מגיעים ל-14.4,

ואחר כך 21 יום לעררים.

א. מויאל:

המטרה שלנו היתה להתחיל ב-14.4. זה כתוב בסעיף 13. אנחנו

יכולים לכתוב כאן שזה לא יאוחר מ-14.4.

א. גרץ:

היה כדאי לתאם את כל לוח הזמנים לכנסת.

היו"ר ז. שרף:

איפה לוח הזמנים של הכנסת?

א. גרץ:

בהוק הבחירות לכנסת.

א. מואאל:

זה 14 יום מיום פרסום ההצגה.

היו"ר ז. שרף:

פה זה 10 ימים, 10 שעות כל יום, לא יאוחר מהיום ה-103

שלפני הבחירות.

ח. כהן:

זה יותר פשוט אם זה מתואם.

האממממממממהאממממממממהיו"ר ז. שרף:

הפשטות היא בזה שבם אדם ברוק אם יש לו זכות בחירה, אז

באותו מקום יש שתי רשימות, הוא מסתכל ברשימה אחת, כשולחן

שני יש לוח בחירות לכנסת.

ח. כהן:

אני בעד רשימה אחת, אבל אם תהיינה שתי רשימות, אז צריך

באט לעשות זאת.

היו"ר ז. שרף:

בניח שאנחנו מגישים לממשלה את שתי הבחירות. אז בכרירה

של מויאל מעוניינים להוציא קשיים שנובעים משתי כערכות

בחירות. מהברורה שלנו צריך להוציא את הקשיים שמר מויאל עמד עליהם, למנוע

אמממ זיופים ועוד.

א. גרץ: תיאום הזמנים יש לו תפקיד חשוב מאד. תמיד יש במערכת אחת טקבילה בלבול מוח.

א. מויאל: צריך לעשות את ההכרל בין 103 יום ובין היום שצריך להציג את פנקס הבוחרים. אנחנו יודעים שההצגה היא ב-14.4. אני חשבתי שאתם רוצים לתאם * גם את זמני הערעורים.

היו"ר ז. שרף: בכנסת ההצגה היא 10 ימים.

ח. כהן: אז לרשויות המקומות זה גם כן עשרה ימים.

א. מויאל: פה נותנים לך יותר זמן: אחרי ההצגה רשאי כל אדם לפנות למשרד הפנים. אנחנו עשינו חשבון שאחרי ההצגה יהיו עוד מספר ימים בשביל הערעור. יש עשרה ימים הצגה, ואחרי זה עוד תקופה בשביל הערעור. אז פה זה 18 יום. 103 ימים לפני הבחירות זה 14.4.

היו"ר ז. שרף: לכנסת יש 18 יום ולרשויות המקומיות 14, ולכן אני מציע שנעשה את זה גם ברשויות המקומיות 18. לבית-המשפט מתקבלים ערעורים מהיום ה-58.

ח. כהן: מר מויאל אמר שאם לא דנו בערער עד יום מסויים רואים את הערער כאילו נדחה.

היו"ר ז. שרף: מר מויאל כתב שאם לא דנו ולא ענו הוא יכול לערער. אתה צריך לקבוע מאיזה יום יכול איש להגיש ערעור לבית-המשפט. אז לגבי בחירות לכנסת יכול איש לערער לבית-המשפט המחוזי מהיום ה-58 לפני הבחירות אז אני מציע לעשות אותו דבר, שיפנו לבית-המשפטאותם האנשים.

א. מויאל: אני לא רואה את ההכרח של תיאום סלא בין התאריכים.

ח. כהן: זה יקל הרבה מאד על האזרח.

א. מראל:

אני מוכן לבדוק זאת ולתאם בדיוק את כל הזמנים.

חיו"ר ז. שרף:

נחזור לנוסחה של מר כהן. נביח לרגע שיש רשימה אחידה,

אז מעצם הבעיה היחידה היא זו שמר מויאל הזכיר, שבאם

הבחירות לכנסת בלבד הרי אין הבדל איפה איש יצביע, שהוא רק יצביע פעם אחת.

אם זה רשויות מקומיות, הרי יכולה להיות איזו מפלגה שתביא 200-300 איש

להכריע את הכף לגבי הרשות המקומית. זו שענה. ועד כמה שאני מכיר את המפלגות

שלנו, תימצא מפלגה שתנסה לעשות זאת. אז האפשרות שפקיד הבחירות או הממונה

על המחוז אומר אם מגיעה לאיש זכות בחירה או לא.

א. מויאל:

מלבד בירושלים לא מינינו את קציני המחוז לקציני בחירות.

א. גרץ:

זה לא סותר את מה ששרף מציע. החשש הזה שמישהו באופן הטוב

יעשה זאת, אין סכנה. אם נתקבל ההצעה שלך, רק פקיד משרד

הפנים יכול לעשות זאת, ואז יש חשש שיגידו: פקיד משרד הפנים יעשו להם בוחרים

כמה שהם רוצים, בעוד שוועדת בחירות לא תעשה זאת, כי היא מורכבת מכמה מפלגות.

חיו"ר ז. שרף:

אפילו אם היא מורכבת מכמה מפלגות, אין זה מעיד על מידת

ההגינות שלה. ראינו כבר דברים כאלה.

ח. כהן:

אבל מוטב שוועדת בחירות תעשה זאת מאשר משרד הפנים.

חיו"ר ז. שרף:

אני לא טאמין שמשרד הפנים יעשה זאת. אני טאמין לעובדי

המדינה. יש גם מבקר המדינה.

א. גרץ:

אני בהחלט בעד זה שפקידי בחירות יעשו זאת יותר טוב

מכל הבחינות. אבל במצב הפוליטי שקיים במדינה, שום איש

לא יסכים שמשרד הפנים יעשה זאת.

בקשר למעברות, בא משרד הפנים ואומר: אנחנו רוצים להבטיח

למעברות זכות בחירה, נחלק כרטיסי בחירות. אז כל המפלגות נושות לקבל זאת,

חירות אומר לא. הוא לא טומך על פקיד משרד הפנים. אז זה יציף אותנו בערעורים.

ח. כהן: אני חושב שנוכל להגיע לפשרה בין ההצעה שלי לבין ההצעה של טר מויאל. איני רואה צורך בהכנת פנקס בוחרים לחוד. זו עבודה מיותרת מאצאא והוצאה מיותרת.

א. גרץ: כאופן פיזי זה יהיה העתק של אותו נייר, בתוספת של מספר שמות.

ח. כהן: לי חשובה האזרחות. איני רוצה לרשויות המקומיות יבחר מי שאינו אזרח. ברגע שאני אומר שכל מי שרשאי לבחור לכנסת רשאי לבחור לרשויות המקומיות, באותו רגע את הלא-אזרחים הוצאתי. ואם הם מכינים פנקס נפרד לרשויות המקומיות, הם מוכרחים לכלול לא אזרחים.

א. מויאל: אני לא חושב שזה בתחום הסמכות שלם להצביע, לא להמליץ בפני הממשלה, דבר ראשון הוא לא להצמיד את הבחירות.

היו"ר ז. שרף: אנחנו כולנו בדעה זו, אבל זה כבר לא יעזור. רוזן מציע זאת בשביל שהוא יוכל להיות בפני ההיסטוריה איש נבון ונקי, ואין שום סיכויים.

אם מויאל הולך לפשרה של כהן, אני הולך הלאה. הרשימה כפי שהוכנה ב-31.12 היא האחידה. אך באיזה שהוא תאריך, אם ב-1.4 שולחים אותה לרשויות המקומיות. ט-14.4 בפרדות הדרכים, ב-14.4 מציגים העתק אחד בשביל הבחירות לכנסת. אם הוא אינו ברשימות לכנסת הוא צריך לפנות למשרד הפנים. אם הוא אינו נמצא ברשויות לרשויות המקומיות, הוא צריך לפנות לוועדת הבחירות. זה פונה בערעור לעצמאות לבית-המשפט המשחוזי, זה לבית-משפט השלום. בסופו של דבר יהיו שני פנקסים, אז אנחנו עונים על החששות שלך.

א. מויאל: לי אין חששות. אני לא רוצה לנטל לגמרי את הפרינציפ של קשר בין האזרח ובין העיר. אז אם אתה משאיר תאריך 31.12, הקשר הזה לא קיים. אם אתה משאיר חודשיים, זה לא מפריע לגרץ, והפרינציפ הזה נשאר.

ח. כהן: זה אותו דבר.

היו"ר ז. שרף: לא, אז אתה מוכרח להכניס גם את האזרחים.

ח. כהן: כפי שניסחתי זאת: מי שהיה גר חודשיים באותו שטח של הרשות המקומית, והוא זכאי לבחור לכנסת, אז הוא זכאי לבחור לרשות

המקומית.

א. גרץ: זו לא אותה רשימה, כי אני מצא מוציא 6,000 איש.

היו"ר ז. שרף: אני לא מכניס את הלא-אזרחים, אני רק אומר הם חייבים לערער.

ח. כהן: ברגע שיש זכות בחירה למי החוק, אתה מוכרח להכניס אותם.

א. מויאל: הם ידועים לנו, כי אנחנו הוצאנו אותם, עכשיו אנחנו מוציאים אותם בחזרה.

א. גרץ: זה דבר שכני קל מאד.

א. מויאל: השקענו כסף כדי להוציא את ה-26 האלה, האלה, עכשיו נצטרך להכניס אותם. איני יודע אם יש פה פרינציפ או לא. אני הייתי אישית בדעה זו שיש להוציא אותה, אבל זה לא נכנס לתחום הסמכות שלנו.

(אחר כך הכתיבו הצעות חוק).

ועדת מומחים לבחירות

פרוטוקול סטינוגרפי

ירושלים, כד' שבט תשס"ו - 16.2.55

בוכאים:

מר ז. שרף מזכיר המטעלה - היו"ר
מר א. גרץ
מר ח. כהן
מר א. מויאל

א. מויאל:

ההצעה הזאת באה לפתור את שתי הבעיות העיקריות: הכנת

פנקס בוחרים ופתרון בעיית הערעורים, שלא ידחו את

הבחירות. על-ידי אה כך זה פותר את שתי הבעיות שעליהן רנו. חשוב יותר הוא

שהערעורים לא נידונים על-ידי משרד הפנים אלא על-ידי ועדת הבחירות, כי

על פי ההצעה של מר שרף הערעורים היו צריכים להיות מוכרעים על ידנו, ואנחנו

הגענו למסקנה שלא נוכל לעשות מאומה ונצטרך להישען על פנקס הבוחרים. אם

למשל מישהו יושב בתל-אביב, הוא טכור לבחור בעיריית תל-אביב ולא בירושלים,

יבוא מישהו וינזף שהוא לא רוצה שמויאל יבחר בתל-אביב, אז בוודקים את

כרטיס הבוחרים ושם כתוב תל-אביב. אז כל פקיד בחירות עצמו ישב וישמע

ערעורים.

היו"ר ז. שרף:

הוא לא ישמע ערעורים. אני מציע שהרשימה לכנסת תורכב

כמו לעיריות ותשונה לפי זה.

א. מויאל:

איך קצין בחירות יבדוק זאת?

היו"ר ע. שרף:

הוא יזמין את האיש. משרד הפנים יודיע יודיע את החלטתו.

א. גרץ:

פקיד הבחירות שלהם ישמע ערעורים. הוא יזמין את האיש,

ישיבת ועדת הבחירות מחליטה על ערער. מבחינת ערעורים

לרשויות המקומיות אין הבדל. פקיד בחירות יעשה זאת בחצי הזמן כאשר הוועדה.

ח. כהן:

איכני מבין מה הענין הגדול של מר מויאל בוועדת בחירות
דווקא?

א. מויאל:

הבעיה היא פשוטה: אדם גר בחולון, הוא מככר לבחור בתל-
אביב מאשר בחולון. לכנסת הוא רשום בתל-אביב. הוא אינו
מעונין לערער על כך שהוא קיבל את הודעת הבוחר, אבל מישהו אחר מעונין שהוא
יבחר בתל-אביב, אז הוא מערער. אז פה יש שיטה איך לבחון את זה. אם מציעים
לו במקום זה, תבוא אותה שיטה הקיימת בקשר לבחירות לכנסת, שהשיטה תברר
מה קיים במרשם התושבים, האם יש איזה שהיא שעות במרשם התושבים. אז אם הוא
רוצה להגיד אני הודעתי על העבכתי, אז אני יכול לתקן את זה, זאת אומרת
שהיתה שעות המכונות או נמסירה מרשם התושבים למלכז אפאקאם המיכון.
אז מה יצא מכך? - או שבת-המשפט יוצפו בערעורים שזה אינו כך בכנסת, וכי
בכנסת אף אחד אינו מעונין איפה תבחר; בה בשעה שברשויות המקומיות זה לא כך,
או שלא תהיה כל אפקטיביות לערעורים.

א. גרץ:

ברור שמבחינת הסידורים האדמיניסטרטיביים הקיימים אין
מרשם התושבים יכול לפטוק לגבי זכות בחירות לעיריה על
בסיס של איתור. יש אדם שלא הודיע על שינוי כתובת, ואומר: אני גר בירושלים
שנתיים. זה יכול ויגיד אני רוצה להצביע בירושלים, אבל במרשם התושבים אין
שום הסמכה לכך שהוא גר בירושלים. אז הוא יביא מהעיריה מסמך שהוא משלם
מסים. ולכן במקום ועדת בחירות יקבל את הערעורים הללו פקיד משרד הפנים,
ויחליט. אם יש פנקס מזון או תעודה מהעיריה, הוא יחליט לפי שיקול דעתו.
באופן טכני זה כך.

א. מויאל:

זה כבר משנה את כל המבנה של כל חוק הבחירות לרשויות
המקומיות על-ידי זה שעושים את קצין הבחירות.

היו"ר ז. שרף:

מי מתקן, איך אתה מתקן רשימת בוחרים. אם למשל מויאל
פונה למשרד הפנים ומבקש לתקן את הרשימה, איך זה נעשה?

א. מויאל:

אני מוכן לתת לו זאת, כי לי לא אכפת איפה הוא בוחר לכנסת, זה לא משנה לכנסת. אם אדם אומר שהוא רוצה לבחור בירושלים, אני מוכן לקבל כל ערעור כזה. הערעור מתחיל להיות חשוב אם הוא אומר שהוא בן שמונה עשרה והוא רק בן שבע עשרה וחצי, או שהוא אומר לי שהוא אזרח ואני חושש שהוא אינו אזרח. אבל אם הוא בוחר בתל-אביב או בירושלים אין לזה כל חשיבות בשבילי. אבל אם מישהו רוצה לבחור לעיריה בירושלים דווקא בזמן שהוא רשום בתל-אביב, כדי שבקולו יכריעו את הבחירות כך או אחרת, אז צריך לבדוק זאת באופן יסודי.

היו"ר ז. שרף:

מה אם אתה תעשה את כל הבדיקה הזאת, בניח שיש שתי רשימות האם אתה תרצה לעשות את הכל? מישהו צריך לבדוק. אנחנו נמצאים בפברואר, והזמן הדרוש לכך והפעולה שצריך להשקיע בכך, חייב מישהו להשקיע. אז אתה אומר שאתה מבטיח את הבחירות בזמן הנכון אם יעשו זאת ועדות בחירות של עיריות מאשר עם יעשו זאת קציני בחירות.

א. מויאל:

אני משאיר את השיטה של הבדיקה לפי החוק הקיים ואומר:

אם יש חשש שאם שהאנשים האלה לא יעשו זאת בזמן, אז אני

קבעתי כך: מי שפנה לוועדת הבחירות וביקש להרשות לו לבחור באותו מקום, ווועדת הבחירות לא דנה בזה, אז אני משאיר את המצב כטסטוס קוו. אני לא בדעה שבכל המקרים הם לא יטפלו, אלא שברוב רובם אם יטפלו, יישאר אחוז ידוע שהם לא יטפלו בו. האחוז הזה לא תהיה לו האפשרות לערער שנית בבית-משפט, ואז הם לא יקבלו את הכל, לא שהם ישבו ולא יעשו כלום, אלא האחוז הזה יעלה טעלה ויבחן את ערעורו בפני בית-משפט.

אין לנו 81 פקידים בעלי רמה המתאימים להיות קציני

בחירות, כי אולי אנחנו יצאנו מפרינציפ לא נכון.

ח. כהן:

אני מבקש שערעורים לא ילכו לבית-משפט המחוזי אלא לבית-

משפט השלום.

מה אתה סרוויח מזה?

היו"ר ז. שרף:

אם יהיה פנצ'ר ויוצפו בתי-המספס בערעורים.

א. גרץ:

אנחנו נהיה אחראים לפרסם את רשימת הברורים.

א. מויאל:

זאת אומרת שאנחנו עושים את העבודה מתחילתה ועד

א. ברץ:

סופה.

לא, הוא אומר ששר הפנים עושה חצי מלאכה. הוא מוטר

היו"ר ז. שרף:

את הענין למשרד הפנים, הוא הלך חצי דרך. אבל פה

ישנה התקדמות שמשרד הפנים חייב לקבל. הוא בא לאיזה מקום ואומר זו רשימה, את זה תקבלו, התושבים יכולים לערער ולא המועצה.

אני רציתי לפתור רק בעיה אחת, אם אני צודק שכל

א. מויאל:

הבעיה הזאת התעוררה מתוך חשש שהבחירות לא יוכלו

להתקיים כתוצאה מטכושז'ה של ועדת הבחירות.

אם תהיה טכושז'ה אז ועדת הבחירות תתחיל לטפל בערעור

א. גרץ:

אחד ליום. אז הם יבואו לבית-המספס וגם הוא לא

יספיק.

כמה זמן לפני הבחירות אפשר להתחיל להגיש ערעורים

היו"ר ז. שרף:

לבית-המספס, ולפי איזה טעיף?

לפי טעיף 15.

א. מויאל:

מה בנוגע לאזרחות?

ח. כהן:

הזכות נשארת כמו שהיא.

א. מויאל:

אם תהיה עכשיו זכות בחירות לכנסת בלי אזרחים,

ח. כהן:

הרשימות תהיינה שונות.

היו"ר ז. שרף:

אם אתה אומר שתגישו את רשימת הבוחרים ב-1.4, אז אחר

כך יש עררקים, הצגה 14 יום, אז אנחנו מגיעים ל-14.4,

ואחר כך 21 יום לעררים.

א. מויאל:

המטרה שלנו היתה להתחיל ב-14.4. זה כתוב בטעיף 13. אנחנו

יכולים לכתוב כאן שזה לא יאוחר מ-14.4.

א. גרץ:

היה כדאי לתאם את כל לוח הזמנים לכנסת.

היו"ר ז. שרף:

איפה לוח הזמנים של הכנסת?

א. גרץ:

בחוק הבחירות לכנסת.

א. מואל:

זה 14 יום מיום פרסום ההצגה.

היו"ר ז. שרף:

פה זה 10 ימים, 10 שעות כל יום, לא יאוחר מהיום ה-103

שלפני הבחירות.

ח. כהן:

זה יותר פשוט אם זה מתואם.

מאמנתאאל:

מאמנתאאל

היו"ר ז. שרף:

הפשטות היא בזה שבם אדם בודק אם יש לו זכות בחירה, אז

באותו מקום יש שתי רשימות, הוא מסתכל ברשימה אחת, בשולחן

שני יש לוח בחירות לכנסת.

ח. כהן:

אני בעד רשימה אחת, אבל אם תהיינה שתי רשימות, אז צריך

באמת לעשות זאת.

היו"ר ז. שרף:

בניח שאנחנו מגישים לממשלה את שתי הברירות. אז בכרירה

של מויאל מעוניינים להוציא קשיים שנובעים משתי מערכות

בחירות. מהכרירה שלנו צריך להוציא את הקשיים שמר מויאל עמד עליהם, למנוע

אמנת זיופים ועוד.

א. גרץ: תיאום הזמנים יש לו תפקיד חשוב מאד. תמיד יש במערכת אחת מקבילה בלבול מוח.

א. מויאל: צריך לעשות את ההבדל בין 103 יום ובין היום שצריך להציג את פנקס הנוחרים. אנחנו יודעים שההצגה היא ב-14.4. אני חשבת שאתם רוצים לתאם גם את זמני הערעורים.

היו"ר ז. שרף: ככנסת ההצגה היא 10 ימים.

ח. כהן: אז לרשויות המקומות זה גם כן עשרה ימים.

א. מויאל: פה נותנים לך יותר זמן: אחרי ההצגה רשאי כל אדם לפנות למשרד הפנים. אנחנו עשינו חשבון שאחרי ההצגה יהיו עוד מספר ימים בשביל הערעור. יש עשרה ימים הצגה, ואחרי זה עוד תקופה בשביל הערעור. אז פה זה 18 יום. 103 ימים לפני הבחירות זה 14.4.

היו"ר ז. שרף: לכנסת יש 18 יום ולרשויות המקומיות 14, ולכן אני מציע שנעשה את זה גם ברשויות המקומיות 18. לבית-המשפט מתקבלים ערעורים מהיום ה-58.

ח. כהן: מר מויאל אמר שאם לא דנו בערער עד יום מסויים רואים את הערער כאילו נדחה.

היו"ר ז. שרף: מר מויאל כתב שאם לא דנו ולא ענו הוא יכול לערער. אתה צריך לקבוע מאיזה יום יכול איש להגיש ערעור לבית-המשפט. אז

לגבי בחירות לכנסת יכול איש לערער לבית-המשפט המחוזי מהיום ה-58 לפני הבחירות אז אני מציע לעשות אותו דבר, שיפנו לבית-המשפטאותם האנשים.

א. מויאל: אני לא רואה את ההכרח של תיאום פלא בין התאריכים.

ח. כהן: זה יקל הרכה מאד על האזרח.

א. מריאל:

אני מוכן לבדוק זאת ולתאם בדיוק את כל הזמנים.

היו"ר ז. שרף:

נחזור לנוכחה של מר כהן. נביח לרגע שיש רשימה אחידה, או מעצם הבעיה היחידה היא זו שמר מריאל הזכיר, שבאם הבחירות לכנסת בלבד הרי אין הבדל איפה איש יצביע, שהוא רק יצביע פעם אחת. אם זה רשויות מקומיות, הרי יכולה להיות איזו מפלגה שתביא 300-200 איש להכריע את הכף לגבי הרשות המקומית. זו טענה. ועד כמה שאני מכיר את המפלגות שלנו, תימצא מפלגה שתנסה לעשות זאת. אז האפשרות שפקיד הבחירות או הממונה על המחוז אומר אם מגיעה לאיש זכות בחירה או לא.

א. מריאל:

מלבד בירושלים לא סינינו את קציני המחוז לקציני בחירות.

א. גרץ:

זה לא סותר את מה ששרף מציע. החשש הזה שמישהו באופן המוני יעשה זאת, אין סכנה. אם תתקבל ההצעה שלך, רק פקיד משרד הפנים יכול לעשות זאת, ואז יש חשש שיגידו: פקידי משרד הפנים יעשו להם בוחרים כמה שהם רוצים, בעוד שוועת בחירות לא תעשה זאת, כי היא מורכבת מכמה מפלגות.

היו"ר ז. שרף:

אפילו אם היא מורכבת מכמה מפלגות, אין זה פקיד על מידת ההגינות שלה. ראינו כבר דברים כאלה.

ח. כהן:

אבל מוטב שוועדת בחירות תעשה זאת מאשר משרד הפנים.

היו"ר ז. שרף:

אני לא מאמין שמשרד הפנים יעשה זאת. אני מאמין לעובדי המדינה. יש גם מבקר המדינה.

א. גרץ:

אני בהחלט בעד זה שפקידי בחירות יעשו זאת יותר טוב מכל הבחינות. אבל במצב הפוליטי שקיים במדינה, שום איש לא יסכים שמשרד הפנים יעשה זאת.

בקשר למעברות, בא משרד הפנים ואומר: אנחנו רוצים להבטיח

למעברות זכות בחירה, נחלק כרטיסי בחירות. אז כל המפלגות נוטות לקבל זאת, חירות אומר לא. הוא לא סומך על פקידי משרד הפנים. אז זה יציף אותנו בערעורים

ח. כהן: אני חושב שנוכל להגיע לפשרה בין ההצעה שלי לבין ההצעה של מר מויאל. איני רואה צורך בהכנת פנקס בוחרים לחוד. זו עבודה מיותרת מאצא והוצאה מיותרת.

א. גרץ: באופן פיזי זה יהיה העתק של אותו נייר, בתוספת של מספר שמות.

ח. כהן: לי חשובה האזרחות. איני רוצה לרשויות המקומיות יבחר מי שאינו אזרח. ברגע שאני אומר שכל מי שרשאי לבחור לכנסת רשאי לבחור לרשויות המקומיות, באותו רגע את הלא-אזרחים הוצאתי. ואם הם מכינים פנקס נפרד לרשויות המקומיות, הם מוכרחים לכלול לא אזרחים.

א. מויאל: אני לא חושב שזה בתחום הסמכות שלש להצביע, לא להטליף בפני הממשלה, דבר ראשון הוא לא להצמיד את הבחירות.

היו"ר ז. שרף: אנחנו כולנו בדעה זו, אבל זה כבר לא יעזור. רוצו מציע זאת בשביל שהוא יוכל להיות בפני ההיסטוריה איש נבון ונקי, ואין שום סיכויים.

אם מויאל הולך לפשרה של כהן, אני הולך הלאה. הרשימה כפי שהוכנה ב-31.12 היא האחידה. אך באיזה שהוא תאריך, אם ב-1.4 שולחים אותה לרשויות המקומיות. מ-14.4 נפרדות הדרכים, ב-14.4 מציגים העתק אחד בשביל הבחירות לכנסת. אם הוא אינו ברשימות לכנסת הוא צריך לפנות למשרד הפנים. אם הוא אינו נמצא ברשויות לרשויות המקומיות, הוא צריך לפנות לוועדת הבחירות. זה פונה בערעור לעצמאות לבית-המשפט המחוזי, זה לבית-משפט השלום. בסופו של דבר יהיו שני פנקסים, אז אנחנו עונים על החששות שלך.

א. מויאל: לי אין חששות. אני לא רוצה לבטל לגמרי את הפרינציפ של קשר בין האזרח ובין העיר. אז אם אתה משאיר תאריך 31.12, הקשר הזה לא קיים. אם אתה משאיר חודשיים, זה לא מפריע לגרץ, והפרינציפ הזה נשאר.

ח. כהן: זה אותו דבר.

היו"ר ז. שרף: לא, אז אתה מוכרח להכניס גם את האזרחים.

ח. כהן: כפי שניסחתי זאת: מי שהיה גר חודשיים באותו שטח של הרשות המקומית, והוא זכאי לבחור לכנסת, אז הוא זכאי לבחור לרשות המקומית.

א. גרץ: זו לא אותה רשימה, כי אני מצא מוציא 6,000 איש.

היו"ר ז. שרף: אני לא מכניס את הלא-אזרחים, אני רק אומר הם חייבים לערער.

ח. כהן: ברגע שיש זכות בחירה לפי החוק, אתה מוכרח להכניס אותם.

א. מויאל: הם ידועים לנו, כי אנחנו הוצאנו אותם, עכשיו אנחנו מוציאים אותם בחזרה.

א. גרץ: זה דבר שכני קל מאד.

א. מויאל: השקענו כסף כדי להוציא את ה-26 האלף, האלה, עכשיו נצטרך להכניס אותם. איני יודע אם יש פה פרינציפ או לא. אני הייתי אישית כדעה זו שיש להוציא אותה, אבל זה לא נכנס לתחום הסמכות שלנו.

(אחר כך הכתיבו הצעות חוק).

ועדת מרפחים לבחירות

פרוטוקול סטינוגרפי

ירושלים, כב' שבט תשט"ו - 14.2.55

נוכחים:

מר ז. שרף מזכיר הממשלה - היו"ר
מר א. גרץ
מר ח. כהן
מר א. מויאל
מר מ. צילן

היו"ר ז. שרף:

אנחנו צריכים לקבוע את האפשרויות התחיקתיות והמינהליות לערוך את השמות לשתי מערכות הבחירות על פי רשימת בוחרים

אחת, מה הפעולות שצריך לעשות. אנחנו בעצם לא צריכים להגיד אם זה טוב או לא, רק אם זה אפשרי או לא.

מר א. גרץ:

אני שומע כל הזמן כעתונות על רשימה אחידה, זה לא ברור לי בעצם למה מתכוונים כאשר אומרים רשימתבוחרים אחידה,

האם זה שופט אחד שלפיו יצביעו או כמה שפטים. לרשימה אחידה יש כמה מושגים. זה יכול להיות פנקס בוחרים שקיים, בצורה זו או אחרת מותאם לפי החוק איך שיחליטו הרשויות המקומיות, ותהיינה שתי מדרות של הצבעות. זו גירסה אחת. אנחנו צריכים לברר את הפרטים הטכניים שלה. כלומר היטור הוא אחיד ותהיינה רק התאמות. ויכול להיות מקרה שני, פנקס אחד באופן פיזי חוברת אחת שממשת לכנסת ולרשות המקומית גם יחד.

היו"ר ז. שרף:

את זה צריך לברר. ישנם שני סוגי אנשים, האחד שיכול להצביע אפצפת לרשות המקומית ולא לכנסת - אזרחי חוץ. מכל מקום באיזו צורה שלא תהיה ברור שזה צריך להיות פנקס נוסף של אנשים בעלי זכות בחירה לעיריה ולא לכנסת. אחר כך יכול להיות איש שהוא בעל זכות בחירה לכנסת ולא לעיריה, כי באשריל יכול להיות שיעבירו אותו מעין-חרוד לתל-אביב, אז הוא יופיע ברשימה נוספת בתל-אביב. הוא לא צריך להצביע לעיריה, כי הוא לא היה ב-1.1 ולא ב-1.2 תושב תל-אביב. זאת אומרת באיזו צורה שלא תדבר על פנקס אחיד, כין אם זה שני פנקסים המבוססים על חומר אחיד, ואז התהליך המשפטי הוא שונה. נדמה לי שבחוק הבחירות לכנסת קבוע התאריך מתי חייבים לפרסם את רשימת הבוחרים. במקרה שיהיו שני פנקסים יהיו שני תהליכים שונים. פה אנחנו צריכים לפתור את הבעיה. ברור שכל רשימה תהיה רשימת יסוד ותהיה רשימה נוספת שנותנת זכות בחירה לרשויות המקומיות ולא לכנסת, ורשימה נוספת שנותנת זכות בחירה לכנסת ולא לרשויות המקומיות.

א. גרץ:

בפרט אחי אתה צווק. אם החוק נותן אפשרות לאזרחי חוץ להצביע, פנקס הבוחרים עלול לכלול 30,000 איש שאינם רשומים בפנקס הבוחרים לכנסת, אם הם יהיו מעוניינים. אבל לגבי הפרש השני, אפשר להגיד שאדם יצביע לרשות המקומית שלושה או ארבעה חודשים. אנחנו בדרך כלל סוגרים את הרשימה לכנסת ב-1.5.

תיו"ר ז. שרף:

אני מציע שמר גרץ יפתח בזה, מה היא האפשרות הטידורית לעריכת שתי סדרות רשימות לבחירות לפי רשימה אחת.

א. מויאל:

האם אני מבין נכון שכל ההצעה הזאת באה כתוצאה מהחשש שאם לא תהיה רשימה אחידה לא תתקיימנה בחירות בתל-

אביב?

היו"ר ז. שרף:

זה א', וב' שבאותו יום לא תהיינה בחירות, ההכבדה
נובעת מזה שהרבה קולות ילכו לאיבוד.

א. מויאל:

הבעיה השניה שאתה מעורר אינה קשורה עם רשימה אחידה,
אלא עם אופן הביצוע של הבחירות לאחר שיש לך רשימה.
אתה יכול שתהיה רשימה אחידה והכל ילך כשורה, גם לרשויות המקומיות וגם
לכנסת. אז אותו הכלבול ממשיך להתקיים, כי כאילו מהרשימה שהיתה צריכה
להיות מוכנה על-ידי הרשות המקומית היא אותה רשימה של הכנסת. אז צריך
שתהיינה שתי ועדות קלפי, שיהיו שני ארגזי קלפי. הבעיה האדמיניסטרטיבית
איפה יהיו הקלפיות אינה קשורה באחידות הרשימה.

היו"ר ז. שרף:

הוזה אומר שבניח שיש שתי רשימות, אז זה יכול להיות
באותו תור, האיש נכנס קודם ליד שולחן אחד, בוחר פעם
אחת ונניגש אחר כך לשולחן שני.

א. מויאל:

יכולה להיות רשימה אחת, שתי קלפיות, אז הבעיה אינה
קשורה עם אחידות הרשימה. הייתי נוכח בכמה ישיבות שדנו
בבעיה הזאת. אני מבין שחשש הוא שלא תהיה אפשרות להכין את הרשימה בזמן
המתאים כדי שיהיה הבטחון שתתקיימנה הבחירות ב-27 ביולי, או דבר שני
שהוועדות לבחירות יעשו מאמצים או לא יעשו כדי להבטיח שלא תתקיימנה
בחירות באותו יום. אני הבנתי שזהו החשש העיקרי.

היו"ר ז. שרף:

אני שמעתי שעל-ידי העובדה הזאת של רשימה אחת מבטיחים
מראש שתהיינה שתי קלפיות בתחנה אחת.

א. מויאל:

אין לזה שום קשר.

ח. כהן:

אני מבין את מר מויאל כך שרשימה אחת אינה פותרת את
הכל, ורשימות גפרדות מובטחות על הקשיים.

א. מויאל: יכולה להיות רשימה אחידה עם אותם הקשיים ורשימה נפרדת

עם אותם הקשיים. אין קשר בין הרשימות ויעילות אופן

הבחירה. אז אני מבין שהבעיה השניה היא אדמיניסטרטיבית, וכל שינוי שאנחנו נעשה היום לא יכול לשנות במאוכה את הצורך לקיים שני ארגזים. כרגע שאתה מקיים שני ארגזים, הם יכולים להיות או באותו מקום או בשכנות או במרחק. אם לא קיימים שני ארגזים, זו בעיה שונה, יצאכיעו לכנסת ואחר כך יקבעו, כתל-אביב הצביעו לכנסת כך וכך מפא"י, כך וכך ציונים כללים, כך וכך חרות, וכך לחלק.

היו"ר ז. שרף: זאת אי אפשר לעשות, כי בעיריית תל-אביב מפא"י לא

מופיעה בכלל. גם אזרחים אינם רוצים כך להצביע. אני

לוקח בתל-אביב את כל בעלי הבתים, הם תמיד בוחרים לעיריה.

ח. כהן: יש אחדים שבוחרים לכנסת, בוחרים במפא"י, אבל לעיריה

אינם רוצים לבהור במפא"י.

א. מויאל: העובדה הזאת מחייבת שתי קלפיות, אחר כך זו כבר בעיה

אדמיניסטרטיבית, לקבוע איפה תהיינה שתי הקלפיות. עד

כמה שאני הבנתי הבעיה היא אחת ויחידה, אפשרויות של קיום רשימה אחידה,

ואנחנו צריכים להביע דעה כמה זה רצוי שתהיה רשימה אחידה. אם כך הוא

הדבר, אז אני הייתי רוצה לומר שאני מבין את החוק המתייחס גם לכנסת וגם

לרשויות המקומיות כך: שוועדות הבחירות צריכות להתבטס בהכנת פנקס הבוחרים

על ספר התושבים המתנהל לפי פקודת מרשם התושבים. זה כתוב בטעיף 10(ב).

הבסיס הזה של הכנת פנקס הבוחרים על החומר המצוי בספר התושבים המתנהל

לפי פקודה זו הוא אותו בסיס עליו הכנו את רשימת הבוחרים לכנסת. לא היה

לנו בסיס אחר. לאחר ישיבת הממשלה לפני שבועיים, כאשר קבענו שהצנז יהיה

חודשיים והיום הקובע יהיה ה-1 בפברואר, הודענו תוכן החלטה זו למר גרץ,

והוא בעת הכנת ארשימת הבוחרים קבע סידור מיכני הטאפטר לו בלי קשיים לתת

את הרשימה המלאה של בוחרים לכל רשות מקומית על הבסיס הנדרש לפי החוק.

אז הסענה כאילו אי אפשר יהיה להכין את רשימת הבוחרים עד התאריך הדרוש בשביל הרשויות המקומיות אין לה כל בסיס לפי דעתי, כי החומר כולו מצוי וכולו מוכן. מה שהייתי רוצה לשמוע ממך גרן הוא אם דברי נכונים או לא.

א. גרן:

אני רוצה להסביר בקצרה איך אנחנו מתארים לעצמנו את ההסדר השכני של הכנת רשימת הבוחרים לרשויות המקומיות. ההנחה היא שהרשויות המקומיות תטכנה לקבל מאתנו את הרשימה, שום דבר לא מחייב לכך. זה אמנם מחייב אותם להסתמך על בסיס של מרשם התושבים, אבל הם יכולים ללכת אל משרד מרשם התושבים ולעשות להם כרסטת. במקרה כזה לא תהיינה בחירות ב-26 ליולי אלא במקומות הקטנים. מקום שמספר תושביו הבוחרים עולה על 5,000 - לא יספיק להכין זאת למועד אם לא תהיינה לו רשימות.

ובכן ההנחה שלנו היא זו שיבקשו מאתנו את הרשימות. אין

זה נכון אם מישהו יגיד שהוא לא זקוק להן. ואם יזדקקו להן, לנו אין כל הבדל לגבי מתי ואיך נקבע היום הקובע. היום הקובע הוא ה-1 לפברואר, ויצביעו לרשות המקומית כל האנשים שביום הקובע יהיו במקום ושהיו בו חודשיים לפני כן. לפי זה אנחנו סכינים את הרשימות.

ח. כהן:

למה לא לעשות את היום הקובע ב-31.12 כמו בכנסת?

א. מויאל:

לכנסת אין יום קובע במובן היום הקובע של הרשויות המקומיות,

ה-31.12 הוא גם היום הקובע של הרשויות המקומיות, כי כתוב בחוק שבעל זכות בחירה הוא אותו אדם שהגיע ב-31 לדצמבר ערב היום הקובע לגיל שמונה עשרה, אז הגיל הוא אחיד גם בכנסת וגם ברשויות המקומיות.

א. גרן:

אני מקבל את ההנחה כמו שזה הוחלט, היום הקובע הוא ב-1.2,

יצביעו כל אותם האנשים שישבו ישיבת קבע ברשות המקומית

גם ביום הקובע וגם חודשיים לפני זה. נקבל זאת כפי שזה. מדרך כלל ההיקף

של אנשים אלה שחודש חודש מהליפיים את כתובותיהם הוא 15,000 נפש, 10,000 הם בוחרים. הבעיה היא של 6,000 בוחרים בכל הארץ. יש לרשויות המקומיות 650,000 בוחרים, אז זה אחוז אחד מכל בעלי זכות הבחירה.

אנחנו מקבלים כבטים את פנקס הבוחרים לכנסת. עכשיו, על פי מה שהסביר מר מויאל, באופן שכני אנחנו מציאים מתוך פנקס הבוחרים את כל אותם האנשים אשר ב-31.12 גרו באותו מקום. נוציא גם את האנשים אשר החליפו כתובת בינואר, כי החוק אומר שב-1.2 הוא מוכרח לגור במקום הקובע. אז הוא לא יהיה לא פה ולא פה, זה כערך 13,000 איש, כי זה כבר חודשיים, ובכל חודש 6,500 איש. להוציא את האנשים שבאו בדצמבר זו בעיה קטנה. מינואר זה כבר יותר קשה. הודעה על שינוי כתובת שבאה אלינו אינה מציינת איזה מקום עזב האיש, אלא לאן הוא בא לגור.

א. מויאל:
מ-1 בינואר עד 26 ביולי זה שבועה חודשיים, כלומר 42,000 איש יעברו. אנשים אלה, אם יעברו מעיר לעיר, יוכנסו בהתאם לחוק הבחירות לכנסת לרשימה החדשה שאליה הם הגיעו. אם למשל יעבור איש מתל-אביב לחיפה, אז אנחנו, בשביל שהוא יוכל לבחור לכנסת, קבענו שאם הוא עובר מתל-אביב לחיפה הרי הוא זכאי לבחור בחיפה, אז אנחנו נשנה את הרשימות לכנסת בחיפה ובתל-אביב נוציא את האיש הזה. מה יקרה ברשויות המקומיות, 42,000 איש אלה ישנו את אפשרויות בחירתם אלא אם הם יוותרו על בחירה במקום אחד.

א. גרץ:
לפי החוק רשאי כל אדם שעבר לפני ה-1.2 מחיפה לתל-אביב, אז הוא מבקש שיעבירו אותו לתל-אביב. אבל ביום הבחירות הוא רשאי להצביע בתל-אביב ולמחרת להצביע בחיפה.

היו"ר ז. שרף:
אני רוצה לשאול האם הוא יכול להישאר גם לכנסת בחיפה. אם הוא אינו מבקש, לא מעבירים אותו.

ס. צילן: בחוק כתוב שאנחנו רשאים להעביר איש כזה מנקודת ישוב

אחת לאחרת, ואנחנו חייבים אם הוא מבקש זאת לאפשר

לו. זה יכול להיות רק עד ה-2.8.

א. גרץ: אבל אנחנו נעביר את האנשים ונודיע.

ח. כהן: מי שעזב את הרשות המקומית יכול בכל זאת עוד להצביע,

זה הדבר המשובח.

ס. צילן: לזה לא נמצא פתרון.

א. גרץ: באופן תיאורטי אפשר יהיה להגיד כך: כל אדם שקיבל

כרטיס בוחר, וההצעה שלנו היא להודיע לאותם האנשים

שהוצאנו מרשימת הבחירות לרשויות המקומיות, אז אנחנו נודיע. כל אדם

שיש לו כרטיס בוחר לכנסת מצביע גם לכנסת, פרט לאלה שיקבלו הודעה שאינם

מצביעים. אנחנו נודיע לאותם האנשים שהוצאנו אותם מהרשימות של הרשויות

המקומיות. עד כאן הרשימה טובה לבחירות לרשויות המקומיות. יהיה טופס

מיוחד עם סידורים בפני עצמו. פנקס הבוחרים, אם כן, לרשות המקומית יהיה

מוכן כאשר יהיה מוכן פנקס הבוחרים לכנסת, ב-1.4 לכל המאוחר, כל רשות

מקומית תקבל אותו ב-1.4.

עד כאן הכל בסדר. מתחילה אחר כך בעיה של עררים.

למעשה יכולנו להגיד כך: כל אדם שלא קיבל כרטיס בוחר יערער למשרד הפנים,

נדאג לו, ומי שלא קיבל כרטיס בוחר יערער לוועדת הבחירות של הרשות

המקומית והיא תקנה לו זכות בחירה או לא. אנשים כאלה מספרם יהיה בכל

הארץ מ-60-80 אלף, בתחומי הרשויות המקומיות מתוך 650,000. ורק אלה

צריכים לערער לרשות המקומית ולבקש שיבטיחו להם את זכות הבחירה.

גם בנקודה זו אנחנו מוכנים לעזור לרשויות המקומיות, ואנחנו אומרים כך:

כל אדם שיערער למשרד הפנים לקבל זכות בחירה, אם הוא עבר בתוך העיר ממקום

למקום, בחזיר לו כרטיס, וזה יעיד שיש לו זכות לבחור לרשות המקומית. מי שעבר מעיר לעיר, זאת אנחנו לא יכולים לקבוע, הוא יצביע לכנסת, ולגבי רשות מקומית שיפנה לרשות המקומית של עירו. על-ידי כך אנחנו מקטינים את המספר מ-60,000 ל-30,000.

על כן אני אומר, אין כל בעיה טכנית. אנחנו צריכים להחזיר את רשימת הבוחרים בזמן, ולא זו בלבד, אלא יש לנו אפשרות לרגל הסידורים הטכניים שעשינו בשביל הכנסת, לסייע לרשויות המקומיות להתגבר על כל פרשת העררים. מבחינה טכנית אפשר לבצע את הבחירות בשני הדברים בלי קושי על בסיס אותו הומר שנתנו לכנסת השלישית.

היו"ר ז. שרף: מדוע אמרת אם יהיה לרשויות המקומיות היום הקובע 31.12 - זה יוצר קושי?

א. גרץ: זה יותר קשה מאשר ה-1.12, כי קיבלנו הודעה שזה יהיה ב-1.12. אז כבר עשינו את הסידורים. אם זה יהיה ב-31.12, אז כל העבודה שהושקעה בענין זה הולכת הצדה, ואז היום הקובע הוא לא ב-1.2, אלא ב-1.3.

היו"ר ז. שרף: מי שגר ב-31.12 בתל-אביב רשאי לבחור בתל-אביב? האם האזורים בכל הארץ הם זהים עם אזורי הרשויות המקומיות?

א. גרץ: לא. בזמן הכנת פנקס הבוחרים לכנסת ציפו מראש להתאמה, ובשום מקום קלפי אינה עוברת שני גבולות.

היו"ר ז. שרף: האם עירייה חייבת להיזקק לרשימות שלכם, או שהיא יכולה לעשות לעצמה רשימה לבד.

ח. כהן: לסי החוק זה משמש להם חומר, אפשר לשנות את החוק. אם אנחנו נלך לפא בדרך זו, אז אפשר לומר אני מוכן להרחיק לכת ממך ולוותר על האזרחיות ולומר שכל אחד שיש לו זכות בחירה לכנסת,

יש לו זכות בחירה לרשויות המקומיות; וכל מי שהיה כאן ביום זה וזה, יש לו זכות בחירה לרשות המקומית.

א. מויאל:

אני בדעה שיש לפנינו לא רק בעיה של הכנת רשימת הבוחרים, יש בעיה של מכונה שהוקמה על-ידי החוק, שעליה אנחנו לא יכולים לוותר. מתפקידה של מכונה זו להכין את הבחירות לרשויות המקומיות, ולבצען. על המכונה הזאת בכללותה אנחנו איננו יכולים לוותר. היא מוכרחה להמשיך את קיומה. מה שיוחלט, היא מוכרחה לקיים את הבחירות. הכנסת אינה יכולה לקחת על עצמה את החובה לנהל את הבחירות בעיריית תל-אביב. מישהו אחר צריך לעשות זאת, לא הכנסת ולא משרד הפנים, אלא איזה שהוא גוף. אם נקבע שזו לא העירייה, נצטרך לקבוע מכונה חוקית שמחובתה לקיים את הבחירות. יש היום מערכת שלמה שמחובתה לקיים את הבחירות לכנסת. חוק הבחירות לכנסת מקים את המכונה הזאת. יש מכונה שהוקמה לשם עריכת הבחירות לרשויות המקומיות. שתי המכוונות האלה הן הכרחיות, אי אפשר לקיים בחירות בלי מכונה אדמיניסטרטיבית זאת. ולכן המכונה מוכרחה להמשיך את קיומה. על זה אי אפשר לחלוק.

אך נשארת הבעיה איך להפעיל את המכונה הזאת. המכונה שהוקמה על-ידי מקודת העיריות קיימת ואפשר להפעיל אותה בשני אופנים: על-ידי תיקון קטן של החוק, או להשאיר את המכונה כולה ולוותר על הצנז בכלל. הם מציגים בלי צנז. או מה שיפתור את החשש שיש כלבות אלה שביקשו את תיקון החוק, להיב ממשיית את הרשות המקומית להשתמש בחומר הקיים אצל משרד הפנים. אפשר לפי דעתי לתקן רק את סעיף 10(ב) של חוק הרשויות המקומיות, ועל-ידי תיקון זה אתה מבטיח שהמכונה ממשיכה את קיומה, ואתה מבטיח התגברות על כל החשש שקיים. אני הייתי מציע להתגבר על כל הבעיה על-ידי מחיקה של המלים "ומכל חומר אחר שיגיע אליה, לרבות בקשות שהוגשו על-ידי מעוניינים", ואת סעיף קטן ב(2), ובזה אנחנו פותרים את כל הבעיה.

אז כל המכונה הזאת ממשיכה את קיומה. ויש אפשרות לקיים את הבחירות בלי לשנות את החוק באופן יסודי. כל שינוי אחר מחייב בחינה לא רק של הבעיה של הכנת הרשימה, לא רק של סעיף 10, אלא כל המערכת הקיימת לפי החוק הזה. צריך לבדוק, לפי דעתי, כל סעיף וסעיף, ולברר אין לקיים אותו לאור השינוי היסודי באופן הכנת פנקס הבוחרים. אם אנחנו רוצים לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ואנחנו רוצים לא זאת, התיקון שאני מציע הוא יותר קל מאשר תיקון שיהיה כולל לכל המכונה האדמיניסטרטיבית הקיימת הזאת. כי אז צריך לתקן את אופן הערעור, שהערעור יהיה מקביל. אמילו אם הערעור יהיה מקביל ביסודותיו, אבל לא יהיה ערעור לאותם הגופים. בכנסת אתה מערער למשרד הפנים, ברשות המקומית לוועדה המקומית. אמילו אם היסודות יהיו אותם, אין לנו כסחון שמשרד הפנים והוועדה המקומית יחליטו אותו הדבר.

אחר כך יש ערעור לבית-המשפט. אין בשחון שהם יחליטו אותו הדבר. לכן יש אפשרות שכתוצאה מהערעורים תצאנה שתי רשימות לגמרי שונות, חוץ מהעובדה שיהיה ברשימות שוני על-ידי אזרחים, חוץ מהעובדה שיהיה ברשימות שוני כתוצאה מהעברות. אני לא חושב שזה דרוש, כי לי החוק כפי שהוא קיים היום מספיק. אף רשות מקומית אחת אינה יכולה היום לקיים או לבנות רשימת בוחרים אלא בעזרתנו ובהתאם לחומר שאנחנו ממציאים לה. אבל אם רוצים להבטיח דבר שהוא טובטח, אז בסדר, אז נתקל מ-6 ל-2 את הצנז, כדי להשאיר איזה קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא רוצה לבחור. קודם זה היה שנה, אפשר קיצו את זה לששה חודשים, ועכשיו לשנים, ולמחוק את הסעיפים האלה, אז אתה פותר את כל הבעיות האדמיניסטרטיביות שלה. ויש שתי מכונות איתנות אשר מתפקידן להכין את הבחירות.

אבל אם רוצים לשנות את כל המכונה האדמיניסטרטיבית הזאת, יש לבחון את החוק מראשיתו ועד סופו סעיף סעיף וליצור כמוחך מה היא המכונה שעליה אתה רוצה להסיל את העבודה ולקיים חוק בהתאם למכונה

שנכנה, מי הוא הגוף שמחובתו להוסיף את האזרחים לרשימה, מי הגוף שצריך להוציא את האנשים שיעברו מהעיר לאחר מכן, מי הגוף שצריך לקבל את האנשים. זו מכונה שלמה. אפשר לעשות זאת, אבל צריך לעבור על כל סעיף וסעיף. לדעתי נסיון כזה בוודאי לא יאפשר לנו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי. ההצעה שלנו תבטיח זאת. אני לא שמח על כך, כי הקשיים שיהיו לנו מנקודת מבט אדמיניסטרטיבית באותו יום יהיו נוראים.

הבעיה הפשוטה איפה יעמידו את הרשימות, איפה יציגו את הרשימות. צריך להבטיח תיאום, שהאזרח לא יצטרך לרוץ. הרשות המקומית תעמיד את הרשימה בצד אחד של הקלפי והכנסת בצד השני. אחר כך יהיה ענין של הקלפי שגם בו יהיו קשיים. ואם יהיה המסין, אז מספר הבוחרים יפחת באופן רציני. ואינך יכול לעומת זאת לקיים זאת באותו חדר, כי בסופו של דבר תמצא רשימות של הכנסת אצל הרשויות המקומיות ולהיפך, והקשיים יהיו רבים, אין כל ספק בכך. מי היה החכם שהחליט על אותו יום איני יודע, אבל זה הוא המצב. לכן אני מציע את הדרך הקצרה בלי להרוס חוק קיים ומכונה קיימת, שחבל להרוס אותה. יש 140 רשויות מקומיות, ואנחנו מקיימים בחירות רק ב-81, רק באלה שבהירות התקיימו בהן לפני ה-1.1.53, אלה שהתקיימו בלי תאריך זה, כמו נצרת, אז המכונה הזאת דרושה לנו.

פ. צילן: לי יש גישה אחרת לכל הבעיה. הבעיה של רשימה אחידה

היא בעיית הבטחת קיום לרשויות המקומיות בהצמדה לבחירות

לכנסת, ולא קובע בענין זה צבז מגורים גדול או קטן, ובפרט לאחר שצבז מגורים זה חודש או חודשיים, הם לא כל כך גדולים ואם אפילו נגיד ש-31.12, על הבעיות הטכניות הכרוכות בהכנת רשימות הבוחרים לכנסת וגם לרשויות המקומיות אפשר להתגבר בכל עת. במקרה מסויים ביתר קלות, במקרה אחר בתוספת עבודה ובטאמץ. מה מר גרץ כבר אמר שזה ניתן להיעשות.

הבעיה היא בשטח אחר, בשטח המשפטי ובשטח של קיום שתי רשימות נפרדות המטפלות בבחירות. רשות אחת המטפלת בבחירות לכנסת, ו-81 רשויות נפרדות המטפלות בבחירות לעיריות. לאורגנים אדמיניסטרטיביים של המדינה, לפי מבנה החוק לבחירות לרשויות המקומיות, אין למעשה כל סמכות. הסמכות של שר הפנים היא לקבוע את היום הקובע, למנות את פקיד הבחירות, ולקבוע את יום הבחירות. כל שאר הדברים עושות ועדות הבחירות. בשלב מסויים מופיעים על כמת הבחירות פקידי בחירות שמתפקידם לחלק את הרשות המקומית לאזורי קלפי ולקבוע תחנות קלפי, לקבל את רשימות המועמדים בתאריך מסויים ולבדוק אותן בהתייעצות עם ועדות הבחירות, לקבוע את גודל הפתקים, צבע הפתקים וארגזים. ועדת הבחירות לרשות מקומית זו היא רשות עצמאית לגמרי, והחשש שנוצר הוא שהרשויות האלה, ועדות הבחירות לא יספיקו להכין את כל מה שדרוש. בהוק כתוב שהן תשתמשנה בספר התושבים. הלא למעשה אין לנו ספר התושבים, אנחנו מפרשים את המושג הזה כך שכל גבולות הריסום מביאים את ספר התושבים.

אחר כך לא ברור מה זה להשתמש. ב-1950 הם גם כן השתמשו. ואם ועדת הבחירות בתל-אביב, חיפה או ירושלים או מקום אחר תזמין אצלנו - והיא בוודאי תזמין, כי זה קל ונוח, והרשימות האלה דרושות להם, ואם לא תהיה חובה בחוק שעליהם לקבל את הרשימות האלה, שעליהם להכין רשימה משלהם להצגה, אז הם יכולים לשכת הרבה זמן ואין לנו כל סאנקציה נגדם, לחייב אותם לקבל, לא רק לקבל אלא שהרשימה שהם יקבלו זו היא הרשימה לפרסום ולהצגה. וכל ביקורת נוספת יכולה להיעשות רק על-ידי ערעורים.

בחוזר האחרון שלי ששלחתי לפמנים על מחוזות, עשיתי חישוב

והגעתי למסקנה שאם ברצוננו לקיים את הבחירות ב-26 ליולי, ברצון ועדות הבחירות, כי הן הקובעות, עליהן לפרסם את פנקס הבוחרים במחצית חודש אפריל לכל המאוחר. זאת אומרת שקובע התאריך הראשון. אם ועדת בחירות איזו שהיא

תרצה לעשות בדיקות ברשימות שאנחנו נמציא לה, ואחרי תיקונים לפרסם אותם, אז היא לא תספיק למחצית אפריל ואז יש טכנה שהבחירות ברשות זו או אחרת לא תתקיימנה. אני רגיל בבחירות לא לסמוך על הרצון הטוב. אם המפלגה הפרוגרסיבית תגיש הצעת חוק לממשלה על הפרדה, יכול להיות שבאיזו שהיא רשות מקומית יש קונסטלציה כזאת בוועדת הבחירות שהיא משקפת יחס הבחירות בעיריה, האיש הזה של הפרוגרסיבים הוא יוכל להכריע שצריך לבדוק את הרשימה, ואז אין לנו בחירות בזמן. זה שלב אחד.

עכשיו מתחיל שלב שני, מה שנקרא עררים להבדיל מערעורים לבית-משפט. ובכך כל אדם יכול להגיש ערר לכנסת 10 ימים, לרשויות מקומיות 14 יום. בכנסת 18 יום מיום התחלת ההצגה, 18 יום אחרי גמר ההצגה. ואם נביח באיזה שהוא מקום יוגשו 30,000 עררים להכללת שמות של אנשים שלא נכללו, כי אז זה קל מאד להכריע כי אין צורך אם ועדת בחירות חושבת שיש צורך את האיש הזה שלטובתו הוגש ערר, יש צורך לכלול ברשימת הבוחרים, היא לא צריכה להחזיר אותו. אבל אם יש 30,000 עררים להוצאת שם, אז מחובת ועדת הבחירות להזמין את תעורר ואת האיש שנגדו הוגש הערר, ובחוק נקבעו 21 יום לטיפות כזה. בבחירות ב-1950 הוגשו בתל-אביב כ-31,000 ערעורים מכל מיני סוגים. אבל כלילה האחרון כאשר ישבתי אתם והסברתי להם שהם לא יגמרו אז לא יקיימו את הבחירות בזמן, אז לא היה עוד מועד לבחירות, כי לפי החוק היום הקובע את התאריך אחרי שהכל מוכן, ואלה שתיקנו לא חשבו על צורך בתיקונים אחרים, כלילה האחרון העוררים ויתרו על הערעורים, ועל-ידי זה הצליחו להגיע למצב כזה שביום ה-21 אחרי תום תקופת הגשת העררים הכריעו בעררים. אבל אם לא יהיה רצון טוב, אם לא יספיקו לעשות זאת - אז אין בחירות.

אחר כך מדוע - וזאת הייתי רוצה שהיועץ המשפטי יבדוק -

אם ועדת הבחירות בערר הכריעה לשלילה, היא צריכה להודיע לאיש לערער בכתב, אם היא לא נתנה את ההחלטה בנוכחותו, ואז יש לו עשרה ימים להגשת

ערעור לבית-משפט מיום קבלת ההוראה. לאחר שהוא מגיש לבית-המשפט, כתוב
 שבית-המשפט יפסוק תוך עשרה ימים מיום הגשת הערעור, ושם יש מיסקה גדולה
 שכתוב בה: לא פסק בית-המשפט, הדבר לא יעכב את הבחירות. מזה אני מסיק
 מסקנה שכל מהלך הבחירות, העררים והגשת ערעורים לבית-המשפט, ותהליך שבא
 אחרי זה, כל זמן שלא עברו עשרה ימים שניתנו לבית-המשפט להכרעה בערעורים,
 אפשר לעשות זאת. לפי זה נהגתי כל הזמן במסך ארבע שנים. ומשום כך אני
 מגיע למסקנה, אחת משתיים: או שאנחנו רוצים לסמוך אל הרצון הטוב של ועדות
 הבחירות, שלא ייווצר במקום זה או אחר רוב שלמעשה אינו רוצה בבחירות,
 אז אנחנו יכולים לעשות זאת בשקט. אבל אם אנחנו לא רוצים לסמוך על זה,
 אלא להבטיח את הבחירות, אין לדעתי דרך אחרת לקיים אותן, אלא לקבל רשימות
 הבוחרים, להציג אותן, ואחר כך למצוא פתרון בקשר לעררים וערעורים.

פה מצפוררת בעיה של תאריכים, ענין של ההצגה. אני לא
 מחשיב את ההצגה. אנשים לא באים לראות. אבל נגזר הדין משמים וצריך להציג.
 אני לא רוצה לשלשל את האיש, שהוא ילך לבדוק אם הוא מופיע ברשימת הבוחרים
 לכנסת לרחוב אלנבי, ואחר כך לרחוב ארלוזורוב. צריך שיהיה תיאום מסויים
 בנוגע למקומות ההצגה. אין לי כל כשחון שוועדות הבחירות תסכמנה לאותם
 מקומות ההצגה שייקבעו על-ידי ועדה אזורית לבחירות לכנסת. היא יכולה
 לא להסכים. ושנית, שם מציגים עשרה ימים, פה 14 יום. שם מקבלים ערעורים
 לכנסת 18 יום ופה - 14. יש תוהו ובוהו שלם, אם לא יהיה תיאום מסויים.
 אם רוצים לפתור זאת, ברור שאז צריך לשנות את החוק לרשויות המקומיות
 באופן יסודי, או ללכת בכיוון שאמר היועץ המשפטי, שלא יבואו אנשים
 מעין-חרוד ב-1.5, יירשמו ויהיו בוחרים לעיריית תל-אביב או חיפה. ואת
 זה אפשר לעשות, זו אמנם עבודה גדולה אבל ניתנת להיעשות.

אבל אני חוזר למה שאמרתי. ביום הבחירות ברור שוועדות

קלפי נפרדות לא באותו פרמיסס זה יהיה אסון. או לא יצביעו לכנסת או
 לא יצביעו לרשויות המקומיות. והפתרון הוא קשה מאד. אנחנו היינו צריכים

בבחירות לכנסת וגם לעיריית תל-אביב, בכל הערים הגדולות, לסדר תחנות קלפי בחדרי מדרגות, לעתים די קרובות, שבקושי רב נכנסו שני בוחרים. היה לי נסיון בבחירות למועצה האזורית בקרית אונו. שם הצלחנו לסדר חדר אחד, שני, בין ההורים דלת, בחדר האחד ישבה ועדת בחירות לוועד המקומי. והיה מעניין שבשעות הראשונות היו אנשים שהצביעו למועצה האזורית ולא לוועד המקומי, ומוכרחים היינו להעמיד אדם שיכוון את האנשים. העמדנו באופן מיוחד אנשים שלא נתנו לאלה שהצביעו למועצה האזורית לצאת מהחדר, עד שלא נכנסו לחדר השני.

ובכן צריך למצוא דיוור כזה. אתה יכול בבתי-ספר לעשות שתי קלפיות. אי אפשר לסחוב אנשים קילומטרים רבים. יש אפשרות ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית להחרים ליום הבחירות כמה מוסדות, להפקיע אותם לשם כך. ושוב אותה בעיה. טאין לי הבטחון שוועדת בחירות לעיריית חיפה תרצה דווקא כתחנת קלפי שהאחרת לא תרצה בה.

מה שאני מציע כדי להבטיח את הבחירות באותו יום הוא:

א) להייב את ועדות הבחירות לרשויות המקומיות להזמין במשרד הפנים את פנקסי הבוחרים שלהם ולהייב אותם להציג את פנקסי הבוחרים האלה. ב) בענין העררים איני יודע כרגע מה לעשות.

היו"ר ז. שרף: אני רוצה לשאול, הואיל ויש לנו השנה סידור מיוחד שלא

יהיו עוד פעם בחירות, אם נגיד בבחירות ב-1955, על אף

האמור בפקודת העיריות, תשטט רשימת הבוחרים לכנסת כרשימת בוחרים לרשות

המקומית, בתנאי כי האיש היה גר באותו מקום ב-31.12, זה הטייג. וכל שינוי,

כל ערעור, כל ערר, כל שינוי ברשימה שנעשה על-ידי משרד הפנים או בית-

המשפט ברשימת הבוחרים לכנסת מטילא יחול גם על רשימת הבוחרים לרשות המקומית.

א. גרץ: זה לא יכול להיות, כי רשימת הבוחרים לרשות המקומית אינה

כוללת 40,000 שמות. פנקס הבוחרים מופיע ב-31.12, ושם

יש כל מיני שיבושים. 100,000 איש יש לכנסת. לפי המנגנון השכני יכניס כל אחד למקומו, או זה לא יהיה כמו לכנסת, ברשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף: אמרתי בטייג שמקום מגוריו היה ב-31.12 באותו מקום,

תהיה רשימה לכנסת גם רשימה לעיריות, ובאותו טייג

כל השינויים הנוכעים בין אם הם אצאשאשאל נעשים לפי טעיף 16 על-ידי משרד הפנים, או בין טעיף 18 על-ידי משרד הפנים ועל-ידי בית-המשפט, יחולו גם על הבחירות לרשויות המקומיות. זאת אומרת העררים והערעורים יהיו מושלים על משרד הפנים והוא יפסוק. אחר כך יכול כל אזרח לפנות לבית-משפט, שהוא בוודאי נאמן.

ועוד דבר, האם אפשר לקבוע בחוק שהואיל והרשימה היא

אחידה, אז הקלפי שנקבע יוצג על ידן כפי שייקבע על-ידי פקיד הבחירות, קלפי אין לבחירות לרשויות המקומיות, אחד על יד השני. זה שייך למוסד שבו נעשות בחירות לשנים שלושה מוסדות. אנחנו נהגנו להצביע או להסתדרות. ב-1944 אני הייתי יו"ר ועדת בחירות להסתדרות הפקידים, וכאותו זמן היתה ועדת בחירות למועצת הפועלים, וזה היה באותו הדר. היו שתי ועדות קלפי כאולם אחד.

ח. כהן: זה לא טוב. אני הייתי רוצה לשאול את מר סואל:

איני יודע מה ההכרח שהזכרת בכל המנגנון המקומי המסויים. בנוגע לרשימת מועמדים אני מסכים, אף על פי שגם שם צריך לעשות משהו. למה ועדת הקלפי שפועלת בשביל הכנסת לא תפעל גם בשביל הרשויות המקומיות. למעשה אין שום מניעה שאותה ועדת הקלפי שמטונה על הבחירות לכנסת תהיה מטונה גם על הבחירות לרשויות המקומיות. אני חושב שזה יותר טוב מאשר שתי ועדות קלפי ישבו בחדר צר אחד, ואחר כך לא יכול לעבוד והשני גם כן לא יכול לעבוד.

היו"ר ז. שרף: קח את משרדי הממשלה בתל-אביב ואז אין קושי. אותו

דבר בירושלים ובחיפה. אתן לך 50 בניני ממשלה.

ומדוע צריך לשלשל את ועדת הקלפי של הבחירות. בכל מקום יהיו שלושה ארבעה חברים של ועדת קלפי לכנסת מתוך המפלגות שמופיעות לכנסת. כול-אביב יש מחצית הרשימות השונות מן המפלגות הגדולות. מדוע לא ישבו בוועדת הקלפי וישגירו על זה. אם אתה מציע ללכת לפי רשימה אחידה, זה טוב.

א. מויאל: יהיו תוספות בקשר לאזרחים ובקשר להעברות.

היו"ר ז. שרף: לכנסת בקשר להעברות, לרשויות המקומיות בקשר להעברות.

יהיו רק תוספות ולא סגרעות. לבחירות האלה, מי שישב ב-31.12 בירושלים מצביע ב-26 ליולי בירושלים. אם הוא לא היה ולא דרש, אז הוא יכול לפנות למשרד הפנים, ואם הוא ימצא שמגיע לאותו איש ל-5 לכנסת ולא לעיריה כי הוא עבר לירושלים ב-5.1, אז הוא יצביע לכנסת.

א. גרץ: צריך לעשות טופס ערעור אחיד.

היו"ר ז. שרף: הצרה ביסודה היא שקבעו יום אחד לבחירות, זה היה שירוף. אבל לאחר שקבעו זאת, חשבו שיהיו שמונה חודשים

מ-1.12 עד 26.7, ושמונה חודשים ישיבה במקום מקנה זכות הצבעה. ההבדל הוא לא פרינציפיוני, הבדל של חודש אחד. מבחינת זכות דיור זה חודש אחד.

א. מויאל: אף אחד לא חלם אז על איזה שינוי לשני חודשים, אף

אחד לא חשב שיטנו. הענין של שני חודשים בא כפשרה.

כולם טענו וכולם חשבו שאי אפשר לקיים בחירות לעיריה כמו לכנסת, בשעה שהאינטרס של אדם בחיפה ובתל-אביב הוא שווה בקשר לבחירות לכנסת, אפשר שהבחירות לעיריה יתקיים בלי קשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא עומד לבחור. אז היה הצנז של ששה חודשים. אז התעוררה הבעיה, ואמרו שזה יותר מדי, כי אחרי ששה חודשים לוקח עוד ששה חודשים עד הבחירות - וזה בטן

הכל שנה, ואמרו שיש לקצץ. אז קודם היתה הצעה לקצץ לארבעה חודשים, עכשיו לשנים. עוד מעט יגידו שלא כדאי שזה יהיה קיים.

היו"ר ז. שרף:

זה עסק רע. אבל אני רוצה לשאול, אם נביח שמבחינה

טכנית אפשר יהיה להכין את רשימת הבוחרים ב-1.3,

זה אפשרי, אז יש הטישה חודשים לפני הבחירות עלום שני חודשים זכות ישטבה. מדוע אמרו שצריך להקדים יותר, כי צריך זמן להכין את רשימת הבוחרים.

א. מויאל:

ההצעה לבטל את העררים בשמעה רק היום. למה נקבע

ה-1.2, כי האפשרות להציג את הרשימות ב-14.4

ב-14.4 אינה קשה. לנו יהיה בכל זאת הקושי להציג את הרשימות ב-14.4,

גם בעיריות לא, אלא שצריך לתת אפשרות של עררים, ואז מופיעות הבעיות

של שתי מערכות עררים שצמח שונות. על-ידי ההצעה הורטים את כל המכונה.

היו"ר ז. שרף:

מי שעשה מה שעשה הרט את המכונה ברגע שקבעו את

הבחירות לרשויות המקומיות בהצמדה לכנסת, נהרט היטור

הפוליטי, המוטרי והחברתי. זה לא פייר להעמיד אותם בהתחרות עם בן-גוריון

או ישראל רוקח. מבחינה מוסרית נהרט מה משהו. אבל כאשר אתה קובע זאת

באותו יום, ואתה מכניס באותו יום את המפלגות הגדולות עם האמצעים שלהן,

אז אתה יכול לומר כן: הבה נבטל את הבחירות, אבל הואיל ונקבע שהבחירות

באותו מקום, אז אתה מסכים בעצמם להרט זה וזה, אלא מה נשאר עוד, הרשות

להכניס בוחר לרשימה או לא. מן הרשות הזאת נובעים אימפליקציות שונות.

זה תלוי אפבכל אחד עם סדרי שיתוף הפעולה הקיימים במדינת ישראל.

א. מויאל:

אנחנו איננו דואגים לאף אחד, אלא לתל-אביב.

היו"ר ז. שרף:

אני התרשמתי משתי טענות שיש להן כובד: א) תל-אביב.

איש לא הטיל ספק בירושלים. אפילו רוזן שמציע לדחות

את הבחירות מציע לקיים אותן בירושלים. ב) הקושי שייווצר על-ידי זה שאותו

בוחר יצטרך להצביע באותו יום בשתי בחירות הנערכות לפי שתי רשימות על-ידי

שני סגנונים בשני צדדים שונים. זה לא מוכרח להיות במקום אחד, אבל אם

אתה קובע בחוק שעל אף האמור רשימת הבוחרים היא אחידה, שהקלפיות באותו

מקום צריכות להיות, ובמקרה שיש חילוקי דעות פוסקת ועדת הבחירות.

ח. כהן:

הרשימות מגלות את השט והכתובת. כרשימות הבוחרים
לרשויות המקומיות אין שום דבר אחר. כי יש פה הבדל
בחוק בין הכלול בשטח העיר ובין הכלול ביום פרסום הבוחרים בשטח העיריה.
על כל טנים ברור לפי רשימת הבוחרים אצל כל אחד ואחד מה ביום הקובע
בניח שהוא יישאר ה-1.2, מה אזור העיריה שאליו הוא שייך. גם ברשות
לכנסת. אז אני שוען שאין צורך ברשימה בפרדת.

היו"ר ז. שרף:

אבל אם האיש עובר לגורם כסוף אפריל מעין-חרוד לתל-
אביב, הוא לא היה ב-31.12 בתל-אביב, הוא עבר באפריל
1955, והוא מבקש שמשרד הפנים יעביר אותו, זאת אומרת שהוא יהיה ברשימת
בוחרים לכנסת באזור תל-אביב, אבל לא ברשימת הבוחרים לעיריה.

ח. כהן:

זה יכול להיות ברור מתוך רשימת הבוחרים לכנסת.

היו"ר ז. שרף:

בתוספת שתידפס תהיה תוספת רק לכנסת. מי שנמצא ברשימת
הכללית יצביע גם לכנסת

א. מויאל:

יש בעיות שמר גרץ מכיר אותן מתוך זה שהן לא חשובות
לכנסת. אחת הבעיות היא הגבולות בין שלוש הערים גבעתיים,

תל-אביב ורמת-גן. הגבולות של חלוקת הארץ לקלפיות בין גבעתיים תל-אביב
ורמת-גן נעשו לאחר שמר גרץ קבע את הקלפיות, לפי הצו האחרון שהופיע לפני
פחות מחודש. את זה אפשר לתקן.

א. גרץ:

חלק תוקן אולי, לא הכל.

היו"ר ז. שרף:

פה יהיה גם חסכון של כסף.

א. גרץ:

חצי מיליון לירות. למדינה זה כמעט שלא יעלה, הכנת
הרשימות, זה חצי מיליון לירות לרשויות המקומיות. אגף

התקציבים רוצה לקחת מאתנו כסף.

אנו"ר ז. שרף:

אני רואה את ההבדל רק בזה שאנחנו מוסכמים
לוועדות הבחירות, ומטילים על משרד הפנים את
עבודת העור, שהוא יעשה זאת.

א. גרץ:

אם יש ויכוח על אותו חודש, אפשר לעשות זאת
ל-1.12 ולא 31.12. כל מי שיימצא ברשות המקומית
ב-31.12 הוא יצביע לרשות המקומית. אז אפשר למחוק כ-6,000 שעות.

היו"ר ז. שרף:

יש שתי רשימות ולא אחת. לא צריכות להיות שתי
אלא אחת, אבל צריכות להיות תוספות לרשויות
המקומיות שאינן ברשימה היסודית ותוספות לכנסת.

א. גרץ:

מוכרחות להיות שתי רשימות. יתחילו העררים, אז
אנחנו מתחילים לעבוד על שתי רשימות. גם לכנסת
ימחקו שעות.

היו"ר ז. שרף:

אני הצעתי שתהיה אותה רשימה לכנסת ולרשויות
המקומיות. עכשיו בדרך כלל כאשר משהו טוען אינני
ברשימה, יש שיבוש, ואומר שהוא היה ב-31.12, אבל אם הוא אומר עכרתי מסטולה
לרמת-גן בפברואר, ואני מבקש להכניס אותי לרשימה, אז מכניסים אותו לרשימה
נוספת של בעלי זכות בחירה לכנסת בלבד באזור תל-אביב.

ח. כהן:

יש רשימה אחידה של 600,000 שעות.

היו"ר ז. שרף:

לא, רק של 800 איש לקלפי. איש שעבד לגור בפברואר
או מרץ מסטולה לתל-אביב, לא מגיעה לו זכות בחירה
לתל-אביב, הוא רק מבקש לאפשר לו להצביע בתל-אביב. אז ממציא משרד הפנים
רשימה נוספת, השלמה לבחירות לכנסת.

ח. כהן:

במקום להכניס אותו לרשימה המקורית, אז יש רשימה
נפרדת.

היו"ר ז. שרף:

מצד שני פונה איש שגר בתל-אביב ואומר אני רוצה להצביע לרשות המקומית. אז יש השלמה לעיריה. ולכן יש רשימה יסודית שבה יהיו 95% של כל המצביעים, ואחר כך 2.5% שיצביעו באותו מקום לכנסת ולא לעיריה ועוד אחוז שיצביעו לעיריה ולא לכנסת.

א. מויאל:

אנחנו נבקש מהיועץ המשפטי לבחון את ההצעה הזאת לאור החוק הקיים ולהביא לפנינו ביסוס הצעה לישיבה הבאה. לדעתי זה הרמני מאד שאנחנו מבטלים את הקשר בין האזרח ובין המקום שבו הוא בוחר. הדבר היחידי שנשאר הוא הצנז, הקשר בין האזרח ובין הרשות המקומית נהרס. אני הייתי מבקר לאור זה שטפא"י לא תצא בשם ההסתדרות אלא בשם טפא"י, ויגידו בסדר גמור. או שהייתי מבכר שלא תהיינה בחירות לרשויות המקומיות, שהממשלה תמנה פקידים שינהלו את אצאגאג לרשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף:

לו היית אומר שהממשלה תמנה פקידים לנהל את הבחירות לא הייתי מתפעל מזה. באנגליה עושים זאת.

א. מויאל:

בניגוד לאנגליה המצב פה הוא כזה שהנבחרים לרשויות המקומיות הורסים את הרשויות המקומיות.

היו"ר ז. שרף:

אני מציע לסיים את הישיבה ולקיים ישיבה ביום ד' בשעה שבע וחצי בבוקר.

הישיבה נסתיימה בשעה 2200.

מדינת ישראל

אום תב"ק,

ההרכבה אמת

ליענה

לשבת סר הבטחון

11.11.54

סכום משיבת שרים בענין חוק הבחירות - בעית המעוטים

נוכחים: - מר פ. לבון - שר הבטחון
 מר פ. רוזן - שר המשפטים
 מר י. וועק - שר הפנים
 סגן אלוף שני
 מר ידין
 מר מויאל

1. בהצעת תקון בחוק הבחירות לא יברילו בין החושבים היהודיים הלא אזרחיים והחושבים הלא יהודיים אזרחי חוץ, לבין הערבים שאינם אזרחים לפי חוק האזרחות סעיף 3 (א) (1-3).
2. יש לראות בערבים שנרשמו עד 28.2.49 ובערבי המשולש שנרשמו במאי 1949 כאזרחים מכוח ישיבה באוץ.
3. הערבים אשר נרשמו אחרי תאריכים אלה על יסוד ה"רמזים", יש להניח שעזבו את השטח שהיה למדינת ישראל וחזרו אליו, לכן לא עונים על חוק האזרחות סעיף 3 (א) (3), ואינם יכולים להחשב כאזרחים.
4. אי לכך יבדקו כל אלה אשר נרשמו אחרי תאריכים פברואר - מאי 1949, ואלה אשר אינם עונים על סעיפי חוק האזרחות לא יוכנסו לרשימת הבחורים.
5. הממשל הצבאי יכין את הושימות ויעבירם לידי מר מויאל.
6. כל הערבים אשר נרשמו אחרי ה-1.3.52 לא יוכנסו אוטומטית לרשימת הבחורים.

11.11.54